

Tárgy- és Számmutató

az

Akadémiai Értesítő

1989. évi XXXIII. évfolyamához

BETŰRENDES TÁRGYMUTATÓ

A

- Az Akadémia 1989. évi közgyűlésének jellegéről és szervezeti rendjéről 6 (1)
Az akadémiai könyv és folyóiratkiadás helyzetéről 85 (5)
Az Akadémiáról szóló új jogi szabályozás keretében végzett munkáról 161 (9)
Az akadémiai törvényről (koncepció) 103 (6)
Az Akadémia tudományos szellemi hatásának erősítését szolgáló rendezvények 1988–89. évi programjáról 45 (3)
Az akadémikusi visszaminősítésekkel és kizárásokkal kapcsolatos osztály-állásfoglalásokról 137 (8)
Az 1989. évi Akadémiai Aranyérem odaítéléséről 98 (6)
Az 1989. évi Akadémiai Díjak odaítéléséről 98 (6)
Az 1989. évi Akadémiai Újságírói Díj odaítéléséről 100 (6)
Az 1949. évi akadémiai visszaminősítések és kizárások elvi kérdéseinek vizsgálatáról 97 (6)
Alkalmi Bizottság kiküldéséről 82 (5)
Alkalmi Bizottság kiküldéséről 82 (5)
Alkalmi Bizottság kiküldéséről 101 (6)
Alkalmi Bizottság kiküldéséről 152 (8)
Az alkotmánybíróság létesítésével kapcsolatos jelölőbizottsági tagokról 152 (8)

D

- Doktori és kandidátusi fokozatok odaítéléséről 22 (2)
Doktori és kandidátusi fokozatok odaítéléséről 52 (3)
Doktori és kandidátusi fokozatok odaítéléséről 72 (4)
Doktori és kandidátusi fokozatok odaítéléséről 38 (5)
Doktori és kandidátusi fokozatok odaítéléséről 105 (6)
Doktori és kandidátusi fokozatok odaítéléséről 154 (8)
Doktori és kandidátusi fokozatok odaítéléséről 165 (9)

E

- Egyházi felsőoktatási és közgyűjteményi intézmények kutatóhelyi státusának elismeréséről 102 (6)
Egyes munkaügyi rendelkezések alkalmazásáról 152 (8)
Elnökség egyéb állásfoglalásai 7 (1)
Elnökség egyéb állásfoglalásai 51 (3)
Elnökség egyéb állásfoglalásai 86 (5)
Elnökség egyéb állásfoglalásai 101 (6)
Elnökség egyéb állásfoglalásai 104 (6)
Elnökség 1989. I. félévi munkatervéről 47 (3)
Elnökség 1989. II. félévi munkatervéről 143 (8)
Erőműépítés középtávú stratégiájáról 139 (8)
Erdők szerepéről a gazdasági és társadalmi fejlődésben 2 (1)

F

- Felügyeleti jellegű költségvetési ellenőrzésről és az akadémiai intézmények belső ellenőrzéséről 153 (8)
Felsőoktatás és a kutatás kapcsolatáról 44 (3)

G

- Gazdasági szervezetek adatszolgáltatási forma szerinti csoportosításának módosításáról 72 (4)

H

- Határainkon kívül élő magyar származású tudósok tudományos életünkbe történő bekapcsolódását segítő nyilvántartási rendszer kialakításáról 83 (5)
1990. évi hazai tagválasztás előkészítésének ütemezéséről és a jelöléseknél alkalmazandó irányelvekről 133 (8)
Helyesbítés 69 (3)

I

- Idegen nyelvtudás anyagi elismeréséről szóló 17/1982. (A. K. 7.) MTA-F. utasítás egyes rendelkezéseinek alkalmazásáról 104 (6)
Igazgató Tanácsokról szóló 11/1971. MTA-F. sz. utasítás módosításáról 165 (9)
Információs infrastruktúra fejlesztési program első fázisának (1986–1988) eredményeiről, az informatikai infrastruktúra kialakításának helyzetéről 143 (8)

J

- Jegyzék az 1990. január 1. napján hatályos akadémiai utasításokról 171 (9)
Jelölő bizottság kiküldéséről 101 (6)

K

1989. évi közgyűlésen elhatározott rehabilitációkkal összefüggő pénzügyi kérdések rendezéséről 151 (8)
1989. évi közgyűlésen rehabilitált akadémikusok és özvegyek kártalanítási összegéről 163 (9)
Külföldi kiküldetések tervezésének, előkészítésének, megszervezésének és a tapasztalatok hasznosításának rendjéről szóló 1/1985. (A. K. 4.) MTA együttes utasítás egyes rendelkezéseinek alkalmazásáról 104 (6)
Külföldre utazók részére rendszeresített statisztikai adatlap megszüntetéséről 105 (6)

L

- Lakosság egészségi állapotára ható tényezők vizsgálatáról 41 (3)

M

- Magyarország Alkotmányának szabályozási elveiről 122 (8)
Magyar állampolgár külföldön történő munkavállalásáról szóló 8/1983. (V. 4.) MT rendelet módosításáról 20 (2)
Magyar állampolgár külföldön történő munkavállalásáról szóló jogszabályok hatályon kívül helyezéséről 160 (9)
Magyar Tudományos Akadémia 1989. évi statisztikai beszámolórendszeréről 7 (1)
„Magyar Tudomány” című folyóirat átalakításáról 46 (3)
Magyar Tudományos Akadémia feladatairól az 1990-et követő időszakra való felkészülésben 46 (3)

Magyar Tudományos Akadémia Kutatási Alapjának képzéséről és felhasználási rendjéről 87 (5)
 MTA Alkotóház létrehozásáról 104 (6)
 MTA 1989. évi közgyűlési határozata végleges szövegének megállapításáról 145 (8)
 MTA feladatáról az 1990-et követő időszakra való felkészülésben (munkaprogram) 97 (6)
 MTA főtitkára, főtitkárhelyettesei és a hivatalvezető felügyeleti jogköréről 111 (6)
 Mezőgazdasági termelés és a lakosság a szociológiai kutatások tükrében 51 (3)
 Minisztertanács Tudománypolitikai Kollégiumáról 80 (5)

N

Nemzetközi posztgraduális képzés Magyarországon történő megindításának akadémiai kezdeményezéséről 86 (5)

O

Országgyűlés tudománypolitikai és műszaki-fejlesztési bizottságának megalakulásáról 113 (7)

P

Pályázati felhívások 30 (2)
 Pályázati felhívások 55 (3)
 Pályázati felhívások 90 (5)
 Pályázati felhívások 110 (6)
 Pályázati felhívások 118 (7)
 Pályázati felhívások 158 (8)
 Pályázati felhívások 167 (9)
 Pályázati felhívás Ifjúsági Nemzetközi Konferencia Díjra 16 (1)
 Petőfi Sándorral kapcsolatos vizsgálatokban való akadémiai részvételről 163 (9)

R

Radioaktív hulladéktemető létesítésével kapcsolatban felmerülő tudományos kérdések megvizsgálására kiküldött elnökségi alkalmi bizottság munkájáról 126 (8)

S

Soron következő hazai tagválasztásról 162 (9)

Sz

Személyi hírek, kitüntetések 17 (1)
 Személyi hírek, kitüntetések 94 (5)
 Személyi hírek, kitüntetések 111 (6)
 Személyi hírek, kitüntetések 158 (8)
 Személyi hírek, kitüntetések 170 (9)

T

„Település és technikai fejlődés kölcsönhatása, különös tekintettel az elmaradott régiókra” c. témáról 84 (5)
 Tudományos kutatás helyzetéről és fejlesztéséről 1991-ig, illetve 1995-ig 96 (6)
 Tudományos minősítés és a tudományos továbbképzés korszerűsítéséről 4 (1)
 Tudományos továbbképzés és a tudományos minősítés ideológiai-politikai befolyásolhatóságának megszüntetéséről 164 (9)

Ü

Ünnepségek és rendezvények megtartásának rendjéről szóló 1002/1987. (I. 15.) MT határozat hatályon kívül helyezéséről 72 (4)

V

Vezetés- és szervezéstudomány helyzetéről 49 (3)

SZÁMMUTATÓ*

Törvények, törvényerejű rendeletek, kormányrendeletek és határozatok, miniszteri rendeletek és utasítások, MTA elnökének és főtítkárnak utasításai, egyéb hivatalos közlemények

1/1980. (A. K. 5.) MTA-F utasítás 87 (5)	10/1989. sz. Eln. határozat 96 (6)
2/1989. (A. K. 6.) MTA-F utasítás 104 (6)	11/1989. sz. Eln. határozat 97 (6)
3/1989. (A. K. 6.) MTA-F utasítás 104 (6)	12/1989. sz. Eln. határozat 97 (6)
4/1989. (A. K. 6.) MTA-F utasítás 104 (6)	13/1989. sz. Eln. határozat 98 (6)
5/1989. (A. K. 8.) MTA-F utasítás 152 (8)	14/1989. sz. Eln. határozat 98 (6)
6/1989. (A. K. 8.) MTA-F utasítás 153 (8)	15/1989. sz. Eln. határozat 100 (6)
7/1989. (A. K. 9.) MTA-F utasítás 165 (9)	16/1989. sz. Eln. határozat 101 (6)
41/1988. sz. Eln. határozat 2 (1)	18/1989. sz. Eln. határozat 101 (6)
42/1988. sz. Eln. határozat 4 (1)	20/1989. sz. Eln. határozat 102 (6)
43/1988. sz. Eln. határozat 5 (1)	21/1989. sz. Eln. határozat 103 (6)
44/1988. sz. Eln. határozat 5 (1)	22/1989. sz. Eln. határozat 122 (8)
45/1988. sz. Eln. határozat 6 (1)	23/1989. sz. Eln. határozat 126 (8)
46/1988. sz. Eln. határozat 41 (3)	24/1989. sz. Eln. határozat 133 (8)
47/1988. sz. Eln. határozat 44 (3)	25/1989. sz. Eln. határozat 137 (8)
48/1988. sz. Eln. határozat 45 (3)	26/1989. sz. Eln. határozat 137 (8)
49/1988. sz. Eln. határozat 46 (3)	27/1989. sz. Eln. határozat 139 (8)
50/1988. sz. Eln. határozat 46 (3)	28/1989. sz. Eln. határozat 143 (8)
51/1988. sz. Eln. határozat 47 (3)	29/1989. sz. Eln. határozat 143 (8)
52/1988. sz. Eln. határozat 49 (3)	30/1989. sz. Eln. határozat 145 (8)
53/1988. sz. Eln. határozat 51 (3)	31/1989. sz. Eln. határozat 151 (8)
1/1989. sz. Eln. határozat 81 (5)	32/1989. sz. Eln. határozat 151 (8)
2/1989. sz. Eln. határozat 82 (5)	33/1989. sz. Eln. határozat 152 (8)
3/1989. sz. Eln. határozat 82 (5)	34/1989. sz. Eln. határozat 152 (8)
4/1989. sz. Eln. határozat 82 (5)	35/1989. sz. Eln. határozat 161 (9)
5/1989. sz. Eln. határozat 83 (5)	36/1989. sz. Eln. határozat 162 (9)
6/1989. sz. Eln. határozat 83 (5)	40/1989. sz. Eln. határozat 163 (9)
7/1989. sz. Eln. határozat 84 (5)	41/1989. sz. Eln. határozat 163 (9)
8/1989. sz. Eln. határozat 85 (5)	42/1989. sz. Eln. határozat 164 (9)
9/1989. sz. Eln. határozat 86 (5)	12/1989. (VII. 13.) OGY határozat 113 (7)
	105/1989. (X. 25.) MT sz. rendelet 160 (9)
	1003/1988. (XII. 24.) MT rendelet 20 (2)
	1046/1989. (IV. 7.) Mth. 80 (5)
	8001/1989. sz. Közlemény 7 (1)
	9006/1989. (S. K. 2.) KSH közlemény 51 (3)
	9008/1989. (S. K. 3.) KSH közlemény 72 (4)

* A jogszabály (elnökségi határozat) számát követő szám az oldalszámot, a zárójelben levő szám a közlőny számát jelzi.

38
1989

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZPONTI HIVATALA

BUDAPEST, 1989. FEBRUÁR 10.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI

az 1988. október 31-i üléséről

41/1988. sz. hat.	az erdők szerepéről a gazdasági és társadalmi fejlődésben	2
42/1988. sz. hat.	a tudományos minősítés és a tudományos továbbképzés korszerűsítéséről	4
43/1988. sz. hat.	alkalmi bizottság kiküldéséről	5
44/1988. sz. hat.	alkalmi bizottság kiküldéséről	5
45/1988. sz. hat.	az Akadémia 1989. évi közgyűlésének jellegéről és szervezeti rendjéről	6
	az Elnökség egyéb állásfoglalásai	7

KÖZLEMÉNYEK

8001/1989. sz. közlemény	a Magyar Tudományos Akadémia 1989. évi statisztikai beszámolórendszeréről	7
Pályázati felhívás	Ifjúsági Nemzetközi Konferencia Díjra	16
	Személyi hírek, kitüntetések	17
	A Magyar Tudományos Akadémia elnökének és főtítkárának, valamint a Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárának fogadóórája	17

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI*

az 1988. évi október 31-i üléséről (41—45. sz. határozatok)

Előterjesztés az erdők szerepéről a gazdasági és a társadalmi fejlődésben

(Interdiszciplináris helyzetelemzés)

A Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége felkérésére az Agrártudományok Osztálya készítette el a helyzetelemzést. Ezt megelőzően 1983 októberében Visegrádon foglalkozott az Elnökség az erdészet fejlesztésével, az erdővagyon növelésével, a faipar fejlesztésével és az ágazati irányítási rendszer továbbfejlesztésével.

A mostani helyzetelemzés két fő témája az erdők nyújtotta sokféle gazdasági és társadalmi haszon, valamint az erdőket fenyegető veszélyek. Az erdők sohasem nyújtottak annyi és olyan sokféle hasznat (fanyersanyagot, energiát, üdülési lehetőséget és munkaalkalmat), mint napjainkban, de pusztaság fennmaradásukat sem fenyegette még olyan nagy területen olyan veszély, mint jelenleg. Magyarországon 1946—1985 között több mint félmillió hektár új erdőt telepítettek, főként gyorsan növő fajokból. Így az ország erdeinek élőfakészlete az 1946. évi 150 millió m³-ról 1985-re 275 millió m³-ra nőtt, ami lehetővé tette az 1946-ban évi 2 millió m³-re becsült fakitermelésnek 1985-ben 8,5 millió m³-ra való felemelését.

Egyes erdőgazdálkodó szövetkezetek és vállalatok igyekeznek a jó erdőket kitermelni, és nem hajtják végre megfelelően az erdőfelújítást. A jó erdők fokozott kitermelése gyenge minőségű fából, számottevő készletek felhalmozódását eredményezi. A faipar ugyanis, mivel az elmúlt évtizedben nem volt számottevő faiparfejlesztés, nem képes nagyobb mennyiségű gyenge minőségű fát feldolgozni. Elodázhatatlan ezért a faipar fejlesztése. Olyan üzemeket célszerű létrehozni, amelyek hazai gyenge minőségű fából fenyőimportot kiváltó értékes termékeket gyártanak. Különösen fontos megfelelő kapacitású cellulózzár létesítése. Az erdőgazdaságokban viszont ösztönözni kell jó minőségű fa termesztését.

Össztársadalmi érdekből célszerű folytatni az erdőterület további növelését. A kormány 1991—2000 között a gazdaságos élelmiszertermelésre nem alkalmas földeken 150 ezer ha új erdő telepítését irányozta elő, az Erdészeti Bizottság javasolta 2050-ig további 700 ezer ha új erdő létesítését. Tekintettel a szűkös rendelkezésre álló beruházási javakra, célszerű bevonni az új erdőtelepítések finanszírozásába a lakosság megtakarított pénzét és munkáját.

Kiemelten foglalkozik a helyzetelemzés az erdész szakmát és a társadalmat egyaránt aggasztó gond, az erdők romló egészségi állapotával. Nálunk

a hetvenes években lépett fel számottevő fapusztulás a kocsánytalantölgy-erdőkben. A tölgypusztulás megítélésében a hazai kutatók között két irányzat alakult ki, az egyik a pusztulás bekövetkeztében a savasesőket tartja meghatározónak, a másik úgy véli, hogy járványról van szó, amit behurcolt agresszív gombafaj váltott ki.

Az erdőt mint komplex biológiai és ökológiai rendszert csak az erdészek képesek megismerni és irányítani, de az ilyen kutatási feladatokat csak a biológusokkal, az ökológusokkal, a botanikusokkal, a fiziológusokkal, a kémikusokkal és a közgazdászokkal szoros együttműködésben képesek megoldani. Ennek érdekében elengedhetetlenül szükséges az erdészeti kutatás jelentőségének újraértékelése, működési feltételeinek számottevő javítása és az illetékes akadémiai osztályok kutatóinak sok konkrét segítségnyújtása.

A helyzetelemzés fölött élénk vita bontakozott ki. A vitában felszólalók elismeréssel beszéltek az erdészeti gyakorlat és a kutatás eredményeiről, valamint fokozottabb támogatást sürgettek az erdészeknek feladataik hatékonyabb ellátásához.

Célszerűnek tartották a biológia eredményeinek szélesebb körű alkalmazását a rovar- és gombakárosítások leküzdésében. Így elő lehetne segíteni, hogy az erdők lehetőség szerint maradjanak vegyszermentesek, amit az erdészek meg is hirdettek.

Hangsúlyozták a természetes, illetőleg természetközeli erdő-ökoszisztémák megőrzésének a fontosságát, a természetes erdőfelújítás nagyobb területeken való alkalmazását, a koncentrált nagy tavaságok haladéktalan betiltását. Egyetértettek viszont az erdészekkel abban, hogy az új erdőtelepítések során az őshonos fafajok csak kisebb részben alkalmazhatók és nincs más megoldás, mint a már meghonosított akárc, erdeifenyő, feketefenyő és nemesnyárak ültetése. Ezek a fafajok — különösen az akác — ma már nem tájidegenek, és a belőlük létesített telepítésekből valódi erdők lesznek. Érdeklődtek újabb elterjesztésre kerülő fafajok felől is. Az előterjesztők a gledíciát említették.

Helyeselték az előterjesztők és a meghívott szakemberek azon javaslatát, hogy jobban össze kell hangolni az erdő- és a mező-, valamint a vadgazdálkodást, az erdészeti fejlesztésének célkitűzései enélkül ugyanis nem valósíthatók meg. Ilyen vonatkozásban jó példának találták a vendéglátó Mezőföldi Állami Erdő- és Vadgazdaság tevékenységét, amely 17 ezer ha erdőben együtt folytat nagyon eredményes erdő- és vadgazdálkodást.

Részletesen foglalkoztak a kitermelt fa ipari feldolgozásának, jobb hasznosításának problémakörével. Sürgették a faipar korszerűsítését, technológiai színvonalának emelését, elsősorban a cellulóz-, a papír- és kartongyártás fejlesztését. Így lehet fanyersanyag helyett egyre inkább félkész és kész

* A nem teljes szöveggel közölt határozatokat az Akadémia tagjai részére — kérésükre — tájékoztatásul megküldi a Tudományos Testületi Titkárság.

termékeket exportálni. Aggályukat fejezték ki az iránt, hogy játszhat-e számottevő szerepet energia-gazdálkodásunkban a fatüzelőanyag; elsősorban a fakitermelési és a faipari hulladékok fokozottabb hasznosítását szorgalmazták.

Egyetértettek öt éves vagyónmérlegek rendszeresítésével, a vagyónérdekeltség mielőbbi bevezetésével, a rövid távú érdekeltség mellett a hosszú távú megteremtésével.

Kiemelték az erdők környezetvédelmi szerepének fontosságát, és szükségesnek tartották a több-célú erdőhasznosítás keretében nagyobb figyelem fordítását a vizekre és a vízgazdálkodással kapcsolatos erdészeti lehetőségekre.

Az állami erdő- és vadgazdaságok részéről felvetették, hogy az ún. kukorica-övezetben, ahova Magyarország is tartozik, a vadon élő állatok populációiban demográfiai robbanás ment végbe, túlszorodott, illetőleg túlszorították a nagyvadállományt. Feltétlenül szükséges ennek a céltudatos csökkentése, ami további lehetőséget jelent a vadászati turizmus számára.

Az MTA elnöke összefoglalójában hangsúlyozta az erdészet eredményes munkáját. Egyetértett azzal, hogy az erdészet a mezőgazdaság részének tekintendő. Így új erdők telepítése, a mezőgazdasági termelésre nem alkalmas földeken korszerű szerkezetátalakítás. Kiemelte, hogy a fafeldolgozás korszerűsítése az erdészetfejlesztés kulcskérdésévé vált, az ágazat jövedelmezősége és hatékonysága elsősorban így fokozható. Helyesnek tartotta a vadászati turizmus lehetőségének jobb kihasználását.

Megállapította, hogy a helyzetelemzésben hiányos a kutatással foglalkozó rész. Nem állapították meg a prioritásokat, nem mérték fel a legszükségesebb fejlesztéseket. Hiányolta, hogy a kutatás nem foglalkozik az erdőpusztulások történetével, ami nélkül megoldás sem várható.

Egyetértett azzal, hogy bár nem tartoznak az erdészet hatáskörébe, célszerű a további munkálatok sorába a felszólalásokban említett több kérdést felvenni. Ilyen például az erdők tisztántartása, a turistaházak fenntartása, autós versenyek rendezése az erdőben, a HM-erdők szükségessége.

Az Elnökség 41/1988. számú határozata

1. Az erdőterület növelését a mezőgazdasági terméseredmények gyors fokozása tette lehetővé, aminek kihatásaként az állami gazdaságok és a termelőszövetkezetek gazdaságos élelmiszertermelésre nem alkalmas földjeiket erdősítették, ami a jövőben még fokozottabban kívánatos. Ezért az Elnökség egyetért azzal, hogy nálunk az erdőgazdaság szerves része az agrárgazdaságnak, az erdészetpolitika az agrárpolitikának. A kedvezőtlen termőhelyi adottságú mezőgazdasági termelőszövetkezetek egy része a kiterjedt erdőtelepítések következtében egyre inkább mező- és erdőgazdasági termelőszövetkezetté alakul át.

2. Az Elnökség javasolja, hogy az ország gazdasága előtt álló szerkezetváltásban az erdészet kapjon kiemelt szerepet. Ezáltal megoldható a

kedvező természeti erőforrásaink gazdaságosabb kihasználása, az erdővagyon bővítésére épülő fafeldolgozó ágazatok magas színvonalra történő fejlesztése, a vadászati turizmus lényeges fokozása.

3. Az Elnökség javasolja az illetékes párt- és kormányzerveknek, hogy vizsgálják meg az erdészetfejlesztés alábbi fő kérdéseivel kapcsolatos feltevételek mielőbbi megteremtésének a lehetőségeit:

- olyan hazai fatermelés megteremtése, amelynek során gazdaságosan növelhető a hazai faellátás részaránya és fokozható a faexport;

- olyan faipari üzemek létesítése, amelyek a fűrész- és lemezipari feldolgozásra nem alkalmas fából import-fenyőfát kiváltó értékes termékeket gyártanak. Különösen fontos a cellulóz- és a papírgyártás fejlesztése;

- a termelt fa minőségének javítása, a jó minőségű fakészletekkel való tartós gazdálkodás biztosítása érdekében vagyónérdekeltség megteremtése és öt éves erdővagyonmérlegek bevezetése;

- a mező-, az erdő- és a vadgazdálkodás, valamint az erdőjárás és az erdei üdülése jobb összehangolása;

- komplex védekezési eljárások bevezetése az erdőkárak megelőzésére, illetve elhárítására;

- az erdőterület további gyors növelésének érdekében — tekintettel a szűkös beruházási eszközökre — a tartamos földhaszonbérlet engedélyezésével a lakosság bevonása az erdőtelepítésbe. Olyan erdősítési mozgalom szervezése, amilyen a két világháború között az alföldfásítás volt;

- a fatermesztés sajátos ciklusának megfelelő gazdaságirányítási és szabályozó rendszer kialakítása, amely a jelenleginél eredményesebben biztosítja az összhangot a népgazdasági és a vállalati, valamint a hosszú és a rövid távú érdekek között;

- az erdészeti stratégiai terveket figyelembe vevő új erdészeti és vadászati törvény kidolgozása.

4. Az Elnökség aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az erdészeti kutatás és oktatás finanszírozása nincs arányban az erdészet gazdasági és társadalmi jelentőségével. Tekintettel a kialakult fejlesztési célokra, az erdőkárakra, a hosszúlejárátú kísérletekre, az adott gazdasági helyzetben szükséges a hazai erdészeti kutatás eddigieknél fokozottabb támogatása mind a MÉM, mind az MTA részéről. Javasolja az Elnökség közös MTA—MÉM kutatások szervezését, amelyekhez kapcsolódóan kéri az MTA—MÉM Erdészeti Bizottságot, hogy dolgozza ki a kutatási prioritásokat.

5. Az Elnökség támogatja az MTA—MÉM Erdészeti Bizottságot az agrárökológiai potenciál akadémiai felmérésére alapozott, 2050-ig szóló erdészetfejlesztési stratégiai terv kidolgozásában, és javasolja, hogy első lépcsőben (2000-ig) 150 ezer ha, majd 2050-ig további 700 ezer ha erdő telepítésével számoljon.

6. Az Elnökség az erdővagyon egységes kezelése érdekében szükségesnek tartja felülvizsgálni a jelenleg nem a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztériumhoz tartozó erdők (Honvédelmi Minisztérium, Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Minisztérium) hovatartozásának kérdését.

7. Az Elnökség megállapította, hogy az erdők állapota az erdőt és felszerelési tárgyait rongálók, az illegális szeméttelarakók miatt is véstesen romlik, ezért társadalmi összefogást tart szükségesnek ezen okok megszüntetésére.

8. Tekintettel arra, hogy az Elnökség öt évvel ezelőtt tárgyalta az erdészettefejlesztés és az erdészeti kutatás kérdéseit és 33/1983. sz. határozatában ajánlásokat tett, amelyeknek azonban időközben csak egy része valósult meg, célszerű a jelenlegi ajánlásokkal együtt az akkori határozatban foglaltakat is megvalósítani. Kéri ezért az Agrártudományok Osztályát, hogy egy év múlva adjon az ajánlások megvalósításáról tájékoztatást.

Előterjesztés a tudományos minősítés és a tudományos továbbképzés korszerűsítéséről

Az akadémiai tagok és a minősítettek anyagi javadalmazásának egyes kérdéseiről szóló 3140/1987. Mt. h. sz. minisztertanácsi határozat 3. pontja előírta, hogy felül kell vizsgálni a tudomány kandidátusa fokozat, valamint a tudományos továbbképzési rendszer tudománypolitikai szerepét, működését, és javaslatot kell tenni korszerűsítésére.

Az elvégzett felülvizsgálat a tudományos minősítési rendszer egészét átfogta. A tapasztalatokat összegző Tudományos Minősítő Bizottság és a Művelődési Minisztérium, valamint az MTA osztályai és elnöksége az érintett főhatóságok, a nagyobb egyetemek és kutatóhelyek, számos nagyobb vállalat és szervezet, továbbá a tudományos minősítéssel rendelkező szakemberek álláspontját összegezve és megvitatva foglaltak állást a kérdésben. Az egységes elvi álláspontot az MTA és a TMB elnökének közös előterjesztése alapján az MTA 1988. évi közgyűlése fogalmazta meg.

A közgyűlési határozat alapján készítette el az előterjesztést a TMB. Az előterjesztést a Tudománypolitikai Bizottság után a Minisztertanács elé kell benyújtani. Az előterjesztésnek részét képezte a tudományos továbbképzés és a tudományos minősítés szabályairól szóló minisztertanácsi rendelet szövegszerű módosítási javaslata is. Ez alternatívákat tartalmazott a szakkbizottságok kinevezésére vonatkozóan. Az I. változat szerint a szakkbizottságok tisztségviselőit és tagjait a TMB teljes ülése nevezi ki, míg a II. változat szerint a szakkbizottságokat a TMB teljes ülésével tanácskozva az Akadémia tudományos osztályai alakítják ki.

Az előterjesztés egyrészt tartalmazza azt a koncepciót, amelynek részleteit, megvalósításának ütemtervét a TMB következő működési ciklusában kell kidolgozni, másrészt azokat a konkrét javaslatokat, amelyeknek életbeléptetését a közgyűlés már most időszzerűnek tartotta. Ez utóbbiak közé tartoznak a következő gondolatok:

— célszerű, ha jogszabály lehetővé teszi az egyetemek számára — ahol annak feltételeit biztosítani tudják —, posztgraduális képzés keretében a tudományos továbbképzés szervezését;

— a tudományos fokozat odaítélésében az egyetemek szerepe — valamint az MTA tudományos osztályainak tevékenysége — jelentőségében megnövekszik;

— halaszthatatlan a kandidátusi fokozattal rendelkezők anyagi elismerésének ügye. Indokolt a kandidátusi illetménykiegészítés megfelelő emelése, azzal, hogy az csak meghatározott időre szól. Lehetőség lenne — az előterjesztés szerint — az 1989. január 1-e után fokozatot szerzettek számára a határozott idejű illetménykiegészítés helyett annak egy összegben való felvételét is választani.

Az előterjesztés felett élénk vita alakult ki.

A vitában felszólalók a következőkre hívták fel a figyelmet.

A tudományos továbbképzést jelenleg a TMB szervezi, ugyanakkor azt egyetemek és kutatóintézetek valósítják meg ténylegesen. Távolatilag e kétösség megszüntetése, a posztgraduális képzésbe illesztése célszerű. Az ennek kiépítéséhez szükséges feltételrendszer — hogy a tudományos továbbképzés az egyetemi posztgraduális képzésbe integrálódhassék — pillanatnyilag nincs meg. Egy modern posztgraduális képzés tartalmilag más, mint ahogyan azt korábban értették. Egyetemi keretek között az eredmények számonkérése, az eredményesség megítélése, a jelöltek minősítése más, mint a kandidátusi eljárásban. Jelenleg az egyetemi doktori és kandidátusi fokozat között jelentős teljesítménybeli különbség van az utóbbi javára. Mindez azonban nem zárja ki azt, hogy a jövőben értékelhető változásra kerülhet sor.

Ezért elvileg indokolt egyfelől az egyetemi (posztgraduális) tudományos továbbképzés általános jogi alapjait megjelölni; azt, hogy az egyetemi továbbképzés lehetséges tudományos továbbképzési forma. Másfelől — megfelelő színvonalú doktori cselekmény esetén — az egyetemi doktori fokozat és a kandidátusi fokozat átjárhatóságát célszerű biztosítani. Ennek az a helyes módja, ha erről a tudományos minősítés — a TMB — egyedileg, ekvivalencia-vizsgálattal dönt, külön védés nélkül. Nem indokolt fenntartani a tervezetben azt a lehetőséget, hogy a benyújtott doktori munkát az egyetem küldje meg a TMB-nek, s egyúttal az egyik hivatalos bírálóra tegyen javaslatot. Az egyetemi doktori fokozat utáni elvárások szigorodását elősegítheti az is, ha a TMB nyilvánosságra hozza a kandidátusi fokozatként elfogadott, illetőleg el nem fogadott doktori fokozatokat, illetve cselekményeket.

A kandidátusi illetménykiegészítés emelése halaszthatatlan, ha erre nem kerül sor, megfontolandó, hogy indokolt-e a minősítés korszerűsítéséről most rendelkezni. A meghatározott időre szóló illetménykiegészítés elvileg helyeselhető; kérdés azonban, hogy az ötéves időtartam megfelelő-e, figyelemmel arra is, hogy a kandidátusi fokozat megszerzésétől számított öt éven belül doktori fokozat megszerzésére csak igen ritkán kerül sor. A jelenlegi havi illetménykiegészítés (1000 Ft) háromszorosra emelése feltétlenül indokolt. Helyes az a megoldás, amely a szerzett jogok megtartása érdekében — nyugdíjas kandidátusoknak — időbeli korlátozás nélkül biztosít illetménykiegészítést, egyszeri nyugdíjemelés formájában, a jelenlegi összeg erejéig.

A tudományos minősítés szakbizottsági rendszerét a rotációs elv alapján kell működtetni. A közgyűlés határozatának megfelelően a bizottságokat a tudományos osztályok alakítsák ki. Itt nem a jelenlegi struktúrában működő tudományos osztályokkal kell számolni; a tervbe vett — az Akadémiáról szóló — új törvényben az akadémiai bizottságok hálózatát nyilvánvalóan tovább kell demokratizálni, hogy jobban érvényesüljön az önszerveződés, és azok a kandidátusok és a tudományok doktorai országos reprezentatív közösségei legyenek. A tudományos minősítés bizottságainak létrehozásában a tudományos osztályok a TMB elnökével tanácskozzanak; az osztályok döntését pedig a TMB plénuma erősítse meg.

Az Elnökség 42/1988. számú határozata

1. Az Elnökség köszönettel tudomásul veszi a tudományos minősítés és a tudományos továbbképzés korszerűsítéséről szóló előterjesztést.

2. Az Elnökség megbízza az előterjesztőket, hogy a vitában elhangzottak figyelembevételével átdolgozott előterjesztést nyújtsák be a Tudománypolitikai Bizottsághoz.

Előterjesztés alkalmi bizottság kiküldésére az akadémiai visszaminősítések és kizárások elvi kérdéseinek vizsgálatára

Az MTA vezetőségéhez terjesztett javaslat alapján az Elnökség beiktatta munkatervébe, hogy megvizsgálja az Akadémia 1949. évi átszervezését követő időszakban elhatározott akadémiai visszaminősítések és kizárások terén követett gyakorlat elvi kérdéseit, alkalmi bizottság előkészítésében.

Az alkalmi bizottság személyi összetételére vonatkozó javaslat a tudományos osztályokkal folytatott konzultáció alapján készült el.

Az Elnökség 43/1988. számú határozata

1. Az Elnökség az Akadémia 1949. évi átszervezését követő időszakban elhatározott akadémiai visszaminősítések és kizárások terén követett gyakorlat elvi kérdéseinek vizsgálatára az alábbi alkalmi bizottságot küldi ki.

A bizottság elnöke:

Király Tibor r. tag

A bizottság titkára:

Baksay Zoltán, a törttud. dr., az MTA Szem. Főo. vez.

A bizottság tagjai:

Beck Mihály r. tag

Grasselly Gyula r. tag

Jermy Tibor r. tag

Király István r. tag

Kónya Sándor, a törttud. kand., az MTA Közp. Hivatalának vez.

Kovács Ferenc r. t. (IV. O.)

Kovács István r. t. (IX. O.)

Lévai András r. tag

Nagy Károly r. tag

Pach Zsigmond Pál r. tag.

Petrányi Gyula r. tag

Szőkefalvi-Nagy Béla r. tag

Tőkei Ferenc r. tag

2. A bizottság terjessze jelentését az Elnökség 1989 januári ülése elé.

Javaslat egy, az akadémiáról szóló törvény, valamint új akadémiai alapszabály-tervezetet kidolgozó alkalmi bizottságra

A Magyar Tudományos Akadémia 1988. évi szeptember 26-i rendkívüli közgyűlése megbízta az MTA elnökét és főtákarát, hogy kezdeményezzék egy, az Akadémiáról szóló törvény megalkotását, s ebből a célból kezdjék meg az előkészítő munkálatokat. Felkérte őket továbbá, hogy a törvény tervezetét terjesszék az 1989. évi májusi közgyűlés elé.

Az Akadémiáról kiadandó törvény természetesen értelmezni fogja az akadémiai alapszabályokat. Ezért szükségessé válik ezek felülvizsgálata, módosítása, illetve újraalkotása.

A törvény, valamint az új alapszabály tervezetnek kidolgozására alkalmi bizottságot célszerű kiküldeni. Az alkalmi bizottság összetételére a tudományos osztályok indítványait figyelembe véve készült el a javaslat.

Az Elnökség 44/1988. számú határozata

1. Az Elnökség egy, az Akadémiáról szóló akadémiai alapszabály kidolgozására az alábbi alkalmi bizottságot küldi ki.

A bizottság elnöke:

Kovács István r. tag (IX. O.)

A bizottság tagjai:

Harmatta János r. tag (I. O.)

Pach Zsigmond Pál r. tag (II. O.)

Berényi Dénes r. tag (III. O.)

Leindler László r. tag (III. O.)

Mészáros János r. tag (IV. O.)

Lapis Károly r. tag (V. O.)

Keviczky László lev. tag (VI. O.)

Beck Mihály r. tag (VII. O.)

Damjanovits Sándor lev. tag (VIII. O.)

Salánki János r. tag (VIII. O.)

Harmathy Attila, az állam- és jogtud. dr. (IX. O.)

Grasselly Gyula r. tag (X. O.)

Tolnai Márton, az MTA Kutatásszervezési Intézetének igazgatója

A bizottság titkárai:

Lőrincz Lajos, az állam- és jogtud. dr.

Ruff Győző ny. tanácsos

2. Az Elnökség felkéri a bizottságot, hogy munkáját a következő ütemezés szerint végezze:

- a törvénytervezet koncepcionális jelleggel történő elkészítése: 1988. XII. 15.
- az Elnökség a tervezetet megvitatja: 1988 decemberében
- Az elnökségi vita alapján átdolgozott tervezetet megvitatja a tíz tudományos osztály: 1989. III. 15-éig
- az Elnökség az osztályviták figyelembevételével átdolgozott tervezetet megvitatja: 1989 áprilisában
- Az elnökségi vita alapján átdolgozott tervezetet a közgyűlés megtárgyalja: 1989 májusában.

Javaslat az Akadémia 1989. évi közgyűlésének jellegére és szervezeti rendjére

Az Akadémia elnöke által előterjesztett és a tudományos osztályok észrevételeinek ismeretében összeállított javaslattal az Elnökség egyetértett.

Tudomásul vette az Elnökség az MTA elnökének azt a bejelentését, hogy az Akadémia tagjai 1989-ben egy kötetben kézhez kapják az 1985 óta elfogadott akadémiai állásfoglalásokat.

Az Elnökség 45/1988. számú határozata

1. Az 1989. évi közgyűlése a főtitkárhelyettes személyére kialakítandó ajánlással egybekötött munkaközgyűlésként kerüljön megrendezésre.

2. A közgyűlés a napirendre kerülő fontos tudományos, tudománypolitikai és tudományszervezési kérdések sokoldalú felelősségteljes megvitatása érdekében olyan központi témakör tudományos feldolgozását tűzze napirendre az osztályjavaslatok közül, amely nem külön programként, felkért előadóval, hanem az elnöki és a főtitkári bevezető előadásban nyer — vitaindító jelleggel — megközelítést. Ez a témakör „Tudomány és döntéshozatal: az MTA szerepe a társadalmi-gazdasági döntésekben”. Emellett a közgyűlés főként az Akadémiáról szóló törvény és új alapszabály előkészítésével, az alap kutatásokért való felelősség kérdésével, az OTKA új működési modelljével, valamint az 1949. évi átszervezést követő időszakban elhatározott akadémiai visszaminősítések és kizárások terén bekövetkezett gyakorlat elvi kérdéseivel foglalkozzék.

3. A közgyűlés *zárt jelleggel* — a meghívottak hagyományos körével kiegészítve — ülésezzen.

4. A közgyűlés *időtartama* 2 nap (szükség szerint 3 nap), a közgyűlés *időpontja*: 1989. május 8—9. (hétfő, kedd).

5. A közgyűlés *tárgysorozata*:

Május 8-án, hétfőn délelőtt:

- elnöki megnyitó
- az Akadémiai Aranyérem, az Akadémiai

Díjak és az Akadémiai Újságírói Díj (Díjak) átadása

- az Akadémia elnökének vitaindítója (ebben a törvényre vonatkozó javaslat is, vagy esetleg ez külön előterjesztésben)
- az Akadémia főtitkárának vitaindítója

Május 8-án, hétfőn délután:

- javaslat az MTA főtitkárhelyettesének személyére
- az elnöki és a főtitkári beszámolóban elhangzottak (köztük a törvényre vonatkozó tervezet) vitája

Május 9-én, kedden délelőtt:

- az elnöki és a főtitkári beszámolóban elhangzottak (köztük a törvényre vonatkozó tervezet) vitájának folytatása
- az Akadémia elnökének válasza a felszólalásokra
- az Akadémia főtitkárának válasza a felszólalásokra

Május 9-én, kedden délután:

- jelölő bizottság kiküldése az 1990. évi tisztújítások előkészítésére
- egyebek (indítványok, javaslatok)
- határozathozatal

Megjegyzés: amennyiben a vita elhúzódása szükségessé teszi, a közgyűlés május 10-én, szerdán (a tárgysorozati pontok „elcsúszásának” megfelelően) 9 órától folytatja munkáját.

6. A tudományos osztályok ülései a közgyűléshez kapcsolódóan kerülnek megrendezésre. Az ülések témáját az Elnökség az osztályok saját elgondolására bízta. Felhívja a figyelmet arra, hogy — az egy-egy osztály területét érintő szakmai kérdések napirendre tűzése mellett — a jövőben is tartsák szem előtt a komplex, interdiszciplináris kérdések együttes tudományos osztályüléseken való megvitatását.

Az osztályülések *nyilvánosak*.

7. A közgyűlés *írással mellékletei*:

- Javaslat az MTA főtitkárhelyettesének személyére.
- Javaslat az 1990. évi tisztújítást előkészítő jelölő bizottság kiküldésére.
- Javaslat az Akadémiáról szóló törvényre és az Akadémia új alapszabályára vonatkozó elgondolásokra.
- Tájékoztató az Akadémia elmúlt évi testületi és igazgatási tevékenységéről.

8. Annak érdekében, hogy a közgyűlés minél teljesebb körben ülésezzen, az Akadémia elnöke az Elnökség jelen határozatát kísérőlevéllel küldje meg az Akadémia tagjainak, felszólítva őket, hogy a közgyűlés idejére — a napirend fontosságára tekintettel — külön feladatokat, külföldi utakat ne vállaljanak.

*Az Elnökség egyéb állásfoglalásai***Az Elnökség**

1. elfogadta az 1988. szeptember 26-i ülése óta eltelt időszak legfontosabb eredményeiről készült beszámolót;

2. tudomásul vette a CSIC-cel kötött megállapodásról készült tájékoztatót;

3. köszönetet mond az alkalmi bizottság Bős—Nagymarosi Vízlépcső esetleges elhagyásának lehetőségéről és következményeiről szóló állásfoglalás elkészítéséért. Az elnökség az állásfoglalással maradéktalanul egyetért. Külön megköszöni az elnökség Szentágothai János rendes tagnak az üggyel kapcsolatos parlamenti felszólalását, amellyel azonosul.

4. tudomásul vette a főtitkár tájékoztatóját, mely szerint Király Tibor rendes tagot kérte fel, hogy másodállásban, megbízott főtitkárhelyettesként lássa el az akadémiai társadalomtudományi kutatóhelyek szakigazgatási felügyeletét 1988. november 1-től az 1989. évi közgyűlésig terjedő időszakra.

Berend T. Iván s. k.

Közlemények

8001/89. sz. közlemény

**a Magyar Tudományos Akadémia
1989. évi statisztikai
beszámolórendszeréről**

A Magyar Tudományos Akadémia Központi Hivatala, a felügyelete alá tartozó gazdálkodó szervezetek, valamint a támogatott kutatóhelyek és ezek központi gazdálkodó szervezetei részére az

állami statisztika egységes rendszerének körében elrendelt 1989. évi statisztikai beszámolórendszert a Melléklet tartalmazza.

A Melléklet a KSH elrendelésű központi, valamint a miniszterek és az országos hatáskörű szervek vezetői — köztük az MTA főtitkára — által elrendelt igazgatási statisztikai adatgyűjtéseket foglalja magában, kivéve néhány — szűkebb adatszolgáltatói körre vonatkozó — ágazati és egyéb statisztikai adatgyűjtést. Ezekről az érdekeltek külön kaptak, illetve kapnak tájékoztatást.

A Melléklet alapvetően az 1989. évre eső tárgyidőszakokról teljesítendő statisztikai beszámolókat tartalmazza, függetlenül az adatszolgáltatás időpontjától.

A gazdaságirányítási rendszer és a kapcsolódó területek folyamatos korszerűsítésének 1989. évi statisztikai vonzatai nem minden tekintetben véglegesek, ezért néhány kidolgozás alatt lévő, illetve a későbbiekben elrendelésre kerülő adatgyűjtést a Melléklet szintén nem tartalmaz. Ezekben az esetekben az adatszolgáltatást a később megjelenő rendelkezések szerint kell elvégezni.

Az 1989. évi statisztikai beszámolórendszer lényeges új jellemzője, hogy a központi elrendelésű adatgyűjtések részletessége és gyakorisága az adatszolgáltatók által foglalkoztatott létszám nagysága szerint differenciált, így a kisebb intézmények terhei jelentősen mérséklődnek.

A statisztikáról szóló 1973. évi V. törvény értelmében az állami statisztika egységes rendszerében elrendelt adatszolgáltatások kötelezőek. Az adatszolgáltatást a Magyar Tudományos Akadémia főtitkáranak 4/1987. (A. K. 5.) MTA-F. számú utasítása figyelembevételével a statisztikai jelentések kitöltési útmutatóiban foglaltak szerint az előírt határidőre a Mellékletben megnevezett szervek részére kérjük teljesíteni.

*MTA Központi Hivatala
Kutatástervezési Főosztály*

MELLÉKLET

Sor- szám	A beszámolójelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervezetek			Elrendelési szám
	címe	milyen idő- szakonként készül	körének meghatározás	a beszámolójelentést		
				mely szerveknek	milyen határidőre	
				tartoznak megküldeni		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	Beszámoló jelentés a kutató-fejlesztő intézet 1988. évi fontosabb statisztikai adatairól	évenként	kutatóintézetek, kutatócsoportok	a felügyeletet ellátó akadémiai tudományági főosztálynak	tárgyévét követő március 1.	270661/86.
			tudományági főosztályok	MTA Kutatástervezési Főosztályának	tárgyévét követő március 7.	
			MTA Kutatástervezési Főosztálya	KSH Tudományos Kutatási és Fejlesztési Statisztikai Önálló Csoportjának	tárgyévét követő március 15.	

Sor- szám	A beszámolójelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervezetek			Elrendelési szám
	címe	milyen idő- szakonként készül	körének meghatározása	a beszámolójelentést		
				mely szervezetnek	milyen határidőre	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
2.	Beszámoló jelentés a vállalati, ill. az egyéb kutató-fejlesztő helyek 1988. évi fontosabb kutatási-fejlesztési statisztikai adatairól	évenként	MTA Kutatás- és Szerveztelemző Intézete és MTA könyvtára MTA Kutatástervezési Főosztálya	az MTA Kutatástervezési Főosztályának KSH Tudományos Kutatási és Fejlesztési Statisztikai Önálló Csoportjának	tárgyévét követő március 1. tárgyévét követő március 15.	270663/88.
3.	Bejelentőlap a hazai kutatási és fejlesztési tevékenységről	esetenként	kutatóintézetek, kutatócsoportok és egyéb kutatóhelyek	az Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtárnak	a kutatási témák megkezdését és befejezését követő egy hónapon belül, a témák módosítását a tárgyévét követő március 15.	271368/82.
4.	Aspiránsok, ösztöndíjasok és tudományos fokozattal rendelkezők adatai 1988. évben	évenként	MTA Tudományos Minősítő Bizottság	a KSH Tudományos Kutatási és Fejlesztési Statisztikai Önálló Csoportjának	tárgyévét követő február 28.	270658/83.
5.	Beszámolójelentés a decentralizált pénzalapok féléves, éves bevételeiről és kiadásairól 1989	félévenként	MTA Központi Hivatala decentralizált pénzalapokat kezelő szervezeti egységei	a KSH Pénzügystatisztikai Osztályának, a PM Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalának	a tárgyidőszakot követő július 31, március 31.	270869/76.
6.	Jelentés az 1988/1989. tanévi tanfolyami szakoktatásról	évenként	tanfolyamot szervező intézmények MTA Személyzeti Főosztálya	az MTA Személyzeti Főosztályának a KSH Kulturális Statisztikai Osztályának	1989. október 25. 1989. november 15.	270656/87.
7.	Az 1988. évi éves összeszevont beruházásstatisztikai beszámolójelentés	évenként	valamennyi saját lebonyolítású és megbízásos beruházási tevékenységet végző akadémiai költségvetési szerv, vállalat, támogatott kutatóhelyek gazdasági főigazgatóságai	a KSH területi igazgatóságának és az MTA Pénzügyi Főosztályának (Beruházási Osztályának)	tárgyévét követő február 25.	270573/88.
8.	I. számú évközi összeszevont jelentés a beruházások pénzügyi teljesítéséről és az üzembehelyezett beruházások értékéről 19... év január 1-től a ... n. év végéig	negyedévenként	valamennyi saját lebonyolítású és megbízásos beruházási tevékenységet végző — 50 főnél többet foglalkoztató — akadémiai költségvetési szerv, vállalat, támogatott kutatóhelyek gazdasági főigazgatóságai	a KSH területi igazgatóságának és az MTA Kutatástervezési Főosztályának	tárgynegyedévet követő hó 20.	270575/88.
9.	II. számú jelentés az egyedileg megfigyelt beruházásokról	a befejezett beruházásokról esetenként, ill. évenként	a 25 MFt feletti, illetve — ha az építési hányad az 1 MFt-et eléri — az 5–25 MFt közötti beruházást megvalósító akadémiai gazdasági szervezetek	a KSH területi igazgatóságának és az MTA Pénzügyi Főosztályának (Beruházási Osztályának)	a befejezett beruházásokról a befejezést követő hó 30., az éves jelentést a tárgyévét követő január 20.	270582/88.

Sor-szám	A beszámolójelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervezetek			Elrendelési szám
	címe	milyen időszakonként készül	körének meghatározása	a beszámolójelentést		
				mely szervezetnek	milyen határidőre	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
10.	III. számú évközi beszámoló jelentés az 19... év... negyedében üzembe helyezett létesítményekről	negyed-évenként (az első negyedév kivételével)	azon intézmények, amelyek a kitöltési utasítás mellékletében meghatározott létesítményeket helyeztek üzembe	a KSH területi igazgatóságának és az MTA Pénzügyi Főosztályának (Beruházási Osztályának)	a tárgynegyedévet követő hó 15.	270574/87.
11.	Negyedéves jelentés a beruházások teljesítéséről és az üzembe helyezett beruházások értékéről 1988. I. 1-től a negyedév végéig	negyed-évenként	50 főnél nem többet foglalkoztató akadémiai költségvetési szervek és 21–50 főt foglalkoztató gazdálkodó szervezetek	a KSH területi igazgatóságának	a tárgynegyedévet követő hó 12.	271499/88.
12.	Jelentőlap az egyedileg megfigyelt beruházások megkezdéséről	esetenként	a 25 MFt feletti, illetve — ha az építési hányad az 1 MFt-ot eléri — az 5–25 MFt közötti beruházást megvalósító akadémiai gazdasági szervezetek	a KSH területi igazgatóságának	a beruházások megkezdését — nagyberuházások esetében a fejlesztési cél jóváhagyását — követő 15 napon belül	271431/88.
13.	Beszámoló jelentés az építetők építési igényeinek felméréséhez 1989. március 31-én	évenként	mindazon költségvetési szervek és vállalatok, amelyeknél az érvényes építési előirányzat meghaladja a 10 millió forintot	a KSH területi igazgatóságának	1989. április 13.	271411/87.
14.	Zárójelentés a 100 MFt feletti beruházások tényleges adatairól (az 1987. évben befejezett beruházásokról kell kitölteni)	egyszeri	a 100 MFt feletti beruházást megvalósító akadémiai gazdasági szervezetek	a KSH területi igazgatóságának és az MTA Pénzügyi Főosztályának (Beruházási Osztályának)	a beruházás teljes befejezését (üzembehelyezését) követő második év április 30.	271302/87.
15.	Munkaerőforgalom az 1989. évben	évenként	minden 50 főnél többet foglalkoztató akadémiai költségvetési szerv támogatott kutatóhelyek gazdasági főigazgatóságai	az MTA Kutatástervezési Főosztályának	1990. január 5.	271161/88.
			MTA Kutatástervezési Főosztálya	a KSH Társadalmi Statisztikai Főosztályának	1990. január 12.	
16.	Létszámadatok 1989. december 31-én	évenként	minden 50 főnél többet foglalkoztató akadémiai költségvetési szerv, támogatott kutatóhelyek gazdasági főigazgatóságai	az MTA Kutatástervezési Főosztályának	1990. január 12.	271162/88.
			MTA Kutatástervezési Főosztálya	a KSH Társadalmi Statisztikai Főosztályának	1990. január 19.	

Sor- szám	A beszámolójelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervezetek			Elrendelési szám
	címe	milyen idő- szakonként készül	körének meghatározás	a beszámolójelentést		
				mely szerveknek	milyen határidőre	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
17.	A foglalkoztatottak létszáma, munkabére és keresete 1989. évben	évenként	minden 50 főnél többet foglalkoztató akadémiai költségvetési szerv, támogatott kutatóhelyek gazdasági főigazgatóságai	az MTA Kutatástervezési Főosztályának	1990. február 9.	271165/88.
			MTA Kutatástervezési Főosztálya	a KSH Társadalmi Statisztikai Főosztályának	1990. február 16.	
18.	A teljes munkaidőben foglalkoztatott szellemi foglalkozásúak létszáma, munkabére és keresete részletező állománycsoportok szerint 1989 szeptember hó, ill. 1989. év	kétévenként	minden 50 főnél többet foglalkoztató akadémiai költségvetési szerv, támogatott kutatóhelyek gazdasági főigazgatóságai	az MTA Kutatástervezési Főosztályának	tárgyidőszakot követő február 15.	271166/88.
			az MTA Kutatástervezési Főosztálya	a KSH Társadalmi Statisztikai Főosztályának	a tárgyidőszakot követő február 23.	
19.	Alapadatok a fizikai és a szellemi foglalkozásúak munkaidő mérlegéhez 1989	kétévenként	minden 50 főnél többet foglalkoztató akadémiai költségvetési szerv, támogatott kutatóhelyek gazdasági főigazgatóságai	az MTA Kutatástervezési Főosztályának	a tárgyidőszakot követő január 20.	271163/88.
			az MTA Kutatástervezési Főosztálya	a KSH Társadalmi Statisztikai Főosztályának	a tárgyidőszakot követő január 26.	
20.	Szűkített tartalmú munkaügyi jelentés 1989	évenként	50 főnél nem többet foglalkoztató akadémiai költségvetési szerv, támogatott kutatóhelyek gazdasági főigazgatóságai	a KSH területi igazgatóságának és az MTA Kutatástervezési Főosztályának	a tárgyidőszakot követő február 10.	271503/88.
21.	Összefoglaló beszámoló jelentés a számítástechnika alkalmazásáról 1989	évenként	számítógépet üzemeltető, számítástechnika alkalmazási terméket, szolgáltatást biztosító, számítástechnikai munkaerőt foglalkoztató, számítógépet beruházó, TAF hálózatot alkalmazó szervezetek	a KSH Számítástechnika-alkalmazási Főosztályának	tárgyévét követő február 10.	271498/88.
22.	Beszámolójelentés a KGST Komplex Programban való közreműködésről 1988. évben	évenként	az MTA kijelölt kutatóintézetei és gazdálkodó szervezetei	a KSH Iparstatisztikai Főosztályának	1989. március 25.	271476/87.
23.	Jelentés az üdültetési tevékenységről 1988.	évenként	minden olyan szerv, amely saját tulajdonú vagy bérelt üdülési szálláshelyet közvetlenül üzemeltet	a székhelyük szerint illetékes területi KSH igazgatóságának	tárgyévét követő március 1.	271155/87.

Sor- szám	A beszámolójelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervezetek			Elrendelési szám
	címe	milyen idő- szakonként készül	körének meghatározása	a beszámolójelentést		
				mely szervezetnek	milyen határidőre	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
24.	Jelentés a sajátkeze- lésű munkahelyi konyhákról és bü- fékről 1989	negyed- éven- ként	saját kezelésű munka- helyi konyhát és/ vagy büfét fenntartó 50 főnél többet fog- lalkoztató akadémiai szervezetek	a KSH területi igaz- gatóságának	tárgynegyedévet kö- vető hó 14.	270320/87.
		évenként	saját kezelésű munka- helyi konyhát és/ vagy büfét fenntartó 50 főnél nem többet foglalkoztató akadé- miai szervezetek	a KSH területi igaz- gatóságának	tárgyévet követő hó 14.	
25.	Foglalkozási baleset- ek összesítő jelen- tése	negyed- éven- ként	az 1–6. népgazda- sági ágba sorolt gaz- dálkodó szervezetek	a KSH területi igaz- gatóságának és az utastásban megha- tározott szerveknek	tárgynegyedévet kö- vető hó 5.	271472/86.
26.	A lebonyolított kül- kereskedelmi forga- lom cikkenkénti ada- tai	havon- ként	külkereskedelmi tevé- kenységre jogosult akadémiai szerveze- tek	a Kereskedelmi Mi- niszteriumnak	a havi zárást követő napon	270489/72.
27.	Újítási-találmányi statisztikai jelentés	évenként	az MTA felügyelete alá tartozó valameny- nyi szervezet	az Országos Találmá- nyi Hivatalnak	tárgyévet követő ja- nuár 31.	271009/85.
28.	Éves egyszerűsített statisztikai beszám- olójelentés 1988	évenként	az egyszerűsített sta- tisztikai adatszolgál- tatást teljesítő szer- vezetek	a KSH területi igaz- gatóságának	tárgyévet követő feb- ruár 20.	271443/88.
29.	Statisztikai adatfel- vételi lap az orszá- határt átlépő ma- gyar teherszállító gépjárművek forgal- máról	eseten- ként, ill. havon- ként	a nemzetközi áruszál- lításban résztvevő teherszállító gépjár- művet üzemeltető akadémiai szerveze- tek	az illetékes közúti vámhivatalnak	határátlépéskor	271309/80.
30.	A közúti gépjármű- vek szállítási és fu- varozási teljesítmé- nyei 1989	évenként	a közúti gépjárműve- ket üzemeltető gaz- dasági szervezetek	a Közlekedési Főfel- ügyeletnek	tárgyévet követő ja- nuár 15.	270085/88.
31.	Önkéntes adatszolgál- tatáson alapuló sta- tisztikai adatgyűjté- sek	évenként	MTA Kutatásterve- zési Főosztálya	KSH Statisztikai Rendszerfejlesztő és Koordináló Főosztá- lyának	tárgyévet követő ja- nuár 16.	271000/80.
32.	Társadalombiztosítási statisztikai jelentés ...19...év...hóról	havonta	a társadalombiztosí- tási kifizetőhellyel rendelkező akadémiai szervezetek	a Társadalombiztosí- tási Igazgatóságok- nak (kirendeltségek- nek)	tárgyhónapot követő hó 11.	69001/88.
33.	Családi pótlékban ré- szesülők gyermek- szám szerinti részle- tezése 19... júliusi állapot szerint	évenként	a társadalombiztosí- tási kifizető helyvel rendelkező akadémiai szervezetek	a Társadalombiztosí- tási Igazgatóságok- nak (kirendeltségek- nek)	1989. augusztus 15.	69002/88.

Sor- szám	A beszámolójelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervezetek			Elrendelési szám
	címe	milyen idő- szakonként készül	körének meghatározás	a beszámolójelentést		
				mely szerveknek	milyen határidőre	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
34.	Jelentés az 19... év ... hóban befejező- dött kereséktelen- séggel járó betegségi, baleseti esetekről	havon- ként	a Szociális és Egész- ségügyi Minisztérium által kijelölt gazda- sági szervezetek orvo- sai	Budapest az OTF Statisztikai Osztályá- nak, fővá- rosi vezető főorvosnak vidék a társada- lombbiztosi- tási igazga- tóságnak (kirendelt- ségnek), megyei fő- orvosnak	tárgyhónapot követő hó 20.	69003/84.
35.	Jelentés a várható munkaerőigények alakulásáról 1989. évre	évenként	az MTA vállalati rend szerint működő gaz- dálkodó szervezetei	a telephely szerinti tanács munkaügyi szakigazgatási szer- vének	1989. január 29.	25046/88.
36.	Adatok az első ízben munkábalépő fiatal- ok számára felajánl- ható munkahelyekről	évenként	minden akadémiai gazdasági szervezet	a telephely szerinti tanács munkaügyi szakigazgatási szer- vének	1989. március 5.	25052/87.
37.	Betétlap az első ízben munkábalépők mun- kakönyvéhez	folyama- tos	budapesti munkálta- tók, ame- lyek az el- ső ízben munkába- lépőt fog- lalkoztat- ják vidéki	az Országos Munka- erőpiaci Központnak a területileg illetékes megyei tanács mun- kaügyi szakigazgata- si szerveknek	a hónap 25. napja	25053/88.
38.	Külföldön munkát végző magyar állam- polgárok egységes nyilvántartási (sta- tisztikai) lapja és összesítő	féléven- ként	Adatszolgáltatás felfüggesztve, de a nyilvántartási kötelezettség fennáll!			25057/83.
39.	Adatlap a magasabb vezetőállású dolgo- zó és helyettesei alapbérének alakulá- sáról	évenként	az 1—8 népgazdasági ág vállalati rend sze- rint működő gazdál- kodó szervezetei (az egyszerűsített adat- szolgáltatásra köte- lezettek is)	az Országos Munka- erőpiaci Központnak	1989. április 10.	25061/88.
40.	Adatszolgáltatás a költségvetés terüle- tén dolgozók létszá- máról, a fizikai és szellemi dolgozók be- sorolásáról, 1989 má- jus havi alapbéréről és keresetéről	3 éven- ként	MTA költségvetési szervei	az Országos Munka- erőpiaci Központnak	utasítás szerint	25043/88.
41.	Adatok a munkaügyi döntőbizottságok 1989. I. félévi tevé- kenységéről	3—4 éven- ként	MTA szervezeteknél működő munkaügyi döntőbizottságok	az Országos Munka- erőpiaci központnak	1989. július 31.	25040/88.

Sor-szám	A beszámolójelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervezetek			Elrendelési szám
	címe	milyen időszakonként készül	körének meghatározása	a beszámolójelentést		
				mely szervezetnek	milyen határidőre	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
42.	198... évi (I. félévi) költségvetési beszámoló	félévenként	az MTA önálló költségvetési szervei MTA Pénzügyi Főosztálya	az MTA Pénzügyi Főosztályának a Pénzügyi Számítás-technikai Intézetnek	utasítás szerint (a tárgyfélévet követő második hó eleje)	350800/81.
43.	Jelentés az óvodai intézmények helyzetéről (1988. október 15-i állapot)	évenként	valamennyi óvodai intézmény	a városi, kerületi művelődésügyi osztálynak	1988. október 17.	50001/84.
44.	Jelentés a szakkönyvtárak éves tevékenységéről	évenként	az MTA felügyelete alá tartozó intézmények könyvtárai MTA Könyvtára Fejlesztési és Hálózati Szolgálat (Hálózati Központ)	az MTA Könyvtára Fejlesztési és Hálózati Szolgálatának az MTA Tudomány-szervezési és Inf. Intézete Közgazdasági Főosztályának	tárgyét követő január 15. tárgyét követő január 30.	50045/88.
45.	Jelentés a KISKE-RESKEDELMI KÖNYVFORGALOM-ról és könyvkészletről	évenként	könyvterjesztést végző szervek	az MM Kiadó Főigazgatóságának	tárgyét követő január 28.	50046/85.
46.	Jelentés a film/video stúdió 1989. évi tevékenységéről	évenként	a tevékenységhez szükséges engedéllyel rendelkező filmstúdiók	az MM Filmfőigazgatóságának	tárgyét követő január 31.	500053/87.
47.	Adatszolgáltatás az általános és szaklevéltárak... évi beszámoló jelentéséhez	évenként	az MTA intézményeinek általános és szaklevéltárai	az MM Levéltári Osztályának	tárgyét követő január 29.	50075/87.
48.	Éves energiamérleg	évenként	az energiamérleg készítésére kijelölt akadémiai szervezetek	az MTA Pénzügyi Főosztályának és az Állami Energetikai és Energiabiztonságttechnikai Felügyeletnek	tárgyét követő március 1.	51030/81.
49.	Villamosteljesítménymérő lap	havonként	a 36/1967. NIM. sz. utasítás szerint villamosterhelés mérésére kötelezett akadémiai szervezetek	ÁEEF-nek és a területileg illetékes áramszolgáltató vállalatoknak	tárgyhó 25.	51045/81.
50.	Bejelentés a kazánok és egyéb nyomástartó berendezések sérüléséről, robbanásáról	esetenként	az ÁEEF Kazánfelügyeletéhez tartozó valamennyi adatszolgáltató	ÁEEF-nek	az eseményt követő 24 órán belül	51051/81.
51.	Adatszolgáltatás a személyi számítógépekkel való hazai ellátásra az 198... évre vonatkozóan	évenként	mikroszámítástechnikai eszközöket fejlesztő, gyártó, forgalmazó és ezekkel kapcsolatos szolgáltatást végző kijelölt gazdasági szervezetek	Ipari Minisztérium kiadott utasítása szerint	kérdőív szerint	51177/86.

Sor- szám	A beszámolójelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervezetek			Elrendelési szám
	címe	milyen idő- szakonként készül	körének meghatározás	a beszámolójelentést		
				mely szervezetnek	milyen határidőre	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
52.	Külkereskedelmi tör- vény hatálya alá tar- tozó tevékenységi körben működő kül- földi gazdasági vál- lalkozásra vonatkozó adatszolgáltatás	évenként	külföldi érdekeltség- gel rendelkező aka- démiai szervezetek	a Kereskedelmi Mi- nisztérium Kereske- delemfejlesztési és Pénzügyi Főosztálya- nak	tárgyét követő má- jus 31.	63196/88.
53.	A népgazdaság kül- kereskedelmi forgal- mának statisztikai megfigyelése	folyama- tos	külkereskedelmi tevé- kenységre jogosult akadémiai szerveze- tek	a Kereskedelmi Mi- nisztérium Informá- ciós és Statisztikai Főosztályának	folyamatosan az uta- sításban előírtak sze- rint	63200/88.
54.	Beszámoló a nem kor- mányközi nemzetközi szervezetben vég- zett tevékenységről	évenként	a nem kormányközi nemzetközi szerve- zetben tagságot vise- lő akadémiai szerve- zetek	a Kereskedelmi Mi- nisztérium Vámpoli- tika és Nemzetközi Szervezetek Főosztá- lyának és KeM Ke- reskedelemfejlesztési és Pénzügyi Főosztá- lyának	tárgyét követő feb- ruár 1.	63201/88.
55.	Jelentés a szerződés- kötési engedélyek alapján eszközölt licenc, know-how vá- sárlásáról és eladásá- ról	folyama- tos	külkereskedelmi te- vékenységre jogosult akadémiai szerveze- tek	a Kereskedelmi Mi- nisztérium Informá- ciós és Statisztikai Főosztálya helyett az Országos Műszaki In- formációs Központ és Könyvtárnak	kötésjelentéssel egy- idejűleg	63206/88.
56.	Műszaki adatlap föld- alatti tárolóterek be- jelentésére	évenként	a földalatti tárolóte- rek gazdálkodásáról szóló 31/1968. (IX. 10.) Korm. sz. rende- let és a végrehajtás- ra kiadott 1/1968. (IX. 10.) HM. sz. rendeletben megha- tározott, 300 m ² -nél nagyobb alapterüle- tű földalatti tároló- térrel (terekkel) ren- delkezők	a Tartalékgazdálkodá- si Igazgatóságnak	október 1.	63213/88.
57.	Információ az építő- ipari versenytárgya- lási felhívás közzé- tételéről	eseten- ként	versenytárgyalást ki- író szervezetek	az ÉGSZI Kutató és Szervező Kft-nek	a meghirdetés követő 10. munkanap	71132/87.
58.	Információ az építő- ipari versenytárgya- lás eredményéről	eseten- ként	versenytárgyalást ki- író szervezetek	az ÉGSZI Kutató és Szervező Kft-nek	az eredményhirdetést követő 10. munkanap	71133/87.
59.	Információ a verseny- tárgyalás útján köt- ött építés-szerelési szerződések teljesíté- séről	eseten- ként	a versenytárgyalás út- ján kötött szerződés alapján épített szervezetek	az ÉGSZI Kutató és Szervező Kft-nek	műszaki átadás, ill. használatbavételi en- gedély kiadását kö- vető 10. munkanap	71150/87.
60.	Kimutatás a gépjár- műfenntartási mun- kákról és a kapacitá- sok december 31-i állapotáról	évenként	gépjármű javítómű- hellyel és szervizzel rendelkező szervek	Közlekedési Főfelügye- let Járműüzemelte- tési Felügyelet	tárgyét követő feb- ruár 15.	75023/88.

Sor- szám	A beszámolójelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervezetek			Elrendelési szám
	címe	milyen idő- szakonként készül	körének meghatározása	a beszámolójelentést		
				mely szerveknek	milyen határidőre	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
61.	Adatlap a közúti járművek műszaki vizsgálatáról	esetenként	műszaki vizsgán résztvevő járműveket üzemeltető gazdasági szervezetek	vizsgáztató munkahelyeknek	utasítás szerint	75117/87.
62.	Levegőtisztaság-védelmi alapbejelentőlap	esetenként	a 4/1986. (VI. 2.) OKTH rendelkezés 7. §-ában megnevezett légszennyezők	a területileg illetékes elsőfokú levegőtisztaság-védelmi hatóság	a keletkezést és a változást követő 30 napon belül. Azokról az anyagokról, amelyekre június 30-ig mérési szabvány lép hatályba, a tárgyév végén, míg a december 31-ig szabványosított mérési anyagokról a tárgyévét követő év végéig kell bejelentést tenni	77001/86.
63.	A légszennyezés mértéke	évenként	a 4/1986. (VI. 2.) OKTH rendelkezés 9. §-ában megnevezett légszennyezők	a területileg illetékes levegőtisztaság-védelmi hatóságnak	tárgyévét követő március 31.	77002/86.
64.	Veszélyes hulladék bejelentőlap	esetenként	az 56/1981. (XI. 18.) MT. sz. rendelet értelmében adatszolgáltatásra kötelezett gazdálkodó szervezetek és egészségügyi intézmények	a területileg illetékes környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságnak	a változást követő 8 napon belül	77003/83.
65.	Adatszolgáltató lap az Orvosi Törzslapon szereplő adatokhoz és a változásokhoz	esetenként	valamennyi orvost és vizsgázott fogászt alkalmazó akadémiai gazdálkodó szervezet	a Fővárosi, megyei Tanács VB Egészségügyi Osztályának	a változást követően	87228/84.
66.	Jelentés a készpénz-bevételek közvetlen felhasználásáról	havonként	készpénzbevételeik közvetlen felhasználására jogosult MTA szervezetek	az illetékes számlavezető banknak	tárgyhót követő hó 6.	91001/88.
67.	Adatszolgáltatás a házipénztári készpénzállományról	negyedévenként	előzetes jogcím megjelöléssel, illetve elátmánnyal gazdálkodó költségvetési szervezetek és vállalatok	az illetékes számlavezető banknak	negyedévet követő hó 6.	91003/79.
68.	Jelentés a nagyértékű műszerek állományában bekövetkezett változásokról	félévenként	mindazon költségvetési szervezetek, vállalatok, szövetkezetek, amelyek 100 eFt bruttó értéket meghaladó műszereket és mérés technikai berendezéseket beszerznek, átadnak, vagy selejteznek	az MTA Műszerügyi és Mérés technikai Szolgálatának	félévet követő augusztus 15., február 15.	21001/76.

Sor-szám	A beszámolójelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervezetek			Elrendelési szám
	címe	milyen időszakonként készül	körének meghatározás	a beszámolójelentést		
				mely szervezetnek	milyen határidőre	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
69.	Jelentés a nagyértékű műszerek, segédberendezések és tartozékok belföldi forgalmazásáról	negyedévenként	műszerek, segédberendezések hazai forgalmazásával foglalkozó kül- és belkereskedelmi vállalatok, valamint az ilyen tevékenységre feljogosított egyéb szervezetek az általuk forgalmazott 100 eFt bruttó értéket meghaladó berendezésekről	az MTA Műszertügyi és Méréstechnikai Szolgálatának	negyedévet követő hó 15.	21002/76.
70.	Jelentés az állományi létszám összetételéről	évenként	MTA kutatóintézetei és támogatott kutatóhelyei	az MTA Személyzeti Főosztályának	tárgyévét követő január 5.	21003/82.
71.	Jelentés a szolgálati találmányok éves adatairól	évenként	minden MTA felügyelete alá tartozó szervezet	az MTA Találmányi Csoportjának	tárgyévét követő február 1.	21004/76.
72.	A kutatóintézetek gazdálkodását szabályozó 15/1982. (A.K. 5.) MTA-F. sz. utasítás 1. és 2. számú mellékletének megfelelő adatok, az eredmény- és a maradványérdekeltségű tevékenység pénzügyi elszámolásáról	évenként	az utasítás hatálya alá tartozó akadémiai gazdálkodó szervezetek	az MTA Pénzügyi Főosztályának	a tárgyévét követő február 15.	21005/84.
73.	Tájékoztató jelentés a beruházások alakulásáról	félévenként	mindazon akadémiai beruházók, amelyeknek ÁFB jelzőszámos beruházásuk van	az MTA Pénzügyi Főosztályának (Beruházási Osztálynak)	félévet követő hó 20.	21006/77.
74.	Az akadémiai intézmények magasabb vezető állású dolgozói és helyetteseik anyagi érdekeltségi rendszerét szabályozó 13/1983. (A.K. 13.) MTA-F. sz. utasításban foglaltak végrehajtásához szükséges adatok	évenként	az utasítás hatálya alá tartozó akadémiai gazdálkodó szervezetek	az MTA Pénzügyi Főosztályának	tárgyévét követő február 15.	21007/84.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének 45/1987. sz. határozata alapján pályázni lehet

Ifjúsági Nemzetközi Konferencia Díj elnyerésére.

A pályázat célja a fiatal kutatók nemzetközi tudományos rendezvényeken való részvételének támogatása.

A pályázaton részt vehet minden olyan fiatal, aki

- 1988. december 31-ig 30. életévét nem töltötte be;
- akadémiai intézményben vagy támogatott kutatóhelyen dolgozik;
- egyetemi doktori címmel rendelkezik;
- nemzetközi konferencián való részvételre 1989. évre kijelölték vagy felkérték.

A Díj forrntámogatás formájában egyedileg kerül megállapításra. A támogatás felső határa személyenként 20 000 Ft.

A pályázatokat 1989. február 28-ig kell az MTA Ifjúsági Bizottságához (1051 Bp. Roosevelt tér 9., dr. Egri Pál IB titkár) benyújtani.

A pályázatnak a következőket kell tartalmaznia:

- pályázó neve,
- pályázó intézete,
- pályázó életkora,
- egyetemi doktori oklevél száma,
- nemzetközi rendezvény címe, ideje, helye
- esetleges előadásának címe,
- részvételi költség,
- várható utazási költség,
- intézeti saját hozzájárulás mértéke,
- kért támogatás összege,
- mire kívánja a támogatást felhasználni,
- pályázó aláírása,
- az intézet igazgatójának aláírása.

A Díjak odaítéléséről az MTA Ifjúsági Bizottsága 1989 márciusában dönt.

MTA Ifjúsági Bizottsága

SZEMÉLYI HÍREK, KITÜNTETÉSEK

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa

MÁRTA FERENC-et, az MTA rendes tagját, az MTA Központi Kémiai Kutató Intézet főigazgatóját 60. születésnapja alkalmából, több évtizeden át végzett, magas szintű tudományos és vezetői munkásságáért, tudományos közéleti tevékenységéért

MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG
ZÁSZLÓRENDJE;

KISS DEZSŐ-t, az MTA rendes tagját, az MTA Központi Fizikai Kutató Intézete főigazgatóhelyettesét 60. születésnapja alkalmából, több évtizeden át végzett magas szintű tudományos és vezetői munkásságáért, tudományos közélet tevékenységért

SZOCIALISTA MAGYARORSZÁGÉRT ÉRDEMREND

kitüntetésben részesítette.

FOGADÓÓRÁK

Berend T. Iván, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke minden hétfőn 16—17,30 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden hétfőn 15,30—17 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14—15 óráig, Mádl Ferenc, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára csütörtökön 10—11 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés a 173—929 hívószámú telefonon.

Tudományos Minősítő Bizottság Titkárság

ISSN 0460—5829

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer
Szerkeszti: dr. Egri Pál, az MTA Központi Hivatala Jogi Osztályának vezetője

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, 1363 Budapest, Alkotmány u. 21. — Felelős: Hazai György, az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat
főigazgatója — 1600 példány

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkészbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési
és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, Lehel u. 10A., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással
a HELIR 215—96 162 pénzforgalmi jelzőszámmal.

Előfizetési díj egy évre 192 Ft — Példányonkénti ára: 8 Ft

89.18222 Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat, Budapest — Felelős vezető: Hazai György

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZPONTI HIVATALA

BUDAPEST, 1989. FEBRUÁR 24.

JOGSZABÁLYOK

1003/1988. (XII. 24.) MT
rendelete

a magyar állampolgár külföldön történő munka-
vállalásáról szóló 8/1983. (V. 4.) MT rendelet módó-
sításáról 20

KÖZLEMÉNYEK

Tájékoztató

doktori és kandidátusi fokozatok odaítéléséről 22

Pályázati felhívások 30

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének és főtítká-
rának, valamint a Tudományos Minősítő Bizottság
elnökének és titkárának fogadóórája 31

Jogszabályok

A Minisztertanács
103/1988. (XII. 24.) MT

rendelete

**magyar állampolgár külföldön történő
munkavállalásáról szóló 8/1983. (V. 4.)
MT rendelet módosításáról**

Magyar állampolgár külföldön történő munkavállalásáról — a 6. § tekintetében a tervszerű devizagazdálkodásról szóló 1974. évi 1. tvr. 16. §-ának (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján — a Minisztertanács a következőket rendeli:

1. §

Magyar állampolgár külföldön történő munkavállalásáról szóló 8/1983. (V. 4.) MT rendelet (továbbiakban: R.) 2. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„2. § (1) Az engedély iránti kérelemhez csatolni kell:

a) a külföldi munkáltatónak az e rendelet 2. számú melléklete szerinti ajánlatát,

b) a külföldi hatóság által kiállított munkavállalási engedélyt vagy tartózkodási engedélyt, illetve vízumot, vagy az ezek beszerzésére vonatkozó külföldi munkáltatói kötelezettségvállalást,

c) sorkatonai szolgálatot még nem, vagy nem a jogszabály által megállapított időtartamban teljesített kérelmező esetén — annak az évnek a december 31. napjáig, amelyben a 28. évét betölti — a honvédelmi jogszabályok értelmében a külföldre utazáshoz szükséges engedélyt,

d) az egészségügyi alkalmasságról külön jogszabály szerint kiadott igazolást,*

e) munkaviszonyban, vagy munkavégzési kötelezettséggel járó szövetkezeti tagsági viszonyban álló kérelmező esetén a munkáltató véleményét és az e rendelet 3. számú melléklete szerinti nyilatkozatát,

f) erkölcsi bizonyítványt,

g) önéletrajzot.

(2) Ha a külföldi országban az (1) bekezdés b) pontja szerinti okmányra nincs szükség, a külföldi munkáltató ez irányú nyilatkozatát kell csatolni.

(3) Az engedélyező szerv egy évig érvényes elvi engedélyt ad ki:

a) ha a külföldi országban a munkavállalási engedély, a tartózkodási engedély, vagy a vízum megadásának feltétele a magyar hatóság engedélyének előzetes bemutatása,

b) ha a nemzetközi szervezet által meghirdetett pályázat benyújtásához, vagy álláshelyre jelentkezéshez szükséges.

(4) Az elvi engedély iránti kérelemhez az (1) bekezdésben szereplő iratokat — a b) pontban foglaltak kivételével — csatolni kell.

(5) Az engedélyt vissza kell vonni, ha olyan körülmény merül fel, amelyre tekintettel a kérelmet el kell utasítani.

(6) Az engedély visszavonható, ha az állampolgár nem tesz eleget a 6. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségének.”

2. §

A R. 3. §-a (2) bekezdésének a helyébe a következő rendelkezés lép, és az alábbi (3)–(4) bekezdéssel egészül ki:

„(2) Az engedély meghatározott időre szól, amely — az engedélyezésre vonatkozó szabályok szerint — meghosszabbítható. A folyamatos külföldi munkavégzés időtartama általában a meghosszabbításokkal együtt sem haladhatja meg az öt évet.

(3) Ha a külföldi munkavégzés megkezdésére az engedély szerinti kezdő időpontban nem kerül sor, ezt a körülményt 15 napon belül a kérelmező köteles bejelenteni az engedélyező szervnek.

(4) Ha az engedély szerinti munkakezdést betegség, vagy más elháríthatatlan ok akadályozza és a kiutazásra még nem került sor, az engedélyező szerv egy ízben, külön eljárás nélkül, a határozatra vezetett záradékkal az engedély érvényességét az akadályoztatás időtartamával, de legfeljebb hat hónappal módosítja. Az erre irányuló kérelemben az akadályoztatás tényét és várható időtartamát igazolni kell.”

3. §

Az R. a következő 3/A. §-sal egészül ki:

„3/A. § (1) El kell utasítani a kérelmét annak a személynek, aki

a) munkaviszonyt vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyt nem létesíthet,

b) érvényes útlevéllel nem rendelkezik, továbbá,

c) ha az elutasítás államtitok, szolgálati titok, vagy üzemi (üzleti) titok megőrzése érdekében feltétlenül szükségesnek mutatkozik.

(2) A kérelem elutasítható, ha a kérelmező a megelőző külföldi munkavállalásával összefüggésben nem megfelelően, vagy késedelmesen teljesítette a 6. § (1) bekezdésében, valamint a 9. §-ban foglalt kötelezettségeit.

(3) A (2) bekezdés szerinti elutasításra az előző munkavállalási engedély érvényességének lejártától, illetve visszavonásától számított három évig kerülhet sor.”

4. §

Az R-nek a 10/1986. (IV. 21.) MT rendelet 1. §-ával megállapított 4. §-a (1)–(3) és (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„4. § (1) Az engedélyezés, annak módosítása vagy visszavonása (a továbbiakban: engedélyezés) — a (2)–(6) bekezdésben foglaltak kivételével — a kérelmező állandó lakóhelye szerint illetékes fővá-

* 8/1982. (VII. 13.) EüM rendelet

rosi, megyei tanács végrehajtó bizottsága munkaügyi feladatot ellátó szakigazgatási szerve (továbbiakban: engedélyező szerv) hatáskörébe tartozik.

(2) A fegyveres erők, fegyveres testületek és rendészeti szervek személyi állománya, valamint a felügyeletük alatt álló munkáltató dolgozója tekintetében — kivéve a sportolókat és a sportedzőket — az illetékes miniszter (országos hatáskörű szerv vezetője) jogosult az engedélyezésre.

(3) A szociális és egészségügyi miniszter hatáskörébe tartozik a felügyelete alá tartozó intézmény azon vezetői kérelmének elbírálása, akiket a miniszter (illetőleg minisztériumi vezető) nevez ki.”

„(6) A külföldi művészkövetítő tevékenységet folytató szervezet engedélyezi a közreműködésével kötött szerződést teljesítő munkavállalását.”

5. §

A R. 5. §-a a következő (2) bekezdéssel egészül ki és a jelenlegi szövege (1) bekezdésre módosul:

„(2) A munkavállalót külföldi keresménye után — a jogszabály vagy nemzetközi szerződés eltérő rendelkezése vagy viszonyosság hiányában — külön jogszabály szerinti adófizetési kötelezettség terheli.”

6. §

A R. 6. §-a a következő (2) bekezdéssel egészül ki, egyben a jelenlegi (2)—(4) bekezdésének számozása (3)—(5) bekezdésre változik:

„(2) Mentessül az (1) bekezdés szerinti kötelezettség alól

a) aki olyan országban vállal munkát, amelynek állami bankjával a Magyar Nemzeti Bank a valuták kölcsönös átvállalására megállapodást kötött, feltéve, hogy a munkaszerződés szerint a külföldi keresmény az ország hivatalos pénznemében kerül kifizetésre,*

b) az oktatási intézmény nappali tagozatos tanulója, illetőleg hallgatója, valamint a középfokú tanulmányait befejező személy a befejezéstől számított három hónapig, a szüneti nyelvyakorlási célú munkavégzés esetén, ha keresménye nem haladja meg a külön jogszabályban megállapított II. osztályú napidíj és szállásköltség térítés egyhavi együttes összegének 30%-át.”**

7. §

A R. 9. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„9. § (1) Az állampolgár köteles az engedély lejártát, visszavonását, illetve a külföldi foglalkoztatás egyéb okból történt megszűnését követően — a munkáltatóval történt eltérő megállapodás hiányában — 90 napon belül — ösztöndíjas tanulmányút esetén haladéktalanul — hazatérni és amennyiben munkaviszonyban vagy munkavégzési kötelezettséggel járó szövetkezeti tagsági viszonyban áll, belföldi munkahelyén jelentkezni.

(2) Az állampolgár a külföldi foglalkoztatás 30 napot meghaladó szüneteltetését — ha ennek idejére díjazásban nem részesül — haladéktalanul köteles az engedélyező szervnek bejelenteni.

(3) Ha az állampolgár az engedélyben meghatározott időpont előtt kíván hazatérni, vagy külföldi foglalkoztatása megszűnik, a hazatérés, illetve a foglalkoztatás megszűnésének időpontjáról — mielőtt arról tudomást szerez — köteles az engedélyező szervet, valamint, ha munkaviszonyban vagy munkavégzési kötelezettséggel járó tagsági viszonyban áll, munkáltatóját írásban értesíteni.

8. §

E R. 11. §-ának (2) bekezdésében „a 2. § (2) bekezdésétől, 4. § (1) bekezdésétől, valamint az 5—7. és 10. §-aitól” szövegrész, helyébe a „4. § (1) bekezdésétől, 5. § (1) bekezdésétől, 6—7. és 10. §-aitól” lép.

9. §

A R.-nek a 10/1986. (IV. 21.) MT rendelet 2. §-ával megállapított melléklete helyébe e rendelet 1. számú melléklete lép.

10. §

(1) Ez a rendelet 1989. január 1-jén lép hatályba.

(2) A rendelet előírásait a hatályba lépését követően elbírált kérelmekre kell alkalmazni azzal, hogy az érvényes engedéllyel rendelkezők ügyeiben — végleges hazatérésükig — az eredeti engedélyező szerv jár el.

Németh Miklós s. k.,
a Minisztertanács elnöke

1. számú melléklet a 103/1988. (XII. 24.) MT rendelethez

Egyes nemzetközi szervezetekkel kapcsolattartásra kijelölt (koordináló) szervek

Egyesült Nemzetek Szervezete, kapcsolódó szervei és programjai*

Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO)

Egészségügyi Világszervezet (WHO)

Meteorológiai Világszervezet (WMO)

Nemzetközi Távközlési Unió (ITU)

ENSZ Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete (UNESCO)

Külügyminisztérium

Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal

Szociális és Egészségügyi Minisztérium

Országos Meteorológiai Szolgálat

Magyar Posta

Művelődési Minisztérium

* Ilyen megállapodás van jelenleg érvényben a következő országok állami bankjával: Bolgár Népköztársaság, Csehszlovák Szocialista Köztársaság, Lengyel Népköztársaság, Mongol Népköztársaság, Német Demokratikus Köztársaság, Román Szocialista Köztársaság, Szovjetunió.

** 9/1986. (VII. 8.) ÁBMH rendelkezés.

Az ENSZ költségvetéséből finanszírozott ENSZ szervezetnél történő munkavállalást a Külügyminisztérium az ENSZ szervei, programjai tevékenységét koordináló főhatóságokkal egyetértésben engedélyezi.

ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete (FAO)
 Nemzetközi Polgári Repülésügyi Szervezet (ICAO)
 Egyetemes Postaunió (UPU)
 Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO)
 Nemzetközi Tengerészeti Szervezet (IMO)
 Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (IAEA)
 Általános Vámtarifa és Kereskedelmi Egyezmény (GATT)
 UNCTAD/GATT Nemzetközi Kereskedelmi Központ (ITC)
 Idegenforgalmi Világszervezet (WTO)
 Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bank (Világbank) (BRD)
 Nemzetközi Valuta Alap (IMF)
 Nemzetközi Pénzügyi Társaság (IFC)
 Nemzetközi Fejlesztési Társulás (IDA)
 ENSZ Iparfejlesztési Szervezet (UNIDO)
 Nemzetközi Alkalmazott Rendszerelemzési Intézet (IIASA)

Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium
 Közlekedési Minisztérium
 Magyar Posta
 Művelődési Minisztérium
 Közlekedési Minisztérium
 Országos Atomenergiiai Bizottság

Kereskedelmi Minisztérium

Kereskedelmi Minisztérium
 Kereskedelmi Minisztérium

Magyar Nemzeti Bank
 Magyar Nemzeti Bank
 Magyar Nemzeti Bank
 Magyar Nemzeti Bank
 Kereskedelmi Minisztérium

Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság

2. számú melléklet a 103/1988. (XII. 24.) MT rendelethez

A külföldi munkáltató ajánlatának tartalmi kellékei:

- a) a munkáltató neve (cége), címe,
- b) a munkavállaló neve, címe,
- c) a munka jellege, munkakör (tevékenységi kör),
- d) a munkavégzés időtartama,
- e) a munkavégzés helye,
- f) a pénzbeli díjazás formája (időbér, teljesítménybér), esedékessége és havi bruttó összege a kifizetés pénznemében,
- g) a természetbeni juttatások (térítésmentes ellátás, lakás, élelmezés),
- h) a munkavállaló által külföldön fizetendő jövedelemadó és a külföldi jogszabály szerint kötelezően teljesítendő társadalombiztosítási befizetés a teljesítés pénznemében összességében és a bruttó devizakeresményhez viszonyított százalékában,
- i) a külföldi munkáltató nyilatkozata arról, hogy a pénzbeli díjazás kifizetésének helye szerinti ország joga, illetve hatósági gyakorlata szerint a végzendő munka díjazásaként kapott devizaösszeg egyharmad részének Magyarországra történő átutalásához devizahatósági engedély nem szükséges, illetve azt a munkáltató megszerezte.

(Nem szükséges ilyen nyilatkozat, ha a díjazás kifizetésének helye az Amerikai Egyesült Államok, Kanada, Német Szövetségi Köztársaság, Svájc.)

3. számú melléklet a 103/1988. (XII. 24.) MT rendelethez

A munkáltatói nyilatkozatnak tartalmaznia kell:

- a) a munkaviszony szünetelésének javasolt időtartamát,

b) a munkavállalót terhelő nyugdíjárulék összegét,

c) a munkáltató kötelezettségvállalását a munkavállalót terhelő nyugdíjárulék forintban való megelőlegezéséről,

d) a munkavállaló részére a munkavállalás időtartamára engedélyezett hazai díjazás mértékét,

e) a munkáltató közlését, hogy dolgozójának a rendelet 3/A. §-a (1) bekezdésének c) pontja szerinti titokról van-e tudomása.

Közlemények

TÁJÉKOZTATÓ

a TMB szakbizottságai által odaitélt doktori fokokról.

Nyelvtudományi szakbizottság

PÉTER MIHÁLY:

„Érzelemkifejezés a nyelvben (különös tekintettel a magyar és az orosz nyelvre)” c. értekezése alapján a nyelvtudomány doktora.
(ELTE Orosz Fil. Tsz.)

Közgazdaságtudományi szakbizottság

BÁNFI TAMÁS:

„A pénzügyi élet alapvonalai” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány doktora.
(MKKE)

Fizikai, csillagászati szakbizottság

KONDOR IMRE:

„Az Ising spinűveg térelmélete” c. értekezése alapján a fizikai tudomány doktora.
(ELTE Elméleti Fizikai Tsz.)

Klinikai Orvostudományi szakbizottság I.

DO TRUNG PHAN:

„New approaches to preparation of hemopoietic stem cell source without T lymphocytes for allogeneic bone marrow transplantation” c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.
(külföldi állampolgár OHVI)

Gépészeti, kohászati szakbizottság

LAJOS TAMÁS:

„Autóbusz körüli áramlás vizsgálata” c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.
(BME Áramlástan Tsz.)

WINKLER ANDRÁS:

„Összefüggések négy hazai fafaj és a belőlük készült termo falemezek és cellulóz tulajdonságai között” c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.
(Erdészeti és Faipari Egyetem)

Energetikai szakbizottság

SZENTGYÖRGYI SÁNDOR:

„Szilárd anyagok szárításának néhány elméleti vonatkozása” c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.
(BME Vegyipari Gépek és Mezőgazdasági Iparok Tsz.) (Sopron)

Elektronikai, számítástechnikai szakbizottság

PHAM THOUNG CAT:

„Robotok robusztus adaptív irányítása” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.
(MTA SZTAKI)

Kémiai szakbizottság I.

CZVIKOVSKY TIBOR:

„A fa és a műanyagok társított (kompozit) rendszereinek kémiája és technológiája.” c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.
(Műanyagipari Kutató Intézet)

Kémiai szakbizottság II.

HANGYÁL KÁROLY:

„A répacukorgyártás műszaki fejlesztése a cukorrépa biokémiai változásainak figyelembevételével” c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora. (posztumusz)
(Cukortermelési Kutató Intézet)

Biológiai szakbizottság II.

FÉSÜS LÁSZLÓ:

„A szöveti transzglutamináz biológiai funkciója” c. értekezése alapján a biológiai tudomány doktora.
(DOTE Biok. Int. Debrecen)

Hadtudományi szakbizottság

SZABÓ JÓZSEF:

„Tudományos eredményeket összefoglaló tézisek” c. értekezése alapján a hadtudomány doktora.
(MTA Interkozmosz Tanács Titkárság)

ZÁGONI ERNŐ:

„A párt felszabadulás utáni honvédelmi politikája és a Magyar Néphadsereg története 1980-ig” (tézisek) c. értekezése alapján a hadtudomány doktora.
(Hadtörténeti Intézet és Múzeum)

TÁJÉKOZTATÓ

a TMB szakbizottságai által odaitélt kandidátusi fokozatokról.

Zenatudományi, néprajzi és folklór szakbizottság

BALOGH JÁNOSNÉ HORVÁTH TERÉZIA:

(Néprajzi Múzeum)

„A magyar parasztság ékszerkultúrája a XIX–XX. században” c. értekezése alapján a történelem (néprajz) tudomány kandidátusa.

Filozófiai szakbizottság

KOVÁCS SÁNDOR:

(MSZMP Hajdú-bihar Megyei Bizottsága)

„A tudat alkotó aktivitásának fokozása a dolgozó kollektívában” c. — Szovjetunióban megvédett — értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

MIKLÓS TAMÁS:

(ELTE BTK)

„József Attila metafizikája és társadalomelmélete” c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

SZAK PÉTER OTMÁR:

(Liszt Ferenc Zeneművészeti Főisk.)

„Az együttzenélés esztétikai elmélete” c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

SZABÓ P. IMRE:

(MSZMP KB TKKO)

„Marx szükséglet-elméletéről” c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

Közgazdaságtudományi szakbizottság

BÁNFALVY CSABA:

(MSZMP Társadalomtud. Int.)

„A társadalmi-gazdasági reprodukció néhány aspektusának vizsgálata a produktív munka elmélete alapján (A vegyes gazdaságok reprodukciós rendszeréről)” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

VIGHVÁRI ANDRÁS:

(MSZMP BM Bizottság Oktatási Igazgatóság)

„A Magyar Szocialista Munkáspárt 1966. májusi, a gazdaságirányítás reformját elindító határozata előkészítésének néhány kérdése”. c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

MAJOROS PÁL:

(MSZMP KB)

„Strukturapolitika és gazdaságirányítás. (A strukturális változások irányítása a társadalmi termelés intenzifikálásának folyamatában)” c. — Szovjetunióban megvédett — értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

MOLNÁR JENŐ:

(Országos Munkavédelmi Tudományos Kut. Int.)
 „A munkakörülmények fejlesztésének tervezése a magyar vállalatoknál” c. — Szovjetunióban megvédett — értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

KARSAI GÁBOR:

(Figyelő Szerkesztősége)
 „Ellátási felelősség vagy piacorientáció?” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

LOURDES MARGARITA TABARES NEYRA:

(külföldi állampolgár)
 „Perspective of Planning in Cuba during the period of Socialist Construction” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

DANI KATALIN:

(MKKE)
 „Külföldi eladósodás — gazdasági igazodás (A kiigazítás elmélete és gyakorlati tanulságai a fejlődő országok tapasztalatai alapján)” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

KOVÁCS ILONA:

(MTA)
 „A lakossági fogyasztás nemzetközi összehasonlítása” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

*Művészettörténeti, építészettörténeti és régészeti szakbizottság***RACZKY PÁL:**

(ELTE BTK)
 „A Tisza-vidék kulturális és kronológiai kapcsolatai a Balkánnal és az Égeikkummal a neolitikum, rézkor időszakában” c. értekezése alapján a történelem (régészet) tudomány kandidátusa.

ISTVÁNOVITS ESZTER:

(Jósa András múzeum)
 „Északkelet-Magyarország területének római kori története” c. értekezése alapján a történelem (régészet) tudomány kandidátusa.

LE BA DUNG:

(külföldi állampolgár)
 „Politikai plakátok a szocializmus építésének kezdeti szakában (Vietnámi és magyar anyag összehasonlító elemzése)” c. értekezése alapján a művészettörténeti tudomány kandidátusa.

*Állam- és jogtudományi szakbizottság***MONORY BULCSU:**

(Dabasi Bíróság)
 „Az euthanasia modern értelmezése” c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

KUKORELLI ISTVÁN:

(ELTE ÁJK)
 „Az országgyűlési képviselők jogállása a Magyar Népköztársaságban” c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

*Pedagógiai szakbizottság***HALÁSZ GÁBOR:**

(Oktatáskut. Int.)
 „Oktatásirányítási rendszerünk politikai szempontú elemzése” c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

KERESZTESI KATALIN:

(Magyar Testnevelési Főiskola)
 „Vizsgálatok és kísérletek a szomatikus nevelés fejlesztésére” c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

HAJDU PÉTER:

(ELTE ÁITFK)
 „Főiskolai tanárképzésünk objektív és szubjektív feltételei” c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

*Földrajz, meteorológiai szakbizottság***CSORBA PÉTER:**

(KLTE)
 „Tájökológiai tényezők minősítése és gyakorlati célú értékelése a Tokaj-Zempléni hegyvidék példáján” c. értekezése alapján a földrajz- (meteorológia) tudomány kandidátusa.

SZALAI SÁNDOR:

(OMSZ KMI)
 „Az Északi félgömb kevésparaméteres klíma-modellje” c. — Szovjetunióban megvédett — értekezése alapján a földrajz (meteorológia) tudomány kandidátusa.

MANIKHAM KHAMKHONG:

(külföldi állampolgár)
 „Referenciaadatok és kutatásmetodikai előtanulmányok Laosz műholdas távészleleti anyagainak tervezett földtudományi és tájpotenciál-értékelő interpretálásához” c. értekezése alapján a földrajz (meteorológia) tudomány kandidátusa.

*Matematikai és számítástudományi szakbizottság***RÉVÉSZ GÁBOR:**

(NME Miskolc)
 „Univerzális hanyadosgyűrűk: rendezés és determinálszámítás” c. értekezése alapján — honosítással — a matematikai tudomány kandidátusa.

CSIKÓS BALÁZS:

(ELTE TTK)
 „Frobenius-féle Lie-algebrák és reprezentációik” c. — Szovjetunióban megvédett — értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

*Növénytermesztési szakbizottság***Dr. MAGYARI ISTVÁN:**

(Borsodi Vegyi Kombinát)
 „Hatékony és környezetkímélő csávázószerek kifejlesztése” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Dr. FEHÉR TIBOR:

(MAGYARORSZÁG KERI. KÉPVISELETE)
 „A görögdinnye néhány mennyiségi tulajdonságának vizsgálata a heterozisnemesítésben” c.

értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Dr. DÉR FERENC:

(Mg. FŐISKOLA KAPOSVÁR)

„A takarmány-pázsítfüvek első növedékének értékét meghatározó fontosabb tényezők” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Dr. SOLYMOSI PÉTER:

(MTA)

„Gyógynövény fajok herbicid rezisztenciájának sajátosságai” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Dr. JULIO E. GANDARILLA BENITEZ:

(külföldi állampolgár)

„Szarvasmarhatrágya alkalmazása a talajtermékenység fokozása Kuba camagüey tartományban” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Agrárökonómiai szakbizottság

SZENTELEKI KÁROLY:

(Kertészeti Egyetem)

„Többcélú programozás alkalmazása a mezőgazdaságban” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

GERGELY SÁNDOR:

(Karancs Mg. Tsz.)

„Az energiaerdő, mint a marginális mezőgazdasági területek egyik racionális hasznosítási iránya” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

KARDOSNÉ NAGY JUDIT:

(Agrártud. Egy. Keszthely)

„A termelészövetkezetek fejlődése és stratégiái Nyugat-Dunántúlon” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

BABINSZKY MIHÁLY:

(Agrártud. Egy. Kaposvár)

„A szarvasmarha ágazat fejlesztésének összefüggései, kapcsolati rendszere” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

FERDIAND FESTO KAMUGISHA:

(külföldi állampolgár)

“PRODUCTION COSTS AND COST MANAGEMENT IN LARGESCALE CO-OPERATIVE FARMS: THE CASE OF HUNGARY” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

PALKOVICS MIKLÓS:

(Agrártud. Egyetem Keszthely)

„A belső mechanizmus korszerűsödése a termelészövetkezetekben” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

NOUFAL. M. NOMAN:

(külföldi állampolgár)

„Számítógépes tervezés a mezőgazdaságban” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Klinikai orvostudományi szakbizottság I.

GUÓTH ZITA:

(Fejér Megyei Tanács VB.)

„Orvosi etika és deontológia a magyar egészségügyben” c. — Szovjetunióban megvédett — értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

DULISKOVICH TIBOR:

(1. sz. orvosi rendelő Tura)

„Egyes pancreas enzimek vizeleti ürítésének klinikai értékelése diabeteg mellitusban” c. — Szovjetunióban megvédett — értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. THIRY LAJOS:

(nyugdíjas)

„A tábori bakteriológiai laboratóriumok fejlesztése” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. NEMES JÁNOS:

(POTE)

„A renovascularis pathomechanizmusú hypertoniák különböző kezelési eljárásainak összehasonlító belgyógyászati elemzése” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. RAMI MOGHRABI:

(ORFI)

„Egyéves gyógyszerfogyasztás hatása egy SPTA-s funkcionális indexre” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. JUHÁSZ LÁSZLÓ:

(Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórház)

„Az endoszkópos manometria jelentősége az Oddi sphincter betegségeinek funkcionális diagnosztikájában” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Klinikai orvostudományi szakbizottság II.

Dr. SZABÓ JÁNOS:

(SZOTE)

„A chorionhóly-mintavétel alkalmazása a prasnatalis genetikai diagnosztikában” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. LOMBAY BÉLA:

(Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórház)

„Baleseti röntgendiagnosztika gyermekkorban” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. KELETI GYÖRGY:

(Fővárosi László Kórház)

„Újabb diagnosztikus és terápiás lehetőségek helye a daganat okozta elzáródásos sárgaság kezelésében” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. ILLYÉS MIKLÓS:

(OTE)

„A magzati és a lepényi keringés ultrahang vizsgálatának klinikai jelentősége” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. GERŐ GYÖRGY:
(OTE)

„A trombocitarendszer és mikroproteinuria változásai egészséges és szövődményes terhességben” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Bányászati, földtani, geodéziai és geofizikai szakbizottság

HASSAN GABER ZAKARIA

HASSAN EL GHAZOOOLY:

(külföldi állampolgár)

„A proposal for minitoring egyptian recent crustal novements” c. értekezése alapján a földtudomány kandidátusa.

SCHMIEDER ANTAL:

(Központi Bányászati Fejlesztési Intézet)

„Bányaműveletek feküldali lágy védőrétegeit áttörő hasadék- és karsztvízbetörések mozgás-folyamatainak vizsgálata” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

SZÜCS ISTVÁN:

(Mecseki Szénbányák)

„A szeizmoakusztikus emissziók szerepének vizsgálata a bányabiztonsági feladatok megoldásában” c. értekezése alapján a földtudomány kandidátusa.

Kémiai szakbizottság II

MAHMOUD ALI KAMAL:

„INVESTIGATIONS OR PUMMERER RE-ACTIONS” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

Biológiai szakbizottság I.

Dr. NOVÁK BÉLA:

(BME)

„Periódusos biokémiai folyamatok az élesztők sejtciklusában” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Dr. MARIO LUIS R. SUAREZ:

(külföldi állampolgár)

„Biologist formation in Cuba: Historical analysis and trends in its perfectioning” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Dr. PECSENYE KATALIN:

(KLTE)

„Drosophila fajok természetes és laboratóriumi populációinak enzimpolimorfizmusa” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Dr. VARGHA GYÖRGY:

(DOTE)

„Aminosav anyagcsere mutációk hatása a differenciálódásra Streptomyces fradiae-ban” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Dr. NÉMETH IMRE:

(Heves m. Növényvédelmi és Agrokémiai Állomás) EGER

„Hormonbázisú herbicidek hatása a convolvulus arvensis L. és a vitis vinifera L. szerkezetére” c.

értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

DR. KAMPIS GYÖRGY:

(ELTE)

„Elemek az evolúciós rendszermodellezéséhez” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Dr. FEKETE GYŐZŐ:

(MTF Kutató Intézete)

„A vázizomrostok alkalmazkodása a fizikai aktivitáshoz” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Dr. RIMÓCZI IMRE:

(Élelmiszeripari Egyetem)

„Az óriás püfeteg (Langermannia gigents) Batsch ex Pers.) Rostk. (Demosztikiciójára irányuló biológiai kutatások” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Dr. ZOMBORI LAJOS:

(Természettud. Múzeum)

„A rovartest alaktani kifejezései” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Dr. KRAJEWSKA ANNA:

(SOTE)

„Újtípusú regulátorok hatása a lobelia inflata L. szövettényészetekre” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Biológiai szakbizottság II.

Dr. NGUYEN NGOC DUNG:

(külföldi állampolgár)

„Datura innoxia MILL szövettényészetének sajátosságai” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Hadtudományi szakbizottság

BÖKKÖNYI ISTVÁN:

(BM)

„A rendőrtiszthelyettes- és zászlósképzés fel-szabadulás utáni története, helyzete, fejlesztésének lehetőségei” c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

Szociológiai és demográfiai szakbizottság

SZILINÉ JUHÁSZ ERZSÉBET:

(MTA)

„Életmód és életeszmeny: Devianciatípusok a hetvenes évek új elbeszélő nemzedékének ábrázolásában” c. értekezése alapján a szociológiai tudomány kandidátusa.

PONGRÁCZNÉ HÜTTL MARIETTA:

(KSH)

„Serdülőkori terhességek társadalmi-demográfiai vonatkozásai” c. értekezése alapján a szociológiai tudomány kandidátusa.

Nyelvtudományi szakbizottság

MIHALOVICS ÁRPÁD:

(Bessenyei György Tanárképző Főisk. Nyíregyháza)

„Infinitivusos szerkezetek orosz—magyar tipológiai egybevető vizsgálata” c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

*Irodalomtudományi szakbizottság***KOLTA MÁRIA MAGDOLNA:**

(Magyar Színházi Int.)

„Budapest színházi kultúrája a 19. sz. második felében” c. kandidátusi értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

*Történelemtudományi szakbizottság***KANYÓ FERENC:**

(MSZMP Csongrád megyei Biz. Okt. Igazgatósága)

„Szeged és Dél-Alföld felszabadítása” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

KÖRNYEI ATTILA:

(Széchenyi István Emlékmúzeum Nagycenk)

„Sopron és vidékének munkásmozgalma 1919. aug. 1-től 1924-ig” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

SZÁSZ ZOLTÁN:

(Tört. Tud. Int.)

„Politikai élet és nemzetiségi kérdés a dualizmus kori Erdélyben 1867–1919” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

ERDŐDY GÁBOR:

(ELTE)

„Herman Ottó és a társadalmi-nemzeti felemelkedés ügye” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

*Pedagógiai szakbizottság***MIKES ZDENKÓNÉ:**

(ELTE)

„A pályaválasztás előkészítése a tanórán kívül” c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

SZABÓ LÁSZLÓ TAMÁS:

(Okt. Kut. Int.)

„A rejtett tanterv” c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

PETŐCZ JÁNOSNÉ:

(Eötvös József Tanítóképző Főiskola Baja)

„A német nemzetiségi anyanyelv oktatásának módszertana az általános iskola alsó tagozatában” c. — NDK-ban megvédett — értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

*Matematikai és számítástudományi szakbizottság***HERMANN PÉTER:**

(ELTE)

„P-csoportok, faktorizáció, szeparabilitás” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

KRISTÓF JÁNOS:

(ELTE)

„A Neuman-algebrák jellemzése az involutív algebrák osztályában” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

*Fizikai, csillagászati szakbizottság***NÉMETH ZSOLT:**

(MTA Izotópkutató Intézet)

„Reaktor fűtőkötegek roncsolásmentes kiésvizsgálata gamma- és neutronaktivációs módszerrel” c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

MARGARITIS ATHANASIOS:

(KFKI RMKI)

„Reonormalizációs csoport módszerek a térelméletben” c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

NGUYEN HUYEN TUNG:

(külföldi állampolgár)

„A Disszipatív Folyamatok Kormányzó Elvének alkalmazása inkompresszibilis folyadék nemizoterm áramlására és termohidrodinamikai stabilitásra” c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

DÉR ANDRÁS:

(MTA SZBK)

„Elektromos és optikai mérések ionpumpáló membránfehérjéken” c. értekezése alapján a fizika(biofizika)-i tudomány kandidátusa.

*Állattenyésztési, állatorvosi szakbizottság***Dr. NAGY ÉVA:**

(KANADA Mikrobiol. Tsz.)

„Aujeszky-vírus törzsek differenciálása a DNS rekonstrukciós enzim analízisével” c. értekezése alapján az állatorvos tudomány kandidátusa.

Dr. CSEH SÁNDOR:

(Állatteny. Közös Váll. Üllő)

„A szarvasmarha- és juhembriók mélyhűtési technológiájának egyszerűsítése” c. értekezése alapján az állatorvostudomány kandidátusa.

Dr. CSATÓ LÁSZLÓ:

(KATE KAPOSVÁR)

„A teljesítményvizsgálat fejlesztése a sertésenyészetben” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Dr. FEHÉR DEZSŐ:

(Magyar Lóverseny Váll.)

„Az Imperiál mérvonal kialakulása és hatása a magyar telivértenyésztésre” c. értekezése alapján az állatorvostudomány kandidátusa.

ZOMBORSZKYNÉ Dr. KOVÁCS MELINDA:

(KATE)

„A nedvesen (erjesztéssel) tartósított kukorica erjedésbiológiája és fehérjemínősége” c. értekezése alapján az állatorvostudomány kandidátusa.

*Agrárökonómiai szakbizottság***MENG CHUANDE:**

(külföldi állampolgár)

„TAPASZTALATOK ÉS TENDENCIÁK A MAGYAR ÉS A KÍNAI MEZŐGAZDASÁG FEJLESZTÉSÉBEN. A magyar és a kínai me-

zőgazdaság szocialista átszervezésének problémáiról" c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Elméleti Orvostudományi szakbizottság

Dr. CSERMELY PÉTER:
(SOTE)

„Kölcsönhatások a T limfociták jelátviteli rendszerei között: a cink-ionok szerepe" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

CARLOS MANUEL PAZ PAULA:
(külföldi állampolgár)

"Incidence of Hyperlipoproteinemias in a Selected Population in Cuba" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Klinikai Orvostudományi szakbizottság II.

Dr. GORZÓ ISTVÁN:
(SZOTE)

„A Black-szerinti II. osztályú amalgám tömések és a fogágy állapota" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. MÉRAY JUDIT:
(SZOTE)

„Az intratracheális intubálás nehézségei a fejnyak sebészeti anesztéziában" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. NAGY PÉTER SÁMUEL:
(Zala megyei Tanács Kh-RI)

„A méhtestrák megelőzése és korai felismerése" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. THURZÓ LÁSZLÓ:
(SZOTE)

„A receptor meghatározáson alapuló endokrin terápia lehetőségei a rosszindulatú nőgyógyászati daganatok kezelésében" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. KÓNYA ANDRÁS:
(SOTE)

„Végtag-lokalizációjú lágyrészdaganatok és érelváltozások katéteres terápiája és diagnosztikája" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. DEBRIK ISTÁN:
(SOTE)

„Húgyúti fertőzés és terhesség" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. LAKATOS JÓZSEF:
(ORFI)

„A csípőízületi totalis endoprotézis műtétek szövődményeinek elemzése" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. KÁROVITS JÁNOS:
(OTE)

„Az epidurális érzéstelenítés hatása a szülési stresszre" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. GYENES VILMOS:
(SOTE)

„Miniaturizált fémlemezzel végzett osteosynthesis jelentősége állkapocstörött korszorú kezelésében" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. UNGÁR LÁSZLÓ:
(SOTE)

„A méhlepénysejtek osztódási aktivitása" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. TRAN THI PHUONG MAI:
(külföldi állampolgár)

„A lipidhez kötött szíalsav meghatározásának jelentősége a szülészeti és nőgyógyászati diagnosztikában" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. ROHLA MIKLÓS:
(SOTE)

„Kamrai aritmiák mikroszámítógépes analízise" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. PARAGH GYÖRGY:
(DOTE)

„A monocita-makrogár sejtek LDL receptorainak jelentősége egyes hypercholesterinaemiával záró kórképekben" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. KÁRPÁTI SAROLTA:
(Heim Pál Gyermekkorház)

„A gyermekkori dermatitis herpetiformis Duhring" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. RHENSO GONZÁLEZ-CABELLO:
(SOTE)

„A limfociták mitogénnel indukált blasztos transzformációja" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

VU DIEN BIEN:

„Non-invazív kardiológiai vizsgálatok juvenilis reumatoid artritisben" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

CAO VAN VIEN:
(külföldi állampolgár)

„Sisztémás lupus erythematosusos betegek celluláris immunreaktivitása és immunmodulációs kezelése" c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Gépészeti, kohászati szakbizottság

TÓTH TAMÁS:

(NME Kohó- és Fémipari Főiskolai Kar Dunaújváros)

„Hidegen hengerelt lágyacél finomlemezek szövetszerkezete és alakíthatósága közötti összefüggések" c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

BORDÁS MIHÁLY:

(Veszprém Megyei Egyetem)

„Axiális ventilátor-szárnylapát dinamikai vizsgálata” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

NOVOTNY LÁSZLÓ

(MICROCONTROL Elektrotechn, Kisszöv.)

„A túlterhelés hatása nyomástartó edényekben levő fáradásos repedések terjedési viszonyaira” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

*Energetikai szakbizottság***PENNINGER ANTAL:**

(BME)

„Periodikus égési instabilitások turbulens diffúziós lángokban” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

BERTA ISTVÁN:

(BME)

„Ipari elektrosztatikai technológiák hatékony működése és fejlesztése” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

*Elektronikai szakbizottság***SEEBAUER MÁRTA:**

(VIDEOTON Orosháza)

„Az asszociatív memóriák funkcióit megvalósító hardver eszközrendszer felhasználása az információkereső rendszerek működési hatékonyságának növelésére” c. — SZU-ban megvédett — értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

BÁRSONY ISTVÁN:

(Mikroelektronikai Vállalat)

„Sztatikus indukciós képátalakítók integrálása szilícium technológiával” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

HORVÁTH GÁBOR:

(BME)

„Kvantálási hibák FFT alapú spektrumbecslésnél” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

HABERMAJER ISTVÁN:

(BME)

„Félvezető lézerek felhasználói modelljei és helyettesítő áramkörei” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

PHAM MINH VIET:

(külföldi állampolgár)

„A tervezérlésű tranzisztoros oszcillátorok, frekvencia sokszorozók vizsgálata” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

KURMANI OKASZ:

(külföldi állampolgár)

„Vivőszinkronizálás QAM rendszerekben” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

*Építési, építészeti és közlekedéstudományi szakbizottság***OLÁH JÓZSEF:**

(Vízgazdálkodási Tudományos Kutatóközpont)

„Lebontási aktivitást befolyásoló tényezők hatása az eleveniszapos szennyvíztisztításban” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

TAVASZY FERENC:

(nyugdíjas)

„Építőipari termelőrendszerek ipari szektorban is alkalmazható strukturálása és modellezése, a rendszerműködés hatékonyságának, működési hatásfokának és eredményességének mérésével” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

*Kémiai szakbizottság I.***DÁVID PÉTER:**

(Villamosipari Kutató Intézet)

„A termikus analízis alkalmazása villamosipari szigetelőanyagok és szigetelések termikus és villamos stabilitásának vizsgálatára, különös tekintettel a várható élettartam előrejelzésére” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

KOCSIS BÉLA:

(Veszprémi Vegyipari Egyetem)

„Újtípusú tányérok hidrodinamikájának és porleválasztó képességének vizsgálata” c. — SZU-ban megvédett — értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

*Kémiai szakbizottság II.***NGUYEN THI NGOC TU:**

(külföldi állampolgár)

„SYNTHESIS OF PHARMACOLOGICALLY ACTIVE POLYMERS/POLIMERIC DRUGS/ AND INVESTIGATION OF THEIR STRUCTURES PHARACTERS AND PHARMACOLOGICAL EFFECTS” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

*Biológiai szakbizottság II.***HAJÓS MIHÁLY:**

(Szentgyörgyi Albert Orvostudományi Egyetem)

„Capsaicin és az agy monoaminerg mechanizmusai: Neurofarmakológiai és hőszabályozási szempontok” c. — Svédországban megvédett — értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Dr. PÁL KATALIN:

(BIOPHARM Kft.)

„Különböző metasztatizáló képességű lewis lung tumorvonalak kialakítása és jellemzése” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Dr. ROJIK IMRE:
(JATE)

„A glicin jelölési módszer és alkalmazása központi idegrendszerben” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Dr. VIGH LÁSZLÓ:
(MTA SZBK)

„A membránfluiditás és a telítetlen zsírsavszint szerepe és kapcsolata egy kékalga és a magasabbrendű növények sejtmembránjainak adaptív válaszaiban” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Dr. KISVÁRADY ZOLTÁN:
(MTA SOTE EKSz.)

„Azonosított kosársejtek afferens és efferens kapcsolatai a macska és majom látókérgében” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Dr. ERDŐDI FERENC:
(DOTE)

„Protein kinázok és foszfatázok kölcsönhatása makromolekulákkal” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Dr. KISS TAMÁS:
(MTA SZBK)

„Sejtmagi KIS RNS-ek (U-RNS-ek) a növényekben” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Dr. SÜMEGI BALÁZS:
(POTE)

„A piruvát dehidrogenáz komplex és a ketoglutarát dehidrogenáz komplex szerepe a mitokondrium mátrix szerveződésében” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

HORVÁTHNÉ Dr. DROPPA MAGDOLNA:
(MTA SZBK)

„A réz szerepe a fotoszintetikus elektrontranszport folyamatok szabályozásában” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Hadtudományi szakbizottság

PADOS LÁSZLÓ:
(MN)

„A rádióelektronikai harc helye, szerepe és feladatai a csapatrepülőök harctevékenységében” c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

Politikatudományi szakbizottság

ÁGOSTON LÁSZLÓ:
(BM)

„Az NSZK viszonya a fegyverkezés és leszerelés problémájához” c. értekezése alapján a politikatudomány kandidátusa (honosítással).

Tudományos Minősítő Bizottság

PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK

A bauxit-geológia és timföldipar fejlesztése terén kiemelkedő eredményeket elért, a pályázat benyújtásakor 35. életévét még be nem töltött fiatal szakemberek, illetve egyetemi hallgatók részére „Gedeon Tihamér” elnevezésű díjat alapított az elhunyt leánya, amelyet évenként adományoznak. A díj két részből áll:

I. Senior díj (kutatók számára), *II. Junior díj* (egyetemi hallgatók számára)

I. Senior díj: 1989-ben pályázni olyan 1984 január 1. óta hazai vagy külföldi folyóiratokban megjelent közleményekkel, könyvvel, könyvrészlettel, megadott szabadalommal, megvédett egyetemi doktori, illetve kandidátusi értekezéssel lehet, amely a bauxit-geológia, illetve a timföldgyártás fejlesztését szolgálja. A pályázatot elnyerő 12 000,— Ft-os díjban részesül és ezzel együtt részére kisplasztikát adnak át.

II. Junior díj: 1989-ben pályázni lehet olyan egyetemi hallgatóknak, akiknek tudományos diákköri munkájuk vagy diplomatervük bauxit-geológia vagy timföldkémia témakörben készült.

A pályázatot elnyerő 5000,— Ft-os díjban részesül.

Mindkét díjra többszerzős munkákkal is lehet pályázni, viszont a társszerzőktől nyilatkozatot kell kérni, hogy a pályamű elsősorban a pályázó teljesítménye. A pályázatokat 1989 június 1-éig lehet leadni a Budapesti Műszaki Egyetem Tudományos Osztályára (1521 Budapest, Műegyetem rkp. 3.). A megjelent munkák különlenyomatait vagy másolatait 6 pl-ban kell csatolni.

A Senior díjra a pályázatokat Bírálóbizottság értékeli, amelynek elnöke a Budapesti Műszaki Egyetem rektora, tagjai a Veszprémi Vegyipari Egyetem, a Nehézipari Műszaki Egyetem Miskolc, a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége és a Magyar Tudományos Akadémia képviselői.

A Junior díjra a pályázatokat értékeli a tudományos diákköri témavezetők vagy az érdekelt tanszékvezetők bevonásával — konzultánsként — a Senior Bírálóbizottság.

A Bírálóbizottság 1989. augusztus 31-éig dönt a díjak adományozásáról, amelyek a tanévnyitó keretében kerülnek átadásra.

Dr. Fodor Lajos s. k.
a kuratórium elnöke

A TESTNEVELÉSI FŐISKOLA

pályázatot hirdet a

Torna Tanszéken

egyetemi docensi állásra.

A kinevezendő egyetemi docens feladata a torna, versenytorna, gimnasztika tantárgy oktatása valamennyi szakon és tagozaton, előadások

tartása, gyakorlati foglalkozások irányítása, a tantárgy fejlesztése, a hallgatói szakdolgozati témák irányítása, a tanszéki kutatómunkában és a társadalmi feladatokban való aktív részvétel.

Az egyetemi oktatókra vonatkozó általános követelményeken túl feltétel: Testnevelési Főiskolai tanári és szakedzői diploma, társadalomtudományi végzettség, tudományos fokozat, legalább 8 éves felsőfokú oktatási intézményben szerzett oktatói-kutatói tevékenység, eredményes edzői gyakorlat, jelentős tudományos és publikációs tevékenység, idegen nyelvtudás.

A pályázatokat az egyetem rektorának címezve, a közzétételtől számított 30 napon belül kell benyújtani a Testnevelési Főiskola Személyzeti Csoportjához. (Budapest, XII. Alkotás u. 44.)

a Sportjáték Tanszéken

egyetemi docensi állásra.

A kinevezendő egyetemi docens feladata a röplabdázás tantárgy oktatása valamennyi szakon és tagozaton, előadások tartása, gyakorlati foglalkozások irányítása, a tantárgy fejlesztése, a hallgatói szakdolgozati témák és a tudományos diákköri tevékenység irányítása, a tanszéki kutatómunkában és a társadalmi feladatokban való aktív részvétel.

Az egyetemi oktatókra vonatkozó általános követelményeken túl feltétel: Testnevelési Főiskolai tanári és szakedzői diploma, Tudományegyetemi végzettség, tudományos fokozat, legalább 8 éves felsőfokú oktatási intézményben szerzett oktatói-kutatói és edzői gyakorlat, jelentős tudományos és publikációs tevékenység, idegen nyelvtudás.

A pályázatokat az egyetem rektorának címezve, a közzétételtől számított 30 napon belül kell benyújtani a Testnevelési Főiskola Személyzeti Csoportjához. (Bp., XII. Alkotás u. 44.)

az Atlétikai Tanszéken

egyetemi tanári állásra.

A kinevezendő egyetemi tanár feladata az atlétikai dobások szakcsoportban folyó oktató-nevelő és tudományos kutatómunka szervezésében, irányításában és fejlesztésében való részvétel, továbbá előadások tartása, a tananyag folyamatos korszerűsítése, az oktatói-kutatói utánpótlás nevelése.

Kezdeményező részvétel az egyetemi, társadalmi, valamint a hazai és nemzetközi szakmai életben.

Az egyetemi oktatókra vonatkozó általános követelményeken túl feltétel: Testnevelési Főiskolai tanári és szakedzői diploma, Tudományegyetemi végzettség, tudományos fokozat felsőfokú oktatási intézményben kifejtett legalább 10 éves oktatói-nevelői, oktatásszervezői és tudományos kutatás irányítói, eredményes edzői tevékenység, nemzetközileg elismert szakmai tevékenység, idegen nyelvek aktív tudása.

A pályázatokat az egyetem rektorának címezve, a közzétételtől számított 30 napon belül kell benyújtani a Testnevelési Főiskola Személyzeti Csoportjához. (Bp., XII. Alkotás u. 44.)

az Orvostudományi Tanszéken

egyetemi docensi állásra.

A kinevezendő egyetemi docens feladata az egészségtan, sportegészségtan tantárgyak oktatása valamennyi szakon és tagozaton, előadások tartása, gyakorlati foglalkozások irányítása, a tantárgy fejlesztése, a hallgatói szakdolgozati témák irányítása, valamint a tanszéki kutatómunkában és a társadalmi feladatokban való aktív részvétel.

Az egyetemi oktatókra vonatkozó általános követelményeken túl feltétel: Orvostudományi Egyetemi végzettség, sportszakorvosi vizsga, tudományos fokozat, legalább 8 éves felsőfokú intézményben szerzett oktatói gyakorlat, sportszakmai, jelentős tudományos és publikációs tevékenység, idegen nyelvtudás.

A pályázatokat az egyetem rektorának címezve, a közzétételtől számított 30 napon belül kell benyújtani a Testnevelési Főiskola Személyzeti Csoportjához. (Bp., XII. Alkotás u. 44.)

Dr. Istvánfi Csaba s. k.
rektor

A Magyar Földrajzi Társaság (MTA X. Osztály) nyugdíjazás miatt egy idegen nyelvet beszélő, földrajztanári oklevéllel rendelkező személyt keres tudományos titkári munkakör betöltésére. Részletes életrajzot, oklevelét vagy hiteles másolatát 1989 március 10-ig küldje be a Társaság főtítkárának. Cím: 1062 Budapest, VI. Népköztársaság u. 62. Telefon: 117-688.

Dr. Fűsi Lajos s. k.
főtítkár

FOGADÓÓRÁK

Berend T. Iván, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke minden hétfőn 16–17,30 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

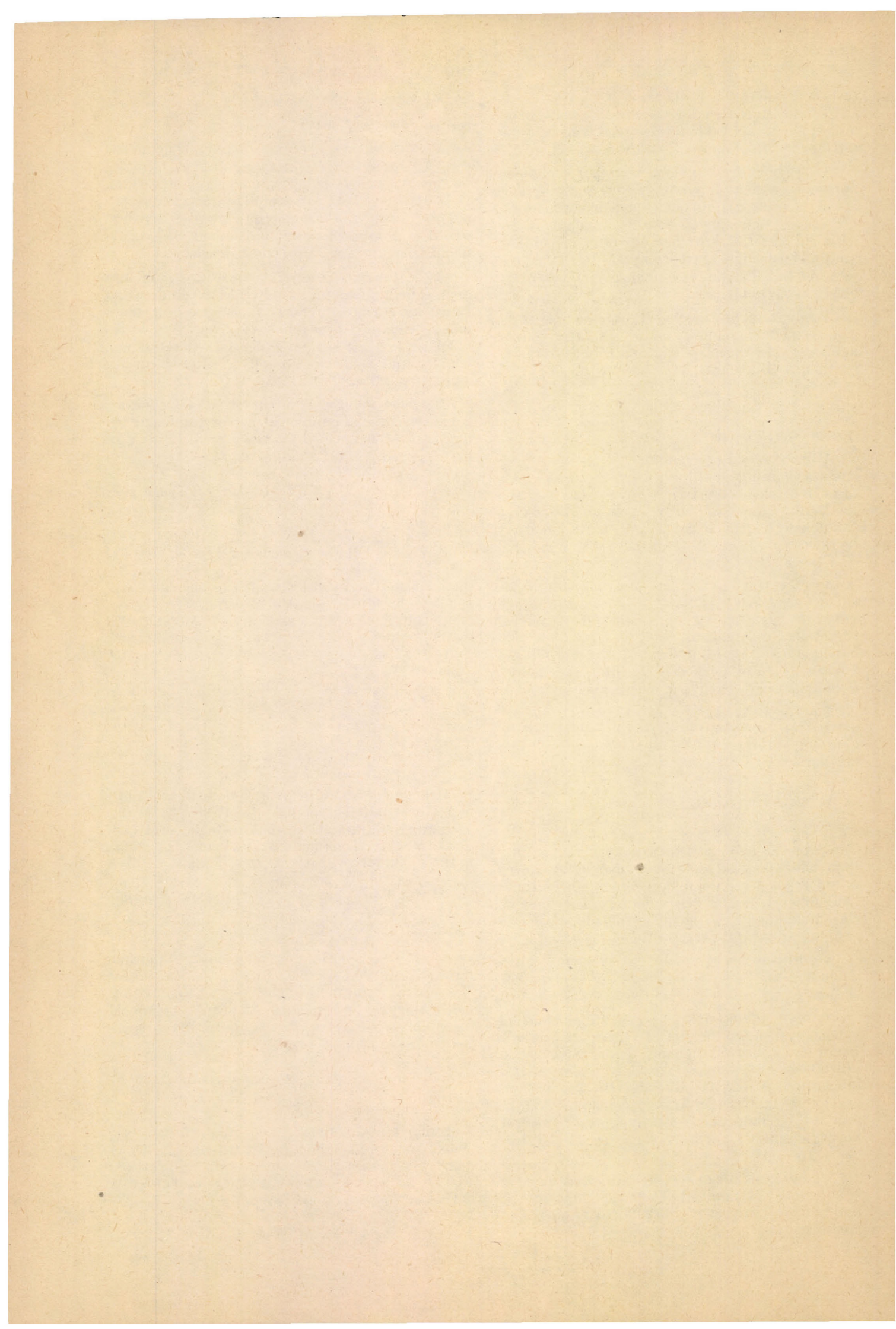
Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtítkára minden hétfőn 15,30–17 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14–15 óráig, Mádl Ferenc, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára csütörtökön 10–11 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés a 173-929 hívószámú telefonon.

Tudományos Minősítő Bizottság Titkárság

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer
Szerkeszti: Dr. Egri Pál, az MTA Központi Hivatala Jogi Osztályának vezetője

Kiadja az Akadémiai Kiadó, 1363 Budapest, Alkotmány u. 21. — 1600 példány

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, XIII., Lehel út 10/A. közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215–96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díja egy évre 192 Ft — Példányonkénti ára: 8 Ft

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat főigazgatója
Nyomta: az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat, Budapest — Felelős vezető: Hazai György
Budapest, 1989., 18223

Felelős szerkesztő: Dr. Egri Pál
Műszaki szerkesztő: Sándor István
Megjelent: 2 (A/5 ív) terjedelemben
HU ISSN 0460–5829

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZPONTI HIVATALA

BUDAPEST, 1989. MÁRCIUS 31.

Jogszabályok

5/1989. (I. 13.) MT
rendelet

a tudományos továbbképzés és a tudományos minősítés
szabályainak módosításáról 34

A Magyar Tudományos Akadémia
Elnökségének határozatai
az 1988. november 29. és
december 20-i üléséről

46/1988. sz. hat.

a lakosság egészségi állapotára ható tényezők vizsgál-
latáról 41

47/1988. sz. hat.

a felsőoktatás és a kutatás kapcsolatáról 44

48/1988. sz. hat.

az Akadémia tudományos szellemi hatásának erősítését
szolgáló rendezvények 1988–89. évi programjáról 45

49/1988. sz. hat.

az MTA feladatairól az 1990-et követő időszakra való
felkészülésben 46

50/1988. sz. hat.

a „Magyar Tudomány” című folyóirat átalakításáról 46

51/1988. sz. hat.

az Elnökség 1989. I. félévi munkatervéről 47

52/1988. sz. hat.

a vezetés- és szervezéstudomány helyzetéről 49

53/1988. sz. hat.

a mezőgazdasági termelés és a lakosság a szociológiai
kutatások tükrében 51

az Elnökség egyéb állásfoglalásai 51

Közlemények

9006/1989. (SK. 2.)
KSH közlemény
Tájékoztató

a jogi személyiségű gazdasági társaságok egységes
statisztikai számjelének módosításáról 51

doktori és kandidátusi fokozatok odaítéléséről 52

Pályázati felhívások 55

Helyesbítés 69

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének és főtítká-
rának, valamint a Tudományos Minősítő Bizottság
elnökének és titkárának fogadóórája 69

A Minisztertanács 5/1989. (I. 13.) MT
rendelete

a tudományos továbbképzés és a
tudományos minősítés szabályainak
módosításáról

(A rendeletet a módosított jogszabályokkal egy-
eséges szerkezetben közöljük. A módosítást a dőlt
betűs rész tartalmazza.)

72/1982. (XII. 10.) MT számú rendelet
a tudományos továbbképzésről

A Minisztertanács a tudományos fokozatokról és
a tudományos minősítésről szóló 1970. évi 9. számú
törvényerejű rendelet 14. §-ának (2) bekezdésében
kapott felhatalmazás alapján a következőket ren-
deli:

Általános rendelkezések

„1. § (1) A tudományos továbbképzés célja a tudo-
mányos feladatok megoldására alkalmas szakemberek
utánpótlásának szervezett kiképzése, az arra alkalmas
fiatal szakemberek tudományos kutatói pályára való
egységes felkészítése annak érdekében, hogy tudomá-
nyos feladatokat önállóan hozzáértéssel legyenek képe-
sek megoldani.

(2) A tudományos továbbképzés elvi irányítása,
összehangolása a Tudományos Minősítő Bizottság
(a továbbiakban: TMB) feladata.

(3) Tudományos továbbképzést a TMB, valamint
az egyetemek és kutatóintézetek (egyetemi tudományos
továbbképzés) szervezhetnek.

(4) A TMB által szervezett tudományos tovább-
képzéssel összefüggő belföldi és külföldi kapcsolatok
ápolása a TMB elnökének feladata.

(5) Az egyetemi tudományos továbbképzést — a
szociális és egészségügyi miniszterrel, a mezőgazdasági
és élelmiszerügyi miniszterrel, az ipari miniszterrel,
a honvédelmi miniszterrel, a belügyminiszterrel, és a
TMB elnökével egyetértésben — a művelődési minisz-
ter irányítja és szabályozza.

(6) Egyetemi tudományos továbbképzési pályázat
a TMB elnökének egyetértésével írható ki.

(7) A TMB által szervezett tudományos tovább-
képzés (a továbbiakban: továbbképzés) belföldi vagy
külföldi ösztöndíjas vagy levelező formában történik.

(8) A továbbképzésben részesülő tudományos ösz-
töndíjas, illetőleg tudományos levelező ösztöndíjas
(a továbbiakban: ösztöndíjas, ill. levelező ösztöndíjas)
alapvető kötelezettségei a következők:

- a) egyéni munkaterv szerint tanulmányokat foly-
tat,
- b) eleget tesz az előírt vizsgakötelezettségeinek,
- c) egyéni kutató tevékenységet végez,
- d) egyéni kutatási eredményeit tudományos jelen-
tésben foglalja össze.

2. § (1) A továbbképzési lehetőségeket a TMB
évente, nyilvános pályázat útján hirdeti meg.

(2) A továbbképzést végző kutatóhelyeket a
Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban:
MTA) Elnöksége az általa meghatározott időközök-
ben — a kutatóhelyek felett felügyeletet gyakorló
szervek javaslatának figyelembevételével — jelöli

ki az egyetemi és főiskolai oktatási és kutatási szer-
vezeti egységek, kutatóintézetek és egyéb kutató-
helyek (a továbbiakban: kutatóhely) közül.

(3) A felvehetőek számát és arányát tudomá-
nyáganként évente a TMB javaslata alapján a Tudo-
mánypolitikai Bizottság állapítja meg.

(4) Ösztöndíjat — meghatározott szakterületre
történő továbbképzés céljából — a központi kereten
felül, saját anyagi eszközei terhére gazdálkodó szer-
vezet [Ptk. 685. § c) pont], állami költségvetési
szerv (egyetem, főiskola, kutatóintézet stb.) és tár-
sadalmi szervezet is létesíthet.

A pályázati és felvételi eljárás

3. § (1) Az ösztöndíjat pályázat útján lehet
elnyerni. Pályázatot nyújthatnak be az egyetem,
egyetemi jellegű főiskola (a továbbiakban: egye-
tem) utolsó évfolyamára beiratkozott hallgatók,
valamint egyetemet végzett, 35 évesnél fiatalabb
szakemberek.

(2) A belföldi továbbképzésre vonatkozó pályá-
zatot

a) az egyetemi hallgató az egyetem javaslatá-
val,

b) a külföldön tanuló egyetemi hallgató az ille-
tékes minisztérium, illetőleg országos hatáskörű
szerv (a továbbiakban: minisztérium) javaslatával,

„c) a munkaviszonyban álló a munkáltató véle-
ményével ellátva annak a kutatóhelynek a vezetőjéhez
nyújtja be, amelyben a továbbképzést kéri. Ha a pályá-
zó munkaviszonnyal nem rendelkezik (szellemi szabad-
foglalkozású), erről a tanács szakigazgatási szerv
igazolását mellékel, s pályázatát annak a kutatóhely-
nek a vezetőjéhez nyújtja be, amelyben a továbbképzést
kéri.”

(3) A külföldi továbbképzésre vonatkozó pályá-
zatot az illetékes minisztérium javaslatával a
TMB-hez kell benyújtani.

(4) A társadalmi ösztöndíjban részesülőnek az
azt adományozó szerv hozzájárulását is be kell
szereznie.

(5) A belföldi továbbképzésre vonatkozó pályá-
zatban megjelölt kutatóhely vezetője a véleményé-
ben közli, hogy a pályázót alkalmasnak tartja-e
intézményében, a továbbképzésben való részvételre,
és nyilatkozik arról is, hogy a munkafeltételek biz-
tosíthatók-e a kutatóhelyen.

(6) A továbbképzést végző szerv vezetője (rek-
tor, igazgató stb.) nyilatkozik arról is, hogy a
pályázót a továbbképzés eredményes befejezése után
alkalmazni kívánja-e a kutatóhelyen, vagy más
intézményben való elhelyezését javasolja.

4. § (1) Az ösztöndíj odaítéléséről — a továb-
bképzést végző intézmény feletti felügyeletet gya-
korló minisztérium javaslatára figyelemmel — a
TMB dönt. Az ösztöndíj a pályázók közül annak
ítélhető oda, aki

- a) egyetemi végzettséggel rendelkezik,
- b) szakmai tanulmányi eredményével, tudomá-
nyos, diákköri tevékenységével vagy a gyakorlati
munkája idején elért tudományos teljesítményével
már igazolta a kutatómunka iránti készségét,
- c) 35 évesnél nem idősebb,
- d) legalább egy idegen nyelv középfokú ismeret-
ével rendelkezik, és
- e) sikeres felvételi vizsgát tett.

(2) A pályázók közül előnyben részesül az, akinek szakmai gyakorlata van.

(3) A felvételi vizsgára bocsátott, munkaviszonyban álló pályázót egy alkalommal összesen tíz munkanap rendkívüli fizetett szabadság illeti meg.

(4) Az egyetemi végzettség követelménye és az életkorra vonatkozó korlátozás alól — egyéni elbírálás alapján — a TMB felmentést adhat.

Belföldi ösztöndíjas továbbképzés

„5. § (1) A belföldi továbbképzés időtartama három év, amely nem hosszabbítható meg. Ez idő alatt az ösztöndíjas — a TMB engedélye alapján — meghatározott időtartamot külföldön tölthet szaktanulmányok, illetőleg idegen nyelv gyakorlása céljából (külföldi tanulmányút). A külföldi tanulmányút a képzési időbe beszámít.

(2) Az ösztöndíjas a TMB által egyetemek és kutatóintézetek közreműködésével szervezett, kötelező tanfolyamokon, valamint az egyéni tanulmányi tervben előírt speciális kollégiumokon és szemináriumokon, továbbá egyéni tanulmányok folytatása útján képző magát és készül fel a vizsgákra.

(3) Az ösztöndíjas vizsgakötelezettségeire, a vizsgakövetelményekre, a vizsgák alóli mentességekre, a vizsgák lefolytatására és értékelésére, valamint érvényességére a tudományos fokozatokról és a tudományos minősítésről szóló 1983. évi 24. törvényerejű rendeletnek és az annak végrehajtására kiadott 38/1983. (XI. 3) MT rendeletnek a kandidátusi vizsgára vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni. Az ugyanabból a tárgyból tett kandidátusi vizsga az egyetemi doktori szigorlat alól, az egyetemi doktori szigorlat a kandidátusi vizsga alól mentesít, ha a vizsga letételére 1986. szeptember 1-je után kerül sor.

(4) Az ösztöndíjas a vizsgákra való felkészülését, munkáját, kutatásait a kutatóhely vezetője által javasolt és a TMB által megbízott, tudományos fokozattal rendelkező vezető (tudományos vezető) irányításával végzi.

(5) A tanulmányok megkezdésekor az ösztöndíjas egyéni tanulmányi tervét elkészíti s azt tudományos vezetője jóváhagyásával bemutatja a kutatóhely vezetőjének. A kutatóhely vezetője az ösztöndíjas tanulmányainak megkezdésétől számított két hónapon belül — véleményével ellátva — az egyéni tanulmányi tervet a TMB illetékes szakbizottságának bemutatja.

(6) A tanulmányi tervet a TMB illetékes szakbizottsága hagyja jóvá; azt módosíthatja, további tanfolyamokat, vizsgakötelezettségeket írhat elő. Ennek során előírhatja egynél több szakmai tárgy tanulmányozását s azokból vizsga letételi kötelezettséget is, függetlenül attól, hogy tudományos fokozat szerzéséhez általában hány vizsga letétele kötelező. Ha a TMB illetékes szakbizottsága a tanulmányi tervet elutasítja, ugyanabból a témakörből még egyszer további két hónapon belül újabb tanulmányi terv terjeszthető elő. A terv végrehajtását a tudományos vezető irányítja segíti és ellenőrzi.

(7) Az ösztöndíjas továbbképzéséért és munkájának szakmai irányításáért a kutatóhely vezetője és a tudományos vezető együttesen felelős. Az ösztöndíjas szakmai előmenetelét és kutatómunkáját a kutatóhely vezetője és a tudományos vezető évenként értékeli s erről a TMB-t és az ösztöndíjast tájékoztatja. A továbbképzés második évében a kutatóhely vezetője

és tudományos vezető nyilatkozik a TMB-nek arról, hogy az addigi teljesítmény alapján a továbbképzés folytatását vagy megszüntetését tartja-e indokoltnak, figyelemmel a 12. § (3) bekezdésében foglaltakra.

(8) Az ösztöndíjas kutatómunkáját jelentésben foglalja össze. A jelentés ismerteti az elvégzett kutatómunkát, s kellőképpen dokumentálva, ellenőrizhetően tartalmazza a kutatási eredményeket, illetőleg tapasztalatokat. A jelentés egyetemi doktori vagy kandidátusi értekezés formájában is elkészíthető.”

Külföldi ösztöndíjas továbbképzés

6. § (1) A külföldi ösztöndíjas továbbképzés nemzetközi megállapodás keretében vagy azonkívül, egyéni pályázat alapján a fogadó fél terhére történhet.

(2) A külföldi továbbképzés — nemzetközi megállapodásban vállalt kötelezettség teljesítésén kívül — akkor indokolt, ha

a) az adott tudományszakban nincs kellő számú tudományos fokozattal rendelkező hazai szakember, és a szűkebb szakterület helyzete igényli a tudományos képesítéssel rendelkező szakemberek számának növelését, vagy

b) anyagi, műszaki feltételek vagy megfelelő tudományos vezető hiányában a tanulmányok belföldön nem végezhetőek el.

(3) A külföldi ösztöndíjas továbbképzés időtartama — ha nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik — három év.

(4) A nemzetközi megállapodás keretében megpályázható ösztöndíjakat a TMB által meghirdetett pályázati felhívás tartalmazza. A nemzetközi megállapodáson kívül felajánlott ösztöndíj igénybevételének és engedélyezésének módját a TMB elnöke az Országos Ösztöndíj Tanács elnökével egyetértésben állapítja meg.

Belföldi és külföldi levelező továbbképzés

7. § (1) Belföldi levelező továbbképzésben olyan szakember vehet részt, aki tudományos tanulmányokkal vagy más módon igazolja, hogy a kutatásban eredményeket ért el, és kutatásai eredményes befejezéséhez tudományos szakmai irányítás a munkahelyen nem biztosítható.

(2) A belföldi levelező továbbképzés időtartama három év. Ez idő alatt a levelező ösztöndíjas tudományos vezető irányításával végzi tudományos munkáját.

(3) A levelező ösztöndíjas egyéni tanulmányi tervét a munkáltatóval egyetértésben kell megállapítani.

(4) A levelező ösztöndíjas továbbképzésére az 5. § (4) és (5) bekezdését megfelelően alkalmazni kell.

(5) Külföldi levelező továbbképzésre a pályázó — az (1) bekezdésben meghatározott feltételeken túl — akkor vehető fel, ha a külföldi továbbképzés a 6. § (2) bekezdése szerint indokolt.

(6) A külföldi levelező továbbképzés időtartama — ha nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik — négy év, amelyből a levelező ösztöndíjas nyolctól tizenkét hónapig terjedő időt külföldön tölt.

Az ösztöndíjas munkaviszonya

8. § (1) Az ösztöndíjassal a TMB létesít munkaviszonyt. A már munkaviszonyban álló ösztöndíjas munkaviszonya a továbbképzés ideje alatt az eredeti munkahelyén szünetel.

„(2) A továbbképzés ideje alatt az ösztöndíjassal kapcsolatos munkáltatói jogokat a TMB gyakorolja a következő kivétellel: A kutatóhely vezetője — a tudományos vezetővel egyetértésben — jogosult az ösztöndíjas szabadságának engedélyezésére, valamint a mellékfoglalkozással, és munkaviszonnyal kapcsolatban a főállásos munkáltatót megillető munkáltatói jogok gyakorlására.”

(3) Az ösztöndíjas munkaviszonyára — az e rendeletben foglalt eltérésekkel — a tudományos segédmunkatársakra megállapított szabályok vonatkoznak.

(4) Az ösztöndíjas a választott tudományos témakörében oktatási vagy kutatási munkát vállalhat mellékfoglalkozás vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében.

(5) Az ösztöndíjas a továbbképzésre kijelölt kutatóhely munkarendje szerint dolgozik.

(6) A levelező ösztöndíjas munkaviszonyának fennállását a továbbképzés nem érinti.

Az ösztöndíjas és a levelező ösztöndíjas szabadsága

9. § (1) A belföldi ösztöndíjast pályakezdő szakember esetén évi tizenöt munkanap alapszabadság, a már munkaviszonyban állót a munkaviszonyban töltött ideje szerint járó fizetett szabadság, a külföldi ösztöndíjast évente harminc munkanap fizetett szabadság illeti meg.

(2) A belföldi levelező ösztöndíjas a kutatómunka befejezésére, értekezésének elkészítésére és a vizsgákra való felkészülésre a munkaviszonya alapján járó szabadságon felül évente negyventől nyolcvan munkanap rendkívül fizetett szabadságban részesül.

(3) A külföldi levelező ösztöndíjas a továbbképzés ideje alatt összesen nyolctól tizenkét hónapig terjedő rendkívül fizetett szabadságban részesül, amelynek tartama alatt a TMB kiküldetésében külföldön tartózkodik.

(4) A külföldi levelező ösztöndíjast belföldi tartózkodásának ideje alatt a munkáltató által fizetett heti egy kutatónap, továbbá a vizsgákra való felkészülés, valamint az értekezés elkészítése céljából — az évi rendes szabadságon felül — évente harminc munkanap rendkívül fizetett szabadság illeti meg.

Az ösztöndíj

10. § (1) A belföldi ösztöndíj havi összegét a TMB elnöke a pénzügyminiszterrel és az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal elnökével egyetértésben állapítja meg. Nem pályakezdő szakember esetében az eredeti munkahely az ösztöndíjat az ösztöndíjas legutóbbi átlagkeresetének mértékéig kiegészítheti. A központi alapokból létesített ösztöndíjat a TMB folyósítja.

(2) A belföldi ösztöndíjast az ösztöndíjon felül — a nyelvpótlék kivételével — mindaz a pótlék megilleti, amelyre a továbbképzést végző kutató-

helyen munkakörülményei alapján jogosult, feltéve, hogy azt az átlagkereset kiszámításánál nem vették figyelembe.

(3) Az ösztöndíjból való levonásra az 1979. évi 18. szám tvr. (Vht) 54. §-ának (2) bekezdése az irányadó.

(4) A külföldi ösztöndíjas minden évben tizenegy hónapon át — ha ez alatt az idő alatt külföldön tartózkodik — ösztöndíjban részesül. A tizenkettedik hónapra és az ösztöndíjas belföldi tartózkodásának idejére a továbbképzést megelőző főfoglalkozásában elért legutóbbi egyévi átlagkeresete alapján számított havi keresetének megfelelő, pályakezdő esetében a belföldi ösztöndíjas számára az (1) bekezdés szerint megállapított ösztöndíjat kell folyósítani. Külföldön tartózkodása idejére a belföldön lakó családja számára támogatást kell folyósítani. A külföldi ösztöndíjas ruha-, könyv- és disszertációsegélyben részesül.

(5) A külföldi levelező ösztöndíjas — az átlagkeresetén felül — a külföldi kiküldetés ideje alatt a külföldi ösztöndíjassal azonos összegű ösztöndíjban részesül, könyv- és disszertációsegély, szükség esetén szállasköltség illeti meg.

A továbbképzés befejezése

„**11. § (1)** Az ösztöndíjas a kutatási eredményei összefoglaló tudományos jelentést tudományos kutató helyének nyújtja be, amelynek illetékes testülete azt véleményezi.

(2) Ha az ösztöndíjas jelentés helyett egyetemi doktori vagy kandidátusi értekezést készít, akkor az egyetem doktori, illetőleg a kandidátusi munka benyújtására irányadó szabályok szerint kell eljárni.

(3) A belföldi továbbképzésben résztvevőnek a TMB végbizonyítványt ad, ha a képzési idő leteltéig valamennyi vizsgáját letette és összefoglaló jelentését vagy egyetemi doktori, illetőleg kandidátusi értekezését benyújtotta. A végbizonyítvány az előírt vizsgakövetelmények teljesítését, azok eredményét érvényességük határidejét, a tudományos jelentés benyújtásának időpontját, valamint elfogadásának tényét igazolja. A végbizonyítvány a továbbképzés eredményességét minősíti és tanúsítja.”

A továbbképzés szünetelése és megszüntetése

12. § (1) A továbbképzés — legfeljebb tizennyolc hónapig — szünetel a szülési szabadság, a gyermekgondozás céljából igénybe vett fizetés nélküli szabadság, a három hónapot meghaladó betegállomány, továbbá a katonai szolgálat esetében.

(2) A továbbképzést meg kell szüntetni, ha a továbbképzésben részt vevő azt kéri vagy a kötelezettségeit súlyosan megszegi.

„(3) Meg kell szüntetni az ösztöndíjas vagy levelező ösztöndíjas továbbképzést, ha

a) annak folytatását az 1983. évi 24. törvényerejű rendelet 5. §-ának (4) bekezdése kizárja;

b) tanulmányi tervét a TMB illetékes szakkbizottsága ismételt elutasítja;

c) a továbbképzési időből két év már eltelt, s addigi teljesítménye alapján tudományos vezetője és kutatóhely vezetője véleménye szerint a továbbképzés eredményes befejezése határidőben nem várható.”

A továbbképzés befejezése utáni munkabalépés

13. § (1) Az egyetemi tanulmányok ideje alatt társadalmi ösztöndíjban részesült ösztöndíjas tanulmányi szerződésen alapuló munkabalépési kötelezettsége a pályázat elbírálásáig, illetőleg az ösztöndíjas továbbképzés időtartama alatt szünetel.

(2) Pályázat útján betöltendő oktatói, kutatói állásokra benyújtott pályázás esetén a továbbképzésben való sikeres részvételre az elbírálás során figyelemmel kell lenni.

(3) A továbbképzés befejezése után a TMB elősegíti az ösztöndíjas munkába lépését.

Nem magyar állampolgárok továbbképzése

14. § (1) Nem magyar állampolgár nemzetközi megállapodás vagy tudományos akadémiák közötti egyezmény alapján, továbbá diplomáciai úton előterjesztett hivatalos kérelemre vehet részt tudományos továbbképzésben. A TMB engedélyével a nem magyar állampolgár a saját költségén is részt vehet a tudományos továbbképzésben.

(2) A nem magyar állampolgár továbbképzésére az e rendeletben foglaltakat kell megfelelően alkalmazni.

Hatálybalépés

15. § (1) Ez a rendelet a kihirdetés napján lép hatályba.

(2) E rendelet hatálybalépésével hatályát veszti a tudományos fokozatokról és a tudományos minősítésről szóló 12/1970. (V. 5.) Korm. számú rendelet 6—20., és 35—36. §-a,

A társadalombiztosításról szóló 17/1975. (VI. 14.) MT számú rendelet 1. §-ának b) pontja,

a Tudományos Továbbképzési Ösztöndíj létesítéséről szóló 1014/1970. (V. 10.) Korm. számú határozat,

a Tudományos Továbbképzési Ösztöndíj létesítéséről szóló 1014/1970. (V. 10.) Korm. számú határozat módosításáról szóló 1014/1980. (VI. 10.) Mt. h. számú határozat,

az ösztöndíjas aspiránsok és ösztöndíjas doktorjelöltek munkaviszonyáról és társadalombiztosításával kapcsolatos egyes kérdések szabályozásáról szóló 4/1965. (X. 3.) MüM számú rendelet, és

a felsőoktatási intézmények nappali tagozatán végzett pályakezdő szakemberek elhelyezkedéséről szóló 21/1980. (XII. 10.) MüM számú rendelet 2. §-ának (3) bekezdése.

(3) A kutatóhelynek az ösztöndíjas képzésével kapcsolatos feladatait a kutatóhely felett felügyeletet gyakorló miniszterekkel és a TMB elnökével egyetértésben az MTA főtitkára határozza meg.

(4) Az ösztöndíjasok felvételével, feladataival, a vizsgakövetelményekkel, az értekezés értékelésével kapcsolatos kérdéseket a TMB részletes szabályzatban állapítja meg.¹ A szabályzatot az MTA Elnöksége erősíti meg.

(5) Az e rendelet szerinti tiszteletdíjakat, eljárási, vizsga és egyéb díjakat, a külföldön tanuló ösztöndíját és egyéb juttatásait, valamint a saját költségén tudományos továbbképzésre felvett nem magyar állampolgár térítési díját a TMB elnökének

javaslatára az MTA főtitkára a pénzügyminiszterrel és az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal elnökével egyetértésben határozza meg.

(6) A gazdálkodó szervezetek, állami költségvetési szervek és társadalmi szervezetek által létesíthető ösztöndíjakra vonatkozó pénzügyi szabályokat a TMB elnökének javaslatára az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal elnökével egyetértésben a pénzügyminiszter határozza meg.

(7) A rendelet hatálybalépésekor már felvett aspiránsokra és tudományos továbbképzési ösztöndíjasokra a felvételkor hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni.

**38/1983. (XI. 3.) MT számú rendelet
a tudományos fokozatokról és a tudományos
minősítésről szóló 1983. évi 24. számú
törvényerejű rendelet végrehajtásáról**

A Minisztertanács az 1983. évi 24. számú törvényerejű rendelet (a továbbiakban: tvr.) 14. §-ában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

(A tvr. 2. §-ához)

1. § Ha a tudományos fokozat elnyerésének alapjául szolgáló munka a tvr. 2. § (2) bekezdés c) pontjában meghatározott alkotás, ez lehet különösen: berendezés, termelési eszköz, termék, műszer, építmény, technológiai, tervezési eljárás, növény- és állatfajta, diagnosztikai, terápiás eljárás, elvi szempontból új, jelentős társadalomtudományi alkotás.

2. § (1) Tudományos fokozat odaítélését a Tudományos Minősítő Bizottságnál (a továbbiakban: TMB-nél) miniszter, országos hatáskörű szerv vezetője (a továbbiakban: miniszter), a Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban: Akadémia) tudományos osztálya, egyetem, egyetemi jellegű főiskola (a továbbiakban: egyetem), kutatóintézmény, a Magyar Orvostudományi Társaságok és Egyesületek Szövetsége és a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége is kezdeményezheti.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott kezdeményezés esetében a TMB a javasolt személy felhívja, hogy a tudományos fokozat megszerzésére nyújtson be pályázatot.

(3) A TMB kikéri az Akadémia véleményét a doktori fokozat odaítélésére irányuló kérelemről.

(A tvr. 3. §-ához)

3. § A nyilvános vita alól a TMB akkor adhat felmentést, ha a pályázót egészségi állapota tartósan akadályozza a nyilvános vitán való részvételben.

(A tvr. 5. §-ához)

A kandidátusi vizsga

4. § (1) Kandidátusi vizsgát bizottság előtt kell tenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a TMB jelöli ki, vagy felkéri a tudományágazat szerint illetékes egyetemet vagy kutatóintézményt a vizsgabizottság megszervezésére. A vizsgabizottság elnöke és tagjai díjazásban részesülnek.

¹ L. a 2/1984. TMB szabályzatot.

(2) A kandidátusi fokozat megszerzéséhez vizsgát kell tenni:

a) a munka témaköréhez tartozó alaptárgyból és szaktárgyból,

b) a marxizmus—leninizmusnak a szakterület ideológiai megalapozásához szükséges valamely tárgyköréből,

„c) a kutatómunka szempontjából fontos két idegen nyelvből. Az egyik nyelvből állami középfokú, a másik nyelvből állami alapfokú nyelvvizsgát kell tenni. A vizsga tárgyául szolgáló nyelveket a jelölt szakterületének a jellegével összhangban a jelölttel és a tudományos vezetővel egyetértésben a TMB illetékes szakbizottsága határozza meg.”

„(3) A vizsgára bocsátásról a TMB illetékes szakbizottsága határoz.”

5. § (1) A kandidátusi vizsgák alól mentesül:

a) szakmai vizsga esetében az az egyetemi oktató és az a tudományos kutató, aki a munkájának témájához tartozó szakmai tárgyat legalább tíz éve oktatja vagy e témában legalább tíz éven át kutatómunkát folytatott, vagy aki ezzel egyenértékű más tudományos tevékenységet fejtett ki, továbbá, aki egyetemi doktorátus megszerzése érdekében 1984. szeptember 1. napja után doktori szigorlatot tett;

b) marxizmus—leninizmus vizsga esetében az, aki a marxizmus—leninizmus esti egyetem szakosított tagozatát, illetőleg egyetem filozófia, tudományos szocializmus vagy szociológia szakát, közgazdaságtudományi egyetem tanári szakát vagy a politikai főiskolát elvégezte, továbbá, aki egyetemi doktorátus megszerzése érdekében a marxizmus—leninizmusból vizsgát tett;

c) nyelvvizsga esetében az, aki a 4. § (2) bekezdésében meghatározott nyelvvizsgáról kiállított bizonyítvánnyal vagy ezzel egyenértékű okirattal rendelkezik.

(2) A TMB a szakmai vizsga alól mentesítheti azt a pályázót, aki a vizsgatárgyból öt évnél nem régebben valamely belföldi egyetemen (egyetemi jellegű főiskolán) képesítést nem igazoló egyetemi doktori cím elnyerése érdekében doktori szigorlatot tett.

(3) A TMB a kandidátusi vizsga alól — ha az különösen indokolt — az (1) és (2) bekezdésben foglaltakon kívül is adhat felmentést.

(4) Az egyetemi végzettség követelménye alól a TMB abban az esetben adhat felmentést, ha a pályázó hosszabb időn át eredményes kutatómunkát végzett.

Szervezett képzésben részt nem vevő pályázó

6. § (1) Az a pályázó, aki a kandidátusi fokozat megszerzésére nem szervezett képzésben készül fel, munkáját bármikor benyújthatja. A TMB illetékes szakbizottsága dönt arról, hogy engedélyezi-e a minősítési eljárást.

(2) A TMB a minősítési eljárást akkor engedélyezi, ha annak a tvr.-ben és e rendeletben meghatározott feltételei fennállnak.

(3) Ha a pályázó egyetemen vagy kutatóintézményben készült fel a kandidátusi fokozat megszerzésére, munkáját előzetesen ott meg kell vitatni. A pályázó — indokolt esetben — a TMB-től kérheti

más egyetem vagy kutatóintézmény kijelölését a vita megtartására.

(4) Ha a pályázó nem egyetemen vagy kutatóintézményben készül fel a kandidátusi fokozat megszerzésére, munkájának benyújtása előtt kérheti a TMB-től a téma jóváhagyását. Az ilyen pályázó munkájának előzetes vitájára a TMB egyetemet vagy kutatóintézményt jelölhet ki.

(5) Ha a TMB a témát előzetesen jóváhagyta és a pályázó a munkáját három éven belül benyújtotta, ezt a témát nem lehet kifogásolni.

7. § (1) Ha a TMB a szervezett képzésben részt nem vevő pályázót vizsgára bocsátotta, a pályázó a vizsgákat egy éven belül köteles letenni. A pályázót a vizsgákra való felkészülésre összesen harminc nap, a munka megvédésére pedig további harminc nap rendkívüli szabadság illeti meg.

(2) A TMB a pályázótól tudományos művek, illetőleg okiratok bemutatását, nyilatkozatokat, továbbá a pályázó munkahelyének vezetőjétől és társadalmi szerveitől, szükség esetén az irányító vagy felügyeleti szerv vezetőjétől írásbeli véleményt kérhet.

Szervezett tudományos továbbképzésben részt vevő pályázó

8. § A szervezett tudományos továbbképzésben részt vevő, kandidátusi fokozat elnyerésének alapjául szolgáló munkáját az egyetem vagy kutatóintézet illetékes testülete megvitatja és véleményezi. Az ilyen pályázó vizsgáit a szervezett tudományos továbbképzés során teszi le.

Az egyetemek és kutatóintézmények feladatai

9. § (1) Az egyetem és a kutatóintézmény a TMB felkérésére

a) kidolgozza a szakmai vizsga egyes tárgyainak vizsgaanyagát,

b) vizsgabizottságokat alakít és kandidátusi vizsgát folytat le.

„(2) Egyetemi doktori fokozat elnyerése érdekében benyújtott pályázat esetén — pályázó tudományos kutatásra alkalmassága és az ezt igazoló színvonalú egyetemi doktori értekezés mérlegelése alapján — az egyetem a kandidátusi fokozat odaítélését a következők szerint javasolhatja:

a) Ha az egyetem a doktori eljárást a doktori fokozatot odaítélő határozattal fejezi be, javaslatát az elbíráláshoz szükséges iratokkal azzal küldi meg a TMB-nek, hogy annak illetékes szakbizottsága egyenértékűség vizsgálata alapján az egyetemi doktori fokozattal rendelkezőnek kandidátusi fokozatot ítéljen oda.

b) A TMB szakbizottsága a kandidátusi fokozat odaítéléséről az összes körülmény alapján határoz: azt megtagadhatja, illetőleg további feltételekhez kötheti.”

A kandidátusi munka megvédése

10. § (1) A munka vitára bocsátásáról a TMB két hivatalos bíráló véleménye alapján határoz. Hivatalos bíráló csak tudományos fokozattal rendelkező szakember lehet. A hivatalos bíráló díjazásban részesül.

(2) Hivatalos bírálóként külföldi állampolgár is felkérhető.

(3) A hivatalos bíráló a bíráló bizottság tagja nem lehet.

11. § Ha a pályázó gyakorlatban hasznosított alkotás alapján kíván kandidátusi fokozatot elnyerni, az alkotás leírása mellett közölnie kell azokat az adatokat is, amelyekből megállapítható, hogy az alkotás tudományos tevékenységet igényelt, új, és azt a gyakorlatban hasznosították.

12. § (1) A munka vitájának vezetésére, és a kandidátusi fokozat odaitélése tekintetében javaslat tételére a TMB legalább öttagú bíráló bizottságot jelöl ki. A bíráló bizottság elnökét és tagjait tudományos fokozattal rendelkező szakemberek közül kell kijelölni. A bíráló bizottság tagjainak kivételesen tudományos fokozattal nem rendelkező szakember is felkérhető. A bíráló bizottság elnöke és tagjai díjazásban részesülnek.

„(2) Államtitok vagy szolgálati titok megóvása miatt a TMB elrendeli, más fontos közérdekből elrendelheti a munka zártkörű megvédését.”

(3) A bíráló bizottság zárt tanácskozáson értékeli a hivatalos bírálók állásfoglalását, a vitában elhangzott véleményeket, és titkos szavazással állást foglal abban a kérdésben, hogy a jelölt a munkáját eredményesen védte-e meg, valamint, hogy javasolja-e a tudományos fokozat odaitélését.

(4) A kandidátusi fokozat odaitéléséről a bíráló bizottság javaslata alapján a TMB illetékes szaktanácsadója dönt. A TMB plénuma indokolt esetben a döntés jogát magához vonhatja.

13. § (1) A TMB a minősítési eljárást annak bármely szakaszában megszüntetheti, ha a tvr.-ben vagy e rendeletben megállapított követelmények nem állnak fenn, illetőleg a pályázó visszalépett.

(2) Ha a minősítési eljárást a TMB nem a pályázó visszalépése miatt szüntette meg, ennek okát a pályázóval közölni kell. Ha a pályázó a követelményeknek eleget tett, munkáját bármikor benyújthatja. Az a pályázó, aki nyilvános vitában nem védte meg munkáját, újabb munkát ugyanabból a témából még egy alkalommal nyújthat be.

(A tvr. 6. §-ához)

A doktori munka megvédése

14. § (1) A doktori munka vitára bocsátásáról a TMB legalább három hivatalos bíráló véleménye alapján dönt. A hivatalos bírálók többségének a tudomány doktora fokozattal kell rendelkeznie, ez alól a TMB kivételesen felmentést adhat.

(2) A munka benyújtására, a bíráló bizottság megalakítására, díjazására, a vitára, a bíráló bizottság határozatára, illetőleg a minősítési eljárás megszüntetésére egyebekben a kandidátusi fokozat elnyerésére vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

(3) A tudomány doktora fokozat odaitéléséről a TMB a szaktanácsadója és a bíráló bizottság javaslata alapján dönt.

Doktori ösztöndíj

15. § (1) Doktori fokozat megszerzése érdekében ösztöndíjban (doktori ösztöndíj) olyan kandidátus részesíthető, aki a doktori fokozat elnyeréséhez szükséges feltételeknek [tvr. 5. § (2) bekezdés] megfelelő, a társadalom szempontjából kiemelt jelentő-

ségű témán dolgozik, amelynek részletes tervét a TMB jóváhagyta, és munkája befejezésének meggyorsítása közérdek.

(2) A doktori ösztöndíj adományozására a munkahely szerint illetékes miniszter tesz javaslatot a TMB-nek.

(3) A doktori ösztöndíj egy évre szól, amelyet a TMB további egy évre meghosszabbíthat. Az ösztöndíjat az ösztöndíj adományozása idején betöltött főfoglalkozásban elért egy évre számított havi átlagkeresetnek megfelelő összegben kell megállapítani. Az ösztöndíjból való levonásra az 1979. évi 18. számú törvényerejű rendelet 54. §-ának (2) bekezdése az irányadó.

16. § (1) Az ösztöndíj folyósításának tartama alatt az ösztöndíjas munkaviszonya szünetel, és ez alatt az idő alatt a számára kijelölt tudományos intézményben egyéni terv alapján készül fel a doktori fokozat elnyerésére.

(2) Az ösztöndíjjal a TMB létesít munkaviszonyt. A továbbképzés ideje alatt a munkáltatói jogokat a TMB gyakorolja; egyes munkáltatói jogokat a kijelölt tudományos intézményre átruházhat.

(3) A doktori ösztöndíjas kutatómunkájával kapcsolatos költségekről (bér, dologi kiadások stb.) annak a tudományos intézményen kell gondoskodnia, amelyet a TMB képzésre kijelölt.

(4) A doktori ösztöndíjas tudományos, művészeti, valamint a TMB által engedélyezett felsőoktatási tevékenységen kívül más kereső tevékenységet nem folytathat.

(5) A doktori ösztöndíjast — az ösztöndíj folyósításának tartama alatt — indokolt esetben a TMB hathónapos külföldi tanulmányútra küldheti.

Rendkívüli szabadság a doktori munka elkészítésére

17. § (1) A TMB javaslatára külön jogszabályban meghatározott esetekben a munkahely vezetője a doktori munka elkészítésére hat hónapig terjedő rendkívüli szabadságot engedélyez olyan kandidátus részére, akinek témája a társadalom szempontjából különösen jelentős, és munkakörülménye a szabadság engedélyezését indokolják.

(2) A TMB rendkívüli szabadságot akkor javasolhat ha a munka részletes tématervét jóváhagyta és a kandidátus munkakörülményei ezt indokolják.

(A tvr. 7. §-ához)

18. § A TMB az MTA elnökségével egyetértésben határozza meg, hogy mely tudományágzatokban szerezhető tudományos fokozat.

19. § (1) A tudomány doktorát havonta meghatározott összegű illetménykiegészítés illeti meg. A tudomány kandidátusának meghatározott időtartamra illetménykiegészítés jár.

(2) Illetménykiegészítés folyósítható a külön jogszabályban meghatározott feltételek szerint Magyarországon

a) állandó lakhellyel rendelkező, magyar tudományos fokozattal rendelkező magyar állampolgárnak, továbbá

b) állandó lakhellyel rendelkező magyar állampolgárnak, akinek külföldön szerzett tudományos fokozatát a TMB honosította és az illetménykiegészítésről külön rendelkezett, valamint

c) letelepedett, illetőleg letelepedés céljából tartózkodó azon nem magyar állampolgár részére, aki tudományos fokozatát Magyarországon szerezte, vagy akinek a külföldön szerzett tudományos fokozatot tanúsító okiratát a TMB honosítással azonos hatályú záradékkal látta el, és az illetménykiegészítésről külön rendelkezett.

(3) Illetménykiegészítést több tudományos fokozat esetében csak a magasabb fokozat alapján lehet folyósítani. Az Akadémia levelező és rendes tagja tudományos fokozata alapján illetménykiegészítésben nem részesülhet.

(4) A tudományos kandidátus részére, ha fokozatát 1989. április 1. napját követően szerezte — a fokozat szerzéstől számított öt éven keresztül havi 3000 forint illetménykiegészítés jár, amelyet negyedévenként a TMB folyósít akkor is, ha időközben nyugdíját megállapítják. Az illetménykiegészítés attól az időponttól kezdődően jár, amikor az illetékes szakkbizottság vagy a TMB teljes ülése a fokozatot odaítélte.

(5) A TMB a tudomány kandidátusa részére, ha 1989. április 1. napján kandidátusi fokozata van és nem nyugdíjas, öt éven keresztül havi 3000 forint illetménykiegészítést negyedévenként folyósít.

(6) A (4)–(5) bekezdésben szabályozott illetménykiegészítés nem képezi társadalombiztosítási ellátás alapját. Az után társadalombiztosítási járulékot, nyugdíjjárulékot nem kell fizetni, továbbá nem jogosítja a kandidátusi fokozattal rendelkező személy hozzátartozóit a kandidátus halála esetére különellátásra (özvegyi-, szülői-, árva ellátás).

(7) Külföldi tudományos fokozat kandidátusi fokozatként honosítása esetén a (4) bekezdés szerint kell eljárni azzal, hogy a fokozatszerzés időpontjának azt kell tekinteni, amikor a külföldi tudományos fokozatot a TMB egyenértékűként honosítja, és egyúttal az illetménykiegészítésről külön rendelkezik.

(8) A tudomány kandidátusa részére járó illetménykiegészítést, ha 1989. március 31. napján nyugdíjas, e napon meg kell szüntetni. Egyidejűleg saját jogú nyugdíját 1989. április 1. napjától havi 1000 forinttal fel kell emelni. E nyugdíjemelést folyósításának időbeli korlátozottsága nincs.

(9) A tudomány kandidátusának özvegye, szülője, árvája részére, ha 1989. március 31. napján öt kiegészítő ellátás illeti meg, ezt az ellátást meg kell szüntetni. Egyidejűleg 1989. április 1. napjától a társadalombiztosítási jogszabályok alapján járó özvegyi nyugdíjat 500 forinttal, szülői nyugdíjat, árvaellátást havi 250 forinttal fel kell emelni.

(10) Annak a hozzátartozónak, akinek egyébként társadalombiztosítási ellátása nincs, a havi 500, illetőleg 250 forintot nyugdíjfolyósító szerv folyósítja.

(11) Kérelemre — az annak benyújtása előtti öt évben elért kiemelkedő tudományos eredmények egyéni elismerése alapján — a TMB teljes ülése az öt évre szóló kandidátusi illetménykiegészítés folyósítását kivételesen újabb öt évre meghosszabbíthatja, ha az a tudomány doktora fokozat megszerzését nyilvánvalóan elősegítheti.”

(A tvr. 9. §-ához)

20. § (1) A tudományos fokozat megvonására TMB jogosult.

(2) A tudományos fokozattal rendelkező személyre vonatkozó jogerős büntető ítéletet, illetőleg fegyelmi határozatot a bíróság, illetőleg a fegyelmi hatóság megküldi a TMB-nek.

(3) Az illetménykiegészítés megvonására a TMB jogosult.

(A tvr. 10. §-ához)

21. § (1) A TMB feladatát teljes ülése, a szakkbizottságok, illetőleg a TMB elnöke és titkára látja el. A tudományos minősítést és a tudományos továbbképzést a TMB teljes ülése irányítja.

(2) A szakkbizottságokat — az egyetemek és kutatóintézetek javaslatai figyelembevételével — a TMB elnökével és a művelődési miniszterrel tanácskozva az Akadémia tudományos osztályai alakítják ki; s azt a TMB teljes ülése megerősíti.

(3) A szakkbizottsági tisztségviselők és tagok megbízatása öt évre szól, amely egy alkalommal meghosszabbítható.

(4) A szakkbizottság hatáskörébe tartozik a tudományos továbbképzéssel kapcsolatban a felvételi vizsgák lefolytatása, a munkatervék jóváhagyása, az ösztöndíjasok kutatási jelentéseinek elfogadása: a tudományos minősítéssel kapcsolatban a kandidátusi eljárás engedélyezése, a kandidátusi vizsgatárgyak és vizsgázatók bizottság személyi összetételének megállapítása, a kandidátusi fokot odaítélése, valamint a doktori pályázatok véleményezése.

(5) A szakkbizottság ellátja azokat a feladatokat is, amelyekkel a TMB teljes ülése, illetőleg a TMB elnöke vagy titkára megbízza. A szakkbizottságok munkáját közvetlenül a TMB teljes ülése irányítja.

(6) A szakkbizottságok körét — a tudományágakhoz igazodva —, az Akadémia elnökségével egyetértésben a TMB teljes ülése határozza meg, és megállapítja azok tudományterület szerinti illetékességét.

(7) A TMB teljes ülésének és szakkbizottságainak a működését a TMB Titkársága segíti elő. A TMB Titkárságának hivatali működését az Akadémia főtitkára, szakmai működését a TMB titkára irányítja; a feladatok végrehajtásáról pedig a TMB Titkárságának vezetője köteles gondoskodni. A titkárság feladatkörét és működésének elveit a TMB teljes ülése határozza meg.

(8) A TMB működését jogszabályok és ügyrendje állapítják meg. A TMB ügyrendjét teljes ülése határozza meg, s azt az Akadémia elnöksége hagyja jóvá.”

22. § (1) A TMB és szakkbizottságainak határozata ellen az államigazgatási eljárás általános szabályai szerint — a (2) bekezdésben foglalt kivételekkel — a fellebbezésnek van helye. A szakkbizottság határozata ellen benyújtott fellebbezést a TMB, a TMB határozata ellen benyújtott fellebbezést pedig az Akadémia elnöksége bírálja el.

(2) Jogszabálysértés kivételével nincs helye fellebbezésnek olyan határozat ellen, amely vizsga értékelésére, illetőleg az értékelés elutasítására vagy elfogadására vonatkozik.

(3) A minősítési eljárásban vizsgabizottságban, hivatalos bírálóként vagy bíráló bizottságban nem vehet részt az, akinek a személyével a megbízatás összeférhetetlen vagy aki elfoglalt. Az összeférhetetlenséget vagy elfoglaltságot a vizsga, illetőleg a nyilvános vita megkezdéséig a TMB-nek bárki bejelentheti. Ezt követően az összeférhetetlenségre vagy elfoglaltságra nem lehet hivatkozni, kivéve, ha e körülmény utóbb jutott a bejelentő tudomására. Az összeférhetetlenség vagy elfoglaltság kérdésében a TMB dönt.

23. § A TMB javaslatot tehet az illetékes egyetemen a tudomány doktora részére címzetes egye-

temi (főiskolai) tanári cím, a tudomány kandidátusa részére pedig címzetes egyetemi (főiskolai) docensi cím adományozására, ha a tudományos fokozattal rendelkező személy a tudományos szakemberképzés terén kiemelkedő tevékenységet fejtett ki.

(A tvr. 12. §-ához)

24. § (1) A magyar állampolgár által külföldön szerzett tudományos fokozatot a megfelelő magyar tudományos fokozattal kell honosítani, ha annak megszerzése a TMB előzetes jóváhagyásával történt.

(2) Az (1) bekezdésben nem említett esetben a TMB a honosítás felől az összes körülmények mérlegelése alapján határoz, azt megtagadhatja, illetőleg további feltételekhez kötheti.

25. § (1) A külföldön szerzett tudományos fokozat a magyar tudományos fokozattal akkor egyenértékű, ha azt nemzetközi egyezmény vagy szerződés kimondja.

(2) Ha nem magyar állampolgár külföldön szerzett tudományos fokozata magyar tudományos fokozattal egyenértékű és a fokozat honosításának feltételei egyébként fennállnak, a TMB a fokozatot tanúsító külföldi okiratot a honosítással azonos jogi hatályú záradékkal látja el.

(3) A honosított és a honosítással azonos jogi hatályú záradékkal elismert külföldi tudományos fokozat egy tekintet alá esik a magyar tudományos fokozattal.

(4) Akinek külföldön szerzett tudományos fokozata magyar tudományos fokozattal egyenértékű, jogosult a tudományos fokozat használatára, minősítési eljárás során lehet hivatalos bíráló és bíráló bizottság tagja.

(A tvr. 14. §-ához)

26. § A pályázó vizsgadíjat, valamint minősítési eljárási, honosítási díjat köteles fizetni.

27. § (1) Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba; egyidejűleg hatályát veszti a 12/1970. (V. 5.) Korm. számú rendelet.

(2) A tudományos minősítéssel kapcsolatos pályázati díjak, a minősítésben közreműködők díja-

zásának, valamint a vizsgák, a honosítás és az okmányok kiállítás díjának szabályait a TMB elnökének javaslatára az MTA főtitkára a pénzügyminiszterrel egyetértésben állapítja meg.

„(3) Az illetménykiegészítés összegét évenként felül kell vizsgálni, s ha szükséges, annak emeléséről kell intézkedni.”

(4) A minősítési eljárás megindításának feltételeit, a vizsga követelményeket, a munkahelyi vita szabályait, a vizsgák, a nyilvános és zártkörű vita lefolytatásának és értékelésének, valamint a minősítési eljárásnak a pályázó elhalálozása esetén történő befejezésének szabályait a TMB állapítja meg. A marxizmus—leninizmus tárgyköréből a vizsgakövetelményeket a TMB a művelődési miniszterrel egyetértésben állapítja meg.

28. § (1) A tvr. és e rendelet rendelkezéseit a már benyújtott, de még el nem bírált kérelmekre is alkalmazni kell. Az aspirantúrára, illetve tudományos továbbképzésre már felvett, illetőleg a szervezett képzésben részt nem vevő és már vizsgára bocsátott, továbbá előzetes doktori engedélyt kapott személyekkel szemben a korábbi jogszabályban foglaltakat meghaladó követelményt nem lehet támasztani.

(2) A TMB annak részére, aki e rendelet hatálybalépéséig vizsgakötelezettségének eleget tett — kérelmére — erről végbizonyítványt állít ki. Az ilyen pályázó munkáját bármikor benyújthatja.

13. §¹

(1) Az illetménykiegészítés forrását az állami költségvetés biztosítja. Az illetménykiegészítés munkáltatónak, illetőleg nyugdíjfolyósító szervnek történő megtérítésétől a TMB évenként gondoskodik.

(2) Ez a rendelet 1989. március 31. napján lép hatályba. Egyidejűleg hatályát veszti az R. 8. §-ának (4) bekezdése, a tudományos dolgozók és hozzátartozók ellátásáról szóló 1014/1954. (III. 6.) MT határozat, és a tudományos fokozatot elért személyek és hozzátartozók részére járó ellátások megállapításáról szóló 10/1976. (V. 8.) MT rendelet.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI*

az 1988. november 29-i üléséről (46—48. sz. határozatok)

Előterjesztés a lakosság egészségi állapotára ható tényezők vizsgálatáról

A Magyar Tudományos Akadémia a 16/1986. számú elnökségi határozatával elrendelte a lakosság egészségi állapotára ható tényezők komplex vizsgálatát célzó tanulmány elkészítését.

¹ Az 5/1989 (I. 13) MT rendelet hatályba léptető rendelkezése.

* A nem teljes szöveggel közölt határozatokat az Akadémia tagjai részére — kérésükre — tájékoztatásul megküldi a Tudományos Testületi Titkárság.

Az Elnökség által megbízott komplex bizottság munkabizottságok bevonásával az Orvosi Tudományok Osztályának égisze alatt egységes anyagot állított össze, amely mintegy 120 oldalas tanulmányt, annak 18 oldalas összefoglalását és az elnökségi állásfoglalás tervezetét tartalmazza.

A IV., V., VII., VIII. és IX. osztály tárgyalta, ill. véleményezte az előterjesztést, majd így került az Elnökség elé. A tanulmány előterjesztője Halász Béla, az MTA rendes tagja, az Orvosi Tudományok Osztályának elnöke, előadója Eckhardt Sándor, az MTA levelező tagja, az Elnökség által kijelölt komplex bizottság elnöke volt.

Az előterjesztés ismertette a lakosság egészségi állapotára ható tényezők jelenlegi helyzetét, így összefoglalta a munkahelyi és lakóhelyi környezet egészséget befolyásoló hatásait, foglalkozott a táplálkozás jellemzőivel és szerepével, külön elemezte a lakosság életmódja és az egészségi állapot közötti összefüggéseket, és kitért a társadalmi környezet egészségrontó elemeire is.

A halálozási és megbetegedési statisztikák élén álló idült, nem fertőző betegségek kockázati tényezőit összefoglalta a szív- és érbetegségek vonatkozásában, a daganatos betegségeken. Elemezte a balesetek, mérgezések és öngyilkosságok hátterét, foglalkozott az idült légúti megbetegedések és a májzsugor hátterével is.

A tanulmány végül javaslatokat fogalmaz meg a magyar nép egészségügyi helyzetének jobbítására az egyes korállapotok szerinti bontásban.

Az előterjesztés felett élénk vita alakult ki, számos hozzászóló fejtette ki nézetét, véleményét. Néhányan hangsúlyozták, hogy a rendkívül súlyos helyzetet jobban érzékeltetné, ha az állásfoglalás, ill. összefoglalása drámaibb megfogalmazásban kerülne napvilágra. Úgy gondolták, hogy szükséges lenne a nemzeti jövedelem egészségvédelemre fordított összegének a növelése, amely nemzetközi összehasonlításban argumentálható.

Szükségesnek látták az országon belüli területi különbségek hangsúlyozását, mind a halálozási, mind a megbetegedési mutatókban.

Vissza-visszatérő gondolat volt a hozzászólásokban a kellő publicitás, amelynek során célzottan és a teendők világos megfogalmazásával kell a döntéshozókat tájékoztatni a helyzetről. Hangsúlyozták, hogy a tudomány szerepe elsődleges. A jövőbeni egészségi állapota — nemzetközi statisztikák szerint inkább az egészségügyi kutatásokra fordított összeg nagyságával van összhangban, mint az egészségre fordított tényleges összeggel. Szükségesnek látták az információk megküldését a magyarországi egyszázak vezetőinek is.

A betegségek, halálozások hátterében a koraszülés, illetve a kis születési súly is szerepel, amely összefügg az anya egészségkárosító szokásaival. Ezek annál riasztóbbak, minél alacsonyabb az iskolázottság foka, ezért is különös hangsúlyt kapott az általános és egészségi kulturáltság növelése az oktatás minden szintjén.

Néhányan javasolták, hogy az állásfoglalás némi statisztikai adata kerüljön át az összefoglaló anyagba, a határozati javaslat pedig legyen rövidebb, összefogottabb.

Igen fontos az anyag kellő formájú és célzatú nyilvánossága. Általános volt a vélemény, hogy a potenciálisan káros vegyi anyagok ártalmas mennyisége összefügg a környezetvédelem siralmas állapotával, a táplálkozás káros vonásai nem függetleníthetők a mezőgazdaság fejlettségétől és kényszerpályájától, valamint az élelmiszerek minőségétől, illetve az egészséggel éppen ellentétes árpolitikától. Fontosnak látszik az elemeiben meglevő számos adat szintetizálása.

Néhányan szkeptikusan nyilatkoztak az előterjesztés és a határozat hatékonyságát illetően, számos példa volt korábban arra, hogy jó határozatok nem valósultak meg. Az intézményrendszer felelősei felelősségrevonás nélkül elodázhathatják a fontos

intézkedések meghozatalát, a nagyközönség pedig a korrekt és jó szándékú felvilágosítást, ismeretterjesztést azonosítja a politikai agitációval és akarva-akaratlan rezisztenssé válik ezekkel az ismeretekkel szemben.

Külön szó esett a fokozottan veszélyeztetett időskorú népességről, annak fokozatos elszegényedéséről, anyagi és érzelmi elsívárosodásáról és magárahagyatottságáról.

Az elnöki összefoglaló utalt a helyzet és az összefüggések bonyolultságára, a gazdasági-társadalmi meghatározottság elsődleges szerepére. Szükségnek látja az anyagot rövid történeti bevezetővel kiegészíteni, utalni a nemzetközi tendenciákra, az azokhoz való hasonlóságra és különbségekre. A regionális különbségek lehetnek biztatóak is, hiszen oda kell felzárkóztatni a ma még rosszabb helyzetben levő településeket. Világosan ki kell fejteni, hogy mit javasolunk a kormánzatnak, mit ajánlunk a lakosságnak és hogyan lehetséges az egész társadalom bevonása a helyzet javításába.

A vitáról szó szerinti jegyzőkönyv készült.

Az Elnökség 46/1988. számú határozata

Az Elnökség

1. köszönetet mond az előterjesztés készítőinek a rendkívül alapos, gondos munkájukért. Felkéri a készítőket, hogy a vita során elhangzottakat vegyék figyelembe a szövegezés véglegesítésekor;

2. felkéri az MTA elnökét, hogy az előterjesztést és az elnökségi határozatot küldje meg

- az Elnöki Tanács elnökének
- az MSZMP Központi Bizottságának
- az Országgyűlés elnökének
- a SZOT főtitkárának
- a Hazafias Népfront főtitkárának
- a KISZ KB első titkárának
- az Országos Egészségvédelmi Tanácsnak,
- továbbá valamennyi minisztérium és országos hatáskörű szerv és a magyarországi egyszázak vezetőinek;

3. ugyancsak felkéri az MTA elnökét a tanulmány, illetve összefoglalás könyvalakban történő megjelenítésére, valamint az elnökségi határozat széles körű nyilvánosságra hozatalára;

4. megállapítja, hogy hazánk lakosságának egészségi állapota — a legfontosabb mutatók (népességszám-csökkenés, születések száma, koraszülések aránya, halálozási arányszám valamennyi korcsoportban, a várható élettartam, életésélyek stb.) alapján — az utóbbi négy évtizedben egyre súlyosabb helyzetű mind a saját korábbi adatainkhoz képest, mind nemzetközi összehasonlításban.

A halálozások mintegy 90%-át az idült, nem fertőző betegségek okozzák, amelyek létrejöttében befolyásolhatatlan (életkor, nem, öröklődés stb.) és befolyásolható kockázati tényezők egyaránt szerepet játszanak. Utóbbiak közül fontosak a környezet fizikai és kémiai behatásai, az életmód, a táplálkozás, a fizikai aktivitás hiánya, a stressz-helyzetek, az interperszonális kapcsolatok kiegyensúlyozatlansága stb.;

5. tisztában van azzal, hogy nálunk fejlettebb iparral és egészségüggyel rendelkező országok egy részében is történelmük során — változó mértékben és időtartammal — hasonló rosszabbodás volt ta-

pasztalható a lakosság egészségi állapotában mint a fejlődés egyfajta „civilizációs” kísérőjelensége.

A fejlett iparral és fejlett egészségüggyel rendelkező országok többségében a szervezet elhasználódásából származó betegségek tünetei később jelentkeznek és a kóros folyamatok későbbi életkorban vezetnek halálhoz, mint 20–25 évvel ezelőtt. Az eredmény egyrészt az egyének életmód-változásának, másrészt pedig a rendkívül költséges egészség- és szociálpolitikai intézkedéseknek köszönhető, ami megnyilvánul abban, hogy ott a várható élettartam a 80-as évek derekán megközelíti a 80 évet, ugyanakkor Magyarországon a jövő szempontjából a helyzet kritikus;

6. a jelenlegi hazai állapotot kellően átgondolt intézkedésekkel és az ehhez szükséges feltételek biztosításával egyéni, családi, kormányzati-állami szintű, azaz összetársadalmi cselekvéssel visszafordíthatónak tartja. Ezt éppen a korábban már említett országok többségének a példája bizonyítja;

7. szorgalmazza a helyzet kialakulásáért felelős okok multidiszciplináris kutatását, a kutatási irányvonalak, programok kidolgozását és az ehhez szükséges ráfordítások biztosítását. Jóllehet, a rendelkezésre álló nemzetközi tudományos ismeretanyag elégséges alapot biztosított az egészségmegőrzést célzó kormányprogram kidolgozásához, mégis szükségesnek látszik

— annak vizsgálata, hogy szocialista fejlődésünk milyen törvényszerűségei, ellentmondásai vezettek a helyzet kialakulásában szerepet játszó társadalmi háttér létrejöttéhez (a többi szocialista, illetve más társadalmi rendszerű országok hasonlóságainak, illetőleg különbözőségeinek elemzésével),
— a különböző kockázati tényezők érvényesülésének, súlyának, hazánkra jellemző sajátosságainak feltárása;

8. úgy véli, hogy az egészségi állapot tekintetében hazánk lakosságának túlnyomó része egyidejűleg többszörösen veszélyeztetett, többszörösen hátrányos helyzetű, azaz változó mértékben és arányban sújtja: a túlmunka kényszere, a szociális és kulturális egyenlőtlenség (beiskolázási, munkavállalási és elhelyezkedési nehézségek, az iskolázottsági, műveltségi különbségek), a lakóhelyi és munkahelyi környezet (lakáshelyzet, a közművesítés hiánya, a környezeti ártalmak, a munkahelyi konfliktusok stb.), a mentálhigiénés ellátás elégtelensége (a családi környezet megváltozása vagy hiánya, a társadalmi beilleszkedési zavarok, neurózis, öngyilkosság stb.) az egészségkárosító, romboló szenvedélyek nagy népességcsoportot érintő eluralkodása (élvezeti cikkek, dohányzás, alkoholizmus, gyógyszer- és kábítószerfogyasztás), egyenlőtlen esélyek a megelőzésben és a gyógyszerellátásban, az egészség megőrzése szempontjából ideálisnak tartott életmód, életvitel (táplálkozás, szabadidős és sporttevékenység stb.) megvalósításának nehézségei, sok esetben kivitelezhetetlensége, ezért az óhajtott siker reményével kecsegtető jobbítás csak valamennyi tényező egyidejű, fokozatos kedvező irányú változása mellett képzelhető el;

9. aggodalmát fejezi ki, mert a közelmúlt eseményei, illetve a közeli jövő várható és prognosztizálható — elsősorban gazdasági — változásai az egészség megőrzését célzó elképzelések megvalósulását nehezítik, ezért számolni kell — az óhajtott

javulás helyett — a jelenlegi helyzet stagnálásával, esetleg rosszabbodásával;

10. feltétlenül szükségesnek látja egy egységes egészségügyi informatikai rendszer létrehozását és folyamatos működtetését, annak tudományos elemzését, hogy a kitűzött célok elérését segítő, ill. akadályozó tényezők miként befolyásolják az egészségi állapotot jelző mutatókat;

11. úgy gondolja, hogy az ismeretátadás minden szintjén fokozottan gondot kell fordítani az állampolgárok ez irányú ismeretanyagának növelésére; el kell érni, hogy a bármely szinten döntést hozók képesek legyenek mérlegelni döntéseiknek az egészséget közvetve vagy közvetlenül befolyásoló következményeit, minden törvényes eszközzel olyan társadalmi helyzetet kell teremteni, hogy erősödjön azoknak a felelős vezetőknek a befolyása, akik a sokszor csak rövid távú gazdasági szempontok mellett képviselni tudják a lakosság egészségét védő érdekeket is.

Mindezekért széles körű és folyamatos propagandát kell kifejteni a kormány egészségvédelmi programja mellett, és meg kell szabni a különböző szintű vezetők felelősségét, valamint a hírközlő szervek feladatait a hosszú évekre szóló felvilágosító munkában;

12. leszögezi, hogy kiemelt gondot kell fordítani az ifjúság — vélhetően még jókarban levő — egészségének megőrzésére. A kellően átgondolt, érett életvezetés elsajátításához szükséges a családnak a korábbi történelmi időszakban meghatározó jótékony szerepét visszaállítani, szükséges az iskolai nevelés-oktatás minden szintjén az ide vonatkozó ismeretek és tennivalók szakértő, hiteles átadása az értékrendek racionális átalakítása céljából; a teljes testi és lelki jólét feltételeinek megteremtése (sportolási lehetőségek kiszélesítése, a szabadidő kulturált eltöltési formáinak propagálása stb., stb.), mert csak így képzelhető el olyan jövőndék felnevelése, amely a nemzet felemelkedésének letéteményese lehet;

13. nyomatékosan hangsúlyozza, hogy a jelenlegi helyzet jobbítása az egyén, a család, az állam és az egész társadalom feladata, és nem hárítható át kizárólag az egészségügyi kormányzatra és apparátusra, mégis úgy véli, hogy feltétlenül szükséges

— a társadalombiztosítási rendszer felülvizsgálata, az egyéni, csoportszintű és össztársadalmi érdekelttség növelése a megelőzésben,

— az egészségügyi rendszer és hálózat felülvizsgálata és átalakítása (egységes állami egészségügyi irányítás, a valaha modellértékű magyar közegészségügyi rendszer működésének elemzése és a megelőzésben reá háruló feladatok feltételeinek megteremtése),

— a betegségcentrikus egészségügy felváltása a megelőzés-központúval az ellátás, az oktatás minden szintjén. Tudomásul kell venni azonban, hogy a jelenlegi gazdasági, személyi és tárgyi feltételek között a gyógyító tevékenység is szinte alig képes feladatainak az ellátására, így illúzió a megelőzés feltételek nélküli megvalósítása,

— az egészségügy jelenlegi — állami-kormányzati szintű — finanszírozási módjának megváltoztatása és mértékének (a nemzeti jövedelem százalékában) növelése, az egészségügy finansziális kiszolgáltatottságának, a források további csökkené-

sének, az elmaradt infrastruktúra és munkakörülmények további romlásának megakadályozására;

14. erkölcsi kötelességének tartja, hogy minden számára hozzáférhető és kompetenciájába tartozó területen hozzájáruljon a lakosság egészségének megőrzéséhez, és feltett szándéka, hogy — mint ahogyan azt eddig is tette — minden rendelkezésre álló eszközzel erőfeszítéseket tegyen a helyzet jobbításáért.

Előterjesztés a felsőoktatás és a kutatás kapcsolatáról

Az előterjesztés a következő három fő részből állt.

1. Az öt tudományegyetem és az MTA kapcsolata (Előadó: Láng István)

2. Jelentés a felsőoktatás és a kutatás kapcsolatszerének továbbfejlesztésével kapcsolatos cselekvési program végrehajtásáról (Előadó: Berend T. Iván)

3. Az akadémiai intézetek dolgozóinak részvétele az egyetemi oktatásban, valamint az egyetemi oktatók részvétele az akadémiai kutatóintézetek munkájában, és ennek hatása az oktatás színvonalára, valamint a kutatói utánpótlás nevelésére (Előadó: Berényi Dénes)

A három részanyagot az előterjesztők írásban benyújtották és azt az Elnökség együtt tárgyalta.

Az első megállapítása szerint a tudományegyetemek graduális és posztgraduális képzési feladatainak magas színvonalú ellátása nem nélkülözheti az intenzív tudományművelést, ami reálisan csak az Akadémia intézethálózatával együttműködve valósítható meg. Ezért látszik szükségesnek a tudományegyetemek működési feltételeinek javítása, a tudományos kutatómunka koordinálása, illetve a jelentősen beszűkülő pénzügyi feltételek részbeni áthidalása céljából az, hogy az öt tudományegyetem — az ELTE, a JPTE, a JATE, a KLTE és az MKKE —, valamint az Akadémia között különleges és szoros kapcsolat létesüljön. Ennek érdekében kezdeményezte az MTA főtitkára egy akadémiai-egyetemi társulás létrehozását. Az előterjesztés tartalmazza az „Akadémiai és Egyetemi Kutatási-Oktatási Társulás” nevet viselő szervezet alapító okiratának tervezetét.

A második részanyag tájékoztatást adott a felsőoktatás és a kutatás együttműködését érintő cselekvési program végrehajtásáról, míg a harmadik részanyag a fentiekben megjelölt tárgyban kiküldött alkalmi bizottság jelentését tartalmazta.

Az első anyag előterjesztője szóbeli kiegészítőjében úgy vélekedett, hogy a társulásba később további egyetemek bevonása is indokolt, és erre tekintettel is érdemes egy év múlva felülvizsgálni az addig végzett munkát.

A három részanyag felett élénk vita alakult ki. Valamennyi felszólaló pozitívan értékelte azt, hogy az egyetemek és az Akadémia közeledése — az MTA két évvel ezelőtti közgyűlési határozatával összhangban — kezd realizálódni. Az egyetemek és az MTA között kötendő megállapodás-tervezet szellemével mindenki egyetértett, annak konkrét megvalósulási formáit azonban sok kritika érte. Többen vélték úgy, hogy a megállapodás-tervezettel létre-

hozandó társulás — a bemutatott formájában — sok fölösleges, bürokratikus elemet hordoz. Többen is — vitázva más véleményekkel — úgy vélték, hogy ma már kevés az egyetemek és az Akadémia között megkötött szerződéseket teljesíteni. Az együttműködésben továbblépésre van szükség, és ehhez jó keretet adhat egy — az előterjesztett elképzelésnél egyszerűbb formában létrehozott — társulási forma. Ezzel a társulással csökkenthetők és idővel — remélhetőleg — megszüntethetők azok a feszültségek, amelyek még fennállnak az egyetemek és az MTA között.

Több felszólaló is érintette a Művelődési Minisztérium szerepét a társulásban, hiszen itt az egyetemek közvetlenül szerződnek az Akadémiával. Elhangzott, hogy a minisztérium egyetértésével találkozott a megállapodás, már a kezdetektől fogva.

Megfogalmazódott, hogy csak üdvözölni lehet azt aényt, hogy a magyar szellemi élet „két bástyája” végre egymás mellett áll. Felhívták a figyelmet arra, hogy a létrejövő megállapodás nem meríti ki az MTA és az egyetemek között meglevő összes kapcsolatot, azon túli együttműködés is létezik.

A vitában felmerült érvek, a vita során megfogalmazódott gondolatok alapján kialakult az a vélemény, hogy az Elnökség hatalmazza fel a főtitkárt, hogy vizsgálja meg még egyszer a rektorokkal az anyagot, és az egyszerűsített megoldás felé haladva, a meglevő szervezeti keretek alapján dolgozzák át a megállapodást.

A vitában a második részanyaggal kapcsolatban néhány kisebb módosító javaslat hangzott el, de az Elnökség tagjai az előterjesztést lényegében elfogadták.

Az Elnökség a harmadik részanyagot is lényegében elfogadta, de az előterjesztés egyes megfogalmazásaival kapcsolatban egymással ellentétes vélemények is megfogalmazódtak. Így például, volt, aki úgy vélte, hogy az MTA és az egyetemek egymással — most már — ne versengzenek, hanem működjenek együtt, míg mások elfogadták az előterjesztésben megfogalmazottakat, mondván, a versenyeztetés nem zárja ki az együttműködést. Ismételten szükségesnek látták a vitában részt vevők közül többen is, hogy a posztgraduális képzés fogalmát tisztázni, egyértelműsíteni kell. Egyetértettek a bizottság azon javaslatával, hogy a jelen témában legalább három évig ne kerüljön sor újabb felmérésre, vizsgálatra, azért sem, hogy legyen idő a kétoldalú szerződésekben, illetve Akadémiai és Egyetemi Kutatási-Oktatási Társulásban rejlő lehetőségek kiaknázására, megvalósulásukra.

Az ülésről egyebekben szó szerinti jegyzőkönyv készült.

Az Elnökség 47/1988. számú határozata

1. Az Elnökség megköszöni az előterjesztők értékes munkáját.

2. Egyetért az Elnökség azzal, hogy megállapodás jöjjön létre a Magyar Tudományos Akadémia és az öt tudományegyetem között és javasolja, hogy a megállapodás a tervezet vitájában elhangzottak figyelembevételével, a tervezethez képest egyszerűsített formában valósuljon meg.

Felkéri az Elnökség az egyetemeket és az akadémiai kutatóintézeteket a további folyamatos együtt-

működésre, az új együttműködési formák kialakítására és a meglevők továbbfejlesztésére és mindezekben belül — az egyetemi tanszékek kutatóintézetekbe való további kihelyezésére és akadémiai kutatóhelyek egyetemen való elhelyezésére.

3. Az Elnökség a vitában elhangzottak figyelembevételével tudomásul veszi a felsőoktatás és a kutatás együttműködését érintő cselekvési program végrehajtásáról szóló tájékoztatót.

4. Elfogadja és támogatja az Elnökség „Az akadémiai intézetek dolgozóinak részvétele az egyetemi oktatásban, az egyetemi oktatók részvétele az akadémiai kutatóintézetek munkájában, és ennek hatása az oktatás színvonalára, valamint a kutatói utánpótlás nevelésére” tárgyban kiküldött alkalmi bizottság előterjesztésében megfogalmazott következő javaslatokat:

4.1. Az együttműködések csak az egyetemek és a kutatóintézetek, illetve szervezeti egységeik érdekazonossága alapján fejlődhetnek tovább. Ezt a folyamatot felülről vezérelni nem lehet annak veszélye nélkül, hogy a kooperáció, nem találkozással, hanem igényekkel, formálissá válik, ugyanakkor elfedi a tényleges feszültségeket. A konkrét kapcsolatok kialakítását az intézményekre kell bízni, az irányítószervek feladata célszerűen csak a katalizálás, a környezeti feltételek kedvező irányú befolyásolása lehet. Az egymással azonos szakterületen működő, egymásra utalt oktató és kutató közösségek egy feszültségektől, ellenérdekeltségektől mentes környezetben nagyfokú önállósággal, szabadon alakítható ki szoros és érdemi kapcsolataikat.

Az érdekazonosság tudata és az együttműködési készség nem alakulhat ki ott, ahol az intézmények a napi túlélési gondok szorításában élnek. Lényeges változás tehát csak akkor várható az együttműködések területén, ha sikerül a kutatás és az oktatás általános feltételrendszerében mélyreható változásokat elérni. Az erre való törekvés mellett azonban hasznos és szükséges a kapcsolatok fejlődését központi oktatás- és tudománypolitikai intézkedésekkel elősegíteni.

a) A posztgraduális képzés az együttműködés legfontosabb területe, mellyel kapcsolatban lényeges szemléleti változást kell elérni: a végzős diplomás még nem tekinthető kutatónak, s a tudományos kutató utánpótlás szempontjából az egyetemi doktorátus megszerzése még a képzéshez, a felkészüléshez tartozik. A posztgraduális képzés átfogó rendszerét sürgősen meg kell szervezni és ahol a feltételek adottak vagy könnyen megteremthetők, a képzést mielőbb meg kell indítani. A képzés bázisát oda kell telepíteni, ahol a személyi és tárgyi feltételek a legmegfelelőbbek. E témakörhöz tartozik még a „sabbatical year” intézményes bevezetése és gyakorlati elterjesztése is.

b) Az egyetemi sokszintű hierarchia, nehézkes döntési eljárásrend nem segíti a közös vállalkozások létrejöttét, ezért lényeges az együttműködések szempontjából is az intézményi önállóság fokozása, döntési mechanizmusának egyszerűsítése.

c) Szükség van olyan, kezdetben támogatott, majd önfinanszírozóvá váló szervezetekre (marketing-management irodák), amelyek főfeladata (elsőrendű érdeke) az együttműködések, közös vállalkozások előmozdítása, a partnerek megkeresése és „összehozása”. Létrejöttüket elő kell segíteni a

regionális központokban, egyetemi városokban és innovációs parkokban.

d) Pozitív hatású lenne az akadémiai bizottságok beszámoló-értékelő tevékenységének általános kiterjesztése az egyetemi kutatóhelyekre. Ez elősegítené a tudományos kutatási potenciál reális számbavételét is.

e) A továbbképzés lehetőségét biztosítani kellene a főiskolák megfelelő szintű szakemberei számára bizonyos időszakonként, pl. oly módon, hogy 1–2 éves időtartamra egyetemekhez, kutatóintézetekhez helyezik ki őket. A középiskolai tanárok legjobbjai számára kutatói ösztöndíj létesítését javasoljuk.

f) Az új, rendszerint interdiszciplináris tudományterületek művelésében már kezdettől fogva egyetemi-kutatóintézeti együttműködés kialakítása lenne kívánatos. (Például kultúra kutatás, kulturális antropológia, társadalom és gazdaság összefüggései, különböző „globális problémák” stb.) Ez az irányító szervek, illetve a tudományos testületek oldaláról is igényel bizonyos kezdeményező lépéseket.

g) Jelen témában legalább három évig ne kerüljön sor újabb felmérésre, vizsgálatra. Időt kell ugyanis hagyni a kétoldalú szerződésekben, illetve az Akadémiai Egyetemi Kutatási Oktatási Társulásban rejlő lehetőségek kialakulására, megvalósulására.

h) Az Elnökség álláspontja szerint a két intézményrendszer létébe való beavatkozás egyértelműen káros hatásokat indukálna és ellentétes lenne a versenyteremtés elvével.

Javaslat az Akadémia tudományos szellemi hatásának erősítését szolgáló rendezvények 1988–1989. évi programjára

Az írásbeli javaslatot Berend T. Iván, az MTA elnöke terjesztette az Elnökség elé. A javaslat tartalmazza a felolvasó ülések részletes programját. Utal a javaslat az Elnökség 1988. október 31-én kötött határozatára is, amely szerint az 1989. évi közgyűlésen a központi előadás helyett elnöki és főtítkári bevezető, vitaindító előadások lesznek, amelyek a tudomány és a döntéshozatal kapcsolataival is foglalkoznak. Ismerteti az előterjesztés az elnökségi klubdelutánokra beérkezett javaslatokat, valamint az ankétok, illetve kerekasztal-konferenciák tervezett programját is. Az előterjesztő szóban azzal egészítette ki javaslatát, hogy az elnökségi klubdelutánokra a miniszterelnök és az államminiszterek meghívását tervezi.

A javaslatot — a vita során — azzal kérték egészíteni, hogy osztályfelolvasóülések megrendezésére is sor kerüljön.

Az Elnökség 48/1988. számú határozata

Az Elnökség az Akadémia tudományos szellemi hatásának erősítését szolgáló rendezvények 1988–1989. évi programjára tett javaslatot a vitában elhangzottak figyelembevételével az alábbiak szerint elfogadja;

1. Központi felolvasó ülések
 - 1.1. Pungor Ernő rendes tag
„A magyar analitika és az analitika fejlődési irányai” címmel tart előadást.
 - 1.2. Ádám György rendes tag és Kroó Norbert levelező tag
„A legújabb természettudományos felfedezések és hatásaik” címmel tartanak előadást.
 - 1.3. Huszár Tibor, illetve Szabolcsi Miklós rendes tagok
„Oktatási rendszerünk jelene és átfogó korszerűsítésének szükségessége” címmel tartanak előadást.
 - 1.4. Márta Ferenc rendes tag
„Kémia és társadalom” címmel tart előadást
 - 1.5. „Az emberi jogok hazai és nemzetközi aspektusai” című előadás előadóját később jelöli meg a IX. osztály
 - 1.6. Stefanovits Pál rendes tag
„A magyarországi termőtalajok összetétele” címmel tart előadást
2. Az Elnökségi klubdélutánok
 - 2.1. Az MTA elnöke által felkérendő előadóval
„A világ túlélési esélyei és a Pugwash-mozgalom” címmel előadást tartanak.
 - 2.2. Későbbi egyeztetés szerint kötetlen beszélgetésre kéri fel az MTA elnöke Németh Miklós miniszterelnököt, valamint Pozsgay Imre és Nyers Rezső államminisztereket.
3. Ankétok, kerekasztal-konferenciák
 - 3.1. „Az egyetemi, főiskolai felvételi rend új koncepciója” a művelődési miniszterhelyettes előadásában.
 - 3.2. A 2000 éven túlnyúló időhorizontú hosszú távú tervezés munkálatai során meghatározandó témák.
4. Az Elnökség felhatalmazza elnökét, hogy a rendezvények, programját kiegészítse, illetve módosítsa.

Az Elnökség egyéb állásfoglalásai

Az Elnökség

1. tudomásul veszi az 1988. október 31-i ülése óta eltelt időszak legfontosabb eseményeiről készült beszámolót;

2. úgy döntött, hogy a Magyar Tudomány című folyóirat átalakítására tett javaslatot a következő ülésén, a folyóirat szerkesztőbizottsága véleményének ismeretében vitatja meg;

3. állásfoglalása szerint a Magyar Tudományos Akadémia A Magyar Értelmiség Országos Tanácsa megalakulásának előkészítő munkálataiban megfigyelővel képviselteti magát. Felkéri az Elnökség Ujfalussy József alelnököt, hogy az MTA képviselőt lássa el;

4. tudomásul veszi, hogy a következő ülésére 1988. december 20-án kerül sor.

Berend T. Iván s. k.

Előterjesztés az MTA feladatairól az 1990-et követő időszakra való felkészülésben

Az MTA elnöke és főtítkára által készített előterjesztés-koncepció vázlatot ad az 1990-et követő középtávú tervidőszakra. Szükségesnek tartották az előterjesztők a koncepció-vázlat megtárgyalását, annak ellenére, hogy jelenleg még nem ismert az Országos Tervhivatalnak a következő középtávú tervidőszakra vonatkozó tervezést érintő koncepciója, és ezen belül a K+F szektort érintő elgondolások sem. Három témakörben javasolták az előterjesztők az Akadémián beindítani azokat a munkálatokat, amelyeknek célja a következő időszakra való felkészülés. Ezek a témakörök: a tudományos kutatás tematikai prioritásainak meghatározása, az akadémiai kutatóhálózatot érintő fejlesztő-korszerűsítő elgondolások kidolgozása, a tudományos kutatást és azon belül az akadémiai kutatóhálózatot érintő, széles értelemben vett feltételrendszer kidolgozása. A munkákat — a javaslat szerint — úgy kell elvégezni, hogy annak eredményeit az 1990. évi közgyűlés megtárgyalhassa.

Kérdésekre válaszolva az előterjesztők elmondták, hogy az első kérdéskörben az országos prioritások kidolgozásáról, a harmadikban az akadémiai kutatóhálózatokról van szó. A második kérdéskör kidolgozását az egyetemekkel való együttműködéssel gondolták megvalósítani az előterjesztők.

A vita során a hozzászólók elsősorban a prioritások helyes megválasztására hívták fel a figyelmet, és arra, hogy a prioritásnak csak a fejlesztés esetében van értelme. Felhívták a figyelmet arra is, hogy a tervezésnél a hazai kapacitáson kívül a nemzetközi is figyelemmel kellene lenni.

Az Elnökség 49/1988. számú határozata

1. Az Elnökség a következő időszak előkészítését szolgáló akadémiai munkálatok beindítását célzó koncepciót elfogadja.

2. Az Elnökség felkéri az elnököt és a főtítkárt, hogy a feladatok elvégzésére készítsen munkaprogramot, és azt az 1989 márciusi elnökségi ülésen terjessze elő jóváhagyásra.

Tervezet a Magyar Tudomány c. folyóirat átalakítására

A tervezetet Köpeczi Béla, az MTA rendes tagja terjesztette megvitatásra az Elnökség elé. Az Elnökség 1988. november 29-i állásfoglalásának megfelelően a tervezetre észrevételt tett a Magyar Tudomány szerkesztőbizottsága is. Az észrevétel szintén rendelkezésre állt az elnökségi vitához.

A tervezet többek között javasolja, hogy a tudományos élet és egyes eseményeiről szóló tájékoztatás kerüljön át az Akadémiai Közlönybe. A Magyar Tudomány a cikkeivel törekedjen szintetikus jellegre, érvényesítse a tudományos gondolkodás kritériumait korunk eszméi irányzatainak megismertetésében. Kívánatosnak tartja az előterjesztő, hogy a folyóirat az új racionalizmus és humanizmus orgánuma legyen. Fontos feladata lenne a lapnak azt is bemutatni, miként gondolkodik avilág tudományos-

sága korunk nagy problémáiról. Az előterjesztés szerint az ismertetett változtatások megkívánják, hogy a terjedelem a jelenlegi 5 ívről 8 ivre növekedjék, és a példányszám a jelenlegi négyezerről nyolcezerre emelkedjék. Szükségesnek tartotta bővíteni az előterjesztő a szerkesztőség létszámát is.

A szerkesztőbizottság alapvetően egyetértett az előterjesztéssel, ugyanakkor indokoltnak vélték a lap akadémiai jellegének megőrzését, azt, hogy a folyóirat hathatósabban képviselje az Elnökség, a testület tudománypolitikai irányvonalát. Fontosnak tartották a különböző tudománypolitikai és tudományszervezési nézetek közreadását is.

A tervezet felett igen élénk vita alakult ki. Az előterjesztő a szóbeli kiegészítőjében kiemelte, hogy elképzelése szerint a lap a hagyományokra építkezve, folyamatosan vizsgálja a tudomány és a társadalom közti összefüggéseket, harcolna az irracionális ellen és helyt adna hazai, de külföldi vitacikkeknek is.

Arra a kérdésre válaszolva, hogy a lap itt ismertetett, ideologisztikus irányú fordulata nem jelenti-e a természettudományok száműzését a folyóiratból, az előterjesztő úgy vélekedett, hogy az ő koncepcióvázlata nem „ideologisztikus”, hanem a tudomány alapján álló koncepció, és elképzelhetetlennek tart egy — általa vázolt — szintetizálásra törekvő lapot természet- és alkalmazott tudományok nélkül. A hozzászólók túlnyomó többsége ahhoz a véleményhez csatlakozott, amely szerint az előterjesztő nagyívű gondolatokat vázolt fel, és külön kiemelte a nemzetközi kapcsolattartás fontosságát. Ugyancsak ez a hozzászóló fogalmazta meg a vita során először, hogy határozzon az Elnökség úgy, hogy Köpeczi Béla r. tag — a Magyar Tudomány főszerkesztőjeként — a magyar tudományosság és a magyar értelmiség érdekében is kapja meg a lehetőséget koncepciójának megvalósítására.

A vita során azonban kétségek is megfogalmazódtak, elsősorban a tervezett ív- és példányszámmelzés realitását illetően.

A vita alapján — amint azt az MTA elnöke zárszavában is megfogalmazta — az Elnökség bizalmat szavazott Köpeczi Béla koncepciójának — Az Elnökség azonban igényt tart arra, hogy közvetlenül figyelemmel kísérje a Magyar Tudomány szerkesztését.

Az Elnökség 50/1988. számú határozata

1. Az Elnökség köszönetét fejezi ki a Magyar Tudomány c. folyóirat átalakítására készített tervezetért és egyben megbízza Köpeczi Bélát, az MTA rendes tagját a Magyar Tudomány főszerkesztői tisztének ellátásával.

2. Felkéri az Elnökség a Magyar Tudomány főszerkesztőjét, hogy a folyóirat 1989/II. félévi tervét — megvitatásra — megfelelő időben terjessze az elnökségi ülés elé.

Előterjesztés az MTA Elnökségének 1989/I. félévi munkatervéről

Az MTA elnöke által — az Elnökség tagjai javaslatának, valamint a magasabb szintű határozatoknak a figyelembevételével — benyújtott elő-

terjesztés tartalmazta azt a javaslatot, amely szerint az Elnökségnek célszerű lenne időnként áttekintenie egy-egy hazai tudományterület helyzetét, felhasználva a természettudományokra használható kvantitatív értékelési módszert is, egy olyan összeállításban, amelyből megállapítható, hogy az adott területen milyen kutatások érik el a nemzetközi színvonalat, és ezek közül melyeknek a fejlesztése lenne indokolt. Az előterjesztés az ismertetett javaslat elfogadása esetén megfontolásra ajánlotta a bevezetés idejét — tekintettel arra, hogy jelenleg a helyzetelemzések kidolgozása a 17/1986. sz. elnökségi határozattal jóváhagyott (1986—1990. évi) program alapján folyik. Az előterjesztő célszerűnek tartotta, hogy a javaslat megvalósításának megkezdése előtt történjék meg a kritériumrendszer részletesebb kibontása, és ennek alapján készüljön el az új, az 1990. évi ciklusváltás utáni program.

Az Elnökség az előterjesztést kisebb módosítási javaslatokkal elfogadta. Egyetértett az előterjesztő szóbeli kiegészítő javaslatával, amely szerint függesse fel az Elnökség — tekintettel az Akadémiáról szóló törvény kidolgozására — a tudományos intézményrendszer autonóm, öngazgatási rendje demokratikus rendszerének átfogó vizsgálatára kiküldött alkalmi bizottság tevékenységét.

Az Elnökség 51/1988. számú határozata

Az Elnökség 1989/I. félévi munkaterve

I.

JANUÁR

1. Az Akadémiáról szóló törvény-koncepció tervezete

Előadó: Kovács István r. tag, az alkalmi bizottság elnöke

2. Előterjesztés „A településfejlesztés és a technika fejlődés kölcsönhatása, különös tekintettel az elmaradt régiókra” című, társadalmilag nagy jelentőségű interdiszciplináris témáról

Előadó: Vajda György, az MTA VI. osztályának elnöke

3. Különfélék

3.1 Javaslat az 1989. évi Akadémiai Aranyérem odaítélését előkészítő elnökségi alkalmi bizottság összetételére

Előadó: Berend T. Iván, az MTA elnöke

3.2 Javaslat az 1989. évi Akadémiai Díjak odaítélését előkészítő elnökségi alkalmi bizottság összetételére

Előadó: Berend T. Iván, az MTA elnöke

3.3 Javaslat az 1989. évi Akadémiai Újságírói Díj odaítélését előkészítő elnökségi alkalmi bizottság összetételére

Előadó: Berend T. Iván, az MTA elnöke

4. Tájékoztatók

5. Egyebek

FEBRUÁR

1. Előterjesztés az akadémiai könyv- és folyóiratkiadás helyzetéről, az 1988. év tükrében

Előadó: Imre Samu r. tag, az Akadémiai Kiadói Tanács elnöke

2. Tájékoztatók

2.1 Tájékoztató a World Academy Budapest létrehozásának helyzetéről

Előadó: Csurgay Árpád, az MTA főtitkár-helyettese

3. Egyebek

MÁRCIUS

1. Az Akadémiáról szóló törvény-koncepció tervezete

Előadó: Kovács István r. tag, az alkalmi bizottság elnöke

2. Az agrár- és szövetkezetpolitika megújítása. (Az agrártermelés, termékfeldolgozás és -értékesítés helyzete)

Előadó: Sipos Aladár r. tag, az alkalmi bizottság elnöke

3. Jelentés az 1949. évi akadémiai visszaminősítések és kizárások elvi kérdéseinek vizsgálatáról

Előadó: Király Tibor r. tag, az alkalmi bizottság elnöke

4. Előterjesztés az 1030/1988. (IV. 26) MT-sz. határozatalapján létrehozott „Minisztertanács Tanácsadó Testülete” tevékenységéről, viszonyáról az Akadémia testületeihez és az akadémiai intézetek közreműködéséről

Előadó: Bognár József r. tag, a Testület elnöke, Berend T. Iván, az MTA elnöke

5. Javaslat az egyházi intézmények kutatóhelyi státusának rendezésére

Előadó: Pusztai Ferenc művelődési miniszter-helyettes

6. Jelentés a radioaktív hulladék-temető létesítésével kapcsolatos vizsgálatról

Előadó: Nemező Ernő, a X. osztály és az alkalmi bizottság elnöke

7. Munkaprogram az 1990. évet követő időszakra való felkészülés akadémiai feladataira

Előadó: Láng István, az MTA főtitkára

8. Különfélék

8.1 Javaslat az 1989. évi Akadémiai Aranyérem odaítélésére

Előadó: az alkalmi bizottság elnöke

8.2 Előterjesztés az 1989. évi Akadémiai Díjak odaítélésére

Előadó: az alkalmi bizottság elnöke

8.3 Előterjesztés az 1989. évi Akadémiai Újságírói Díjak odaítélésére

Előadó: az alkalmi bizottság elnöke

8.4 Előterjesztés az MTA 1989. évi közgyűlésének határozati javaslatára

Előadó: Berend T. Iván, az MTA elnöke

8.5 Javaslat az 1990. évi tisztújítást előkészítő jelölő bizottság összetételére

Előadó: Berend T. Iván, az MTA elnöke

9. Tájékoztatók

9.1 Tájékoztató az OTKA helyzetéről és továbbfejlesztéséről

Előadó: Láng István, az OTKA Bizottság elnöke

10. Egyebek

ÁPRILIS

1. Az új alkotmány-koncepció tervezetének megvitatása

Előadó: Kulcsár Kálmán r. tag, igazságügyi miniszter

2. A népgazdaság szempontjából fontosabb új és tökéletesített tulajdonságú anyagok előállításának, felhasználásának és ipari elterjesztésének helyzete

Előadó: Kroó Norbert lev. tag

3. Különfélék

3.1 Előterjesztés az 1990. évi hazai tagválasztás előkészítésének ütemezésére és a jelölésekkor alkalmazandó irányelvekre

Előadó: Berend T. Iván, az MTA elnöke

4. Tájékoztatók

5. Egyebek

MÁJUS

1. Javaslat a felsőfokú továbbképzés átfogó rendszerére

Előadó: Pusztai Ferenc művelődési miniszter-helyettes

2. Különfélék

2.1 Előterjesztés az MTA 1989. évi közgyűlési határozata végleges szövegének megállapítására

Előadó: a határozatszövegező bizottság elnöke

3. Tájékoztatók

3.1 Tájékoztató a sejt- és fejlődésbiológiai kutatások tudományági helyzetelemzéséről

Előadó: Szentágothai János r. tag, az alkalmi bizottság elnöke

4. Egyebek

JÚNIUS

1. Tájékoztató a hazai úrkutatás helyzetéről

Előadó: Márta Ferenc, az MTA alelnöke, az Interkozmosz Tanács eln.

Tarján Imre, az MTA III. osztályának elnöke

2. Az információs infrastruktúra helyzete és eddigi eredményei (bemutatóval egybekötött beszámoló)

Előadó: Vámos Tibor r. tag

3. Különfélék

3.1 A telekommunikáció és a tudomány kapcsolatának alakulása

Előadó: Tigyi József, az MTA alelnöke

3.2 Javaslat az Elnökség 1989/II. félévi munkatervére

Előadó: Berend T. Iván, az MTA elnöke

4. Tájékoztatók

5. Egyebek

II.

Előrejelzés 1989. II. félévére

— A politikatudományok komplex tudományági helyzetelemzése

Előterjesztő: a Gazdaság- és Jogtudományok Osztályának elnöke

— Az alapkutatás és a fejlesztő kutatás kölcsönhatása, illetve az ezzel kapcsolatos állami feladatok

Előterjesztő: Tétényi Pál r. tag, az OMFB elnöke

— Sport és egészség c. interdiszciplináris helyzetelemzés

Előterjesztő: az Orvosi Tudományok Osztályának elnöke

III.

Az Elnökség felhatalmazza elnökét, hogy a munkatervben, szükség szerint, változtatásokat hajtsa végre.

J E L E N T É S

**a Magyar Tudományos Akadémia elnöksége
számára a vezetés- és szervezéstudomány
helyzetéről**

Az Elnökség az alkalmi bizottság jelentését
elfogadta

Az Elnökség 52/1988. számú határozata

Az Elnökség — megköszönve az alkalmi bizottság értékes munkáját — a jelentést tudomásul veszi, azt megerősíti és a következőket állapítja meg:

1. A fejlett piacgazdaságok gazdasági prosperitásának, hatékonyságának, rugalmasságának (és ezzel együtt társadalmi, illetve politikai konfliktusmegoldó képességének) jelentős tényezője a szervezeti, vezetési kultúra; ezzel összefüggésben is a fejlett és prosperáló piacgazdaságokban általában fejlett a vezetés- és szervezéstudomány (annak szinte valamennyi diszciplináris megközelítése és kutatási területe, elméleti és alkalmazott irányzatai); a vezetés- és szervezéstudomány ilyen jelenléte egyszerre produktuma és kényszerítő ereje a gazdasági és társadalmi progressziónak.
2. Hazánkban a helyzet igen sajátos:
 - A gazdaság (s nem kevésbé a társadalom), illetve a politika működésének egyre nyilvánvalóbb gondoljai kétségtelenül összefüggnek ezek szervezeti-, illetve intézményrendszerének elégtelenségeivel, általában a szervezeti és vezetési kultúra (sokszor kiáltó) hiányosságaival (elégseges utalni a gazdaságirányítás, illetve a vállalatok „szervezetlenségére”, döntési rendszerünk elégtelenségeire, a vezető kiválasztás és személyzeti munka gyengeségére stb.).
 - Ebben az összefüggésben érthető (és teljesen indokoltnak látszik), hogy a kormányzat a gazdasági (s nemegyszer társadalmi, politikai) problémák megoldásához éppen szervezeti oldalról közelít (amire példa az államigazgatás 1981-ben kezdődő és ma sem befejezett átszervezése, a trösztök szétbontása, az új vállalatirányítási formák létrehozása, a vállalkozás új formáinak megjelenése, a háttér-intézményi hálózat korszerűsítése, napjainkban pedig a társasági törvény).
 - Amíg azonban a vezetés- és szervezéstudomány (a fejlett piacgazdaságokban és hazánkban is, jóllehet fejlettségében elmaradva) egy komplex megközelítést és interdiszciplinaritást képviselő tudományterület, addig a kormányzat szemléletében és szervezeteket alakító cselekvésében az elmúlt évtized során a kétségtelenül jelentős, nagy hagyományokkal rendelkező, de önmagában elégtelen jogi-normatív megközelítés uralkodott el (mindazokkal az illúziókkal együtt, amelyek egy leszűkített látásmódból adódnak).
 - Ezért is, ha a vezetés- és szervezéstudomány eredményeinek „társadalmi hasznosulásáról” beszélünk, azt kell mondanunk, hogy a vezetés- és szervezéstudománynak is megvolt a

maga fejlődési pályája és produktuma, a társadalmi gyakorlatnak is megvolt a maga fejlődési iránya és „szervezeti produktuma”, de ezek külön vágányokon haladtak és „beszélő viszonyt” közöttük lényegében csak a jogtudománynak a kormányzati döntéshozatalra gyakorolt, sokszor meghatározó hatása teremtetett.

- A vezetés- és szervezéstudomány eredményeinek vállalati behatolását nagymértékben akadályozta, hogy az adott gazdasági (illetve társadalmi, politikai közegben) a vállalatok sohasem voltak rákényszerítve működésük, szervezésük, vezetésük ésszerűsítésére, színvonalának emelésére. Ez annál is inkább súlyos probléma, mert a kormányzat az 1980-as években elvesztette érdeklődését a szervezéstudomány közvetlen gazdasági hatékonyságot fokozó, tartalékmozgósító lehetőségeit illetően (az 1970-es években a szervezési ismereteket, módszereket, a technikákat még állami támogatással igyekezett fejleszteni) s azt a tudomány és a vállalatok „hatáskörébe” utalta. (Itt jegyezzük meg: a vezetés és szervezés ügye iránti ilyen „állami közömbösség” a piacgazdaságokra sem jellemző. Az NSZK-ban például az állam jelentős támogatást nyújt a korszerű szervezési módszerek és technikák elterjesztéséhez.)
- 3. A hazai vezetés- és szervezéstudomány eredményeit még akkor sem lehet általánosságban minősíteni, ha elmaradása a tudományterület fejlett piacgazdaságokban (egyes esetekben a szocialista országokban is) végbement fejlődésétől nyilvánvaló. Ez produktum ugyanis rendkívül egyenletlen és hullámzó: éppúgy tartalmaz originális és kiemelkedő eredményeket, mint hatalmas „fehér foltokat”.
 - Ha „szervezettípusok” szerint vizsgáljuk a szervezéstudomány hazai produkcióját, nyilvánvaló, hogy a szocialista vállalat kitüntetett célpontja volt az (interdiszciplináris) vizsgálódásoknak; fontos munkálatok folytak a közigazgatás, a politikai intézményrendszer kutatásában, míg egyéb szervezettípusok (kórházak, bankok, kutatóintézetek) vizsgálata a szervezéstudomány adósságai közé tartozik.
 - A tudományos megközelítés természetét tekintve erőteljes vonulatát jelentették a tudományterületnek a közgazdasági, illetve műszaki, valamint jogtudományi és szociológiai kutatások míg — sajnálatosan — a szervezet-, illetve vezetéspszichológia szinte meg sem jelent hazánkban.
 - A szervezéstudományban originális hazai elméleti eredmény ritka, a módszerfejlesztés erős irányzat, jelentős részben a módszerek adaptációját jelenti.
 - A vezetéstudományi kutatások az elmúlt évek során megélnékültek.
 - A tudományterületen a kíváncsatos integrációs tendenciáknak nem sikerült felülkerekednie, az integráció és a dezintegráció tünetei egyaránt jelen vannak (az utóbbira példa az egyes diszciplináris irányzatok közti „párbeszéd”, a több tudományterületet átfogó kutatások hiánya stb.).

- A vezetés- és szervezéstudomány és a vele összefüggő diszciplínák (közgazdaságtudomány, jogtudomány, szociológia, pszichológia stb.) közötti kapcsolatok — az eredmények kölcsönös hasznosítása — nem kielégítő.
 - A vezetés- és szervezéstudomány számítástechnikai kapcsolódás és háttére a közelmúltban fejlődött, de korántsem kielégítő.
4. A vezetés- és szervezéstudomány területének intézményes keretei látszólag masszívak és impozánsak: ilyen kutatásokkal ténylegesen (vagy potenciálisan) mintegy 50 intézmény foglalkozik hazánkban. A reális helyzet ennél lényegesen kedvezőtlenebb:
- a tudományterületnek saját akadémiai (vagy egyéb) báziskutatóintézete nincs, a számba vett akadémiai, államigazgatási háttér-, illetve felsőoktatási intézmények, valamint szervező vállalatok rendkívül eltérő erőráfordítással és mélységgel művelik a tudományterületet;
 - az országos kiemelésű kutatási programok (OKKT, majd OTKA, illetve a TS programok) kevés csatlakozási lehetőséget biztosítottak a tudományterület művelői számára s ezek is szűkülnek;
 - a kutatóhelyek anyagi-technikai ellátottsága szegényes, anyagi erőforrásai évről évre szűkülnek. (Ez egyaránt összefügg az MTA és az egyetemek kutatási erőforrásainak szűkülésével és a kormányzati háttérintézmények „korszerűsítésének” nevezett költségfelfaragási programmal);
 - az 1979 óta tevékenykedő Vezetés- és Szervezéstudományi Bizottság (illetve két albizottsága), valamint a MTESZ tagjaként működő Szervezési és Vezetési Tudományos Társaság — minden erőfeszítésük dacára is — képtelenek azt az integrációs erőt bevinni a tudományterületbe, amely az iránta tanúsított nagyobb kormányzati figyelemből és megrendelésekből adódhatna.
- A SZVT lényegében ma az egyetlen olyan társadalmi tényező, amely napirenden tartja a vezetés és szervezés ügyét és előmozdítására igyekszik mozgósítani a szakértelmiséget.
- a tudományterület a tudományos minősítés rendszerében nem képez önálló diszciplínát, ami ugyancsak az integráció ellen hat s nehezíti egységes értékrend kialakulását (a területen egyébként mintegy 20 doktor és 50 kandidátus van);
 - az elmúlt években sokat fejlődött a tudományterületen az oktatási intézmények munkája (graduális és posztgraduális egyetemi-, főiskolai képzés, a szervező- és vezetőképzés), amely egyben a kutatás-jelentős műhelye;
 - a tudományterület publikációs lehetőségei napjainkig kifejezetten jók voltak, a folyóirat és a könyvkiadást illetően egyaránt: utóbb a papír és a pénzügyi forráshiány miatt itt is hanyatlás következett be;
 - a tudományterület nemzetközi kapcsolatai sokat fejlődtek, és ezekre sokkal inkább az információcsere- a fejlett piacgazdaságokat illetően számunkra a „tanulás” — mint a közös kutatások jellemzőek.

A fenti helyzet ismeretében az Elnökség megállapítja továbbá, hogy:

- A) Napjaink gazdasági és politikai reformfolyamatának egyik kulcskérdése a gazdaság és politikai intézmény-, illetve szervezetrendszerének, a vezetés módszereinek átfarmálása: amennyiben ennek befolyásolására az MTA számára mód nyílik, szükséges, hogy a közreműködés folyamatába a hagyományos jogtudományon túl a tudományterület egyéb diszciplínáit is bekapcsolja.
- B) Lehetőség szerint javítani kell a vezetés- és szervezéstudomány hazai fejlődésének és működésének intézményi és anyagi feltételeit: az akadémiai kutatások költségvetési támogatásának csökkentése, a kormányzati háttérintézmények „korszerűsítése”, azaz támogatás csökkentése, a felsőoktatás kutató műhelyeinek aggasztó helyzete együttesen megkérdőjelezi, hogy a tudományterület képes-e feladatait a jövőben ellátni.
- C) A tudományos minősítések rendszerének folyamatban lévő felülvizsgálata kapcsán meg kell vizsgálni az önálló tudományos utánpótlásképzés, a tudósképzés és a tudományos minősítés lehetőségét és indokoltságát a vezetés- és szervezéstudomány diszciplínájában.
- D) A tudományterületen szükséges és kívánatos belső integráció elősegítése érdekében szükséges, hogy a Vezetés- és Szervezéstudományi Bizottság munkájában szánjon az eddiginél is nagyobb szerepet az eredmények közvetítésének; szükségesnek látszik évenkénti vagy két évenkénti országos (nemzetközi) konferenciák rendszeres rendezése.
- E) A belső integráció elősegítésében jelentős szerepet játszhatnak azok a szakfolyóiratok, amelyek ezt a funkciót tudatosan felvállalják.
- F) Szükséges, minden lehetséges eszközzel, a tudományterület nemzetközi tudományos kapcsolatainak bővítése, mert a piacgazdaságok vezetés- és szervezéstudományának megközelítése, netán a hozzá való felzárkózás csak így képzelhető el.
- G) Felhívja az Elnökség végül a kormányzat figyelmét a vezetés- és szervezéstudomány és ismeretek ügyében követett eddigi cselekvésének — pontosabban: e cselekvés hiányának — a tartóhatatlanságára. Kormányzatunknak — a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően — a vezetés- és szervezéstudomány eredményeinek közvetítésében meg kell találnia az ésszerű állami támogatás, befolyásolás formáit, amelyben az állam finanszírozóként, kutatási megbízóként segíti a tudományos kutatást és a gyakorlati alkalmazást.

J E L E N T É S

**A mezőgazdasági termelés és a lakosság
a szociológiai kutatások tükrében c.
vizsgálatról**

Az Elnökség az alkalmi bizottság jelentését
elfogadta

Az Elnökség 53/1988. számú határozata

Az Elnökség köszönetet mond az alkalmi bizottságnak az értékes munkájáért; a jelentést tudomásul veszi, azt megerősíti és a következőket állapítja meg:

A magyar gazdasági életnek a mezőgazdasági termelés továbbra is igen fontos, egyik meghatározó része, amely a vizsgált időszakban lényegi változásokon ment keresztül, és jelenleg is változásban van, újabb nagyléptékű átalakulás előtt áll. A mezőgazdasági termelés változásai közvetlen kihatással vannak a lakosságra, különösképpen is annak falusi és tanyasi részére. Ezen változási folyamatok figyelése, érzékelése, a tendenciák helyes és időbeni felismerése alapvető fontosságú a társadalom fejlődése vizsgálatában. A hazai hasznosítás, a társadalmi méretű folyamatok tudományos igényű és egyben gyakorlati jelentőségű feltárásán túl a nemzetközi tudományos élettel való érintkezési pontot is jelentenek ezek a kutatások. A nemzetközi tudományos élet számon tartja a mezőgazdaság átszervezése terén elért eredményeinket, és érdeklődéssel figyeli ennek társadalmi hatásait. A kínai mezőgazdaság átszervezését szociológiai szempontból az utóbbi fél évszázad egyik legnagyobb jelentőségű mozgásának tartják, és ismeretes, hogy ennek kialakítása során milyen nagy mértékben támaszkodtak a magyar tapasztalatokra.

Felrajzolható tendencia, hogy kontinensünk az európai integráció felé halad. Életbe vágó ebből a szempontból számunkra az alkalmazkodási képesség fokozása, a gazdasági kényszerek és folyamatok társadalmi hatásának, illetőleg viszonyhatásának vizsgálata, a leszűrhető tapasztalatok gyors felhasználása.

Az alkalmi bizottság megállapította, hogy a falukutatók, és a később e téren végzett szociológiai kutatások nagy jelentőségűek voltak, erősebb támogatásuk még több eredményt, nagyobb hasznosságot hozhatott volna. Egységes vélemény alakult ki a tekintetben is, hogy gazdasági-társadalmi életünk jelenleg is nagymértékű változásban van, és ebben a helyzetben fokozott jelentősége van a szociológiai kutatásoknak a mezőgazdasági termelés és a lakosság kapcsolatrendszerének vizsgálatában.

1. A fentiek alapján az Elnökség a továbbiakban megállapítja, hogy

a) A faluszociológiai kutatások jelentősen hozzájárultak a társadalmi valóságról alkotott kép valósághűbbé, árnyaltabbá tételéhez. Mindezek következtében az elnökség javasolja a párt- és kormánysszervezeteknek a mezőgazdasági termeléssel és a mezőgazdasági termelőkkel foglalkozó szociológiai kutatások megállapításainak figyelembevételét.

b) A faluszociológiai kutatások fejlődése nem volt töretlen és 1988-ban már nincs falukuta-

tásra specializálódott intézmény, sőt a hivatásszerűen szociológiai kutatással foglalkozó intézeteknek, tanszékeknek nincs faluszociológiai (agrárszociológiai) részlege. Ez a helyzet nemcsak a tudomány fejlődését gátolja, hanem a kormányzati döntések tudományos megalapozottságát is.

2. Az MTA elnöksége úgy ítéli meg, hogy az interdiszciplinaritás követelményének állandó szem előtt tartásával fokozni kell a faluszociológiai kutatásokat. Ennek elősegítésére javasolja egy faluszociológiával foglalkozó intézmény létrehozását, és az MSZMP KB Társadalomtudományi Intézetében, az Agrárgazdasági Kutató Intézetben, a Közgazdaságtudományi Intézetben, a Szövetkezeti Kutató Intézetben, az MTA Szociológiai Kutató Intézetben, a pécsi Regionális Kutatások Központjában és a különböző egyetemi tanszékeken folyó kutatások erőteljesebb támogatását. Kéri az Országos Szövetkezeti Tanácsot és a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsát, vizsgálja meg annak lehetőségét, hogy pótlólagos státusz és anyagi erőforrás biztosításával elő tudja-e segíteni, hogy a Szövetkezeti Kutató Intézet a faluszociológiai kutatások egyik bázisa lehessen.
3. Az MTA elnöksége javasolja, hogy a kormányzat indítson országos kutatási programot a faluszociológia területén. Kéri a Szociológiai Társaságot, az Erdei Ferenc Társaságot, a MTESZ-t és a MAE-t, az OSZT-t és a TOT-t, vizsgálja meg, milyen módon tudna egy ilyen országos kutatási programot támogatni.
4. Az MTA elnöksége felkéri a Filozófiai és Történettudományok Osztályát, az Agrártudományok Osztályát és a Gazdaság és Jogtudományok Osztályát, hogy hozzanak létre egy közös bizottságot, amely felvállalná a faluszociológiai kutatási program kidolgozását, amelyet ajánlásként megküld az érdekelt intézményeknek és figyelemmel kíséri és értékeli e program megvalósítását.

Az Elnökség egyéb állásfoglalásai

Az Elnökség tudomásul vette

- az 1988. november 29-ei ülése óta eltelt időszak legfontosabb akadémiai eseményeiről készített beszámolót;
- a szocialista országok tudományos akadémiai társadalomtudományi alelnökeinek VIII. értekezletéről (Hanoi 1988. október 26—28.) készített jelentést.

Berend T. Iván s. k.

Közlemények

A Központi Statisztikai Hivatal elnökének
9006/1989.(SK 2.) KSH

k ö z l e m é n y e

**a jogi személyiségű gazdasági társaságok egységes
statisztikai számjelenek módosításáról**

A gazdasági társaságokról szóló 1989. évi VI. törvény 11. §-ának (1) bekezdése alapján a gazdasági társaságok felett a törvényességi felügyeletet a cég-bíróság látja el.

Ennek megfelelően az egyesületek, közös vállalatok, korlátolt felelősségű társaságok és részvénytársaságok egységes statisztikai számjelmében a törvényességi felügyeletet jelző elem (az egységes statisztikai számjel 18—19-edik jegye) 99-re módosul.

Az érintett szervezetek adatszolgáltatásaik során a módosított számjelet alkalmazzák.

Straub Elek s. k.
a Központi Statisztikai Hivatal
elnökhelyettese

T á j é k o z t a t á s

a jogi személyiségű gazdasági társaságok egységes statisztikai számjele módosításának figyelembevételéről

Az egyesületek, közös vállalatok, korlátolt felelősségű társaságok és a részvénytársaságok egységes statisztikai számjele 1989. január 1-jétől, a KSH elnökének 9006/1989. (SK 2.) KSH közleményében foglaltaknak megfelelően módosul. Az érintett szervezetek a módosításról külön értesítést nem kapnak.

Központi Statisztikai Hivatal
Statisztikai Rendszerfejlesztő
és Koordináló Főosztály

T á j é k o z t a t ó

a TMB Szakbizottságai által odaítélt doktori fokozatokról

Nyelvtudományi szakbizottság

BARTHA KATALIN:

(nyugdíjas)

„Az igeképzés története a XVI. század közepeig” c. értekezése alapján a nyelvtudomány doktora.

JUHÁSZ JÁNOS:

(ELTE Német Tsz.)

„A nyelvi norma” c. értekezése alapján a nyelvtudomány doktora.

Irodalomtudományi szakbizottság

RÓNAY LÁSZLÓ:

(MTA Irod. Tud. Int.)

„Márai Sándor” c. értekezése alapján az irodalomtudomány doktora.

SZÉKELY GYÖRGY:

(nyugdíjas)

„A színház világa. (Egy művészeti ág társadalomtörténetének vázlata)” c. értekezése alapján az irodalomtud. doktora.

UNGVÁRI TAMÁS:

(Színház és Film Főiskola)

„Az angol regény születésének esztörténeti háttere” c. értekezése alapján az irodalomtudomány doktora.

Zene-Néprajz-Folklórtudományi szakbizottság

KÓSA LÁSZLÓ:

(ELTE)

„A magyar népi kultúra táji megoszlása, 1880—1920” c. értekezése alapján a történelem(néprajz) tudomány doktora.

SZABADFALVI JÓZSEF:

(Herman Ottó Múzeum) Miskolc

„A sertés Magyarországon” c. értekezése alapján a történelem(néprajz) tudomány doktora.

Filozófia tudományi szakbizottság

LUDASSY MÁRIA:

(MTA Fil. Int.)

„Változatok a politikai katolicizmusra Franciaországban 1800—1850” c. értekezése alapján a filozófiai tudomány doktora.

SZABÓ ANDRÁS GYÖRGY:

(BME)

„Marxizmus és etika” c. értekezése alapján a filozófiai tudomány doktora.

TORDAI ZÁDOR:

(MTA Filozófiai Int.)

„A cselekvés hálója” c. értekezése alapján a filozófiai tudomány doktora.

Közgazdaságtudományi szakbizottság

BARTA IMRE:

(Budapest Bank RT) Miskolc

„A magyar beruházási rendszer 1968—1987” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány doktora.

SIPOS BÉLA:

(JPTE)

„A gazdasági hullámvázis prognosztizálása (Konjunktúraelemzés- és prognosztizálás matematikai, statisztikai módszerekkel)” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány doktora.

SZABÓ KATALIN:

(MKKE)

„A piac és az ártermészet radikális átalakulása (Figyelemreméltó fejlemények a fejlett tőkés piacgazdaságokban)” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány doktora.

Történelemtudományi szakbizottság

ANDERLE ÁDÁM:

(JATE)

„Nemzettudat és kontinentalizmus Latin-Amerikában a XIX. és a XX. században” c. értekezése alapján a történelemtudomány doktora.

INCZE MIKLÓS:

(Tmr. Tud. Int.)

„A jelenkori üzemtörténetírás elméleti és módszertani kérdései” c. értekezése alapján a történelemtudomány doktora.

Pedagógiai szakbizottság

BÁTHORY ZOLTÁN:

(Orsz. Pedagógiai Int.)

„Tanítás és tanulás- egy rendszerszemléletű didaktika vázlata” c. értekezése alapján a neveléstudomány doktora.

*Matematikai számítástudományi szakbizottság***PHAM NGOC ÁNH:**

(külföldi állampolgár)

„Vizsgálatok a gyűrűelméletben” c. értekezése alapján a matematikai tudomány doktora.

*Fizikai, csillagászati szakbizottság***HARTMANN ERVIN:**

(MTA Kristályfizikai Kut. Lab.)

„Dialektromos kristályok növekedése és elektromos minősítése” c. értekezése alapján a fizikai tudomány doktora.

KOLLÁR JÁNOS:

(MTA KFKI)

„Fémek elektronszerkezete és mágneses tulajdonságai” c. értekezése alapján a fizikai tudomány doktora.

LOVAS REZSŐ:

(MTA Atommagkutató Int.)

„Nukleoncsomók atommagokban és magreakciókban” c. értekezése alapján a fizikai tudomány doktora.

RÁCZ ZOLTÁN:

(ELTE Elméleti Fizikai Tsz.)

„Skálázás egyensúlytól távoli rendszerekben” c. értekezése alapján a fizikai tudomány doktora.

VICSEK TAMÁS:

(MTA KFKI)

„Fraktál geometria, dinamikus skálázás és mintázatképződés növekedési folyamatokban” c. értekezése alapján a fizikai tudomány doktora.

*Növénytermesztési szakbizottság***MOLNÁR SÁNDOR:**

(EFE Sopron)

„A korszerű akácgazdálkodás és a faanyagminőség kapcsolata” c. értekezése alapján a mezőgazdasági (erdészeti) tudomány doktora.

*Agrárökonómiai szakbizottság***KURUCZ GYULA:**

(Debreceni Agrártudományi Egyetem)

„A melioráció vállalatgazdasági alapjai” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány doktora.

TÓTH A. ERNŐ:

(MTA Közgazdaságtud. Int.)

„A kistermelés szocialista mezőgazdaságunkban” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány doktora.

*Elméleti Orvostudományi szakbizottság***GLANT TIBOR:**

(DOTE)

„Humán izületi porc proteoglikánjai és potenciális autoimmun szerepük” c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

*Klinikai Orvostudományi szakbizottság I.***VÁRKONYI TIBOR:**

(SZOTE)

„A kefeszegély membrán betegség patogenezisének és klinikai vonatkozásainak vizsgálata” c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

PARAICZ ERVIN:

(Orsz. Idegseb. tud. Int.)

„Csecsemők és gyermekek idegsebészeti vonatkozású betegségei kezelésének néhány irányvonala” c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

*Klinikai Orvostudományi szakbizottság II.***BORSOS ANTAL:**

(DOTE)

„A női pubertás endokrin és szomatikus változásainak és hormonális fogamzásgátlásának gyermekgyógyászati kérdései” c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

ERDÉLYI MIHÁLY:

(nyugdíjas)

„A tüdő és mediastinum sebészeti vonatkozású betegségeinek radiológiai diagnosztikája” c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

RESCH BÉLA:

(SZOTE)

„A magzati szív növekedése, működése és szabályozása a terhesség különböző időszakában” c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

*Szociológiai és demográfiai szakbizottság***IHSAN M. AL-HASSAN:**

(külföldi állampolgár)

„The adjustment of mixed families (an emerial investigation on the marital and cultural adjustment of mixed families in Iraq)” c. értekezése alapján a szociológiai tudomány doktora.

T á j é k o z t a t ó

a TMB szakbizottságai által odaitélt kandidátusi fokozatokról.

*Irodalomtudományi szakbizottság***ANNA GRMELOVA:**

(külföldi állampolgár)

„Themes and Structures of D. H. Lawrence's Shorter Fiction” c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

PÉCSI KATALIN:

(Magvető Könyvkiadó)

„A láthatóvá tett elbeszélő, XVII—XVIII. sz. francia regények poétikai vizsgálata” c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

*Zenatudományi, néprajzi és folklór szakbizottság***EÖSZE LÁSZLÓ:**

(nyugdíjas)

„A századforduló eszmei áramlatainak hatása Kodály zeneszerzői egyéniségének kibontakozására” c. értekezése alapján a zenatudomány kandidátusa.

SZABÓ HELGA:

(ELTE)

„Az iskolai ének története a Reformkortól az 1980-as évek kezdetéig” c. értekezése alapján a zenatudomány kandidátusa.

*Állam- és jogtudományi szakbizottság***BAKA ANDRÁS:**

(MTA)

„A nemzetiségi kérdés a dualizmus korának magyar politikai gondolkodásában” c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

LÁBÁDY TAMÁS:

(Pécsi Megyei Bíróság)

„A felelősségbiztosítás jelenkori fejlődési tendenciái” c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

DEÁK DÁNIEL:

(Pénzügyi és Számviteli Főiskola)

„Államháztartási gazdálkodás és jogi szabályozottsága: pénzügyi viszony és pénzügyi jogviszony a szocialista tervgazdaságban” c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

*Növénytermesztési szakbizottság***Dr. ABD EL-SATAR IBRAHIM MOHAMED**

(külföldi állampolgár)

„A piros körte-pajzstetű és az oleander pajzstetű biológiája és az ellenük való védekezés lehetősége juveonidokkal és prekocénakkal” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Dr. MIGUEL AGUSTO TEJEDA JARAMILLO:

(külföldi állampolgár)

„Fénytechnikai berendezés alkalmazása és hasznosítása néhány kertészeti növény termesztésében és tárolásában” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Dr. AMER MOHAMED BANDER:

(külföldi állampolgár)

„Összefüggés az I-214 alasznyár növekedése és termelőhelye között” c. értekezése alapján a mezőgazdasági (erdészeti) tudomány kandidátusa.

BÜRGÉSNÉ Dr. CZENCZ KORNÉLIA:

(ATEK Keszthely)

„A termesztett Gramineas-féléken élő tripszek meghatározása, biológiája és az integrált védekezés kidolgozása” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Dr. DUNAJSZKY ELEMÉR:

(külföldi állampolgár)

„A légköri tényezők hatása a főbb mezőgazdasági növények produkciója a Kelet-szlovákiai síkságon” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

*Elméleti Orvostudományi szakbizottság***Dr. VÉGH ÁGNES:**

(SZOTE)

„Két koszorúér ellátási területén kísérletesen kialakított súlyos miokardiális iszkémia következményeinek befolyásolása kalcium-antagonistákkal” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. SÁNDOR ATTILA:

(POTE Biokémiai Int.)

„A máj karnitin tartalmának szabályozása és ennek jelentősége a ketogenezisben” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. IVÁNYI BÉLA ANTAL:

(SZOTE Kórbonctani Int.)

„A heveny bacterialis pyelonephritis pathomorphológiája” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. DOBOZY OTTÓ:

(SOTE Biológiai Int.)

„Glikoprotein típusú hormonok átfedő hatásának vizsgálata” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. ÁDÁNY RÓZA:

(DOTE)

„A véralvadás XIII-as faktora a monocyta makrofág sejtvonalában” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

*Klinikai Orvostudományi szakbizottság I.***FARKAS ÁGNES:**

(SOTE)

„A haemodialysis akut hatása az elektroretinogramra és az elektrolytháztartásra krónikusan haemodialysált vesebetegeken” c. — NDK-ban megvédett — értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

KECSKÉS BORBÁLA:

(NINCS)

„A Leptospirosis klinikai-biokémiai jellemzői, elsősorban a kallikrein-kinin rendszer állapotának figyelembevételével” c. Szovjetunióban megvédett értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. PÁLFFY BÉLA:

(Tétényi úti Kórház és Rendelőint.)

„A parajdi sóbányában végzett gyógykúrák hatása tüdőasztmás és idült hörghurutos betegek körlefolására” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. SZABÓ BÉLA:

(DOTE)

„A glutelin indukálta enteropathia sajátosságai, diagnosztikája és kezelése csecsemő- és kisgyermekkorban” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. ROSTA ANDRÁS:

(Központi Állami Kórház I. Belgyógyászat)

„A hasi szonografia szerepe a malignus limfómák klinikai kiterjedés-meghatározásában és a lefolyás követésében” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. NAGY BÉLA:

(DOTE)

„Bronchoalveolaris immunocyta és szolibilis

faktorok jelentősége a tüdő idült gyulladásai-ban” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. KISS ATTILA:

(DOTE)

„Megakaryocita progenitor-sejtek kísérletes és humán pathológiás körülmények között” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Gépészeti, kohászati szakbizottság

SZEKERES ANDRÁS:

(BME)

„A hőrugalmasságtan kapcsolt feladatának alapegyenlete” c. értekezése alapján — honosítással — a műszaki tudomány kandidátusa.

SZIKLA ZOLTÁN:

(Papíripari Vállalat Kutatóint.)

„Kutatási eszköz kifejlesztése a nedvespréslési esemény szimulációjára” c. értekezése alapján — honosítással — a műszaki tudomány kandidátusa.

Bányászati, földtani, geodéziai és geofizikai szakbizottság

VASSÁNYI ISTVÁN:

(Veszprémi Vegyipari Egyetem)

„A pázmándi pirofillit-ITc termikus dehidroxilációja” c. értekezése alapján a földtudomány kandidátusa.

Tudományos Minősítő Bizottság Titkársága

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázó eddigi szakmai munkájának és eredményeinek ismertetését,
- publikációjának pontos bibliográfiáját,
- tudományos fokozatának, idegennyelv ismeretének, kitüntetéseinek felsorolását,
- jelenlegi munkahelyének, beosztásának, besorolásának, fizetésének megjelölését,
- a pályázónak az intézet tudományos programjának megvalósítására vonatkozó koncepcióját.

A pályázathoz mellékelni kell:

- az oklevelet, bizonyítványok hiteles másolatát,
- részletes szakmai és egyéni életrajzt,
- 3 hónapnál nem régebbi keletű hatósági erkölcsi bizonyítványt.

Amennyiben a pályázó az MTA alkalmazásában áll, úgy a pályázatnak a fentebb megjelölt melléleteket nem kell tartalmaznia.

Az igazgatóhelyettes besorolására, bérezésére és kinevezésére vonatkozóan a 23/1983. (XII. 17.) ÁBMH rendelkezés, valamint a 8/1983. (A. K. 9) MTA-F., a 9/1984. (A. K. 9) MTA-F. és a 10/1984. (A. K. 10) MTA-F. sz. akadémiai főtitkári utasítás irányadó.

A pályázatot az MTA Kísérleti Orvostudományi Kutató Intézet igazgatója címére (1083 Budapest, Szigony u. 43.) kell benyújtani a megjelenéstől számított 30 napon belül.

Dr. Vizi E. Szilveszter s. k.

igazgató

Pályázati felhívások

A Magyar Tudományos Akadémia Kísérleti Orvostudományi Kutató Intézete pályázatot hirdet az intézet

igazgatóhelyettesi

munkakörének betöltésére 1989. július 1-i hatállyal.

Az igazgatóhelyettes feladatkörébe tartozik:

- Segíti az igazgató tudományos és vezetői tevékenységében,
- képviseli és helyettesíti az igazgatót, különös tekintettel az alábbi területekre: általános igazgatási feladatok, központi és pályázati kutatási programok, valamint külső megbízásos munkák koordinálása, hazai és külföldi kapcsolattartás.

A pályázókkal szembeni követelmények:

- orvostudományi egyetemi végzettség és legalább kandidátusi tudományos fokozat;
- kimagasló, nemzetközileg is elismert eredmények az intézet profiljának megfelelő kutatások valamely területén,
- nagyobb kutatási egység vezetésében szerzett gyakorlat.

A Semmelweis Orvostudományi Egyetem (1085 Budapest, Üllői út 26. sz.) rektora pályázatot hirdet az alábbi 3221 ksz-u egyetemi tanári állásokra:

II. sz. Belgyógyászati Klinika
egyetemi tanári állásra

- a klinika oktató-nevelő munkájának, az orvostanhallgatók oktatásának irányítása és ellenőrzése tantermi előadások tartása, vizsgáztatás,
- a klinika gyógyító-megelőző munkájának szervezése és irányítása, az igazgató által kijelölt szakterületen,
- tudományos munka szervezése, kutatócsoport irányítása és ellenőrzése,

Pályázati feltételek:

- belgyógyászati szakvizsga,
- tudományos fokozat,
- legalább 12 éves szakmai gyakorlat és egyetemi oktatói tapasztalat,
- tudományos munkában és irányításban való jártasság,
- tapasztalat az egészségügyi intézmények, illetve felső oktatási egységek adminisztratív ügyintézésében,
- idegen nyelvek ismerete, egy idegen nyelvből előadó- és vitakészség.

Neurológiai Klinika egyetemi tanári állásra

A kinevezendő egyetemi tanár feladata:

- részvétel a klinika gyógyító-munkájában,
- a klinika tudományos tevékenységével kapcsolatos szervezési adminisztratív teendők irányítása,
- a neuro-radiológiai laboratórium vezetése,
- kutató-csoport irányítása.

Pályázati feltételek:

- radiológiai szakképesítés,
- tudományos fokozat,
- legalább 12 éves neuro-radiológiai gyakorlat,
- ismerje a nemzetközi szakmai kutatási eredményeket,
- előadóképesség és tárgyalóképesség egy idegen nyelven.

Fül-Orr-Gégeklinikán

A kinevezendő egyetemi tanár feladata:

- a fogorvostan-hallgatók elméleti oktatása és vizsgálata,
- a klinika bronchológiai, oesophagológiai, endoszkópos részlegének vezetése, szükség esetén az intézetvezető helyettesítése.

Pályázati feltételek:

- fül-orr-gégegyógyász szakképesítés,
- tudományos minősítés
- legalább 12 éves gyakorlat az általános és fogorvostanhallgatók oktatásában,
- jártasság a lézersebészetben,
- idegen nyelvek ismerete, 1 nyelvből előadó és vitakészség.

Psychiátriai Klinikán egyetemi tanári állásra

A kinevezendő egyetemi tanár feladata:

- a klinika oktató-nevelő tevékenységében részvétel, tantermi előadás tartása, vizsgálata,
- a klinika kutató munkájában való aktív közreműködés: a mentálhigiénés és neurózis ellátás irányítása,

Pályázati feltételek:

- Psychiátriai, neurológiai, valamint klinikofarmakológiai és klinikai-psychológiai képesítés,
- tudományos fokozat, legalább 12 év oktatói gyakorlat,
- idegen nyelvek ismerete,

Gyermekegészségügyi és Fogszabályozási Klinikán egyetemi tanári állásra

A kinevezendő egyetemi tanár feladata:

- A „Gyermekegészség” című tantárgy előadása, gyakorlati oktatásának irányítása és ellenőrzése, a hallgatók vizsgálata, részvétel tankönyv és jegyzetírásban,
- A Gyermekegészségügyi Osztály gyógyító munkájának vezetése, megszervezése, irányítása és ellenőrzése, adminisztratív feladatok végzése,
- részvétel a német nyelvű oktatásban a gyermekegészség területén.

Pályázati feltételek:

- fogorvosi v. általános orvosi diploma,
- fog- és szájbetegségek szakorvosi képesítés,
- gyermekfogászatból ráépített szakorvosi képesítés,
- tudományos fokozat,
- legalább 12 éves oktatói gyakorlat,
- idegen nyelvek ismerete, legalább két idegen nyelvből előadói és vitakészség.

Gyógyszerhatástani Intézetben egyetemi tanári állásra

A kinevezendő egyetemi tanár feladata:

- részvétel az intézet oktató-nevelő munkájában,
- rendszeres tantermi előadások tartása,
- a gyógyszerészek farmakológiai gyakorlatának irányítása, vizsgálata,
- TDK-ás munkájában és szakkolgozatok szakmai felügyeletében és a doktori disszertációk irányításában való részvétel.

Pályázati feltételek

- általános orvosi, vagy gyógyszerészi diploma,
- tudományos fokozat,
- legalább 12 éves szakmai, oktatói gyakorlat,
- idegen nyelvek ismerete (elsősorban angol) nyelvből előadói és vitakészség.

A Semmelweis Orvostudományi Egyetem (1085 Budapest, Üllői út 26. sz.) rektora pályázatot hirdet az alábbi 3222 ksz-u egyetemi docensi állásokra:

Általános Orvostudományi Kar I. sz. Belgyógyászati Klinikán egyetemi docensi állásra

A kinevezendő egyetemi docens feladata:

- a röntgenosztály szakmai és adminisztratív vezetése,
- részvétel a klinika oktató-nevelő munkájában,
- részvétel a klinika tudományos munkájában.

Pályázati feltételek:

- belgyógyász és radiológiai szakorvosi képesítés,
- legalább 10 éves belgyógyászati-radiológiai gyakorlat,
- jártasság az endoszkopos röntgenológia területén,
- tudományos fokozat,
- középfokú nyelvvizsga legalább egy nyelvből,

2—3. III. sz. Belgyógyászati Klinikán 2 egyetemi docensi állásra

Az egyik kinevezendő egyetemi docens feladata:

- részvétel a klinika oktató-nevelő munkájában, előadások tartása, vizsgálata,
- a klinika immunológia részleg vezető-helyettesi feladatainak ellátása, kutatómunka végzése.

Pályázati feltételek:

- belgyógyászati szakorvosi képesítés, legalább 10 éves oktató-nevelő tevékenység,
- tudományos fokozat,
- idegen nyelvek ismerete.

A másik kinevezendő egyetemi docens feladata:

- részvétel a klinika oktató-nevelő, gyógyító-megelőző munkájában,

- a klinika cytogenetikai laboratóriumának vezetése.

Pályázati feltételek:

- belgyógyászati, haematológiai szakorvosi képesítés,
- tudományos fokozat,
- legalább 10 éves szakmai gyakorlat, idegen nyelvek ismerete.

**4—5. Ér- és Szívsebészeti Klinikán
két egyetemi docensi állásra**

Az egyik kinevezendő egyetemi docens feladata:

- részvétel a klinika oktató-nevelő munkájában, előadások tartása idegen nyelven is, hallgatók gyakorlati oktatása,
- a klinika egyik szívsebészeti osztályának vezetése,
- tudományos kutatómunka a szívsebészet területén,
- részvétel a napi betegellátásban.

Pályázati feltételek:

- sebészeti, szívsebészeti szakképesítés,
- legalább 10 éves szakmai gyakorlat,
- oktató, nevelői tapasztalat,
- két idegen nyelv ismerete, két idegen nyelvből előadói képesség.

A másik kinevezendő egyetemi docens feladata:

- részvétel a klinika oktató-nevelő munkájában, előadások tartása, idegen nyelven is, hallgatók gyakorlati oktatása,
- a klinika egyik érsebészeti osztályának vezetése,
- tudományos kutatómunka az érsebészet területén,
- részvétel a napi betegellátásban.

Pályázati feltételek:

- sebészeti, érsebészeti szakképesítés,
- legalább 10 éves szakmai gyakorlat,
- oktató, nevelői tapasztalat,
- két idegen nyelv ismerete, két idegen nyelvből előadóképesség.

**I. sz. Gyermekklinikán
két egyetemi docensi állásra**

Az egyik kinevezendő docens feladata:

- részvétel a magyar és német nyelvű oktató-nevelő munkában,
- a klinikai betegellátásban, a nephrológiai szolgálat vezetése, ezen a területen fiatal kollegák betanítása és tudományos irányítása,
- a klinika továbbképzési programjának elkészítése és figyelemmel kísérése.

Pályázati feltételek:

- szakvizsga csecsemő- és gyermekgyógyászatból,
- tudományos fokozat,
- két idegen nyelv ismerete előadói szinten.

A másik kinevezendő egyetemi docens feladata:

- a klinika sebészeti osztályának a vezetése, ezen belül: perinatalis sebészeti és urológiai műtétek végzése és a fiatalok szakmai irányítása,

- fővárosi gyermeksebészeti ügyelet szervezése és fenntartása,
- részvétel az oktató-nevelőmunkában.

Pályázati feltételek:

- általános sebészeti és gyermeksebészetből szakvizsga,
- jártasság a gyermek urológiában,
- tudományos fokozat,
- legalább két idegen nyelv ismerete előadói szinten.

**I. sz. Sebészeti Klinikán
2 egyetemi docensi állásra**

Az egyik kinevezendő egyetemi docens feladata:

- részvétel a klinika oktató-nevelő munkájában,
- tudományos tevékenység szervezése és végzése,
- részvétel a gyógyító munkában különös tekintettel a vese-átültetésre.

Pályázati feltételek:

- nephrológiai szakképesítés és sebészeti,
- tudományos fokozat,
- legalább 10 éves oktató-nevelői szakmai gyakorlat,
- legalább egy idegen nyelv ismerete.

A másik kinevezendő egyetemi docens feladata:

- részvétel a klinika okatató-nevelő munkájában,
- tudományos tevékenység szervezése és végzése,
- a klinikán folyó gyógyító munkában való részvétel.

Pályázati feltételek:

- sebészeti szakképesítés,
- jártasság az endoscópos diagnosztikában és terápiában, valamint a gastroenterológiai sebészetben,
- tudományos fokozat,
- legalább egy idegen nyelv előadói szinten való ismerete.

**III. sz. Sebészeti Klinikán
egyetemi docensi állásra**

A kinevezendő egyetemi docens feladata:

- részvétel a klinikán folyó oktató-nevelő munkában, tantermi előadások rendszeres tartása, gyakorlati foglalkozások, irányítása, ellenőrzése,
- a klinikán folyó gyógyító-megelőző munkában való részvétel, a klinikán lévő fiatalabb oktatók szakmai támogatása,
- a klinika tudományos munkájának magas szintű szervezése, és irányítása.

Pályázati feltételek:

- teljes körű jártasság az általános sebészetben, különös tekintettel a gyomorsebészetre,
- sebészeti szakorvosi képesítés,
- tudományos fokozat,
- idegen nyelv ismerete, előadóképesség.

Urológiai Klinikán egyetemi docensi állásra

A kinevezendő egyetemi docens feladata:

- a klinikán folyó oktató-nevelő munkában való részvétel,
- a klinika andrológiai munkájának szervezése, irányítása,
- részvétel a klinikán folyó tudományos munkában.

Pályázati feltételek:

- szakorvosi képesítés,
- tudományos fokozat,
- legalább 10 éves andrológiai gyakorlat,
- egy idegen nyelvben jártasság, előadói szinten.

Élettani Intézetben egyetemi docensi állásra

A kinevezendő egyetemi docens feladata:

- részvétel az Élettani Intézet oktató-nevelő munkájában, előadások tartása, gyakorlatvezetés, vizsgáztatás, oktatási segédanyagok elkészítése,
- előadások tartása német nyelven, német nyelvű képzés keretében,
- bioenergetikai laboratórium munkájának irányítása.

Pályázati feltételek:

- általános orvosi diploma,
- tudományos fokozat,
- legalább 10 éves egyetemi oktatói és kutatási tapasztalat,
- fiziológus szakképesítés,
- különleges jártasság a bioenergetika és membrántranszport kutatási területén,
- felsőfokú német nyelvvizsga.

I. sz. Kémiai — Biokémiai Intézetben egyetemi docensi állásra

A kinevezendő egyetemi docens feladata:

- a tantárgy oktatása, általános- és fogorvostan-hallgatók részére I—II. évfolyamon,
- részvétel az intézetben folyó vizsgáztatásban, azok megszervezésében,
- önálló tudományos kutatói tevékenység folytatása, tekintettel a biotranszformációra és a máj funkciójára.

Pályázati feltételek:

- tudományos fokozat,
- legalább 10 éves gyakorlat, a kémiai- és biokémia oktatásban,
- legalább egy idegen nyelv ismerete, előadókészesség,
- tudományszervezési feladatokban szerzett jártasság.

II. sz. Kórbonctani Intézetben egyetemi docensi állásra

Kinevezendő egyetemi docens feladata:

- részvétel az intézetben folyó oktató-nevelő munkában, tantermi előadások tartása és a gyakorlati csoportok oktatása,

- fiatal oktatók számára továbbképző előadások tartása,
- A TDK-ás intézetben jelentkező hallgatók irányítása, nevelése, pályázatokban szakmai segítség biztosítása,
- a biopsziás anyag leletezésében való részvétel.

Pályázati feltételek:

- szakképesítés kórbonctan-kórszövettanból,
- legalább 10 éves egyetemi oktató-nevelői tapasztalat,
- kutató munkában való jártasság, ennek magas fokú művelése,
- legalább egy idegen nyelv ismerete, előadói szinten.

Társadalomorvostani és Orvostörténeti Intézetben egyetemi docensi állásra

A kinevezendő egyetemi docens feladata:

- részvétel az intézet oktató-nevelő munkájában, tantermi előadások tartása, gyakorlatok vezetése, vizsgáztatás,
- a szakdolgozatok megvédéséhez szükséges konzulensi és értékelő munkában való részvétel,
- szakorvosjelöltek felkészítésében való részvétel,
- önálló kutatási tevékenység.

Pályázati feltételek:

- tudományos fokozat,
- legalább 10 éves szakmai gyakorlat,
- idegen nyelvek ismerete (elsősorban német, orosz),
- szakirodalmi munkásság, különösen az epidemiológia területén.

Fogorvostudományi Kar Szájsebészeti és Fogászati Klinikán egyetemi docensi állásra

A kinevezendő egyetemi docens feladata:

- részvétel a klinika oktató-nevelő munkájában,
- tantermi előadások tartása, a gyakorlati oktató munka irányítása és ellenőrzése,
- a parodontológiai és szájbeteg osztály vezetése,
- kutató-csoport irányítása.

Pályázati feltételek:

- fogorvosi diploma, fog- és szájbetegségekből szakorvosi képesítés,
- tudományos fokozat,
- legalább 10 éves szakmai gyakorlat a gyógyító és oktató munka területén,
- legalább egy idegen nyelvből előadó- és vitaképesség.

Órábiológiai Csoportnál egyetemi docensi állásra

A kinevezendő egyetemi docens feladata:

- részvétel a csoport oktató-nevelő munkájában, tantermi előadások tartása, az oktató munka koordinálása, ellenőrzése, oktatási tematikák összeállítása, vizsgáztatás,
- tudományos tevékenység szervezése és végzése,
- a csoportvezető-helyettes feladatkör ellátása.

Pályázati feltételek:

- fogorvosi diploma,
- tudományos fokozat,
- legalább 10 éves szakmai gyakorlat az oktató- és kutatómunka területén,
- idegen nyelvek ismerete, legalább egy idegen nyelvből középfokú nyelvvizsga, előadó- és vitakészség.

Gyógyszertudományi Kar
Gyógyszerhatástani Intézetben
egyetemi docensi állásra

A kinevezendő egyetemi docens feladata:

- részvétel az intézetben folyó oktató-nevelő munkában
- oktatás- és kutatásszervezési készség, kutatói munkacsoport irányítása.

Pályázati feltételek:

- gyógyszerészi oklevél,
- legalább 10 éves előadói szintű gyakorlat, a gyógyszerészhallgatók farmakológiai oktatásában,
- tudományos fokozat,
- legalább egy idegen nyelv előadói szintű ismerete.

Gyógynövény- és Drogismereti Intézetben
egyetemi docensi állásra

A kinevezendő egyetemi docens feladata:

- a gyógyszerészhallgatók fitokémia oktatásának és tudományos diákköri munkájának irányítása,
- farmakognózia gyakorlatok vezetése, alkalomszerűen tantermi előadások tartása,
- komplex fitokémiai analitikai eljárások kidolgozása.

Pályázati feltételek:

- gyógyszerészi vagy vegyészi oklevél,
- tudományos fokozat,
- legalább 2 idegen nyelv ismerete előadói szinten.

A kinevezendő egyetemi oktatók feladat körébe tartoznak még a művelődési miniszter 20/1986. (VIII. 31.) MM rendelet által a Felsőoktatási Intézmények Szervezetéről és Működéséről, valamint az Egyetemi Szervezeti és Működési Szabályzatban meghatározott feladatok.

Feltétel még, hogy a kinevezésre kerülő egyetemi oktatók megfeleljenek az Egyetem oktatóival szemben támasztott követelményrendszerben foglaltaknak. (Megtekinthető az Egyetem Személyzeti és Oktatási Osztályán.)

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázó

- legfontosabb személyi és foglalkozási adatait (jelenlegi munkahelyét, beosztását, munkaköri besorolását és illetményét),
- eddigi szakmai munkájának és eredményeinek részletes ismertetését,
- tudományos fokozatát,
- kitüntetéseit,
- idegen nyelvismeretét,
- jelentősebb külföldi tanulmányútját,
- munkaköri követelmények és feladatok teljesítésére vonatkozó elképzeléseit.

A pályázathoz mellékelni kell a munkakör betöltésének feltételeként megjelölt képesítési és egyéb előírásoknak megfelelést igazoló okiratot vagy azok másolatát.

Ezek az alábbiak:

- részletes önéletrajz,
- részletes szakmai önéletrajz,
- szakképzettséget, illetőleg tudományos fokozatot tanúsító okiratok hiteles másolata,
- országos nyilvántartásba vételről szóló igazolás,
- tudományos közlemények jegyzéke (időrendi sorrendben),
- egy-egy példány különlenyomat,
- a C. 024/330. rsz. kitöltött személyi adatlap. (2 db)
- érvényes, 3 hónapnál nem régebbi hatósági erkölcsi bizonyítvány,
- illetményigazolás,

A pályázati kérelmeket a hirdetések az Egészségügyi Közlönyben történő megjelenésétől számított 30 napon belül kell benyújtani az Egyetem Személyzeti és Oktatási Osztályára (Budapest, Üllői út. 26. fszt. 8. 1085), ahol a pályázatokkal kapcsolatos részletes felvilágosítást adnak.

A meghirdetett oktatói állásokra kinevezett személyek munkabérének megállapítására a 16/1983 (XII. 17.) ÁBMH rendelkezésben foglaltak az irányadók.

A munkakörök betöltésére 1989. július 1-én kerül sor. Az általános orvosi, fogorvosi diplomáva. rendelkező egyetemi docensek kinevezése 5 éves, határozott időtartamra szól.

A Pécsi Orvostudományi Egyetem Rectora pályázatot hirdet a következő 3221 szs. egyetemi tanári állásokra:

1. Élettani Intézet

A kinevezendő egyetemi tanár feladatai:

- az intézet igazgatói teendőinek ellátása,
- az egyetemi hallgatók elméleti és gyakorlati oktatása, vizsgáztatása, az oktatási feladatok irányítása,
- az intézet tudományos munkájának szervezése, irányítása,
- mindazok a feladatok, melyeket az oktatási törvény, valamint az egyetemi Szervezeti és Működési Szabályzata, továbbá az egyetem egyéb szabályzatai az intézet igazgatójának feladatul meghatároznak.

Pályázati feltételek:

- tudományos fokozat,
- egyetemi oktatási gyakorlat, jelentős oktatás irányítási tapasztalat,
- a tudományos munkában és annak irányításának szervezésében való jártasság,
- idegennyelv ismerete, legalább egy idegen nyelven előadói és vitaképesség.

2. Ortopédiai Klinika

A kinevezendő egyetemi tanár feladatai:

- a klinika igazgatói teendőinek ellátása,

- az egyetemi hallgatók elméleti és gyakorlati oktatása, vizsgáztatása, az oktatási feladatok irányítása,
- a klinika gyógyító-megelőző munkájának szervezése és szakmai irányítása,
- mindazok a feladatok, melyeket az oktatási törvény, valamint az egyetem Szervezeti és Működési Szabályzata, továbbá az egyetem egyéb szabályzatai a klinika igazgatójának feladatul meghatároznak.

Pályázati feltételek:

- ortopédiai szakorvosi képesítés,
- tudományos fokozat,
- legalább 15 éves szakmai gyakorlat,
- egyetemi oktatói gyakorlat, jelentős oktatási irányítási tapasztalat,
- a tudományos munka végzésében, irányításában és szervezésében való jártasság,
- mind az egészségügyi, mind a felsőoktatási egységek vezetésében megfelelő jártasság,
- idegennyelv ismerete, legalább egy idegen nyelven előadói és vitaképesség.

3. I. sz. Belgyógyászati Klinika

A kinevezendő egyetemi tanár feladatai:

- az egyetemi hallgatók elméleti és gyakorlati oktatásában részvétel,
- a klinika gyógyító és tudományos tevékenységében, annak szervezésében részvétel,
- részvétel a klinikán folyó szervező és adminisztratív feladatok megoldásában.

Pályázati feltételek:

- belgyógyászból szakorvosi képesítés,
- tudományos fokozat,
- legalább 15 éves szakmai tevékenység és egyetemi oktatói gyakorlat,
- idegennyelv ismerete, legalább egy idegen nyelven előadói és vitaképesség.

4. Gyermekgyógyászati Klinika

A kinevezendő egyetemi tanár feladatai:

- az egyetemi hallgatók elméleti és gyakorlati oktatásában részvétel,
- a klinika gyógyító és tudományos tevékenységében, annak szervezésében részvétel,
- részvétel a klinikán folyó szervező és adminisztratív feladatok megoldásában.

Pályázati feltételek:

- gyermekgyógyászból szakorvosi képesítés,
- tudományos fokozat,
- legalább 15 éves szakmai tevékenység és egyetemi oktatói gyakorlat,
- idegennyelv ismerete, legalább egy idegen nyelven előadói és vitaképesség.

5. Neurológiai Klinika

A kinevezendő egyetemi tanár feladatai:

- az egyetemi hallgatók elméleti és gyakorlati oktatásában részvétel,
- a klinika gyógyító és tudományos tevékenységében, annak szervezésében részvétel,
- részvétel a klinikán folyó szervező és adminisztratív feladatok megoldásában.

Pályázati feltételek:

- neurológiából szakorvosi képesítés,
- tudományos fokozat,
- legalább 15 éves szakmai tevékenység és egyetemi oktatói gyakorlat,
- idegennyelv ismerete, legalább egy idegen nyelven előadói és vitaképesség.

6. I. sz. Sebészeti Klinika

A kinevezendő egyetemi tanár feladatai:

- traumatológiai osztály vezetése,
- az egyetemi hallgatók elméleti és gyakorlati oktatásában részvétel,
- a klinika gyógyító és tudományos tevékenységében, annak szervezésében részvétel,
- részvétel a klinikán folyó szervező és adminisztratív feladatok megoldásában.

Pályázati feltételek:

- sebészeti és traumatológiai szakorvosi képesítés,
- tudományos fokozat,
- legalább 15 éves szakmai tevékenység és egyetemi oktatói gyakorlat,
- idegennyelv ismerete, legalább egy idegen nyelven előadói és vitaképesség.

A pályázati kérelemnek tartalmaznia kell:

- a pályázó jelenlegi munkahelyét, beosztását, besorolását,
- a pályázó eddigi szakmai munkásságát és eredményeit, az oktató-nevelő, gyógyító-megelőző és tudományos munkájának részletes ismertetését,
- a pályázónak a b) pontban említett feladataira vonatkozó jövőbeni terveit.

A pályázathoz csatolni kell:

- orvosdoktori oklevelet,
- tudományos fokozatot tanúsító oklevelet,
- szakorvosi bizonyítványt,
- részletes önéletrajzot,
- felsőoktatási intézményben beszerezhető és kitöltött személyi lapot,
- hatósági erkölcsi bizonyítványt,
- idegennyelv ismeretét tanúsító bizonyítványt,
- utolsó minősítést,
- tudományos közlemények jegyzékét és azok különlenyomatait.

Az elméleti intézethez történő kinevezéséhez a tudomány doktora fokozat elengedhetetlenül szükséges.

Gyógyító munkát végző pályázók esetében előnyben részesül a tudomány doktora fokozattal rendelkező pályázó.

A pályázati kérelmeket a hirdetménynek a Szociális és Egészségügyi Közlönyben való közzétételétől számított 4 héten belül kell benyújtani a Pécsi Orvostudományi Egyetem Rectori Hivatalához (7624 Pécs, Szigeti u. 12.).

A Pécsi Orvostudományi Egyetem Rectora pályázatot hirdet a Kísérletes Sebészeti Intézethez, a Fogászati Klinikához és a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikához egy-egy 3222 ksz. egyetemi docensi állásra. A kinevezendő docens feladata:

- az orvostanhallgatók oktatásában és a tudományos munkában részvétel,
- a klinikán az említett feladatokon kívül a gyógyító munkában részvétel az oktatási szervezeti egység vezetőjének útmutatása szerint.

A pályázati kérelemnek tartalmaznia kell:

- a pályázó jelenlegi munkahelyét, beosztását, besorolását,
 - eddigi szakmai munkájának részletes ismertetését,
 - a pályázó által írt könyvek, jegyzetek, tanulmányok felsorolását,
- a tudományos fokozatot, kitüntetést és jelentősebb tanulmányújtait.

A pályázati kérelemhez csatolni kell:

- egyetemi oklevelet,
- tudományos fokozatot tanúsító oklevelet,
- részletes önéletrajzot,
- felsőoktatási intézményben beszerezhető és kitöltött személyi lapot,
- hatósági erkölcsi bizonyítványt,
- szakorvosi bizonyítványt,
- idegennyelv ismeretét tanúsító bizonyítványt,
- tudományos munkák jegyzékét és azok különlenyomatát.

A pályázati kérelmeket a hirdetménynek a Szociális és Egészségügyi Közlönyben való közzétételétől számított 4 héten belül kell benyújtani a Pécsi Orvostudományi Egyetem Rektori Hivatalához (7624 Pécs, Szigeti u. 12.).

A Debreceni Orvostudományi Egyetem rektora (4012 Debrecen, Nagyerdei krt. 98. sz.) pályázatot hirdet az alábbi 3221 kulcsszámú egyetemi tanári állásokra:

BIOFIZIKAI INTÉZET

A kinevezendő egyetemi tanár feladata:

Az elméleti és gyakorlati oktatásban való részvétel, az orvostanhallgatók vizsgáztatása, a tudományos kutató munkában való részvétel, valamint mindazok a feladatok, amelyekkel az intézeti igazgató megbízza. Kíváncsok, hogy a pályázó kellő jártassággal rendelkezzen a kvantumkémiail módszerek biológiai alkalmazásában és a NMR spektroszkópiában.

Pályázati feltételek:

- egyetemi diploma,
- tudomány doktora fokozat,
- oktató-nevelő és tudományos munkában, valamint a vezetésben megfelelő tapasztalat és jártasság,
- legalább egy idegen nyelvből előadói és vitakészség.

I. BELGYÓGYÁSZATI KLINIKA

A kinevezendő egyetemi tanár feladata:

A művese és a nephrológiai részleg vezetése és irányítása. Feladata továbbá: az elméleti és gyakorlati oktatásban való részvétel, az orvostanhallgatók vizsgáztatása, a tudományos kutató munkában

való részvétel, valamint a klinika igazgatójának segítése, az igazgató által rábízott munkakörökben.

Pályázati feltételek:

- orvosi diploma,
- tudományos fokozat,
- szakorvosi bizonyítvány,
- az oktató-nevelő és tudományos munkában, valamint a gyógyításban megfelelő tapasztalat és jártasság,
- legalább egy idegen nyelvből előadói és vitakészség.

IDEG- ÉS ELMEGYÓGYÁSZATI KLINIKA

A kinevezendő egyetemi tanár feladata:

Az elméleti és gyakorlati oktatásban való részvétel, az orvostanhallgatók vizsgáztatása. Részt vesz továbbá a klinikai-gyógyító és tudományos munkában. Irányítja a klinika elektrophysiológiai laboratóriumainak tevékenységét. Végzi a klinika adminisztrációját, s mind azon feladatokat, amellyel a klinika igazgatója megbízza.

Pályázati feltételek:

- orvosi diploma,
- tudományos fokozat,
- szakorvosi bizonyítvány,
- idegen nyelvek ismerete, legalább egy idegen nyelvből előadói és vitakészség.

I. SEBÉSZETI KLINIKA

A kinevezendő egyetemi tanár feladata a anaesthesiológia és intenzív therápia elméleti és gyakorlati oktatása, a klinika anaesthesiológiai és intenzív therapiás osztályának vezetése. Feladata továbbá ugyanebben a témakörben tudományos munka végzése, munkacsoport irányítása és a klinika igazgatója által kijelölt egyéb feladatok ellátása.

Pályázati feltételek:

- orvosi diploma,
- szakorvosi bizonyítvány,
- tudományos fokozat,
- oktató-nevelő és tudományos munkában, valamint az anaesthesiológiában megfelelő tapasztalat és jártasság,
- legalább egy idegennyelvből előadói és vitakészség.

A Debreceni Orvostudományi Egyetem rektora pályázatot hirdet

- az I. Belgyógyászati Klinikára,
- a III. Belgyógyászati Klinikára,
- az Idegklinikára,
- a Gyermekgyógyászati Klinikára,
- a Szemklinikára,
- a Biológiai Intézetbe,
- az Élettani Intézetbe,
- a Kórleletani Intézetbe

egy-egy 3222 kulcsszámú egyetemi docensi állásra.

I. BELGYÓGYÁSZATI KLINIKA

A kinevezésre kerülő egyetemi docens feladata: A klinika izotóp diagnosztikai laboratórium vezetése, emellett a klinika igazgatójának irányításával az elméleti és gyakorlati oktatásban, vizsgáztatásban, valamint a betegellátásban való aktív részvétel, továbbá minden olyan feladat, amellyel a klinika igazgatója megbízza.

III. BELGYÓGYÁSZATI KLINIKA

A kinevezésre kerülő egyetemi docens feladata: A klinika regionális immunológiai labor vezetése. Feladata továbbá a klinika igazgatójának irányításával az elméleti és gyakorlati oktatásban és vizsgáztatásban való részvétel, továbbá minden olyan feladat, amellyel a klinika igazgatója megbízza.

IDEG- ÉS ELMEGYÓGYÁSZATI KLINIKA

A kinevezendő docens feladata: A klinika igazgatójával egyetértésben és irányítása mellett részt vesz a klinika oktató-nevelő, gyógyító és tudományos munkájában. Irányítja a klinika neuropathológiai laboratóriumának tevékenységét, továbbá minden olyan feladatot ellát, amellyel a klinika igazgatója megbízza.

GYERMEKGYÓGYÁSZATI KLINIKA

A kinevezendő egyetemi docens feladata és kötelessége a klinika igazgatójának irányításával az elméleti és gyakorlati oktatásban, vizsgáztatásban, a tudományos kutató munkában való részvétel. Feladata továbbá a klinika genetikai labor vezetése, amely egyben a tiszántúli regionális laboratóriuma is, valamint minden olyan feladat, amellyel a klinika igazgatója megbízza.

SZEMKLINIKA

A kinevezésre kerülő docens feladata, a szemészeti ultrahang diagnosztika magas szintű művelése, és a klinika ultrahang laboratóriumának vezetése. Feladata továbbá: a klinika igazgatójának irányításával az elméleti és gyakorlati oktatásban, vizsgáztatásban és tudományos kutató munkában való részvétel, valamint minden olyan feladat, amellyel a klinika igazgatója megbízza.

BIOLÓGIAI INTÉZET

A kinevezendő egyetemi docens feladata: az intézet oktató-nevelő és kutató munkájában való részvétel, valamint a genetikai kutatás végzése eukariota mikroorganizmusokkal, a klasszikus, és a molekuláris genetika módszereinek alkalmazása, továbbá minden olyan feladat, amellyel az intézet igazgatója megbízza.

ÉLETTANI INTÉZET

A kinevezésre kerülő docens feladata: az intracelluláris kalcium homeosztázissal foglalkozó kutatómunka irányítása, valamint az intézet oktató-nevelő és kutató munkájában való részvétel és minden olyan feladat, amellyel az intézet igazgatója megbízza.

KÓRÉLETTANI INTÉZET

A kinevezendő docens feladata: az intézet oktató-nevelő és kutató munkájában való részvétel. Feladata továbbá: a fogorvostanhallgatók elméleti és gyakorlati képzése, valamint minden olyan feladat, amellyel az intézet igazgatója megbízza.

Pályázati feltételek:

- orvosi diploma (szakorvosi bizonyítvány),
- tudományos fokozat,
- az oktató-nevelő és tudományos munkában megfelelő tapasztalat és jártasság,
- legalább egy idegen nyelvből előadói és vitakészség.

Mind az egyetemi tanár, mind a docensi állásokra benyújtott pályázatoknak az alábbiakat kell tartalmazni:

- a) a pályázó munkahelyét, beosztását, besorolását és fizetését,
- b) a pályázó eddigi szakmai munkájának és eredményeinek részletes ismertetését, ezek között:
 - oktatói és tudományos munkájának részletes ismertetését,
 - az általa írt könyvek, jegyzetek, tanulmányok felsorolását, megjelölve, hogy azok hol és mikor jelentek meg,
 - c) a pályázónak az oktató-nevelő és tudományos munkájára vonatkozó jövőbeni tervét.

A pályázati kérelemhez mellékelni kell:

- orvosi diploma másolatát,
- szakorvosi bizonyítványt,
- személyi adatlapot (C. 0243—30 r. sz.)
- minősítést (új keletű)
- részletes életrajzot két példányban,
- tudományos fokozatról igazolást,
- orvosi nyilvántartásba vételéről igazolást,
- erkölcsi bizonyítványt (új keletű),
- kitüntetéseit igazoló okmány(ok)-at,
- illetményről igazolást,
- tudományos munkák jegyzékét és egy-egy különlenyomatát,
- nyelvvizsgáról igazolást.

A pályázati kérelmeket a hirdetmény megjelenésétől számított 30 napon belül, a DOTE Rectori Hivatalába (Debrecen, Nagyerdei krt. 98., Postafiók 15., 4012.) kell benyújtani. A pályázatokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást nyújt a DOTE Személyzeti és Oktatási Osztálya.

A kinevezendő egyetemi tanárok és docensek illetménye a felsőoktatási intézmények dolgozóinak bérrendezéséről szóló 16/1983. (XII. 17.) ÁBMH. számú rendelkezésnek megfelelően kerül megállapításra.

Az egyetemi docensek kinevezése 5 éves határozott időtartamra szól, amely alkalmasság esetén továbbra is meghosszabbítható.

Dr. Leövey András s. k.
egyetemi tanár
rektor

A Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem pályázatot hirdet az elhalálozás miatt megüresedett ANESZTEZIOLÓGIAI ÉS INTENZÍV TERÁPIÁS INTÉZETBEN, a nyugállományba vonulás folytán megüresedő BIOKÉMIAI INTÉZETBEN, valamint az ORVOSI VEGYTANI INTÉZETBEN, továbbá az újonnan szerveződő ORTOPÉDIAI KLINIKA igazgatói megbízással járó 3221 kulcsszámú egyetemi tanári állások elnyerésére.

Az ANESZTEZIOLÓGIAI ÉS INTENZÍV TERÁPIÁS INTÉZETBEN kinevezendő egyetemi tanár feladata:

- a) az intézet igazgatói teendőinek ellátása;
- b) az aneszteziológia, intenzív terápia és sürgős betegellátás elméleti és gyakorlati oktatása, a hallgatók vizsgáztatása;
- c) az intézet oktató-nevelő, gyógyító, valamint tudományos-kutató munkájának szervezése, irányítása és ellenőrzése;
- d) mindazoknak a feladatoknak az ellátása, melyeket az érvényben levő oktatási törvény, a művelődési miniszter vonatkozó rendelete és a SZOTE szervezeti és működési szabályzata az intézet igazgatójának feladatköréről meghatároz.

A pályázat feltétele: orvosi diploma, aneszteziológiai és intenzív terápiás szakorvosi képesítés, tudományos fokozat, legalább 15 éves gyakorlat az egyetemi oktató-nevelő munkában és az aneszteziológia, intenzív terápia területén kifejtett tudományos tevékenység, 1 világnyelvből legalább középfokú állami nyelvvizsgával bizonyítható nyelvismeret.

A BIOKÉMIAI INTÉZETBEN kinevezendő egyetemi tanár feladata:

- a) az intézet igazgatói teendőinek ellátása;
- b) a tantervben szereplő biokémia tárgy elméleti előadásainak megtartása, a hallgatók vizsgáztatása;
- c) az intézet oktató-nevelő, valamint tudományos-kutató munkájának szervezése, irányítása és ellenőrzése;
- d) mindazoknak a feladatoknak az ellátása, amelyeket az érvényben levő oktatási törvény, a művelődési miniszter vonatkozó rendelete és a SZOTE szervezeti és működési szabályzata az intézet igazgatójának feladatköréről meghatároz.

A pályázat feltétele: orvosi vagy tudományegyetem természettudományi karán szerzett diploma, a tudomány doktora fokozat; legalább 15 éves egyetemi oktatási, kutatási gyakorlat; az egyetem igénye, hogy a pályázó készséges és alkalmas legyen az intézetben eddig kialakult tudományos kutatási profil továbbvitelére, művelésére. Egy idegen nyelven középfokú állami nyelvvizsgával dokumentálható ismerettel rendelkeznek.

Az ORVOSI VEGYTANI INTÉZETBEN kinevezendő egyetemi tanár feladata:

- a) az intézet igazgatói teendőinek ellátása;
- b) az orvosi vegytan tárgy tantervben előírt előadásainak megtartása, a hallgatók vizsgáztatása;
- c) az intézet oktató-nevelő, valamint tudományos kutató munkájának szervezése, irányítása és ellenőrzése.

d) mindazoknak a feladatoknak az ellátása, amelyeket az érvényben levő oktatási törvény, a művelődési miniszter vonatkozó rendelete és a SZOTE szervezeti és működési szabályzata az intézet igazgatójának feladatköréről meghatároz.

A pályázat feltétele: orvosi vagy tudományegyetem természettudományi karán szerzett diploma, a tudomány doktora fokozat, az egyetemi hallgatók oktatásában szerzett legalább 15 éves gyakorlat, az intézetben kialakult tudományos profil továbbművelésére való felkészültség és készség.

Az ORTOPÉDIA KLINIKÁN kinevezendő egyetemi tanár feladata:

- a) a klinika igazgatói teendőinek ellátása;
- b) az ortopédia tárgy tantervben előírt előadásainak megtartása, a hallgatók vizsgáztatása;
- c) a klinika oktató-nevelő és tudományos-kutató munkájának, valamint gyógyító-megelőző tevékenységének irányítása és ellenőrzése;
- d) a szakorvosképzésben és továbbképzésben, valamint a területen folyó szakmai munkában való aktív részvétel.

A pályázat feltétele: orvosi diploma, szakirányú szakorvosi képesítés, tudományos fokozat, az egyetemi oktató-nevelő és tudományos munkában, valamint a szakterületi betegellátásban végzett legalább 15 éves gyakorlat és vezetői készség. Egy világnyelv középfokú állami nyelvvizsgával bizonyítható ismerete.

A Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem pályázatot hirdet az alábbi szervezeti egységeiben újonnan szervezendő 3221 kulcsszámú egyetem tanári állások elnyerésére.

A FOGÁSZATI ÉS SZÁJSEBÉSZETI KLINIKÁN kinevezendő egyetemi tanár feladata:

- a klinika igazgatóhelyettesi teendőinek ellátása, szájsebészeti osztályának vezetése;
- az általános és fogorvostanhallgatók szájsebészeti elméleti és gyakorlati oktatásának szervezése, irányítása, előadások tartása, a hallgatók vizsgáztatása;
- a klinika szájsebészeti profiljának megfelelő speciális betegellátás szervezése, irányítása és felügyelete;
- kutatócsoport vezetése;
- rendszeres együttműködés szervezése és irányítása hazai és külföldi intézetekkel, nemzetközi kapcsolatok létesítése és fenntartása a szájsebészet területén;
- mindazoknak a feladatoknak az ellátása, amelyeket a klinika igazgatója, ill. az egyetem vezetése esetenként feladatául meghatároz.

A pályázat feltétele: orvosi diploma, fog- és szájbetegségek, fül-orr-gégégyógyászat, valamint ráépített szájsebészeti szakorvosi képesítés, tudományos fokozat, legalább 15 éves szakmai, egyetemi oktató-nevelő gyakorlat, vezetői tapasztalat és jártasság a szájsebészet, valamint a fej- és nyaksebészet területén, 1 világnyelvből állami nyelvvizsgával bizonyítható előadói és vitakészség.

A GYERMEKGYÓGYÁSZATI KLINIKÁN kinevezendő tanár feladata:

- az egyetemi oktató-nevelő munkában, valamint az orvostovábbképzés tanfolyamainak szervezésében való aktív részvétel, elméleti előadások tartásával és a gyakorlati foglalkozások irányításával;
- a gyógyító-megelőző munkában szakkollégiumok nyújtása és a klinikai genetikai betegellátó munka fejlesztése;
- a tudományos-kutató munka terén a gyermekorvosi genetikai és anyagcsere betegségek vizsgálata.

A pályázat feltétele: orvosi diploma, szakorvosi képesítés, a tudomány doktora fokozat, legalább 1 idegen nyelven állami nyelvvizsgával bizonyítható nyelvismeret.

A Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem pályázatot hirdet az alábbi szervezeti egységekben újonnan szerveződő 3222 kulcsszámú egyetemi docensi állások elnyerésére.

Az ÉLETTANI INTÉZETBEN kinevezendő egyetemi docens feladata:

- az orvos- és gyógyszerész hallgatók képzésében, vizsgáztatásában való részvétel, a tudományos diákköri, valamint a szakdolgozatot író hallgatókkal kapcsolatos konzultációs és irányítási feladatok ellátása;
- aktív részvétel az intézet különböző tudományos kutatási tervfeladatainak megoldásában.

A pályázat feltétele: orvosi diploma, szakorvosi képesítés, tudományos fokozat, legalább 1 világnyelven állami nyelvvizsgával dokumentálható nyelvismeret.

Az I. SZ. BELGYÓGYÁSZATI KLINIKÁN kinevezendő egyetemi docens feladata:

- részvétel a klinika oktató-nevelő munkájában, esetenként előadások tartásával és gyakorlati foglalkozások vezetésével;
- gastroenterológiai kutatócsoport vezetése;
- a gastroenterológiai profilrészlegben a betegellátás egyik csoportjának vezetése, valamint a klinika vegyes belgyógyászati betegek gyógykezelésének részlegvezetői felügyelete.

A pályázat feltétele: orvosi diploma, szakorvosi képesítés, tudományos fokozat, legalább 1 világnyelven állami nyelvvizsgával dokumentálható ismerete.

A II. SZ. BELGYÓGYÁSZATI KLINIKÁN kinevezendő egyetemi docens feladata:

- a hematológiai munkacsoport gyógyító-oktató és kutató munkájának összefogása és közvetlen irányítása, az osztályvezetői teendők ellátása;
- a hematológiai témakörökben elméleti előadások tartása és gyakorlati foglalkozások vezetése.

A pályázat feltétele: orvosi diploma, szakorvosi képesítés, tudományos fokozat, legalább 1 világnyelven állami nyelvvizsgával dokumentálható ismerete.

A FÜL-, ORR-, GÉGEKLINIKÁN kinevezendő egyetemi docens feladata:

- a klinika igazgatóhelyettesi teendőinek ellátása;
- részvétel a klinika oktató-nevelő munkájában, esetenként előadások tartásával, a gyakorlati foglalkozások szervezésével és irányításával;
- a klinika fülészeti neurofiziológiai munkacsoportjának vezetése.

A pályázat feltétele: orvosi diploma, szakorvosi képesítés, tudományos fokozat, 1 világnyelv állami nyelvvizsgával dokumentálható ismerete.

Az IDEG- ÉS ELMEGYÓGYÁSZATI KLINIKÁN kinevezendő egyik egyetemi docens feladata:

- részvétel a klinika oktató-nevelő munkájában, egyes témakörökből tartandó előadásokkal és gyakorlati foglalkozások vezetésével;
- önálló munkacsoport megszervezése és irányítása, a neurobiológiai, idegszöveti sejtszintű kutatások végzésére;
- a klinika neurobiológiai alapon szervezett betegellátásának szervezése és irányítása.

A másik egyetemi docens feladata:

- a gyermek-neuropszichiátriai osztály és ambulancia vezetése, a gyógyító tevékenység irányítása;
- részvétel a klinika oktató-nevelő munkájában, valamint szakterületén tudományos kutató munka gyakorlati szervezésében.

A pályázat feltétele: orvosi diploma, szakirányú szakorvosi képesítés, tudományos fokozat, 1 világnyelv állami nyelvvizsgával dokumentálható ismerete.

A RADIOLÓGIAI KLINIKÁN kinevezendő egyetemi docens feladata:

- az angiográfiás-intervencionális radiológiai részleg vezetése;
- e területen a klinikai tudományos munka irányítása, új kutatási területek kialakítása;
- a klinikán folyó oktató-nevelő munkában való aktív részvétel.

A pályázat feltétele: orvosi diploma, szakorvosi képesítés, tudományos fokozat, 1 világnyelv állami nyelvvizsgával bizonyítható ismerete.

A SEBÉSZETI KLINIKÁN kinevezendő egyik egyetemi docens feladata:

- a gastroenterológiai sebészet magas szintű művelése, különös tekintettel a nyelőcső és a cardia jó- és rosszindulatú betegségeire;
- személyügyi kérdésekben az igazgató szervezési és adminisztratív munkájának segítése, előkészítése;
- a klinikán folyó szakorvosképzés szervezése és irányítása.

A másik egyetemi docens feladata:

- a klinika colo-proctológiai profiljának vezetése, a szakambulancia irányítása;
- a profiljának megfelelő témakörökben részvétel.

az egyetemi hallgatók oktatásában, a szakorvosképzésben és továbbképzésben;

- a klinika igazgatója mellett részvétel a tudományos munka szervezésében és adminisztratív teendőinek elvégzésében.

A pályázat feltétele: orvosi diploma, szakorvosi képesítés, tudományos fokozat, 1 világnyelv állami nyelvvizsgával bizonyítható ismerete.

A SZÜLÉSZETI ÉS NŐGYÓGYÁSZATI KLINIKÁN kinevezendő egyetemi docens feladata:

- részvétel a klinika oktató-nevelő munkájában, esetenkénti előadások, ill. folyamatosan gyakorlatok tartásával;
- a méhtevékenység és az intrauterin magzat életviszonyainak elektronikus regisztrálása, a klinikai gyakorlatba történő bevezetése, ill. alkalmazása, valamint e téren tudományos kutatómunka végzése.

A pályázat feltétele: orvosi diploma, szakorvosi képesítés, tudományos fokozat, 1 világnyelv állami nyelvvizsgával bizonyítható ismerete.

A kinevezett egyetemi tanárok magángyakorlatot nem folytathatnak.

A pályázóknak az állás elnyeréséhez meg kell felelniök a SZOTE Oktatói követelményrendszerében előírt általános, valamint az egyetemi tanárok és docensek címszó alatt megfogalmazott speciális követelményeknek. (A szabályzat megtekinthető a SZOTE Személyzeti és Oktatási Osztályán, az ÁOK Dékáni Hivatalában).

A pályázati kérelmeket — a szolgálati út betartásával — a hirdetésménynek a Szociális és Egészségügyi Közlönyben történő megjelenésétől számított 30 napon belül lehet benyújtani az Egyetem Személyzeti és Oktatási Osztályára (6701. Szeged, Lenin krt. 107. Pf. 427), ahol a pályázatokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást nyújtanak.

Dr. Szilárd János s. k.
egyetemi tanár
rektor

Az Orvostovábbképző Egyetem (1389 Budapest, Szabolcs u. 35.) rektora pályázatot hirdet a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikán

1 fő 3221 kulcsszámú egyetemi tanár állásra.

A kinevezésre kerülő egyetemi tanár feladata:

- a szüléset-nőgyógyászat magas szakmai színvonalon való művelése, valamint ezen belül a klinikai endokrinológia irányítása,
- részvétel a szülészeti-nőgyógyászati továbbképző tanfolyamok szervezésében és ellenőrzésében, valamint előadások tartása,
- részvétel a szakorvosjelöltek konzultációinak szervezésében és irányításában,
- részvétel a klinika tudományos munkájában.

Pályázati feltétel:

- általános orvosi diploma,
- szülészeti-nőgyógyászati és endokrinológiai szakképesítés,
- széles körű felsőoktatási tapasztalat,

- az orvostudomány doktora tudományos fokozat,
- folyamatos tudományos tevékenység,
- nyelvismertek.

A pályázati kérelemhez mellékelni kell:

- egyetemi diplomát,
- szakképesítést igazoló okmányokat,
- tudományos fokozatról szóló igazolást,
- személyi adatlapot,
- erkölcsi bizonyítványt,
- önéletrajzot,
- minősítést,
- működési bizonyítványt,
- orvosok országos nyilvántartásba vételéről szóló igazolást,
- tudományos közlemények jegyzékét,
- tudományos közlemények különlenyomatát.

A pályázatokat a hirdetmény SZE Közlönyben való megjelenésétől számított 30 napon belül az Orvostovábbképző Egyetem Személyzeti Osztályára (1389 Budapest, Szabolcs u. 35.) kell benyújtani.

Dr. Kulka Frigyes s. k.
egyetemi tanár
rektor

Az Orvostovábbképző Egyetem (1389 Budapest, Szabolcs u. 35.) rektora pályázatot hirdet az Országos Onkológiai Intézet bázisán a Klinikai Onkológiai Tanszék keretében megszervezésre kerülő

1 fő 3221 kulcsszámú egyetemi tanári állásra.

A kinevezésre kerülő egyetemi tanár feladata:

- korszerű daganatsebészeti tevékenység,
- a Tanszék vezetésével járó feladatokban való közreműködés,
- a daganatsebészet témakörében tartandó továbbképző tanfolyamok szervezése, előadások tartása és ellenőrzése,
- a szakorvos jelöltek konzultációjának szervezése és irányítása,
- tudományos munka végzése és irányítása.

Pályázati feltétel:

- sebész szakorvosi képesítés,
- kiemelkedő gyakorlati és tudományos tevékenység és daganatsebészet területén,
- széles körű tapasztalat az egyetemi oktatásban és a szakorvosképzésben,
- az orvostudományok doktora tudományos fokozat,
- nyelvismertek.

A pályázati kérelemhez mellékelni kell:

- egyetemi diplomát,
- szakképesítést igazoló okmányt,
- tudományos fokozatról szóló igazolást,
- személyi adatlapot,
- erkölcsi bizonyítványt,
- önéletrajzot,
- működési bizonyítványt,
- tudományos közlemények jegyzékét,
- tudományos közlemények egy-egy különlenyomatát.

A pályázatokat a hirdetmény SZE Közlönyben való megjelenésétől számított 30 napon belül az Orvostovábbképző Egyetem Személyzeti Osztályára (1389 Budapest, Szabolcs u. 35.) kell benyújtani.

dr. Kulka Frigyes s. k.
egyetemi tanár
rektor

Az Orvostovábbképző Egyetem (1389 Budapest, Szabolcs u. 35.) rektora pályázatot hirdet az Országos Traumatológiai Intézet bázisán levő Traumatológiai Tanszéken

1 fő 3221 kulcsszámú egyetemi tanári állásra.

A kinevezésre kerülő egyetemi tanár feladata:

- a különböző szintű traumatológiai továbbképző tanfolyamok irányítása, ellenőrzése, előadások tartása,
- részvétel a szakvizsgáztatásban,
- a tudományos munka irányítása,
- nemzetközi kapcsolatok szervezése, ápolása.

Pályázati feltétel:

- általános orvosi diploma,
- sebész, baleseti sebész szakorvosi képesítés,
- orvostudomány doktora tudományos fokozat,
- folyamatos tudományos tevékenység, részvétel a tudományos közéletben,
- széles körű felsőoktatási tapasztalat,
- nyelvismeretek.

A pályázati kérelemhez mellékelni kell:

- egyetemi diplomát,
- szakorvosi képesítést igazoló okmányokat,
- tudományos fokozatról szóló igazolást,
- személyi adatlapot,
- erkölcsi bizonyítványt,
- önéletrajzot,
- minősítést,
- működési bizonyítványt,
- orvosok országos nyilvántartásba vételéről szóló igazolást,
- tudományos közlemények jegyzékét.
- tudományos közlemények különlenyomatát.

A pályázatokat a hirdetmény SZE Közlönyben való megjelenésétől számított 30 napon belül az Orvostovábbképző Egyetem Személyzeti Osztályára (1389 Budapest, Szabolcs u. 35.) kell benyújtani.

dr. Kulka Frigyes s. k.
egyetemi tanár
rektor

Az Orvostovábbképző Egyetem (1389 Budapest, Szabolcs u. 35.) rektora pályázatot hirdet a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikán

1 fő 3222 kulcsszámú egyetemi docensi állásra.

A kinevezésre kerülő egyetemi docens feladata:

- részvétel a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikai gyógyító-megelőző munkájában,

- részvétel a Klinika orvostovábbképző munkájában,
- részvétel a Klinika tudományos munkájában.

Pályázati felhívás:

- általános orvosi diploma,
- szülészeti-nőgyógyászati szakorvosi képesítés,
- gyakorlati és tudományos tevékenység, különösen az ultrahang diagnosztika és laparoscopia területén,
- tudományos fokozat,
- felsőoktatási tapasztalat,
- folyamatos tudományos tevékenység,
- nyelvismeretek.

A pályázati kérelemhez mellékelni kell:

- egyetemi diplomát,
- szaképesítést igazoló okmányt,
- tudományos fokozatról szóló igazolást,
- személyi adatlapot,
- erkölcsi bizonyítványt,
- önéletrajzot,
- minősítést,
- működési bizonyítványt,
- orvosok országos nyilvántartásba vételéről szóló igazolást,
- tudományos közlemények jegyzékét,
- tudományos közlemények különlenyomatát.

A pályázatokat a hirdetmény SZE Közlönyben való megjelenésétől számított 30 napon belül az Orvostovábbképző Egyetem Személyzeti Osztályára (1389 Budapest, Szabolcs u. 35.) kell benyújtani.

dr. Kulka Frigyes s. k.
egyetemi tanár
rektor

Az Orvostovábbképző Egyetem (1389 Budapest, Szabolcs u. 35.) rektora pályázatot hirdet a Radiológiai Klinikán

1 fő 3222 kulcsszámú egyetemi docensi állásra.

A kinevezésre kerülő egyetemi docens feladata:

- Részvétel a Radiológiai Klinika és a Traumatológiai Tanszék orvostovábbképző munkájában, különösen a traumatológiai radiológia területén,
- a tanfolyamos és egyéni továbbképzések feladatainak ellátásában aktív közreműködés,
- szakterületének megfelelő magas szintű tudományos munka végzése.

Pályázati feltétel:

- orvosi diploma,
- röntgen szakorvosi képesítés,
- gyakorlati és tudományos tevékenység, elsősorban az UH diagnosztikában és a traumatológiai radiológiai diagnosztikában,
- tudományos fokozat,
- széles körű felsőoktatási tapasztalat,
- nyelvismeretek.

A pályázati kérelemhez mellékelni kell:

- egyetemi diplomát,
- szakképesítést igazoló okmányt,

- tudományos fokozatról szóló igazolást,
- személyi adatlapot,
- erkölcsi bizonyítványt,
- önéletrajzot,
- minősítést,
- működési bizonyítványt,
- orvosok országos nyilvántartásba vételéről szóló igazolást,
- tudományos közlemények jegyzékét,
- tudományos közlemények különlenyomatát.

A pályázatokat a hirdetés SZE Közlönyben való megjelenésétől számított 30 napon belül az Orvostovábbképző Egyetem Személyzeti Osztályára (1389 Budapest, Szabolcs u. 35.) kell benyújtani.

dr. Kulka Frigyes s. k.
egyetemi tanár
rektor

Az Orvostovábbképző Egyetem (1389 Budapest, Szabolcs u. 35.) rektora pályázatot hirdet az Anaesthesiológiai és Intenzív Therápiás Intézetében

1 fő 3222 kulcsszámú egyetemi docensi állásra.

A kinevezésre kerülő egyetemi docens feladata:

- Az Anaesthesiológiai és Intenzív Therápiás Szülészeti-Nőgyógyászati Klinikai Részlegének irányítása,
- részvétel a továbbképző tanfolyamok munkájában, előadások tartása,
- részvétel a tudományos munkában, különösen tekintettel a szülési fájdalomcsillapítás területén.

Pályázati feltétel:

- általános orvosi diploma,
- anaesthesiológiai szakorvosi képesítés,
- gyakorlati és tudományos tevékenység elsősorban a szülési fájdalomcsillapítás területén,
- tudományos fokozat,
- széles körű felsőoktatási tapasztalat,
- nyelvismeretek.

A pályázati kérelemhez mellékelni kell:

- egyetemi diplomát,
- szakképesítést igazoló okmányt,
- tudományos fokozatról szóló igazolást,
- személyi adatlapot,
- erkölcsi bizonyítványt,
- önéletrajzot,
- minősítést,
- működési bizonyítványt,
- orvosok országos nyilvántartásba vételéről szóló igazolást,
- tudományos közlemények jegyzékét,
- tudományos közlemények különlenyomatát.

A pályázatokat a hirdetés SZE Közlönyben való megjelenésétől számított 30 napon belül az Orvostovábbképző Egyetem Személyzeti Osztályára (1389 Budapest, Szabolcs u. 35.) kell benyújtani.

dr. Kulka Frigyes s. k.
egyetemi tanár
rektor

Az Orvostovábbképző Egyetem (1389 Budapest, Szabolcs u. 35.) rektora pályázatot hirdet az Egészségügyi Főiskolai Kar Közegészségügyi-Járványügyi Ellenőrképző Szakán

1 fő 3226 kulcsszámú főiskolai docensi állásra.

A kinevezésre kerülő főiskolai docens feladata:

- Részvétel a szakvezetői feladatok végzésében,
- a Szak képzési irányának megfelelő oktatás szervezése, előadások tartása, a hallgatók vizsgáztatása,
- a tudományos munka irányítása a Szakon,
- megbízás alapján részvétel az államvizsgák lebonyolításában,
- a hallgatók irányítása, felkészítése a TDK munkára.

Pályázati feltétel:

- általános orvosi diploma,
- közegészségügyi-járványügyi szakorvosi képesítés,
- folyamatos tudományos tevékenység,
- legalább 8 éves, felsőoktatási intézményben szerzett, vagy ennek megfelelő oktatási gyakorlat,
- szakterületének megfelelő széleskörű elméleti felkészültség,
- idegen nyelvismeret.

A pályázati kérelemhez mellékelni kell:

- egyetemi diplomát,
- szakképesítést igazoló okmányt,
- személyi adatlapot,
- erkölcsi bizonyítványt,
- önéletrajzot,
- minősítést,
- működési bizonyítványt,
- orvosok országos nyilvántartásba vételéről szóló igazolást,
- tudományos közlemények jegyzékét,
- tudományos közlemények különlenyomatát.

A pályázatokat a hirdetés megjelenésétől számított 30 napon belül az Orvostovábbképző Egyetem Személyzeti Osztályán (1389 Budapest, Szabolcs u. 35.) kell benyújtani.

dr. Kulka Frigyes s. k.
egyetemi tanár
rektor

Az Orvostovábbképző Egyetem (1389 Budapest, Szabolcs u. 35.) rektora pályázatot hirdet az Egészségügyi Főiskolai Kar Szakoktatóképző Szakán

1 fő 3226 kulcsszámú főiskolai docensi állásra.

A munkaviszony határozatlan időre létesül.

A kinevezésre kerülő főiskolai docens feladata:

- az oktatáselmélet és felnőttnevelés, valamint tantárgypedagógia elméletének és gyakorlatának oktatása,

- a Szak tematikájának megfelelően előadások tartása, a hallgatók vizsgáztatása,
- gyakorlati foglalkozások vezetése,
- a tudományos munka irányítása.

Pályázati feltétel:

- ápolónői és pedagógiai végzettség,
- egyetemi doktori fokozat,
- folyamatos tudományos tevékenység,
- legalább 8 éves felsőoktatási intézményben szerzett oktatási gyakorlat,
- szakterületének megfelelő széles körű elméleti felkészültség,
- idegen nyelvismeret.

A pályázati kérelemhez mellékelni kell:

- egyetemi diplomát,
- az egyetemi doktori fokozatról szóló igazolást,
- személyi adatlapot,
- erkölcsi bizonyítványt,
- önéletrajzot,
- minősítést,
- működési bizonyítványt,
- tudományos közlemények jegyzékét,
- tudományos közlemények különlenyomatát.

A pályázatokat a hirdetmény SZE Közlönyben való megjelenésétől számított 30 napon belül az Orvostovábbképző Egyetem Személyzeti Osztályán (1389 Budapest, Szabolcs u. 35.) kell benyújtani.

Dr. Kulka Frigyes s. k.
egyetemi tanár
rektor

Az Orvostovábbképző Egyetem (1389 Budapest, Szabolcs u. 35.) rektora pályázatot hirdet az Egészségügyi Főiskolai Kar Védőnőképző Szakának szegedi kihelyezett tagozatán

1 fő 3226 kulcsszámú főiskolai docensi állásra.

A munkaviszony határozatlan időre létesül.

A kinevezésre kerülő főiskolai docens feladata:

- az egészségvédelem és védőnői módszertan oktatása,
- a tárggyal kapcsolatos oktatás-szervezési tevékenység irányítása,
- a Szak tematikájának megfelelő előadások tartása, gyakorlatok vezetése, a hallgatók vizsgáztatása,
- szakterületének megfelelő tudományos munka végzése és irányítása,
- TDK-s hallgatók munkájának irányítása.

Pályázati feltétel:

- védőnői és pedagógiai végzettség,
- egyetemi doktori fokozat,
- társadalomegészségtan tanfolyami végzettség,
- a védőnői munkával kapcsolatos folyamatos tudományos tevékenység,
- legalább 8 éves, felsőoktatási intézményben szerzett oktatási gyakorlat,
- szakterületének megfelelő széles körű elméleti felkészültség,
- idegen nyelvismeret.

A pályázati kérelemhez mellékelni kell:

- egyetemi diplomát,
- szakképesítést igazoló okmányokat,
- az egyetemi doktori fokozatról szóló igazolást,
- személyi adatlapot,
- erkölcsi bizonyítványt,
- önéletrajzot,
- minősítést,
- működési bizonyítványt,
- tudományos közlemények jegyzékét,
- tudományos közlemények különlenyomatát.

A pályázatokat a hirdetmény SZE Közlönyben való megjelenésétől számított 30 napon belül az Orvostovábbképző Egyetem Személyzeti Osztályán (1389 Budapest, Szabolcs u. 35.) kell benyújtani.

Dr. Kulka Frigyes s. k.
egyetemi tanár
rektor

A Mezőgazdasági Biotechnológiai
Kutatóközpont

pályázatot hirdet

tudományos munkatárs

munkakörök betöltésére

Feladatok

- növényi- és állati biotechnológia alap- és alkalmazott kutatások végzése;
- irányítható génbeviteli- és szabályozható génműködtetési eljárások kidolgozása bakteriális és növényi rendszerekben;
- transzgénikus technológiák fejlesztése mezőgazdasági hasznosítási céllal;
- fehérjék bioorganikus kémiájának, molekuláris biológiájával és szerkezetük számítógépes elemzésével kapcsolatos kutatások végzése.

Előnyt élveznek azok, akik korszerű genetikai, biokémiai és mikrobiológiai felkészültséggel rendelkeznek.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

1. A pályázó jelenlegi munkahelyét, beosztását, besorolását és fizetését.
 2. Eddigi szakmai munkájának és munkaeredményének részletes ismertetését.
- A pályázó által írt könyvek, tanulmányok stb. felsorolását, megjelölve, hogy azok mikor és hol jelentek meg (publikációs lista);
 - Kitüntetéseit, jelentősebb tanulmányútjait.

A pályázathoz mellékelni kell:

- részletes önéletrajzot;
- szakképzettséget tanúsító oklevelek hiteles másolatát;
- C-0243-30 rakt. sz. kitöltött „Személyi adatlap”-ot;
- nyelvvizsga bizonyítvány másolatát.

Bérezés: a 13/1987. (X. 25.) ÁBMH sz. rendelettel módosított 23/1988. (XII. 17.) ÁBMH sz. rendelet figyelembevételével, megegyezés szerint.

A pályázatok benyújtásának határideje: 189. április 30.

A pályázattal kapcsolatban felvilágosítást a személyzeti vezető ad, a 28/20-521-es telefonon.

A pályázatot az alábbi címre kérjük benyújtani:

Mezőgazdasági Biotechnológiai Kutatóközpont
2101 Gödöllő, Pf. 170

HELYESBÍTÉS

Az Akadémiai Közlöny 1988. november 22-i 10. számában megjelent a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának és főtitkárhelyetteseinek, valamint a hivatalvezetőnek felügyeleti jogköréről szóló közlemény. A hivatalvezető felügyeleti jogkörének felsorolásából egy szervezeti egység szerkesztési hiba miatt kimaradt.

A vonatkozó szövegrész helyesen a következő:

Kónya Sándor hivatalvezető

a hivatali belső felügyeleten túlmenően általános felügyeletet gyakorol

- a Pénzügyi Főosztály;
- a Jogi és Igazgatási Főosztály és
- a Gazdasági és Ellátási Főosztály tekintetében.

Jogi és Igazgatási Főosztály

FOGADÓÓRÁK

Berend T. Iván, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke minden hétfőn 16—17,30 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden hétfőn 15,30—17 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjain, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14—15 óráig, Mádl Ferenc, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára csütörtökön 10—11 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés a 173-929 hívószámú telefonon.

Tudományos Minősítő Bizottság Titkárság

ISSN 0460—5829

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer
Szerkeszti: dr. Egri Pál, az MTA Központi Hivatala Jogi Osztályának vezetője

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, 1363 Budapest, Alkotmány u. 21. — Felelős: Hazai György, az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat
főigazgatója — 1600 példány

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési
és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, Lehel u. 10A., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással
a HELIR 215—96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj egy évre 192 Ft — Példányonkénti ára: 8 Ft

89.18336 Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat, Budapest — Felelős vezető: Hazai György

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZPONTI HIVATALA

BUDAPEST, 1989. ÁPRILIS 20.

Jogszabályok

9/1989. (I. 28.) MT
rendelet

az ünnepek és rendezvények megtartásának rendjéről szóló 1002/1987. (I. 15.) MT határozat hatályon kívül helyezéséről 72

Közlemények

9008/1989. (SK. 3.) KSH
közlemény

a gazdasági szervezetek adatszolgáltatási forma szerinti csoportosításának módosításáról 72

TMB tájékoztató

doktori és kandidátusi fokozatok odaítéléséről 72

a Magyar Tudományos Akadémia elnökének és főtítkárának, valamint a Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárának fogadóórája 78

Jogszabályok

a Miniszttertanács
9/1989. (I. 28.) MT

rendelete

**az ünnepségek és rendezvények megtartásának
rendjéről szóló 1002/1987. (I. 15) MT határozat
hatályon kívül helyezéséről**

1. §

Az ünnepségek és rendezvények megtartásának rendjéről szóló 1002/1987. (I. 15.) MT határozat hatályát veszti.

2. §

Ez a rendelet 1989. február 1. napján lép hatályba.

Németh Miklós s. k.
a Miniszttertanács elnöke

Közlemények

A Központi Statisztikai Hivatal elnökének
9008/1989. (SK 3.) KSH

közleménye

**a gazdasági szervezetek adatszolgáltatási forma
szerinti csoportosításának módosításáról**

A gazdasági szervezetek tulajdonforma és gazdálkodási (vállalatvezetési) forma szerinti osztályozásáról szóló 9004/1985. (SK 2.) KSH közlemény *A gazdasági szervezetek adatszolgáltatási forma szerinti csoportosítása* című 3. számú melléklete 1989. március 1-jén az alábbiak szerint módosul.

„A gazdasági szervezetek
adatszolgáltatási forma szerinti
csoportosítása

Kód
14. számjegy
0 Technikai kód”

Az 1989. március 1-je előtt érvényes kódértékek csak az 1988. évre vonatkozó statisztikai adatszolgáltatásoknál alkalmazhatók.

A gazdasági szervezetek adatszolgáltatási forma szerinti csoportosításának módosításáról szóló 9015/1986. (SK 8.) KSH közlemény 1989. március 1-jén érvényét veszti.

Straub Elek s. k.
a Központi Statisztikai Hivatal
elnökhelyettese

T á j é k o z t a t ó

a TMB szakbizottsága által odaítélt
doktori fokozatokról

Matematikai és számítástudományi szakbizottság

BENCZUR ANDRÁS:

(ELTE)

„Adatbáziskezelő rendszerek hatékonyságvizsgálati modellje Kolmogorov algoritmikus információmennyisége alapján” c. értekezése alapján a matematikai tudomány doktora.

GYÖRFI LÁSZLÓ:

(MTA IEKCS)

„Nemparaméteres sűrűségfüggvénybecslés” c. értekezése alapján a matematikai tudomány doktora.

Fizikai, csillagászati szakbizottság

BELEZNAY FERENC:

(MTA MÜFI)

„Lokalizált elektronállapotok és transzport félvezetőkben” c. értekezése alapján a fizikai tudomány doktora.

CSIKOR FERENC:

(ELTE)

„A kvantumszindinamika ellenőrzése és az erős csatolási állandó meghatározása energiával súlyozott hatáskeresztmetszetek mérésével” c. értekezése alapján a fizikai tudomány doktora.

FAZEKAS PATRIK:

(MTA KFKI)

„Erősen korrelált elektron-állapotok nehéz fermionos rendszerekben és szemcsés szupravezetőkben” c. értekezése alapján a fizikai tudomány doktora.

FEJES ISTVÁN:

(Földmérési és Távérzékelési Int.)

„Az SS433 megfigyelése VLBI technikával” c. értekezése alapján a fizikai (csillagászati) tudomány doktora.

NIEDERMAYER FERENC:

(ELTE)

„Kvantum-szindinamikai jelenségek hadronmag kölcsönhatásokban” c. értekezése alapján a fizikai tudomány doktora.

Állattenyésztési és állatorvostudományi szakbizottság

FÉSÜS LÁSZLÓ:

(ÁTK Gödöllő)

„A vércsoportok és biokémiai polimorfizmusok gyakorlati alkalmazásának komplex rendszere sertés és juh fajban” c. értekezése alapján az állatorvostudomány doktora.

VINCEFFY IMRE:

(DATE)

„A gyep állattartó képessége” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány doktora.

Elméleti orvostudományi szakbizottság

BIHARI ISTVÁNNÉ VARGA MAGDOLNA:

(SOTE)

„Az érfali lipidlerakódás humorális és vasculáris meghatározói az atherogenesisben” c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

NAGY ZSOLT:

(Szoc. Eü. Min.)

„Leukociták, baktériumok és emlősejtek kölcsönhatásai (adhézió, stimulálhatóság, toxicitás, kemotaxis)” c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Klinikai orvostudományi szakbizottság

RENNER ANTAL:

(Orsz. Traumatológiai Int.)

„A primer ellátás jelentősége a kézserülések és fertőzések kezelésében” c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Építési, építészeti és közlekedéstudományi szakbizottság

BOROTVÁS ELEMÉR:

(BME)

„A közlekedési rendszerfejlesztés hatékonyságának értékelése” c. értekezése alapján a közlekedéstudomány doktora.

PETRÓ BÁLINT:

(BME)

„Az épületszerkezet tan tudományelméleti jellemzése és a programozott szerkezettervezés módszertana” c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

T á j é k o z t a t ó

a TMB szakbizottságai által odaitélt kandidátusi fokozatokról

Filozófiai szakbizottság

BUJDOSÓ DEZSŐ:

(ELTE BTK)

„Történelem és kultúra. A Kultúraelmélet paradigmaváltása” c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

TENGELYI LÁSZLÓ:

(ELTE BTK)

„Világrend és szabadság Kantnál” c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

Közgazdaságtudományi szakbizottság

TRAN DINH TY:

(külföldi állampolgár)

„A magyar mezőgazdaság tervszerű irányítási rendszerének tapasztalatai és azok felhasználási lehetőségei Vietnámban” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

LACKÓ MÁRIA:

(MTA Közgazdaságtud. Int.)

„Feszültségek és normák szerepe a beruházások szabályozásában” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

CSIKÓS ADRIANA:

„Az üzemfenntartás korszerűsítésének feladatai, különös tekintettel az emberi tényezőkre” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

VÁRHEGYI ÉVA:

(Pénzügykut. Int.)

„Hitelezési mechanizmus és hitelelosztás Magyarországon” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

MOHAI GYÖRGY:

(Országos Tervhivatal)

„A környezeti változások hatásai a vállalati stratégiákra” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

HARZA LAJOS:

(Agrárgazd. Kut. Int.)

„A hozzáadottérték-adózás általános és élelmiszer-gazdasági kérdései nemzetközi tapasztalatok alapján” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

MEZEY GYULA:

(Magyar Híradástechnikai Egyesülés)

„Automatikus osztályozás alkalmazása hálós adatbázisok tervezésében” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

Földrajz és meteorológiai szakbizottság

FEKETÉNÉ NÁRAI KATALIN:

(Országos Meteorológiai Szolgálat Központi Légkörfizikai Intézet)

„A légköri savas vegyületek országos léptékű transzmissziója” c. értekezése alapján a földrajz (meteorológia) tudomány kandidátusa.

Matematikai és számítástudományi szakbizottság

FEHÉR LÁSZLÓ GYULA:

(JATE)

„Pontszerű részecskék mozgásegyenletei és dinamikai szimmetriái” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

Agrárökonómiai szakbizottság

DÁVID CSABA:

(Termelőszövetkezetek Országos Tanácsa)

„Algéria nagyüzemi szántóföldi növénytermesztésének, különösen gabonatermesztésének fejlesztési lehetőségei a magyar tapasztalatok felhasználásával” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Elméleti orvostudományi szakbizottság

Dr. PHAM LE HUNG:

(külföldi állampolgár)

„Interferon-indukció daganathordozó kísérleti állatokban” (Kísérletes vizsgálatok) c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. VAJTA GÁBOR:

(SOTE I. Kórbonctani Int.)

„Májbetegségek in vitro modellezése” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. EKE ANDRÁS:

(SOTE II. Élettani Int.)

„Reflektrometrikus módszertan az agykérgi mikrocirkuláció komplex vizsgálatára” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

PHAN LE HANG:

(külföldi állampolgár)

„Kis molekulású cAMP-kötő fehérje izolálása humán tonzilla limfocitából” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. DEBEDE GERBEMEDHIN:

(külföldi állampolgár)

„Influence of experimental diabetes on the reactivity of canine large arteries: role of endothelium” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Klinikai orvostudományi szakbizottság

Dr. TIBA JÁNOS:

(Szociális és Egészségügyi Minisztérium)

„Szülésre felkészítés, szülés alatti pszichogén fájdalomcsillapítás klinikai, kutatási és szervezési vonatkozásai” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. SÁFRÁN ANTAL:

(Vas m. Markusovszky Kórház RI)

„Beszéd gége nélkül, a nyelöcsőbeszéd akusztikus szerkezete, rehabilitációjának kérdései” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. INTÓDY ZSOLT:

(Főv. Weil Emil Kórház)

„Invazív módszerek szerepe a praenatalis genetikai diagnosztikában” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. FRÖHLICH PÉTER:

(Országos Baleseti Intézet)

„Külső rögzítővel végzett töréskezelés klinikai és kísérleti eredményei” (A törésgyógyulás biomechanikájának vizsgálata fixateurmodellen) c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. CZIFFER ENDRE:

(MNKK Baleseti Sebészeti)

„A minifixátor szerepe a traumatológiai ellátásban” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Gépészeti kohászati szakbizottság

JÁRMAI KÁROLY:

(NME Miskolc)

„Gazdaságos fémszerkezetek méretezése” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

NAGY GYULA:

(NME Miskolc)

„A próbatest alakjának hatása a törés helyére kisciklusú fárasztáskor” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

PHAM MINH HAI:

(külföldi állampolgár)

„Gépészeti műanyagbevonatok elmélete és gyakorlata. Adalékolt poliamid 6 tip anyagkeverékek vizsgálata” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

KUTI ISTVÁN:

(BME)

„A lineáris elasztodinamika primál variációs elvei és alkalmazásuk a járművázszerkezetek dinamikai modellezésében” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

AGBA DAOUD SALMAN:

(külföldi állampolgár)

„Particle degradation in pneumatic conveying”

c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Elektronikai, számítástechnikai szakbizottság

MOLNÁR BÉLA:

(BME)

„Kapcsolóüzemű hangolt teljesítményerősítők” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

VINKOVITS LÁSZLÓ:

(VIDEOTON Fejlesztési Int.)

„Lokális számítógéphálózatok alkalmazástechnikája — különös tekintettel a hálózat elemeinek funkcionális feladataira. Az ISO—OSI referencia modell kiterjesztése” c. — NDK-ban megvédett — értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Építési, építészeti és közlekedéstudományi szakbizottság

LY HUY TUAN:

(külföldi állampolgár)

„A közúti közlekedési rendszer fejlesztésének társadalmi-gazdasági hatékonysági kérdései, különös tekintettel a vietnami adottságokra” c. értekezése alapján a közlekedéstudomány kandidátusa.

JASSIM ABOUD ALDABBAGH:

(külföldi állampolgár)

„Planning and design aspect for technical universities in the Arab countries (A proposal for Iraq)” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

ADORJÁN KÁLMÁN:

(Széchenyi István Közlekedési és Távk. Műsz. Főisk.)

„Regenerált aszfaltkeverékek összetétele és gyártástechnológiája optimalizációs módszereinek kidolgozása burkolatok felújításánál” c. — SzU-ban megvédett — értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

STERN PÁL:

(MÁV)

„Komplex automatizált információ feldolgozás a munkaügyi irányításban a Magyar Államvasutaknál” c. — SzU-ban megvédett — értekezése alapján a közlekedéstudomány kandidátusa.

Kémiai tudományi szakbizottság

NAGY PÉTER IVÁN:

(Kőbányai Gyógyszerárugyár)

„Elektrosztatikus illeszkedés enzim-ligand-víz rendszerekben” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

OCHMANT RÓBERT:

(POTE)

„Nagyhatékonyságú folyadékkromatográfiás töltetek szerkezetének és hatásosságának jellemzése” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

TYEKLÁR ZOLTÁN:

(VVE Veszprém)

„Oxigénezési reakciók réz-komplexek jelenlété-

- ben" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.
- GYÖRFINÉ BUZÁSI ANNA:**
(Anyagvizsgáló és Gépipari Minőségell. Int.)
„Az üregkatódos gerjesztés és alkalmazása acél ritkaföldfém mikroötvözőinek meghatározására és szerszámacélból izolált karbidzárvány vizsgálata" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.
- KUBINYI MIKLÓS:**
(BME)
„Az intermolekuláris erők hatása kristályok infravörös és Raman-szinképére" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.
- BATTA GYULA:**
(KLTE)
„Heteronukleáris NOE módszerek és más korszerű kísérletek fejlesztése és alkalmazása a kémiai szerkezetkutatásban" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.
- PÁSZLI ISTVÁN:**
(ELTE)
„A sztatikus kapilláris jelenségek paraméteres elmélete" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.
- E. KÖVÉR KATALIN:**
(Biogal Gyógyszergyár)
„Heteronukleáris NOE módszerek és más korszerű kísérletek fejlesztése és alkalmazása a kémiai szerkezetkutatásban" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.
- MÉRAY LÁSZLÓ:**
(VVE Veszprém)
„Szórt fotonok szerepe az izotópperjesztés röntgenfluoreszcenciás elemzésben" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.
- MÉSZÁROS ISTVÁN:**
(VEGYTERV)
„Desztilláló rendszerek energetikai javítása energiaintegrációs és hőszivattyús technológiákkal" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.
- HASZNOSNÉ NEZDEI MAGDOLNA:**
(Nehézvegyipari Kut. Int.)
„Anionos felületaktív anyaggal stabilizált növényvédőszer emulziók állandósága" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.
- CSEMPESZ FERENC:**
(ELTE)
„A kompetitív adszorpció szerepe neutrális polimerelegyek és kolloid diszperziók kölcsönhatásában" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.
- KRISTÓF JÁNOS:**
(VVE Veszprém)
„Termoanalitikai vizsgálatok során felszabaduló víz folyamatos meghatározása" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.
- JURÍCSKAY ISTVÁN:**
(POTE)
„A PRIMA új ellenőrzött osztályozó módszer és analitikai kémiai alkalmazásai" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.
- BÖLCSKEI HEDVIG:**
(Kőbányai Gyógyszerárugyár)
„Katarantin és származékainak szintézise" c.

- értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.
- HAJÓS GYÖNGYI:**
(KÉKI)
„Élelmiszerfehérjék enzimikus módosítása" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.
- JÁNOS ÉVA:**
(MTA)
„Kromatográfiás rendszerek a növényvédőszer és más biológiai aktív vegyületek kutatásában" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.
- HORVÁTH ÁGNES:**
(CHINOIN)
„Nitrogénhidfős vegyületek Vilsmeier-Haack-Arnold acilezése" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.
- BALOGH MÁRIA:**
(CHINOIN)
„1,4 dihidropiridnek és 1,6 naftaridinek szintézise és reakciói" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.
- VARGA A. TAMÁS:**
(BME)
„Magyar barnaszemek és lignitek gyorspirolízise" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.
- BUI QUOC TUAN:**
(külföldi állampolgár)
„Gyomor-béltraktusban ható gyógyszerek biofarmáciai vizsgálatai" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.
- DÉVAY ATTILA:**
(SOTE)
„Olvadék-diszperziós és koacervációs eljárás alkalmazása gyógyszerek formulálása során" c. értekezése alapján a gyógyszerészeti tudomány kandidátusa.
- PÉCS MIKLÓS:**
(BME)
„On-line mérőrendszer kialakítása és alkalmazása fermentációs folyamatok nyomon követésére és szabályozására" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.
- PATONAY TAMÁS:**
(KLTE)
„3-szubsztituált flavonoidok előállítás és reakciói nukleofil reagensekkel" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.
- KALAFSZKY LÁSZLÓ:**
(Tiszai Vegyi Kombinát)
„Poliolefinok kémiai térhálósítása és modifikálása" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.
- MANUEL ROCA ARGÜELLES:**
(külföldi állampolgár)
„Inhibition of phatogenic microorganisms in fermented sausages with the addition of strater cultures" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.
- HELYM HELMY A. EL-RAFEY:**
(külföldi állampolgár)
„Possibilites of application of near-IR reflectance technique to the analysis of oilseeds and some of their derivetives" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

TÓH ZSOLT:

(HBm-i Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat)
„Magyar búzaörlési technológiák fejlesztése,
sütőipari liszt típusok gyártására” c. — SzU-ban
megvédett — értekezése alapján a kémiai tudomá-
ny kandidátusa.

VUONG TRUNG KIEN:

(külföldi állampolgár)

„Nagyenergiájú sugárzás hatása a lineáris kis-
sűrűségű polietilén mechanikai és dielektromos
tulajdonságaira” („The Effects of Irradiation on
Mechanical and Electrical properties of Linear
polyethylene [LDPE]”) c. értekezése alapján a
kémiai tudomány kandidátusa.

KÁDAS LAJOS:

(Ker.-i és Vendéglátóipari Főisk.)

„Déli gyümölcsök tárolása és kezelése” c. érte-
kezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

ALITA AL HİMDANI:

(külföldi állampolgár)

„Gyümölcsök és egyes zöldségfélék tárolása
alatti biokémiai változásainak vizsgálata” c.
értekezése alapján a kémiai tudomány kandi-
dátusa.

Hadtudományi szakbizottság

TÖRÖK LÁSZLÓ:

(MNVK)

„Az amerikai fegyveres erők alkalmazásának
elvei alacsony intenzitású konfliktusokban” c.
értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

Tudományos Minősítő Bizottság

Pályázati felhívások

Az MTA Mezőgazdasági Kutatóintézetének igaz-
gatója (levélcím: 2462 Martonvásár, Pf.: 19) pályá-
zatot hirdet

tudományos igazgatóhelyettesi

munkakör betöltésére 1989. július 1-től.

A tudományos igazgatóhelyettes feladata az
intézeti célok megvalósítása érdekében:

- növénygenetikai, sejtbiológiai, élettani, búza- és
kukoricánemesítési, agrotechnikai kutatások, va-
lamint vetőmagszaporítási tevékenység átfogó
irányítása,
- az említett tudományterületek valamelyikében
aktív tudományos kutatások végzése.

A pályázókkal szembeni követelmények:

- egyetemi végzettség és legalább kandidátusi
tudományos fokozat,
- kimagasló, nemzetközi színvonalú tudományos
tevékenység,
- nagyobb kutatási egység vezetésében szerzett
megfelelő gyakorlat,
- legalább két idegen nyelv ismerete, az egyik
idegen nyelvből előadó- és vitaképesség.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázó jelenlegi munkahelyének, beosztásá-
nak és fizetésének megjelölését;
- eddigi szakmai munkásságát, tudományos ered-
ményeinek ismertetését;
- tudományos fokozatának, nyelvismeretének, ki-
tüntetéseinek megjelölését;
- tudományos munkáinak jegyzékét;
- a munkakör ellátására vonatkozó vezetési és
tudományos elképzeléseit.

A pályázathoz mellékelni kell:

- az oklevelek hiteles másolatát,
- részletes önéletrajzt,
- három hónapnál nem régebbi keletű hatósági
erkölcsi bizonyítványt.

Amennyiben a felhívásra az MTA Mezőgazdasági
Kutatóintézetében dolgozó kutató pályázik, úgy
az előbb említett okmányokat nem szükséges a
pályázathoz csatolni.

A vezetői megbízásra vonatkozóan a 23/1983.
(XII. 17.) ÁBMH számú rendelet, valamint a
10/1984. (A. K. 10.) MTA-F. számú főtávkari utasí-
tás rendelkezései az irányadók.

A pályázatot az MTA Mezőgazdasági Kutató-
intézetének igazgatójához kell benyújtani a közzé-
tételtől számított 30 napon belül.

Dr. Balla László s. k.
igazgató

Az MTA Mezőgazdasági Kutatóintézetének igaz-
gatója (levélcím: 2462 Martonvásár, Pf. 19) pályá-
zatot hirdet

tudományos titkári

munkakör betöltésére 1989. május 1-től.

A tudományos titkár feladata az intézet tudo-
mányos tevékenységének (búza és kukorica alap-
és alkalmazott kutatások) koordinálása, tudomány
szervezési feladatok ellátása, részvétel az intézet
hazai és nemzetközi tudományos kapcsolatainak
ápolásában.

A pályázókkal szembeni követelmények:

- agrár vagy más természettudományi egyetemi
végzettség,
- 30–35 éves életkor,
- angol és orosz nyelvtudással rendelkezők előny-
ben részesülnek.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázó jelenlegi munkahelyének, beosztásá-
nak és fizetésének megjelölését,
- eddigi szakmai munkásságát, tudományos ered-
ményeinek ismertetését,
- tudományos fokozatának, nyelvismeretének, ki-
tüntetéseinek megjelölését,
- tudományos munkáinak jegyzékét,
- a munkakör ellátására vonatkozó vezetési és
tudományos elképzeléseit.

A pályázathoz mellékelni kell:

- az oklevelek hiteles másolatát,
- részletes önéletrajzt,

– három hónapnál nem régebbi keletű hatósági erkölcsi bizonyítványt.

Sikeres pályázat esetén a fizetés megegyezés szerinti.

A pályázatot az MTA Mezőgazdasági Kutatóintézetének igazgatójához kell benyújtani a közzétételtől számított 30 napon belül.

Dr. Balla László s. k.
igazgató

Az MTA Balatoni Limnológiai Kutatóintézet (Tihany) pályázatot hirdet tudományos segédmunkatársi, illetve munkatársi állás betöltésére, az alábbi kutatási témákban:

1. Ingerületi folyamatok kutatása sejt- és membrán szinten.
2. Biológiaiailag aktív anyagok biokémiai kutatása.
3. A Balaton eutrofizálódási folyamatainak kutatása.
4. Összehasonlító neuromorfológiai és neurohisztokémiai kutatások gerincteleneken.

A munkakörök betöltéséhez szakbiológus, fizikus, vegyész, vagy biológia-kémia középiskolai tanári szakon szerzett képesítés szükséges. Nyelvismeret a kinevezés szempontjából előnyt jelent.

Az ez évben végzők, ill. akik 2 évnél kevesebb időt töltöttek tudományos alkalmazásban (és nem rendelkeznek egyetemi doktori címmel és nyelvvizsgál) tudományos segédmunkatársi állásra pályázhatnak. Az egyetemi doktori címmel és állami nyelvvizsgálval rendelkezők tudományos munkatársi kinevezésre pályázhatnak.

A meghirdetett állások alapbéré legalább 6000 Ft, ill. nem kezdők esetében megegyezés szerint. Az intézet szükség esetén férőhelyet, ill. szolgálati lakást és munkanapokon egyszeri étkezési lehetőséget biztosít.

A kinevezés időpontja azonnali, illetve pályakezdők részére 1989. szeptember 1. és a vonatkozó rendelkezések értelmében 3 éves, határozott időre szól.

A benyújtott pályázatnak tartalmaznia kell a pályázót:

- legfontosabb személyi adatait,
- önéletrajzát,
- képesítését, ill. tanulmányai befejezése után várható képesítését (szak, ill. szakpár),
- az utolsó két félévben elért tanulmányi átlageredményét,
- egyéb képesítését, nyelvismeretét,
- igényét a pályázati felhívásban megjelölt juttatásokra.

A pályázatot a jelentkezők 1989. május 15-ig az MTA Balatoni Limnológiai Kutatóintézet igazgatójának címezve, az intézetbe küldjék meg (8237 Tihany, Pf. 35).

Jelen pályázati kiírást a következő felsőoktatási intézményeknek küldtük meg:

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest.
József Attila Tudományegyetem, Szeged.
Kossuth Lajos Tudományegyetem, Debrecen.
Veszprémi Vegyipari Egyetem, Veszprém.

Salánki János s. k.
akadémikus
igazgató

Az MTA Ipar- és Vállalatgazdaság-kutató Intézete pályázatot hirdet igazgatóhelyettesi munkakör betöltésére.

A pályázókkal szembeni követelmények:

- egyetemi végzettség és tudományos fokozat;
- jelentős tudományos eredmények;
- vezetési gyakorlat.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázó jelenlegi munkahelyét, beosztását, besorolását és fizetését;
- eddigi szakmai munkájának és eredményeinek ismertetését;
- a pályázó által írt könyvek, tanulmányok és cikkek bibliográfiáját;
- tudományos fokozatának, idegen nyelvismeretének megjelölését;
- jövőbeni vezetői működésére vonatkozó elképzeléseit.

A pályázathoz mellékelni kell:

- erkölcsi bizonyítványt;
- részletes önéletrajzot;
- az oklevelek hiteles másolatát.

Amennyiben a pályázó akadémiai intézet kutatója, az utóbb említett okmányokat nem szükséges a pályázathoz csatolni.

Az igazgatóhelyettes besorolására és vezetői megbízására a 23/1983. (XII. 17.) ÁBMH számú rendelkezés és az annak végrehajtására kiadott 9/1984. (A. K. 9.) MTA-F számú utasításban, illetve a 10/1984. (A. K. 10.) MTA-F számú utasításban foglaltak irányadók.

A pályázatot az Intézet igazgatójához címezve (1112 Budapest, Budaörsi út 45.) kell benyújtani, a pályázat közzétételétől számított 30 napon belül.

Botos Balázs s. k.
igazgató

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MATEMATIKAI KUTATÓ INTÉZETÉNEK PÁLYÁZATA

Az MTA Matematikai Kutató Intézete pályázatot hirdet egy éves vendégkutatói állásra, amelynek kezdete: 1989. szeptember 1. A pályázat célja, hogy lehetőséget adjon az Intézetben folyó kutatómunkába való bekapcsolódásra.

A vendégkutató munkáját az Intézet valamely osztályán végzett kijelölt témavezető irányítása mellett. Az állások elnyerésére pályázatot nyújthat be minden diplomával és legalább hároméves szakmai gyakorlattal rendelkező matematikus, akit állandó munkahelye a Matematikai Kutató Intézetben való munkavégzésre fizetés nélkül szabad-ságol.

A pályázathoz mellékelni kell a tudományos önéletrajzot, továbbá munkatervet a kívánt kutatási téma megjelölésével.

A pályázóknak a pályázat végleges elbírálása előtt az Intézet illetékes osztályának szemináriumán előadás keretében ismertetniük kell eddigi kutatómunkájuk eredményeit.

A fizetés a pályázó jelenlegi fizetésétől és az Intézet anyagi lehetőségeitől függően megegyezés szerint történik.

A pályázatokról az MTA Matematikai Kutató Intézete igazgatója dönt.

A pályázat beérkezésének határideje: 1989. május 31.

Az Intézet címe: 1053 Budapest, Reáltanoda u. 13–15.

Választható kutatási témák: matematikai logika, halmazelmélet, kombinatorika, számelmélet, gráfelmélet, algebra (ezen belül: hálólémélet, univerzális algebrák, gyűrűelmélet, radikálmélet), lineáris algebra, kategóriaelmélet, csoportelmélet), komplex függvénytan, differenciálegyenletek, approximációelmélet, funkcionálanalízis, diszkrét geometria, általános topológia, valószínűségszámítás, matematikai statisztika, számítástudomány matematikai alapjai, információelmélet, operációkutatás.

Hajnal András s. k.
akadémikus
igazgató

A TESTNEVELÉSI FŐISKOLA

pályázatot hirdet a

Testneveléstudomány és Pedagógia Tanszéken

egyetemi docensi állásra.

A kinevezendő egyetemi docens feladata a vezetéselmélet és a sportszervezési tantárgyak oktatása valamennyi szakon és tagozaton, előadások tartása, szakmai gyakorlatok szervezése és irányítása; különösen a sportszervezési szakon a szakcsoportfelelősi teendők ellátása, a hallgatói szakdolgozati témák és tudományos diákköri tevékenység irányítása, a tanszéki kutatómunkában és a társadalmi feladatokban való aktív részvétel.

Az egyetemi oktatókra vonatkozó általános követelményeken túl feltétel: Testnevelési Főiskolán tanári és szakadói diploma, tudományegyetemi diploma, tudományos fokozat, legalább 8 éves felsőfokú oktatási intézményben szerzett szakirányú oktatói gyakorlat, sportszerveknél szerzett vezetői tapasztalat, jelentős publikációs tevékenység, idegen nyelvtudás.

A pályázatokat az egyetem rektorának címezve, a közzétételtől számított 30 napon belül kell benyújtani a Testnevelési Főiskola Személyzeti Csoportjához (Bp., XII. Alkotás u. 44.).

Dr. Istvánfi Csaba s. k.
rektor

„A Nemzetközi Alkalmazott Rendszerelmzési Intézetben (IIASA, Luxemburg, Ausztria) az eddigi gyakorlat szerint 1990-ben is lehetőség nyílik — ösztöndíj elnyerésétől függően — egy-két fiatal tudós (jelölt) számára, hogy az Intézet Nyári Programján (Young Scientist Summer Program) részt vegyen.

Az Intézet kutatási programjának megfelelően a következő fő témakörökben lehet pályázni, kizárólag angol nyelven: környezetvédelem, rendszer- és döntéstudomány, népesedés, a technikai haladás gazdasági és társadalmi összefüggései.

Közelebbi információt a Magyar Alkalmazott Rendszerelmzési Bizottság Titkársága tud adni (OMFB, Bp., Martinelli tér 3. Tel.: 187-213, Zámori Zsófia).”

FOGADÓÓRÁK

Berend T. Iván, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke minden hétfőn 16–17,30 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtítkára minden hétfőn 15,30–17 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14–15 óráig, Mádl Ferenc, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára csütörtökön 10–11 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés a 173-929 hívószámú telefonon.

Tudományos Minősítő Bizottság Titkárság

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer
Szerkeszti: Dr. Egri Pál, az MTA Központi Hivatala Jogi Osztályának vezetője

Kiadja az Akadémiai Kiadó, 1363 Budapest, Alkotmány u. 21. — 1600 példány

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkiadó postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, XIII., Lehel út 10/A. közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215–96 162 pénzforgalmi jelzőszámra
Előfizetési díja egy évre 192 Ft — Példányonkénti ára: 8 Ft

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat főigazgatója
A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat végezte — Felelős vezető: Hazai György
Budapest, 1989., Nyomdai táskaszám: 18424

Felelős szerkesztő: Dr. Egri Pál
Műszaki szerkesztő: Sándor István
Megjelent: 2 (A/5 ív) terjedelemben
HU ISSN 0460-5829

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZPONTI HIVATALA

BUDAPEST, 1989. JÚNIUS 16.

Minisztertanácsi határozatok

1046/1989. (IV. 7.)
Mth.

a Minisztertanács Tudománypolitikai Kollégiumáról . 80

A Magyar Tudományos Akadémia
Elnökségének határozatai

1/1989. sz. hat.	az akadémiai törvény-koncepció tervezetéről	81
2/1989. sz. hat.	alkalmi bizottság kiküldéséről	82
3/1989. sz. hat.	alkalmi bizottság kiküldéséről	82
4/1989. sz. hat.	alkalmi bizottság kiküldéséről	82
5/1989. sz. hat.	a TMB egyes tagjai kinevezésére vonatkozó javaslat- ról	83
6/1989. sz. hat.	a határainkon kívül élő magyar származású tudósok tudományos életünkbe történő bekapcsolódását segítő nyilvántartási rendszer kialakításáról	83
7/1989. sz. hat.	„A település és a technikai fejlődés kölcsönhatása, különös tekintettel az elmaradott régiókra” c. témáról	84
8/1989. sz. hat.	az akadémiai könyv- és folyóiratkiadás helyzetéről . . .	85
9/1989. sz. hat.	a nemzetközi posztgraduális képzés Magyarországon történő megindításának akadémiai kezdeményezésé- ről	86
	Az elnökség egyéb állásfoglalásai	86

Főtitkári utasítások

1/1989. (A.K.5.)
MTA—F. sz. utasítása Magyar Tudományos Akadémia Kutatási Alapjának
képzéséről és felhasználási rendjéről 87

Közlemények

9008/1989. (S.K.3.)
KSH sz. közlemény

TMB tájékoztató

a gazdasági szervezetek adatszolgáltatási forma szerinti csoportosításának módosításáról	88
doktori és kandidátusi fokozatok odaítéléséről	88
Pályázati felhívások	90
Személyi hírek, kitüntetések	94
A Magyar Tudományos Akadémia elnökének és főtitká- rának, valamint a Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárának fogadóórája	94

Minisztertanácsi határozatok

A Minisztertanács 1046/1989. (IV. 7.) MT

határozata

a Minisztertanács Tudománypolitikai Kollégiumáról

1. A Minisztertanács a társadalompolitikai feladatokat ellátó államminiszter véleményező, tanácsadó szervként Tudománypolitikai Kollégiumot (a továbbiakban: Kollégium) hoz létre. A Kollégium véleményező, tanácsadó tevékenysége kiterjed a tudományos kutatással és kísérleti fejlesztéssel, a műszaki fejlesztéssel, a felsőoktatással, az új felismerések alkalmazásának elősegítésével, s az előzőekhez kapcsolódó értelmiségpolitikai tennivalókkal összefüggő feladatokra.

2. A Kollégium:

a) segíti a kormányzati tudománypolitika kialakításával és elvi irányításával, a kutatás-fejlesztés, a felsőoktatás és a műszaki fejlesztés összehangolásával kapcsolatos feladatok teljesítését;

b) közreműködik a Minisztertanács és az illetékes országgyűlési bizottságok közötti kapcsolatok ápolásában;

c) figyelemmel kíséri a tudományos kutatóintézetek, a felsőoktatási intézmények, a vállalkozói szervezetek közötti kapcsolatok alakulását, az e területeken dolgozó értelmiség helyzetét;

d) rendszeresen véleményt cserél a kutatás-fejlesztés, a felsőoktatás területén működő érdekvédelmi szervezetekkel, a kutatási, szakmai társaságokkal a kormányzati feladatok megvalósításának elősegítése érdekében;

e) megvizsgálja a Kormány, illetve a Kollégium tagjai által kiemelkedő fontosságúnak tartott, s hatáskörébe tartozó kérdéseket;

f) véleményezi a Kormány középtávú és hosszútávú kutatási-fejlesztési, felsőoktatási koncepcióit, elgondolásait;

g) figyelemmel kíséri a kutatás-fejlesztés, a felsőoktatás kormányzati, illetve vállalati forrásainak alakulását, a folyamatokat alapvetően befolyásoló gazdasági szabályozók hatását;

h) szorgalmazza a kutatás-fejlesztésnek, a felsőoktatásnak a nemzetközi integrációs folyamatokba történő intézményes bekapcsolódását.

3. A Kollégium elnöke: a társadalompolitikai feladatokat ellátó államminiszter.

A Kollégium titkárát a Kollégium elnöke bízza meg.

Tagjai:

- a Magyar Tudományos Akadémia elnöke,
- a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára,
- a művelődési miniszter,
- az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke,
- a belügyminiszter megbízottja,
- az ipari miniszter megbízottja,
- a közlekedési, hírközlési és építésügyi miniszter megbízottja,
- a környezetvédelmi és vízgazdálkodási miniszter megbízottja,
- a külügyminiszter megbízottja,
- a mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter megbízottja,
- az Országos Tervhivatal elnökének megbízottja,
- a pénzügyminiszter megbízottja,
- a szociális és egészségügyi miniszter megbízottja,
- az Országos Tudományos Kutatási Alap Bizottságának elnöke,
- a Kollégium elnöke által felkért szakértők, továbbá tagként vagy állandó meghívottként
- az érdekvédelmi és társadalmi szervezeteknek, intézményeknek a Kollégium elnöke által felkért képviselői.

4. A Kollégium szükség szerint, de legalább negyedévenként egyszer tart ülést. Az ülésekről a Kollégium elnöke tájékoztatja a Minisztertanácsot.

5. A Kollégium maga határozza meg ügyrendjét, munkatervét.

6. A Kollégium működésével összefüggő titkársági feladatokat a Minisztertanács Hivatala látja el.

7. Ez a határozat a közzététele napján lép hatályba.

Németh Miklós s. k.,
a Minisztertanács elnöke

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI*

az 1989. január 31-én megtartott üléséről (1–6. számú határozatok)

Előterjesztés az akadémiai törvény- koncepció tervezetéről

A Magyar Tudományos Akadémia 1988. szeptemberi, rendkívüli közgyűlése határozatának megfelelően az MTA elnöke és főtítkára egy, az Akadémiáról szóló törvény megalkotása céljából alkalmi bizottság kiküldését kezdeményezte. Az alkalmi bizottság elnöke a törvény koncepció-tervezetének első változatát terjesztette megvitatásra az Elnökség ülése elé.

A bizottság elnöke — az MTA elnökével és főtítkárával történt konzultáció után — tájékoztatta az elnökséget a törvény elkészítése „menetrendjéről”, amely szerint a koncepció-tervezetet az 1989. évi közgyűlés véglegesítené, s még ebben az évben sor kerülne a törvény és az MTA alapszabálya végleges szövegének kialakítására.

A koncepció tervezetéből az alkalmi bizottság elnöke a leglényegesebb motívumokra szóban is felhívta a figyelmet. Így kiemelte azt az elképzelést, hogy az Akadémia váljon önkormányzattá, amelynek közcélú feladatai vannak és saját vagyonnal rendelkezik. A saját vagyon természetesen nem zárja ki az állami költségvetésből való részesedést további szükségességét. A koncepcióból — az előterjesztők szándéka szerint — látszania kell annak, hogy az Akadémia nyitni kíván úgy befelé mint kifelé, és továbbra is a magyar tudományos élet csúcsszerveként kíván funkcionálni.

Az előterjesztőhöz intézett kérdések is elsősorban a kiemelt témákra vonatkoztak, így az Akadémia pénzügyi helyzetének biztonságára, a kormány új szerepére a tudományirányításban, az állami támogatás szükséges mértékére, a felelősség megosztására.

A kérdésekre adott választ igen élénk vita követte. A felszólalók egyetértettek abban, hogy az Akadémiáról most, a legutóbbi magas szintű szabályozás óta bekövetkezett változások miatt szükséges törvényt alkotni, és hogy ez a törvény hosszú időre meghatározza az MTA cselekvési irányát, körét, a lehetőségeit.

A koncepció tartalmára vonatkozóan megfogalmazódtak olyan elképzelések, amelyekkel a felszólalók szükségesnek tartották azt megerősíteni, esetleg kiegészíteni. Így teljes egyetértéssel találkozott az Akadémia autonóm szervezetté való átalakulásáról leírt gondolat. Többen is támogatták azt az elképzelést, hogy a törvényben legyen rögzítve az Akadémiának az a jogosítványa, hogy tudományos fokozatot ad. Egyetértettek abban is, hogy a törvény létrehozása alkalmat ad az Akadémia „rendes tagja”, illetve „levelező tagja” intézmény újragondolására és annak megfontolására,

hogy a külföldi tag intézményét bevezessék-e. Érvék hangoztak el a jelenlegi rendszer megtartása mellett is, de többen úgy érezték, hogy itt is változtatni kell. Lehetőséget láttak a kialakítandó új gazdálkodási rendszerben arra is, hogy az Akadémia a saját eszközeit szociális ügyekre is felhasználhassa.

Az alapelvek rögzítését tartották nagyon fontosnak, egy aránylag rövid, érthetően fogalmazott törvényben. Külön is említették a vita során az alapelvek között a kutatói szabadság deklarálása szükségességét. Úgy vélték, hogy a szervezeti, működési elveken túl a törvénynek mindezek garanciáiról is kellene rendelkeznie.

Többen is úgy vélték, hogy a „tudományirányítás” fogalma megváltozott. Az Akadémiának az irányításról a tehetségek (és nem a tárcák) támogatására kellene áttérnie. Az eddigieknél nagyobb szerepet kellene vállalnia az Akadémiának a tehetségek felkutatásában, nevelésében, az információ ellátásában, a publikációs lehetőségek biztosításában.

Többen is foglalkoztak felszólalásukban azzal, hogy a törvényben is rögzíteni kellene az Akadémiának az intézeteihez való viszonyát.

Az Akadémia elnöke vitazárójában megköszönte az előterjesztők rendkívül értékes, igen gyors és alapos munkáját. Úgy ítélte meg, hogy szükséges változtatni, de arra vigyázni kell, hogy a változtatás ne hozza magával a jelenlegi helyzet romlását. A tervezett autonóm testületet saját tulajdonnal és költségvetési szervezatként együtt kell kialakítani. Az Akadémia soha nem jelentette csak az akadémikusok összességét, tehát hamis az az alternatíva, hogy „nagy Akadémia” vagy „kis Akadémia”. A törvényben ki kell fejeződnie annak, hogy a bizottságok szerepe növekszik, és alulról való szerveződéssel épülnek fel. Elvesztette tartalmát a „rendes”, illetve a „levelező” tag. A törvényalkotás erre vonatkozóan is olyan lehetőséget kínál, amellyel élni kell. Ugyanakkor a külföldi tagság bevezetése nem látszik célszerűnek. Egyetértett az MTA elnöke azokkal, akik rövid törvény megfogalmazásával értették egyet. A részletek kifejtésére a törvénnyel egyidőben kidolgozandó alapszabályokban kell lehetőséget találni.

A vitáról egyebekben szó szerinti jegyzőkönyv készült.

Az Elnökség 1/1989. számú határozata

Az Elnökség

1. köszönetét fejezi ki az alkalmi bizottságnak értékes munkájáért,

2. felkéri a bizottságot, hogy az elnökségi vitában elhangzottak figyelembevételével dolgozza át a tervezetet és ezt követően küldje meg a tudományos osztályoknak megvitatásra.

* A nem teljes szöveggel közölt határozatokat az Akadémia tagjai részére — kérésükre — tájékoztatásul megküldi a Tudományos Testületi Titkárság.

Javaslat**az 1989. évi Akadémiai Aranyérem odaítélését előkészítő elnökségi alkalmi bizottság összetételére**

Az MTA elnöke által írásban előterjesztett javaslatot az Elnökség az alábbiak szerint fogadta el.

Az Elnökség 2/1989. számú határozata

1. Az 1989. évi Akadémiai Aranyérem odaítélésének előkészítésére az Elnökség az alábbi összetételű alkalmi bizottságot küldi ki:

a bizottság elnöke:

Ujfalussy József alelnök

a bizottság tagjai:

Márta Ferenc alelnök

Tigyi József alelnök

a bizottság titkára:

Baksay Zoltán, a Személyzeti Főosztály vezetője

2. A bizottság írásban terjessze javaslatát az Elnökség márciusi ülése elé.

Javaslat**az 1989. évi Akadémiai Díjak odaítélését előkészítő elnökségi alkalmi bizottság összetételére**

Az MTA elnöke által írásban előterjesztett javaslatot az Elnökség elfogadta.

Az Elnökség 3/1989. számú határozata

1. Az Elnökség az 1989. évi Akadémiai Díjak odaítélésének előkészítésére az alábbi összetételű alkalmi bizottságot küldi ki:

a bizottság elnöke:

Ujfalussy József alelnök

a bizottság tagjai:

Márta Ferenc alelnök

Tigyi József alelnök

Beck Mihály választott elnökségi tag

Berényi Dénes választott elnökségi tag

Fülöp József választott elnökségi tag

Klaniczay Tibor választott elnökségi tag

Pach Zsigmond Pál választott elnökségi tag

Pásztor Emil választott elnökségi tag

Polinszky Károly választott elnökségi tag

Somos András választott elnökségi tag

Stefanovits Pál választott elnökségi tag

Szentágothai János választott elnökségi tag

Vámos Tibor választott elnökségi tag

a bizottság titkára:

Baksay Zoltán a Személyzeti Főosztály vezetője

2. A bizottság terjessze javaslatát az Elnökség márciusi ülése elé.

Javaslat**az 1989. évi Akadémiai Újságírói Díj odaítélését előkészítő elnökségi alkalmi bizottság összetételére**

Az MTA Elnöke által írásban előterjesztett javaslatot az Elnökség egyhangúlag elfogadta.

Az Elnökség 4/1989. számú határozata

1. Az Elnökség az 1989. évi Akadémiai Újságírói Díj odaítélésének előkészítésére az alábbi összetételű alkalmi bizottságot küldi ki:

a bizottság elnöke:

Ujfalussy József alelnök

a bizottság tagjai:

Márta Ferenc alelnök

Tigyi József alelnök

Beck Mihály választott elnökségi tag

Berényi Dénes választott elnökségi tag

Fülöp József választott elnökségi tag

Klaniczay Tibor választott elnökségi tag

Pach Zsigmond Pál választott elnökségi tag

Pásztor Emil választott elnökségi tag

Polinszky Károly választott elnökségi tag

Somos András választott elnökségi tag

Stefanovits Pál választott elnökségi tag

Szentágothai János választott elnökségi tag

Vámos Tibor választott elnökségi tag

a bizottság titkára:

Baksay Zoltán, a Személyzeti Főosztály vezetője

2. A bizottság terjessze írásos javaslatát az Elnökség márciusi ülése elé.

Javaslat**az MTA Elnökségének a TMB egyes tagjainak kinevezésére**

Az MTA elnöke által benyújtott előterjesztés szerint a Minisztertanács 1988. július 12-i határozata óta, amellyel a Tudományos Minősítő Bizottság összetételét megállapította, a tagok közül Grastyán Endre, az MTA levelező tagja, Kisfaludy Lajos, az MTA levelező tagja és Szűcs Jenő, a történelemtudomány doktora elhunyt. Az előterjesztő — a TMB elnökével egyetértésben — a megüresedett helyek betöltésére tett javaslatot, amelyet az Elnökség elfogadott.

Az Elnökség 5/1989. számú határozata

Az Elnökség az előterjesztést elfogadja és felkéri elnökét, hogy Hunyady György, a pszichológiai tudomány doktora, Lempert Károly, az MTA rendes tagja, valamint Várkonyi Ágnes, a történettudomány doktora TMB taggá való kinevezésére tegyen előterjesztést a Minisztertanácsnak.

Javaslat

a határainkon kívül élő magyar vagy magyar származású tudósok tudományos életünkbe történő bekapcsolódását segítő nyilvántartási rendszer kialakítására

Az Akadémia elnökének és főtítkárának közös előterjesztése szerint kívánatos egyre intenzívebben és szélesebb körben segíteni az országhatárunkon kívül felhalmozódott értékek hazai beépülését. Az Akadémia koordináló feladatvállalásával szükséges folytatni a külföldön élő magyar vagy magyar származású tudósok (kutatók, egyetemi oktatók, tudományos menedzserek) adatainak összegyűjtését, közzétételét, de bővíteni kell az eddigi ismereteket és létre kell hozni az adatok hozzáférhetőségét is biztosító, korszerű nyilvántartási rendszert. Az Elnökség az előterjesztésben foglaltakkal egyetértett.

*Az Elnökség 6/1989. számú határozata***Az Elnökség**

1. egyetért a határainkon kívül élő magyarság szellemi értékeinek hazai befogadását, a magyar vagy magyar származású tudósok tudományos közéletünkbe történő bekapcsolódását elősegítő korszerű nyilvántartási rendszer kialakításával.

2. megbízza az MTA Kutatás- és Szervezőelemző Intézetét, hogy a nyilvántartást 1989. decemberig hozza létre.

3. felkéri a tudományos osztályokat és bizottságaikat, hogy segítsék a nyilvántartás kialakítását.

*Az Elnökség egyéb állásfoglalásai***Az Elnökség**

1. hosszú, részletekbe menő vita után egyetért azzal, hogy elnöke elvállalja a Kormány újonnan megszervezendő Tanácsadó Testületnek elnöki tisztségét;

2. tudomásul veszi a december 20-ai ülése óta eltelt időszak legfontosabb akadémiai eseményeiről készített beszámolót;

3. egyetért azzal, hogy az 1949. évi akadémikus visszaminősítések és kizárások elvi kérdéseinek vizsgálatáról készített jelentés a tudományos osztályok véleményének ismeretében kerüljön elnökségi megvitatásra;

4. elfogadja az MTA Székháza rekonstrukciójáról szóló tájékoztatót azzal, hogy a rekonstrukció tervét a véglegesítés előtt még megtárgyalja.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI*

az 1989. február 28-án megtartott üléséről (7—9. sz. határozatok)

Előterjesztés „A településfejlesztés és a technikai fejlődés kölcsönhatása, különös tekintettel az elmaradott régiókra” c. interdiszciplináris témában

Az Elnökség 16/1986. sz. határozatában „A településfejlesztés és a technikai fejlődés kölcsönhatása, különös tekintettel az elmaradott régiókra” címmel interdiszciplináris téma kidolgozását határozta el, s megbízta a Műszaki Tudományok Osztályát — más tudományos osztályok bevonásával — a feladat elvégzésére. Az Osztály felkérte a felügyelete alatt működő Településtudományi Bizottságot, hogy az Agrár-, a Gazdaság és Jog-, valamint a Föld-, és Bányászati Tudományok Osztályai illetékes bizottságai által kijelölt szakemberek részvételé-

vel szervezzen munkabizottságot a téma kidolgozására.

A téma tartalmi felépítésére vonatkozó javaslatot — az Osztály állásfoglalást követően — az Elnökség 1987. decemberi ülésén megvitatta és elfogadta. E tematika alapján munkabizottság az előterjesztést kidolgozta, melyet a Műszaki Tudományok Osztálya megvitatott.

Az előterjesztés első része a településfejlesztés és a technikai fejlődés kölcsönhatását vizsgálta. Egyrészt olyan szempontból, hogy a technikai fejlődés hogyan segítheti, miképpen gyorsíthatja fel a települések fejlődését, hogyan járulhat hozzá a lakosság életkörülményeinek, egészségügyi-szociális helyzetének javulásához. Másrészt vázolta településeinek helyzetét, alkalmasságát a technikai fejlődés új eredményeinek fogadása és továbbítása feltételeit illetően.

A technikai fejlődés a településekben a legmarkánsabban az infrastruktúra fejlettsége, korszerűsége révén nyilvánul meg.

* A nem teljes szöveggel közölt határozatokat az Akadémia tagjai részére — kérésükre — tájékoztatásul megküldi a Tudományos Testületi Titkárság.

Kulcsfontosságú a technikai fejlődés gyorsítása — a településfejlesztés szempontjából is — olyan ágazatokban, mint a hírközlés fejlesztése, javítása, a közlekedés, szállítás korszerűsítése. Ez ösztönözheti azon húzóágazatok fejlesztését, amelyek közvetlen és közvetett hatásuk révén meghatározzák a települések gyorsabb átalakulását, kedvezőbb feltételeket létesítenek a termelés és a szolgáltató tevékenységek számára. Nemcsak a technikai fejlődés követelményei, hanem a környezeti feltételek romlásának megakadályozása miatt is elengedhetetlenül szükséges a szennyvízelvezetés és tisztítás javítása, a műszaki fejlődés kínálta korszerű eszközök és eljárások alkalmazása.

Alapvető kérdés a technikai fejlődés terjedési sebességének gyorsítása szempontjából a települések, elsősorban a városok szélesebb körének alkalmazása, fejlesztése az innovációk fogadására, innovációt kibocsátó képességének erősítésére (melyek egyben elősegítik a műszaki kultúra és az általános kultúra színvonalának növekedését). Ez döntő feltétele a kiegyensúlyozottabb településfejlesztésnek és a technikai fejlődés gyorsításának. Ennek révén teremthetnek meg különféle intézmények és termelő ágazatok telephely-választásának kedvezőbb feltételei, segíthető elő a foglalkoztatási struktúra szélesítése, a többrétegű társadalom kialakulása, következményeiben az önszerveződésű helyi közösségek szerepének erősítése. Alapvető kérdés a szakemberképzés javítása, a szellemi infrastruktúra fejlesztése.

A technikai fejlődés gyorsítása településeinkben a társadalmi-gazdasági stabilizáció megvalósításának egyik fontos — még talán kevésbé hangsúlyozott — feltétele.

Az előterjesztés második része az elmaradott régiókkal foglalkozott.

Az elmaradott térségek fejlesztésében döntő szerepe van az infrastruktúra, jelesen az alapinfrastruktúra (villamos energia és egészséges ivóvíz ellátás, a keletkező szennyvizek elvezetése-tisztítása, szilárd burkolatú út, nyilvános távbeszélő állomás, az alapvető élelmiszerekhez való hozzáfutást, szociális ellátást és egészségügyi szolgáltatást biztosító intézmények) kiépítésének, korszerűsítésének. Csak ennek révén segíthető elő az elmaradott térségek helyzetében az elmozdulás, a kíváncsúság, illetve szükséges irányba. Ennek hiányában bármifajta intézkedés, elhatározás nem éri el a kívánt célt.

A téma megkülönböztetett fontosságára való tekintettel, mielőbb szükséges és indokolt lenne olyan kutatások folyamatba tétele, melyek a technikai fejlődés és településfejlesztés kölcsönhatásait a hazai konkrét viszonyok alapján vizsgálnák, s ennek nyomán fogalmazódna meg azok a konkrét intézkedések, melyek révén a településfejlesztésben a technikai fejlődés gyorsulása várható. További vizsgálatok szükségesek többek közt a települések egymás közti kapcsolata és munkamegosztása műszaki fejlettséget követelő, illetve fékező hatásának feltárására.

Az előterjesztés felett élénk vita alakult ki. Minden hozzászóló szükségesnek tartotta a téma

vizsgálatának folytatását, az előterjesztés továbbfejlesztését, kiegészítését. Elhangzott olyan észrevétel, hogy célszerű lenne foglalkozni a mezőgazdaság technikai fejlődésének a települések fejlődésére gyakorolható hatásával, következményeivel (különösen a mezőgazdasági infrastruktúra — öntözés, geometrikus energia széles körű hasznosítása stb. — vonatkozásában). Az infrastruktúra fejlesztése a technikai fejlődés gyorsításának meghatározó tényezője a településekben is. Szükséges lenne az infrastruktúra-fejlesztés új módszereinek, formáinak vizsgálata. Az „infrastruktúra” nemcsak az elmaradott régiók fejlesztésének döntő kérdése, hanem meghatározó szerepe van az ország fejlettebb térségeinek, városainak, így a fővárosnak is a fejlődésében. Különösen kiemelt fontosságú a távközlés infrastruktúrájának fejlesztése. Az elmaradott régiók fejlesztésében kulcsszerepe lehet a kisüzemeknek.

A vitában elhangzott még, hogy hasznos lenne az előterjesztés megállapításainak, javaslatainak beépítése az új kormányprogramba. Célszerű lenne szélesebben vizsgálni az egészséges ivóvízellátás biztosításának a keletkező szennyvizek elvezetésének elhelyezésének és kezelésének feltételeit, az ezzel kapcsolatos tennivalókat.

Új terület- és településfejlesztési politikára van szükség, mely kedvezően befolyásolja a kis települések helyzetét, fejlődésük feltételeit — említette több hozzászóló, rámutatva, hogy helytelen lenne a kisközségek elszorítása vagy összevonásuk erőltetése. Döntő kérdés minden vonatkozásban az emberi tényező szerepének gondosabb számbavétele, érvényesítése.

Az előterjesztő lényegében egyetértett az észrevételekkel, javaslatokkal. Kiemelte, nem lehet a településpolitika minden kérdését ezen az előterjesztésen számon kérni.

Az elnök összefoglalójában megköszönve a munkát, az előterjesztést értékes anyagnak és jelen formájában is jó kiindulásnak minősítette a további munkához. Rámutatott a mezőgazdaság-élelmiszeripar jelentőségére az elmaradott régiók fejlesztésében, az adottságok hasznosításában. Szólt az ipar szerepének helyes — korábbi ideológiai beidegződésektől mentes — értelmezéséről a fejlesztésben. Megállapította, hogy a korábbi településpolitika hibásan kezelte a falusi települések problémáit. Hangsúlyozta a vitában elhangzott észrevételek, javaslatok figyelembevételét a további munkában.

Az Elnökség 7/1989. számú határozata

Az Elnökség

1. megköszöni az előterjesztést kidolgozó munkacsoport munkáját;
2. szükségesnek tartja a munka továbbfolytatását, a tematika kiszélesítését;
3. javasolja az előterjesztés hasznosítását az új kormányprogram kidolgozása során.

Előterjesztés az akadémiai könyv- és folyóiratkiadás helyzetéről az 1988. év tükrében

Az Akadémia Elnöksége 20/1986. számú határozatával — 1987-re ideiglenes jelleggel — az akadémiai könyvtervek összeállításának és az akadémiai könyvkiadás mechanizmusának új modelljét léptette életbe. Ezt az új modellt az Elnökség később — az ideiglenes jelleg megtartásával — 1991 decemberéig meghosszabbította. A Kiadói Tanács elnöke által most benyújtott előterjesztés az új modell működéséről a két év tapasztalatai birtokában csak egy tájékoztatást tud adni, átfogó áttekintést csak hosszabb időszak eltelte után lehet készíteni.

Az előterjesztő a bevezetőben javasolta, hogy az akadémiai könyv-, és folyóirat-kiadás újabb átfogó szabályozására a jelenlegi mechanizmus ideiglenes jellegének a feloldása, tehát 1991 után kerítsen sort az Elnökség. Az előterjesztés könyvkiadásról szóló része megállapítja, hogy az 1988. év eredményei jelentősen elmaradnak az 1987-ben elért eredményektől, javasolja, hogy e visszaesés okának feltárására kérje fel az Elnökség az Akadémiai Kiadó és Nyomda főigazgatóját; aggasztó jelenségként említi a szerzők hibájából történő határidő-módosításokat.

Az előterjesztés könyvkiadással foglalkozó része felhívja továbbá az Elnökség figyelmét arra, hogy az állami dotáció reálértékének folyamatos és jelentős csökkenése miatt a megjelentethető tudományos művek mennyisége folyamatosan csökken, valamint tartalmazza az előterjesztő javaslatát az 1990. évi dotáció szétosztására. Megfontolásra ajánlotta az Elnökségnek az előterjesztő az 1990-re meghatározott felosztást már most 1991-re is kiterjeszteni.

Az előterjesztés szerint a kiadó a folyóiratkiadás területén figyelemre méltó eredményeket ért el, ugyanakkor a jelentősebb eredmények elérését gátolja a kéziratleadás késése, a korrektúra-fordulók túlságos elhúzódása stb. A folyóiratkiadásra a kiadó külön állami dotációt nem kap. A Kiadói Tanács elengedhetetlennek tartja a folyóiratkiadás veszteségeinek folyamatos, átgondolt csökkentését. Ennek érdekében öt pontból álló javaslatot tartalmaz az előterjesztés.

Az előterjesztésről igen kritikus hangvételű élénk vita alakult ki:

Többen is megkérdőjelezték az Akadémiai Kiadó és Nyomda létjogosultságát, azaz, hogy szükség van-e ma az Akadémiának saját kiadóra és saját nyomdára. Javasolták, hogy ennek a kérdésnek a megvizsgálására küldjön ki bizottságot az Elnökség. A vita során az a többségi vélemény alakult ki, hogy a tudományos könyv- és folyóiratkiadás akadémiai bázisára továbbra is szükség van, de — tekintettel a rohamos technikai fejlődésre, az új sajtótörvényre, az Akadémiáról szóló új törvényre — valóban újra kell gondolni a kiadói tevékenységet, mert radikális változtatásokra van szükség. Rámutatott arra is, hogy az eddigieknél jobban be kell vonni az osztályelnököket a kiadói tervező munkába. Elhangzott az a javaslat is, hogy a veszteséges folyóiratok támogatása helyett a

műszaki színvonalat kellene emelni és folytatni a megkezdett decentralizálást. Szükség van a Kiadói Tanács és a Vállalat jogkörének pontosabb, világosabb elhatárolására.

A Kiadó főigazgatója hozzászólásában — részben a vitában elhangzottakra is reagálva — úgy vélte, hogy a folyóiratkiadásra, annak ellenére, hogy veszteséges, szükség van, mert cserealapot biztosít külföldi egyetemekkel, akadémiaikkal és konvertibilis bevételt is jelent. Egyetértve több felszólalóval, a folyóiratok színvonalának emelését sürgette. Nem értett egyet azzal a javaslattal, hogy az állami dotációt az osztályok használhassák fel, mert az a Kiadó tevékenységének ellehetetlenüléséhez vezetne. Egyetértett a helyzet komplex megvizsgálásának szükségességével.

Az Akadémia elnöke vitázárójában köszönetet mondott a Kiadói Tanács elnökének a helyzetet felismerő és feltáró előterjesztésért. A vita alapján azt indítványozta, hogy az előterjesztés határozati javaslatának 4., 6., 7. és 8. pontját az Elnökség fogadja el, a továbbiakban pedig úgy határozzon: szükség van az országos tudományos feladatok elvégzéséhez az Akadémiai Kiadóra, azonban kiadói politikáját és kiadói tevékenységét radikálisan át kell alakítani. Ennek érdekében küldjön ki egy bizottságot az Elnökség. Az Elnökség, elnöke javaslatával egyetértett.

Az Elnökség 8/1989. számú határozata

Az Elnökség

1. szükségesnek tartja, hogy az Akadémiai Kiadó és Nyomda továbbra is a tudományos könyv- és folyóiratkiadás akadémiai bázisa legyen,

2. a kiadói munka radikális változtatását látja szükségesnek

3. felkéri Király Tibor mb. főtítkárhelyettesét, hogy a Kiadói Tanács elnöke és az Akadémiai Kiadó és Nyomda főigazgatója, valamint Akadémián kívüli szakértők bevonásával is alakítson bizottságot a radikális változtatás lehetőségeinek megvizsgálására és javaslatát 3 hónapon belül terjessze elő,

4. feltételezve, hogy az 1989. évi 58 millió forint dotáció változatlan marad — az egyes tervező egységek 1990. évi forintkeretét a következőképpen határozza meg:

Központi keret:	1 500 000. —
I. osztály	16 000 000. —
II. osztály	14 000 000. —
III. osztály	3 000 000. —
IV. osztály	5 500 000. —
V. osztály	3 200 000. —
VI. osztály	4 400 000. —
VII. osztály	1 200 000. —
VIII. osztály	2 400 000. —
IX. osztály	4 000 000. —
X. osztály	2 800 000. —
Összesen	58 000 000. —

Változatlan összegű dotáció esetén ezt a felosztást tekinti érvényesnek az Elnökség az 1991. évre is.

5. Egyetértve a Kiadói Tanács javaslatával, kéri az Akadémia főtítkárát, hogy az állami dotáció 1989. évi és várható 1990. évi összegét tekintse egy egységnek, és járuljon hozzá ahhoz, hogy a Kiadói Tanács által jóváhagyott 1989. évi terv realizálásából adódó, az ez évi dotáció összegét esetleg meghaladó költségeket a kiadó előlegként megkaphassa az 1990. évi dotáció terhére.

6. 1989-től az akadémiai könyvkiadásra fordítható állami dotációt az Akadémia költségvetése tartalmazza. Ennek megfelelően javasolja az Elnökség az Akadémia főtítkárának, hogy az éves dotáció felhasználását — módosítva az 1/1988. sz. elnökségi határozat 2.1.9. pontját is — a következő módon szabályozza:

a) Ha az elfogadott éves könyvkiadási terv realizálásához az évi dotáció bármilyen okból nem használná fel teljesen, a maradvány a következő évi dotáció mellett — többletként — szintén a könyvkiadásra fordítandó.

b) Ha azért van maradvány, mert a kézirat a kiadó vagy a nyomda hibájából nem jelent még, a következő év tervébe átkerülő kézirat magával viszi kiadásra tervezett költséget, illetve annak fel nem használt részét is. A kiadó azonban a megjelentetés költségeként legfeljebb akkora összeget számíthat fel az Akadémiának, mintha a kézirat a tervében megjelent volna. Azaz: a késedelem miatt esetleg jelentkező költségtöbbletet a kiadó köteles öndotációval kiegyenlíteni.

c) Ha a kézirat a szerző vagy az osztály hibájából nem jelenhetett meg, a betervezett összegre az osztály a következő évben többletként automatikusan nem tarthat igényt.

d) Az ilyen módon összegyűlt összeg szétosztásáról a Kiadói Tanács dönt.

7. A 6. pontban említett elnökségi rendelkezés értelmében a vállalat hibájából meg nem jelent kéziratok költségeit a kiadónak a következő évben öndotációval kellett biztosítani. Ezt a rendelkezést az Elnökség — 1988. évi elmaradásról lévén szó — 1989-re vonatkozóan még fenntartja.

Tájékoztató a nemzetközi posztgraduális képzés Magyarországon történő megindításának akadémiai kezdeményezéséről

Az MTA főtítkárhelyettese által előterjesztett tájékoztató megállapítja, hogy az MTA elnöksége többször sürgette, hogy az egyetemek és az Akadémia kutatóintézetei együttműködve teremtsék meg nemzetközi színvonalú posztgraduális képzés feltételeit. Az MTA elnöke és főtítkára 1988-ban tárgyalásokat kezdeményezett külföldi erőforrások bekapcsolására a tudományos kutatás infrastruktúrájának fejlesztésébe és nemzetközi posztgraduális képzést végző intézmény létesítésébe.

Az 1991–95 közötti időszak fejlesztési forrásainak biztosításához időszerű az előkészítés megkezdése. A tájékoztatóval az előterjesztő az ígéretes tárgyalások folytatásához kérte az Elnökség támogatását. A tájékoztató első része a Világbanknak a posztgraduális képzés feltételeinek megteremtésébe

való bekapcsolódásával foglalkozik, míg a második rész javaslatot tartalmaz az amerikai–magyar posztgraduális oktató- és tudományos kutató részvénnytársaság budapesti létesítésére.

Az elnökségi vita során a tájékoztatóban foglaltakat kivétel nélkül minden felszólaló igen nagy jelentőségűnek, fontosnak ítélte. Több javaslat hangzott el, hogy mely tudományágakat kellene még bevonni az elképzelésekbe, illetve, hogy interdiszciplináris megkötésekkel tud újat nyújtani a magyar tudomány. A vidéki tudományos műhelyek bevonását is többen javasolták. Igen fontosnak ítélték az angol nyelvű előterjesztésben található appendix pontos, lehető legjobb összeállítását. Az előterjesztő megköszönve az észrevételeket kérte, hogy a részletekre vonatkozó javaslatokat 1–2 hónapon belül juttassák el hozzá, hogy azokat figyelembe tudja venni. Egyetértett azzal, hogy ennek az elképzelésnek a megvalósításával Kelet- és Nyugat-Európa között az Akadémia „híd” szerepet vállal.

Az Elnökség 9/1989. számú határozata

Az Elnökség

1. köszönetet mond Csurgay Árpád főtítkár-helyettesnek és munkatársainak a végzett munkájukért, az előterjesztett tájékoztatóért és a nemzetközi posztgraduális képzéssel kapcsolatos akadémiai kezdeményezéseket jóváhagyólag tudomásul veszi;

2. felkéri tagjait, hogy az előterjesztéssel kapcsolatos konkrét javaslataikkal 1–2 hónapon belül keressék meg az előterjesztőt;

3. üdvözlí az egyetemek és az akadémiai kutatóintézetek együttműködésére irányuló törekvéseket. Egyetért azzal is, hogy a tudományos kutatás infrastruktúrájának továbbfejlesztésében a hazai műszaki fejlesztés és a nemzetközi posztgraduális képzés igényeit is figyelembe véve, az Akadémia erőfeszítéseket tesz hazai és külföldi anyagi erőforrások bekapcsolására;

4. felhatalmazza az Akadémia elnökét és főtítkárát, hogy részvénytársaság alapító okiratát az Akadémia nevében aláírja. Egyben felkéri az Akadémia főtítkárát, hogy a budapesti iroda felállításához szükséges anyagi és személyi feltételeket biztosítsa;

5. felkéri az Akadémia főtítkárát, hogy a részvénytársaság létrehozásához szükséges 20 000 000. — Ft tőkét az Akadémia költségvetésében 1989. évre biztosítsa.

Az Elnökség egyéb állásfoglalásai

Az Elnökség

1. elfogadta az MTA székháza rekonstrukciójáról készített tájékoztatót

2. tudomásul vette az 1989. január 31-i ülése óta eltelt időszak legfontosabb eredményeiről készített beszámolót

3. tudomásul vette az Orvosi Tudományok Osztálya osztályelnöke bejelentését arról, hogy a CELLADAM-mal kapcsolatos legújabb fejlemé-

nyekről a következő elnökségi ülést röviden tájékoztatja

4. elfogadta, hogy a legközelebbi ülését március 23-án, csütörtökön tarja.

Főtitkári utasítások

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának

1989. (A. K. 5.) MTA-F

u t a s í t á s a

a Magyar Tudományos Akadémia Kutatási Alapjának képzéséről és felhasználási rendjéről

Az állami költségvetési szervek gazdálkodásáról szóló — többször módosított — 19/1980. (IX. 27.) PM sz. rendelet (a továbbiakban: R) 29. § (6) bekezdésében, 86. §-ának (4) bekezdés b) pontjában, illetőleg 88. §-ában foglaltak alkalmazására a pénzügyminiszterrel, a támogatott kutatóhelyek tekintetében a felügyeletet ellátó miniszterekkel egyetértésben a következő utasítást adom ki.

1.

(1) A Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban: Akadémia) Kutatási Alapja (a továbbiakban: AKA)

— az Akadémia irányításával működő kutatóhelyek meghatározott pénzforrásainak részbeni — az Akadémiánál történő — központosításával, továbbá a tárca központi előirányzataiból és más szervektől átcsoportosított összegekből képződő, az Akadémia felelősségével tudományos kutatások támogatására felhasználható, alapszerűen kezelt pénzforrás,

— amelyet közép távú és naptári évre szóló pénzügyi terv alapján a tudománypolitika céljaival, valamint az országos tárca-, illetőleg tárcaközi kutatási tervekkel összehangoltan alakítanak ki.

(2) Az AKA az Akadémia fejezeténél előirányzott, vagy más tárcától, intézménytől átcsoportosított — az (1) bekezdésben foglaltaktól eltérő rendeltetésű — pénzeszközök kezelésére, pénzügyi lebonyolítására is felhasználható. Az AKA-ban felújítási célra képzett összeget az állóeszköz-fenntartási alapon keresztül lehet az intézmények rendelkezésére bocsátani.

(3) Az utasítást alkalmazni kell az Akadémia irányítása alá tartozó, valamint — a felhasználás vonatkozásában — az AKA támogatásban részesülő kutatóhelyeken.

2.

(1) A R. 86. §-a (5) bekezdésében és a (2) bekezdésben megjelölt árbevételek kivételével ráfordításként kell elszámolni és az AKA számlára át kell utalni az eredményérdekeltségben végzett (3. pont) kutatás-fejlesztés, valamint szolgáltatás, termékelőállítás és hasonló más alap-

tevékenységen kívüli feladatok minden negyedév utolsó napjáig elszámolt árbevételének

— az 1989. évben 4%-át,

— az 1990. évben 3%-át.

(2) Az (1) bekezdés szerinti befizetési kötelezettség nem terjed ki:

a) a közös érdekelttségű munkákból, a kutatási eredmények értékesítéséből, hasznosításából származó árbevételre (ideértve a szolgálati találmányok és a munkaviszonyban alkotott szoftverek, szerzői jogi védelem alatt álló kutatási eredmények árbevétel ellenében történő értékesítését a forgalomba került vetőmagok után a nemesítő kutatóhelyet megillető díjat; a meghatározott műszaki-gazdasági eredmény elérésére irányuló és a megbízónál szerződés alapján keletkező gazdasági haszonból a kutatóhely részesedését);

b) a visszterhesen adott megbízások árbevételéből a visszafizetésre fordított összegre.

3.

(1) Eredményérdekeltségi rendszer keretében végezhető feladatok, melyek árbevételéből a 2. pont szerinti befizetést teljesíteni kell:

a) az alaptevékenységbe tartozó olyan állami megbízás alapján végzett kutatás-fejlesztés, amely műszaki, agrár, orvosi vagy természettudományi jellegű, s amelynél a ráfordítások alakulása a tevékenységgel szoros összefüggésben van,

b) az alaptevékenységen kívüli

— gazdálkodó és más szervezetek által kötött — nem állami megbízást jelentő — szerződés alapján, vállalkozásként végzett kutatás-fejlesztés, ha nem költségfinanszírozás történik;

— tudományos célú műszaki és egyéb szolgáltatás, termékelőállítás, valamint hasonló jellegű más feladat,

c) szolgálati találmányok, valamint a szoftver értékesítése; közös érdekelttségű munkák; társaságban való részvétel (1988. évi VI. törvény); leányvállalattal való együttműködés,

d) a kutatáshoz közvetlenül nem kapcsolódó szolgáltatások (pl. intézményi kisegítő szolgálatok: bérleti jogviszony létesítése, intézményi és más gazdasági munkaközösségek, más szervezetek költségtérítése, készletértékesítés, kamatbevétel, xerox tevékenység stb.).

(2) Nem tekinthető eredményérdekeltségűnek a következő — maradványérdekeltségi rendszerben, illetőleg költségfinanszírozással végzett — alaptevékenységet képező feladatok:

a) a kutatóhely költségvetése (eredeti, illetőleg módosított előirányzata) terhére intézményfinanszírozás keretében végzett, saját hatáskörben kijelölt kutatás,

b) a kutatóhely költségvetésében, vagy állami megbízásban történő feladatmeghatározással

- végzett, (1) bekezdés alá nem tartozó költség-finanszírozással támogatott kutatás,
- c) az Országos Tudományos Kutatási Alap (OTKA), valamint — általában — tárca kutatási alap terhére adott állami megbízás,
- d) a kutatóhely érdekeltségi alapja terhére költségintenzív finanszírozott, saját kezdeményezésben meghatározott kutatás,
- e) szerzői jogi védelem alatt álló, munkaviszonyban, munkaköri kötelezettségként végzett tevékenység a szoftver kivételével,
- f) az Akadémia irányítás alá tartozó kutatóhely által más költségvetési szerv részére — az Akadémia előírása vagy azok egymás közötti megállapodása alapján — az önköltség megtérítésével végzett tevékenység,
- g) saját vállalkozásban végzett állóeszköz, készletelőállítás, állóeszközfenntartás.

4.

Az AKA kutatóhelyi működési célra történő igénybevétele kizárólag feladatfinanszírozás formájában történhet a következők szerint:

- a) állami megbízás keretében általában országos és tárcaszintű, valamint tárcaközi kutatási témákra adható megbízás,
- b) kutatási (fejlesztési) szerződés alapján különösen — az új tudományos irányzatok és módszerek kialakítására vagy meghonosítására irányuló, — a tudományosan nagy jelentőségű elméleti vagy gyakorlati — közöttük egyéni — kezdeményezések megvalósítását elősegítő, — az előre nem tervezhető, aktuálisan felmerülő szükségleteket kielégítő és — a különböző politikai, gazdasági döntések tudományos megalapozását szolgáló kutatások támogathatók.

5.

- (1) Az AKA-ból az Akadémia, minisztérium, országos hatáskörű szerv felügyelete alá tartozó költségvetési gazdálkodási és vállalati jövedelem-szabályozási rendszert alkalmazó kutatóhely és — a (2) bekezdésben foglalt szabályok érvényesítésével — egyéni pályázó részére adható kutatási (fejlesztési) támogatás.
- (2) A kutatóhely támogatásáról az Akadémia pénzeszköz átcsoportosítással gondoskodik az állami megbízásban, kutatási (fejlesztési) szerződésben, vagy más módon előzetesen rögzített ütemezéssel. Ha a támogatásban egyéni pályázó részesül, ebben az esetben is a támogatás összegét a kijelölt kutatóhely részére kell átadni.
- (3) A támogatás kizárólag meghatározott feladatokhoz használható fel, annak terhére érvényesen kötelezettséget vállalni a kutatóhely gazdasági vezetőjének vagy az általa felhatalmazott, szervezeti és működési szabályzatban kijelölt dolgozónak az ellenjegyzésével lehet.
- (4) A kutatóhely a támogatásként kapott pénzeszközökkel a rá vonatkozó gazdálkodási (jövedelemszabályozási) rendszer keretében gazdál-

kodik. A feladatok teljesítésének pénzügyi adatait az Akadémia által elrendelt külön adat-szolgáltatásban is közölni kell.

6.

- (1) Az utasítás rendelkezéseit 1989. május hó 2. napját követően elszámolt szerződésekre kell alkalmazni.
- (2) A 4/1986. (A. K. 5.) MTA-F számú utasításban foglalt rendelkezések — magasabb szintű jogszabály rendelkezése alapján — az (1) bekezdés szerinti időponttól nem alkalmazhatók.

Láng István s. k.

Közlemények

A Központi Statisztikai Hivatal elnökének
9008/1989. (SK 3.) KSH

k ö z l e m é n y e

a gazdasági szervezetek adatszolgáltatási forma szerinti csoportosításának módosításáról

A gazdasági szervezetek tulajdonforma és gazdálkodási (vállalatvezetési) forma szerinti osztályozásáról szóló 9004/1985. (SK 2.) KSH közlemény A gazdasági szervezetek adatszolgáltatási forma szerinti csoportosítása című 3. számú melléklete 1989. március 1-jén az alábbiak szerint módosul.

„A gazdasági szervezetek
adatszolgáltatási forma szerinti csoportosítása

Kód
14. számjegy
0 Technikai kód”

Az 1989. március 1-je előtt érvényes kódértékek csak az 1988. évre vonatkozó statisztikai adatszolgáltatásoknál alkalmazhatók.

A gazdasági szervezetek adatszolgáltatási forma szerinti csoportosításának módosításáról szóló 9015/1986. (SK 8.) KSH közlemény 1989. március 1-jén érvényét veszti.

Straub Elek s. k.
a Központi Statisztikai Hivatal
elnökhelyettese

T á j é k o z t a t ó

a TMB Szakbizottságai által odaítélt doktori fokozatokról

Irodalomtudományi szakbizottság

MARTINKÓ ANDRÁS:
(nyugdíjas)

„Az Ómagyar Mária-síralom hazai és európai tükrében” c. értekezése alapján az irodalomtudomány doktora.

WALKÓ GYÖRGY:

(Nagyvilág Szerkesztőség)

„Nibelung-kérdés” c. értekezése alapján az irodalomtudomány doktora.

Közgazdaságtudományi szakbizottság

BARAKONYI KÁROLY:

(JPTE)

„A vállalati tervezés technológiája” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány doktora.

Fizikai, csillagászati szakbizottság

POLÓNYI JÁNOS:

(MTA KFKI)

„Hadron anyag rácson” c. értekezése alapján a fizikai tudomány doktora.

Növénytermesztési szakbizottság

MÁTYÁS CSABA:

(Erdészeti és Faipari Egyetem Sopron)

„Adaptációs folyamatok erdei fák populációiban” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány doktora.

JUHÁSZ NAGY SÁNDORNÉ ZSINKA ÁGNES:
(KÉKI)

„Étkezési zsiradékok hatása experimentális zsírsanyagcsere zavarában” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Agrárökonómiai szakbizottság

LACZKÓ ISTVÁN:

(MÉM STAGEK)

„A gazdaságilag elmaradott hegy- és dombvidéki térségek földhasználatának racionalizálása” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány doktora.

Klinikai Orvostudományi szakbizottság I.

KERPEL-FRONIUS SÁNDOR:

(Orsz. Onk. Int.)

„Citosztatikumok klinikai farmakológiai értékelése” c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Klinikai Orvostudományi szakbizottság II.

BAUER MIKLÓS:

(POTE)

„Tympanoplastica előzetesen végzett radicalis fülműtés üregében” c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

PULAY TAMÁS:

(SOTE)

„A nőgyógyászati rosszindulatú daganatok gyógykezelésének és kórlefolyásának monitorizálása” c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Energetikai szakbizottság

RÁCZ LÁSZLÓ:

(BME)

„Villamos energia rendszerek stabilitása” c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

Elektronikai, számítástechnikai szakbizottság

ZOMBORY LÁSZLÓ:

(BME)

„Elosztott paraméterű rendszerek koncentrált paraméterű modellezése I/O szimuláció céljára” c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

Kémiai tudományi szakbizottság I.

CSERHÁTI TIBOR:

(MTA NKI)

„Bioaktív vegyületek néhány fiziko-kémiai paramétere” c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

GEGUS ERNŐ:

(MTA Vegyipari Anal. Kém. Tsz.-i Cs. Veszprém)

„Színképelemző módszerek fejlesztése mikro- és nyomelemzések céljára” c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

HENCSEI PÁL:

(BME)

„Szilatránok szerkezete” c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

INZELT GYÖRGY:

(ELTE TTK)

„Redoxidfolyamatok és egyensúlyok polimerfilm-elektrodokban” c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

LENDVAY ÖDÖN:

(MTA MŰFI)

„Galliumantimonid és félvezető származékai” c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

VERESS GÁBOR:

(BME)

„Analitikai kémiai jelfolyamat” c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

T á j é k o z t a t ó

**a TMB Szakbizottságai által odaítélt
kandidátusi fokozatokról**

Nyelvtudományi szakbizottság

ALBERT SÁNDOR:

(JATE)

„AZ EKVIVALENCIA MINT FORDÍTÁS-ELMÉLETI KATEGÓRIA (SZEMPONTOK AZ EKVIVALENCIA VIZSGÁLATÁHOZ)” c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

PORDÁNY LÁSZLÓ:

(JATE)

„Irreversible binomials in Hungarian: Phonological and non-phonological constraints on linear order” c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

WILD KATALIN:

(JPTE)

„SYNTAX DER EINGELEITETEN NEBENSATZE IN DEN FULDAUER DEUTSCHEN MUNDARTEN SODUNGARNS” c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

KÖVECSES ZOLTÁN:

(ELTE)

„A düh, büszkeség, és szerelem metaforái” A fogalmak struktúrájának egy lexikai megközelítése” c. (angol nyelvű) értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

*Irodalomtudományi szakbizottság***NYILASY BALÁZS:**

(Szépirodalmi Könyvkiadó)

„AZ ÉLETBIZALOMTÓL AZ EGYENSÚLYHIÁNYIG” c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

*Közgazdaságtudományi szakbizottság***NEZAR KANOVA:**

(külföldi állampolgár)

„Gazdasági tervezés és irányítás Szíriában, különös tekintettel az ipari szektorra” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

VARGA JÓZSEF:

(ÉGSZI SZINVA Szervező és Számítástechnikai Leányvállalat)

„A gépcsere gazdaságossága az állóeszközgazdálkodás folyamatában” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

FREY MÁRIA:

(ÁBMH)

„Kötöttől a rugalmas munkaidő-rendszerek felé” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

TARJÁN TAMÁS GYÖRGY:

(MTA Közgazdaságtudományi Int.)

„Beruházási ciklusok és ráfordítási megoszlások” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

BARICZ REZSŐ:

(MKKE)

„A vállalati tevékenység értékelése” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

FÉSÜS KÁROLY:

(CSEPEL MŰVEK Számítástechnikai Vállalat)

„A vállalati szervező munka fejlesztése (A termelő szervezetek működésének korszerűsítése)” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

KÜLLŐ JÁNOS:

(MTA Közgazdaságtudományi Int.)

„Munkaerőpiac tőkepiac nélkül” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

FAZEKAS KÁROLY:

(MTA Közgazdaságtudományi Int.)

„Munkaerőpiac tőkepiac nélkül” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

MUSTAFA ANWAR MOHAMED:

(külföldi állampolgár)

„A gyártmányfejlesztés gazdasági és iparesztetikai összefüggéseinek vizsgálata értékelemzéssel” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

*Történelemtudományi szakbizottság***HERÉNYI ISTVÁN:**

(nyugdíjas)

„AZ ŐRSÉG JOGINTÉZMÉNYÉNEK KELETKEZÉSE. MŰKÖDÉSE ÉS MEGSZŰNÉSE AZ ŐRSÉG TÖRTÉNETÉBEN (900–1848)” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

BONA GÁBOR:

(MN Hadtört. Int.)

„Tábornokok és törzstisztek a szabadságharcban 1848–49” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

HANGAY ZOLTÁN:

(Tanítóképző Főisk.)

„Rákóczi Zsigmond kora társadalmában” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

PÜSPÖKI NAGY PÉTER:

(külföldi állampolgár)

„Az Árpád-kori vásártartás írott emlékei és azok kritikája az államszervezéstől a tatárjárásig” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

*Pedagógiai szakbizottság***SZENTIVÁNYI ÁGNES:**

(Állami Nyelvvizsga Bizottság)

„A nyelvtudás értékelése – egy lehetséges nyelvvizsga modell” c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

*Matematikai és Számítástudományi szakbizottság***TÓTH BÁLINT:**

(MTA Matematikai Kut. Int.)

„A Brown-mozgás mikroszkopikus elméletéhez – mechanikai és valószínűség-számítási modellek” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

*Növénytermesztési szakbizottság***GILINGERNÉ Dr. PANKOTAI MÁRIA:**

(Növény- és Talajvédelmi Szolgálat Hódmezővásárhelyi Int.)

„Néhány zöldségnövény elemösszetételének alakulása fémtartalmú növényvédőszeres és műtrágyák hatására” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Dr. MURÁNYI ATTILA:
(TAKI)

„Sav hatása a különböző talajokra” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Dr. NGUYEN VAN HUNG:
(külföldi állampolgár)

„A borsó enációs mozaik vírus PEA Enation Mosaic Virus meghatározása és kölcsönkapcsolatai hüvelyespatogén vírusokkal” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

DÓZSA GÁBOR:
(KÉE Élelmiszeripari Főiskolai Kar)

„Univerzális traktorokkal járhatatlan területek erdőfelújításának gépesítése magyarországi viszonyokra alkalmazva” c. — Csehszlovákiában megvédett — értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Állattenyésztési és Állatorvosi szakbizottság

SZÜCSNÉ Dr. PÉTER JUDIT:
(DATE)

„Az almatörköly tartósítása silózással és felhasználása a kérődző állatok takarmányozásában” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Dr. AL ABIDY MUSHTAG:
(külföldi állampolgár)

„Különböző nevelési módszerek hatása a pulykák értékmérő tulajdonságaira” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Dr. TURY ERNŐ:
(Állatorvostud. Egyetem)

„A kubai afrikai sertéspestis járvány patológiája” c. értekezése alapján az állatorvostudomány kandidátusa.

Dr. VARGA LÁSZLÓ:
(ÁTK Genetikai Osztály)

„A házinyúl néhány biokémiai polimorfizmusa és felhasználásuk a nemesítésben” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Dr. JAMIL HANNA:
(külföldi állampolgár)

„A broilercsirke testtömeg-gyarapodásának és vágóértékének vizsgálata az ivartól és a nevelési időtől függően” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Klinikai Orvostudományi szakbizottság I.

Dr. NGUYEN THI THU HA:
(külföldi állampolgár)

„A limfociták kolinerg struktúrái idős korban és különböző típusú demenciákban” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. TIMÁR LÁSZLÓ:
(Fővárosi László Kórház)

„Mononucleosis infectiosa a gyermekkorban” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Gépészeti, kohászati szakbizottság

KIM YONG HO:
(külföldi állampolgár)

„Alacsonyötvöztetésű szerszámacélok szuperképlékeny alakítása” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

LI MYONG SON:
(külföldi állampolgár)

„W 9 típusú, gyengén ötvözött szerszámacél szuperképlékeny állapota” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Energetikai szakbizottság

KÁDÁR ISTVÁN:
(BME)

„Antiduktoros aszinkron motoros hajtások szubharmonikus üzemének számítási módszerei” c. Szovjetunióban megvédett értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

LAKNER ÁRPÁD:
(Dél-Dunántúli Áramszolgáltató V.)

„A háztartási villamosenergia-fogyasztás és terhelés elemzésének módszertani kérdései” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Elektronikai, számítástechnikai szakbizottság

CSOPAKI GYULA:
(BME)

„Hardware leírnyelv rekurzív szintézist támogató tervezési módszer számára” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

NOVÁK ISTVÁN:
(BME)

„Fourier analízátorok alkalmazása nagyfrekvenciás spektrum-figyelésben” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

KÓCZY T. LÁSZLÓ:
(BME HEI)

„Hierarchikus fastruktúrájú tárolt program vezérlésű kapcsolórendszerek rendelkezésre-állási kérdései” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

RISZTICS PÉTER:
(BME)

„Megbízhatóság-teljesítmény vizsgálat számítógépes folyamatirányító rendszerekben” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

RUMEN IVANOV BIMBALOV:
(külföldi állampolgár)

„Dinamikusan újradefiniálható karakterkészletek teletext rendszerben” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Bányászati, földtani, geodéziai és geofizikai szakbizottság

TRAN HONG QUANG:

(külföldi állampolgár)

„Az elektro-optikai távmérés pontosságát és hatékonyságát fokozó módszerek kidolgozása” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

KATONA JÓZSEF:

(Magyar Szénhidrogénip. Kut. Fejl. Int.)

„Tudományos-műszaki kutatási eredmények a fűrási folyadék technológia területén, különös tekintettel a polimer-fém komplex vegyület-rendszerekre” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

JUHÁSZ ERIKA:

(Magyar Állami Földtani Int.)

„A halimbai bauxit felhalmozódásának története litológiai és üledékföldtani jellegei alapján” c. értekezése alapján a földtudomány kandidátusa.

SULYOVSZKY IMRE:

(Geofizikai Kut. V.)

„A szeizmikus pszeudo-akusztikus impedancia számításának elméleti és gyakorlati analízise” c. értekezése alapján a földtudomány kandidátusa.

Kémiai tudományi szakbizottság I.

HOMONNAY ZOLTÁN:

(ELTE)

„Kis mennyiségű ötvözt tartalmazó alumíniumban előforduló intermetallikus fázisok és fázisátalakulások vizsgálata Mössbauer-spektroszkópiával” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

Biológiai szakbizottság I.

Dr. MAJID AL SAGHIER:

(külföldi állampolgár)

„Physical Working Capacity and Welfare of Young Men” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Dr. JULIO HÉCTOR CONCHADO MARTINEZ:

(külföldi állampolgár)

„The effect of physical activity on serum lipids, lipoproteins, glucose and uric in 11–16 year-old school” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Dr. MÉSZÁROS ILONA:

(KLTE)

„Strukturális és ökofiziológia jellemzők másodlagos erdőszegélyekben” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Hadtudományi szakbizottság

HEGYESI JÓZSEF:

(Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskola)

„A fenntartó (haditechnikát üzemben tartó) szakemberek képzési folyamatának megterve-

zése rendszerkutatási eredmények alapján kidolgozott módszerekkel” c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

KOVÁCS KÁROLY:

(BM)

„A magyar fegyveres-erők állománya védelmének -szociális pszichológiai aspektusai” c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

HORVÁTH JÁNOS:

(MN)

„Paraméter-identifikáció algoritmikus biztosítása a repülőgép adaptív irányítása esetén” c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

Tudományos Minősítő Bizottság

PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK

Az MTA Központi Hivatala pályázatot hirdet főosztályvezető-helyettesi állásra

A Természettudományi Főosztályra 1989. július 1-i hatállyal.

A kinevezés meghatározott időre, 5 évre történik. Bérézés a vonatkozó rendeletek szerint.

A pályázóval szembeni követelmények:

- egyetemi végzettség,
- tudományszervezői gyakorlat,
- tudományos publikációs tevékenység,
- egy idegen nyelv ismerete.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázó jelenlegi és korábbi munkahelyét, beosztását, besorolását,
- eddigi tudományszervezői és szakmai tevékenységének ismertetését,
- a tudományos publikációk jegyzékét,
- az idegen nyelvismeret megjelölését.

A pályázathoz mellékelni kell:

- részletes önéletrajzt,
- a pályázó legfontosabb személyi és foglalkozási adatait,
- a munkakör betöltéséhez szükséges oklevelek hiteles másolatát.

A pályázat benyújtásának határideje: 1989. június 1.

A pályázat elbírálását az alapvető munkáltatói jogokat gyakorló vezető által kiküldött bizottság végzi el. A pályázat eredményéről a pályázók 1989. június 15-ig értesítést kapnak.

A pályázatot az MTA Személyzeti Főosztályának vezetőjéhez címezve (Budapest, V. Münnich F. u. 7. 1361) kell benyújtani.

A pályázattal kapcsolatos felvilágosítást az MTA Személyzeti Főosztálya vezetője ad.

Dr. Baksay Zoltán s. k.
főosztályvezető

Az MTA Földrajztudományi Kutató Intézetének igazgatója (Budapest, Népköztársaság útja 62., levélcím: 1388 Budapest, Pf. 64) pályázatot hirdet

tudományos osztályvezetői

munkakör betöltésére. A tudományos osztályvezető feladata az intézeti célok megvalósítása érdekében:

- természetföldrajzi (recens) folyamat vizsgálatok, talajerózió kutatás
- recens folyamatok és környezetvédelem
- a földrajzi információs rendszerek természetföldrajzi alkalmazásai
- agroökológiai kutatások irányítása és végzése
- az intézet, ill. az osztály nemzetközi kapcsolatainak, ügyviteli tevékenységében való részvétel
- feladata továbbá minden olyan tevékenység, amellyel az intézet igazgatója megbízza, valamint a Szervezeti és Működési Szabályzata meghatároz.

Pályázati feltételek

- felsőfokú szakirányú végzettség
- tudományos fokozat
- nemzetközi színvonalú tudományos tevékenység
- idegen nyelvek ismerete, legalább egy idegen nyelvből előadói és vitakészség.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a szakképesítést igazoló okmány hiteles másolatát
- tudományos fokozatról szóló igazolást
- a munkakör ellátására vonatkozó vezetési és tudományos elképzelését
- részletes tudományos önéletrajzot
- erkölcsi bizonyítványt
- minősítést (új keletű)

A pályázatot az MTA Földrajztudományi Kutató Intézetének igazgatójához kell benyújtani a közzétételtől számított 30 napon belül.

Dr. Pécsi Márton s. k.
akadémikus
intézeti igazgató

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS FOGARTY ÖSZTÖNDÍJRA

A Szociális- és Egészségügyi Minisztérium Tudományos Tanácsa és a Magyar Tudományos Akadémia pályázatot hirdet egy, illetve két éves Amerikai Egyesült Államok-beli kutatási ösztöndíjra. A kutatási tanulmányutakat a Fogarty International Center, National Institute of Health és a magyar felek közötti tudományos együttműködési megállapodás teszi lehetővé.

Pályázni lehet:

anatómia, biológia, kémia, genetika, mikrobiológia-immunológia, gyógyszer-tan, fizikai-műszaki tudományok, fiziológia, szociális és viselkedés tudomá-

nyok, statisztika, epidemiológia, computer tudományok, toxikológia kutatási tárgykörökből.

A tanulmányutakra pályázhat minden olyan tudományos kutató, aki egyetemi tanulmányait 1980-ban, illetve 1980 után fejezte be és 1990-ben 35. életévét még nem töltötte be, akinek a tudományos kutatásban már tapasztalata van, képes önálló alap- vagy klinikai kutatásokra, de kutatási karrierje még kialakulóban van. A tanulmányút lehetőséget nyújt a szakmai tudás fejlesztésére, az Egyesült Államokban végzett, egészséghez kapcsolódó kollaboratív kutatásra.

A tanulmányútra pályázhatnak orvostudományi egyetemet végzettek, valamint más diplomával rendelkezők is, akiknek egyetemi doktorátusuk van.

A pályázónak angol felső, illetve középfokú nyelvvizsgával kell rendelkeznie.

A pályázat két fordulóban történik. Az első fordulóban a pályázatnak tartalmaznia kell a következőket:

- önéletrajz (egyetem, továbbképzés, tudományos fokozat, munkahelyek, munkahely telefonszáma, beosztása, egyesületi tagság stb.)
- az eddig végzett kutatások összegezése
- tudományos közlemények jegyzéke
- kutatási terv a tanulmányút alatt, bontva egy-, ill. két évre
 - a javasolt kutatás címe
 - összefoglalás
 - a javasolt kutatás célja (hipotézis)
 - előzetes munkái ebben a témában (háttér)
 - miért javasolja a vizsgálatot, mi újat ad a jelenlegi ismeretekhez (jelentőség)
 - módszer (javasolt módszerek, azok korlátai, stb.)
- kutatási alany (ember, állat stb.)
- adatok analízise, hogyan interpretálja az eredményeket, milyen statisztikai módszereket használ az értékeléshez
- irodalom a javasolt kutatási területről (naprakész, teljes, interpretált)
- a javasolt kutatási téma egy, ill. két év alatt befejezhető-e, melyik része fejezhető be egy év alatt
- Magyarországra való visszatérése után miként hasznosítja a tanulmányút alatt szerzett ismereteit.

Fontos annak megjelölése, hogy az USA mely kutató intézetében, egyetemén szeretné végezni a kutatásokat, kinek a felügyeletével, annak beosztása, kutatási tapasztalatai. Mellékelje a levél másolatát, melyben a javasolt kutatásvezető biztosítja a fogadókészséget a javasolt témában, ha a Fogarty ösztöndíjat elnyeri.

Nevezzen meg több magyar, és ha van külföldi kutatót, akik referenciát adnak tudományos felkészültségéről.

Az első fordulóban a Fogarty ösztöndíj magyar jelölő bizottsága bírálja a beküldött pályázatokat, a beküldött pályázatok közül 6 pályázó vehet részt a második fordulóban.

A második fordulóban a munkatervet egyeztetni kell a fogadó féllel, a Fogarty International Center által adott nyomtatvány szerint. A nyomtatványt csak azok kaphatják meg, akiket erre a magyar jelölő bizottság érdemesnek tartott.

A Fogarty International Center szintén bíraltatja a pályázatokat, a pályázók felkészültségük, munkatervük stb. szerint pontszámot kapnak és az elért pontszámok alapján nyerhetik el az ösztöndíjat.

Az ösztöndíj jóváhagyása kb. 18 hónapot vesz igénybe, az ösztöndíj 1991-ben valósulhat meg.

Az ösztöndíj összege — a kutatási tapasztalattól függően — kb. 18–22 ezer US dollár/év.

A pályázatot a Szociális- és Egészségügyi Minisztérium Egészségügyi Tudományos Tanácsa, Fogarty ösztöndíj magyar Jelölő Bizottsága címére (Budapest 1361 Pf 1) kell küldeni.

A pályázat határideje 1989. november 15.

SZEMÉLYI HÍREK, KITÜNTETÉSEK

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa

SALÁNKI JÁNOS-t, az MTA rendes tagját, az MTA Balatoni Limnológiai Kutatóintézete igazgatóját 60. születésnapja alkalmából, több évtizeden át végzett magas szintű tudományos és vezetői munkásságáért, tudományos közéleti tevékenységéért

SZOCIALISTA MAGYARORSZÁG ÉRDEMREND

kitüntetésben részesítette.

A Magyar Tudományos Akadémia Matematikai Kutató Intézetének pályázata

Középiskolai matematikatanárok részére

A Magyar Tudományos Akadémia Matematikai Kutató Intézete a középiskolai matematikaoktatás színvonalának emelése érdekében ösztöndíjas pályázatot hirdet középiskolai matematikatanároknak. A pályázat által elnyerhető kutatási megbízás egy évre szól (1989. szeptember 1. — 1990. augusztus 31.) és a következő feladatokat tartalmazza:

1. A tudományos kutatómunka a szakirodalmi dokumentáció módszereinek tanulmányozása és esetleges alkalmazásuk a matematika didaktikájának területén.

2. A matematika egy választott fejezetének tanulmányozása és kutatása.

A megbízó Intézet a megbízottaknak havonta utólag 1000.— Ft díjazást folyósít. A szerződés lejártával — a végzett munka minősége alapján megállapított — díjazásra van lehetőség. A pályázók nyújtsanak be szakmai önéletrajzot, (kitérve a nyelvtudásra és eddigi irodalmi tevékenységükre) és előzetes munkatervet; mellékeljék a munkahelyi vezető támogató nyilatkozatát.

A pályázatoknak 1989. június 15-ig kell beérkezniük a következő címre: MTA Matematikai Kutató Intézetének igazgatója, 1053 Budapest, Reáltanoda u. 13–15.

Hajnal András s. k.
akadémikus
igazgató

FOGADÓÓRÁK

Berend T. Iván, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke minden hétfőn 16–17,30 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésre áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden hétfőn 15,30–17 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésre áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14–15 óráig, Mádl Ferenc, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára csütörtökön 10–11 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés a 173-929 hívószámú telefonon.

Tudományos Minősítő Bizottság Titkárság

ISSN 0460—5829

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer
Szerkesztő: dr. Egri Pál, az MTA Központi Hivatala Jogi Osztályának vezetője

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat főigazgatója — A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat végezte — Felelős vezető: Hazai György — Budapest, 1989., — Nyomdai táskaszám: 18526 — Felelős szerkesztő: Dr. Egri Pál
Műszaki szerkesztő: Sándor István — Megjelent: 2 (A/5) ív terjedelemben — HU ISSN 0460-5825

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, Lehel u. 10A., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215—96 162 pénzforgalmi jelzőszámmal.

Előfizetési díj egy évre 192 Ft — Példányonkénti ára: 8 Ft

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZPONTI HIVATALA

BUDAPEST, 1989. AUGUSZTUS 10.

TARTALOM

A Magyar Tudományos Akadémia
Elnökségének határozatai
az 1989. március 23-i és április
11-i üléséről

10/1989. sz. hat.	a tudományos kutatás helyzetéről és fejlesztéséről 1991-ig, illetve 1995-ig	96
11/1989. sz. hat.	az MTA feladatáról az 1990-et követő időszakra való felkészülésben (munkaprogram)	97
12/1989. sz. hat.	az 1949. évi akadémiai visszaminősítések és kizárások elvi kérdéseinek vizsgálatáról	97
13/1989. sz. hat.	az 1989. évi Akadémiai Aranyérem odaítéléséről ...	98
14/1989. sz. hat.	az 1989. évi Akadémiai Díjak odaítéléséről	98
15/1989. sz. hat.	az 1989. évi Akadémiai Újságírói Díj odaítéléséről .	100
16/1989. sz. hat.	jelölő bizottság kiküldéséről	101
18/1989. sz. hat.	alkalmi bizottság kiküldéséről	101
20/1989. sz. hat.	az Elnökség egyéb állásfoglalásai	101
21/1989. sz. hat.	az egyházi felsőoktatási és közgyűjteményi intézmények kutatóhelyi státusának elismeréséről	102
	az akadémiai törvényről (konceptió)	103
	az Elnökség egyéb állásfoglalásai	104

Főtitkári Utasítások

2/1989. (A.K.6.) MTA—F utasítás	az idegen nyelvtudás anyagi elismeréséről szóló 17/1982. (A.K.7.) MTA—F utasítás egyes rendelkezéseinek alkalmazásáról	104
3/1989. (A.K.6.) MTA—F utasítás	a külföldi kiküldetések tervezésének, előkészítésének, megszervezésének és a tapasztalatok hasznosításának rendjéről szóló 1/1985. (A.K.4.) MTA együttes utasí- tás egyes rendelkezéseinek alkalmazásáról	104
4/1989. (A.K.6.) MTA—F utasítás	az MTA Alkotóház létrehozásáról	104

Közlemények

KSH tájékoztató	a külföldre utazók részére rendszeresített statisztikai adatlap megszüntetéséről	105
TMB tájékoztató	doktori és kandidátusi fokozatok odaítéléséről	105
Tájékoztató	Pályázati felhívások	110
	az MTA főtitkára, főtitkárhelyettesei és a hivatalvezető felügyeleti jogköréről	111
	Személyi hírek, kitüntetések	111
	a Magyar Tudományos Akadémia elnökének és főtit- kárának, valamint a Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárának fogadóórája	111

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI*

az 1989. március 23-i ülésről

Előterjesztés a tudományos kutatás helyzetéről és fejlesztéséről 1991-ig illetve 1995-ig

Az 1988. évi közgyűlés megbízta az MTA elnökét, hogy terjessze a Minisztertanács elé a magyar tudományos kutatás kilencvenes évekbeli feladatait és feltételrendszerét felvázoló elgondolásokat. Időközben megkezdődött a magyar tudományos kutatás önkormányzatáról és ennek intézményéről, a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló törvény koncepciója tervezetének kidolgozása is. Ezen előterjesztés az MTA elnöke fenti megbízásának tett eleget és bocsátotta elnökségi vitára a tervezetet, hogy a vita eredményét hasznosítva lehessen benyújtani — az államigazgatási egyeztetést követően — a Minisztertanács elé.

Az előterjesztés vizsgálta a tudományos kutatás önállósult szerepét a társadalmi munkamegosztásban, valamint a tudományos kutatás helyzetét a nyolcvanas években. Javaslatot tett a tudományos kutatás állami irányításának fő vonásaira a kilencvenes években, valamint a tudományos kutatás fejlesztésére 1991-ig és az 1991–1995 közötti időszakra. Az előterjesztés tartalmazza végül a magyar tudományos kutatás felzárkózási stratégiája feltételrendszerének bemutatását is.

A kérdésekre válaszolva elmondta az előterjesztő főtitkárhelyettes, hogy a tervezet szerint tudományos kutatás nélkül sem műszaki fejlesztés, sem felsőoktatás nem képzelhető el. Az előterjesztés az Elnökség 1987. november 24-i állásfoglalására, valamint az akadémiai törvény koncepciója tervezetének vitájában kialakult többségi véleményre épített, ezért nem látszott szükségesnek külön osztályvitára bocsátani azt.

Az előterjesztés felett igen élénk vita alakult ki. A vita során a magyar tudományos kutatás jövőjének alapkérdései fogalmazódtak meg. Többen is úgy vélték, hogy az előterjesztés a jelenlegi gazdasági helyzetben illuzórikus, teljesíthetetlen vágyakat fogalmaz meg a felzárkózási stratégiában. Ne határolja el magát az Akadémia az ország gazdasági problémáinak megoldásától — hangzott el. Az előterjesztés szükségességét is megkérdőjelezték, arra hivatkozással, hogy nem illik a kormánnyal olyan alapelveket kimondatni, amelyeknek megfogalmazása a most készülő akadémiai törvény feladata.

Az előterjesztés vitája során ismét többen javasolták az egyetemek és az Akadémia kapcsolatának alapelveit pontosítani. Így, kérték, hogy az előterjesztésben a felsőoktatás helyett egyetemek szerepeljenek; az Elnökség kérje ki a 19 egyetem véleményét, az egyetemeket értesse bele az MTA a „tudományos kutatási bázis” fogalmába.

A vitában felszólaltak más csoportja igen fontosnak, időszerűnek, bár — bizonyos szempontok alapján — átdolgozandónak ítélték az előterjesztést. Örömmel tapasztalták, hogy az előterjesztésből kiolvasható az MTA követendő cselekvési programja, amelynek vezérszavai: felzárkózás, befogadás és nemzetközileg is integrálódás. Az előterjesztés fő gondolataival egyetértve is vitatták többen a közölt számítások alapjának helyességét, illetve a számítások közlésének szükségességét.

Ellentétes vélemények alakultak ki az előterjesztett koncepcióról is. Deffenzív legyen-e vagy offenzív? Mindkét elképzelés mellett hangzottak el érvek.

Az ország gazdasági helyzetét azok a felszólalók is figyelembe vették, akik azt javasolták, hogy ne legyen az Akadémia önkorlátozó. Nem követelést fogalmaz meg az Akadémia a kormánnyal szemben, hanem józan ajánlatot tesz. Tudatosítani kell ugyanis minden érdeklőtben, hogy csak akkor lesz kibontakozás, ha azt megelőzi a tudományos kutatás kibontakozása. Az MTA elnöke vitázó felszólalásában javasolta, hogy az előterjesztést alapos átdolgozás, rövidítés után fogadja el az Elnökség. Egyetértett azzal, hogy illúzió a „magyar tudomány felzárkózásáról” beszélni úgy, hogy az 1995-ig megvalósul. Illúzió, hogy a felzárkózási folyamatban a külföldi tőke 1/3 arányban vesz részt. De az előterjesztésben vázolt tendencia — mely szemléletváltozást tükröz — jó. Stratégiai változást javasoljon a tudomány az ország érdekében. Emelje ki az előterjesztés továbbra is az akadémiai intézeteknek a posztgraduális képzésbe való intézményes beépítésének fontosságát. Fontosnak tartotta az MTA elnöke kiemelni azt is, hogy a demokratizmusnak az akadémiai bizottságok alulról jövő építkezésében kell megvalósulnia. Javasolta, hogy a vitában elhangzottak figyelembevételével az előterjesztésben az egyetemekkel való viszony, a műszaki fejlődés és a tudomány kérdése az eddiginél árnyaltabb és mégis egyértelműbb megfogalmazással szerepeljen.

Az előterjesztő a válaszában egyetértett az olyan szelektív fejlesztéssel, amely nem jár a kutatói létszám csökkenésével, de nem értett egyet a kutatás centralizált irányításával. Ne igazgassák államigazgatási eszközökkel a tudományt — mondta.

A vitáról egyébként szóserinti jegyzőkönyv készült.

Az Elnökség 10/1989. számú határozata

Az Elnökség elfogadja az előterjesztés alapvető megállapításait, és javasolja az előterjesztőknek, hogy a vitában elhangzott észrevételek figyelembevételével átdolgozzon, erősen rövidített változatot terjesszék a Minisztertanács elé.

* A nem teljes szöveggel közölt határozatokat az Akadémia tagjai részére — kérésükre — tájékoztatásul megküldi a Tudományos Testületi Titkárság.

Előterjesztés az MTA feladatairól az 1990-et követő időszakra való felkészülésben (munkaprogram)

Az Elnökség az 1988 decemberi ülésén hozott határozatával felkérte elnökét és főtítkárá, hogy az 1989 márciusi elnökségi ülésre terjessze elő a következő időszakra való felkészülést szolgáló, az Akadémia testületi és szakigazgatási szervei által elvégzendő feladatokat összefoglaló munkaprogramot. Jelen előterjesztés e határozatnak tesz eleget. Az előterjesztés tervezetét januárban az alelnökök vezetésével három szakmai grémium vitatta meg.

A jelenlegi — tudományirányítási és — szervezési szempontból bizonytalan — helyzetben az Akadémia vezetői igen lényegesnek tartják, hogy az MTA a felelősségének megfelelően önálló kezdeményező lépéseket tegyen, és már az előkészületben lévő új akadémiai törvény szellemében eljárva indítsa meg a következő teendőket előkészítő tervezési-felkészülési munkálatokat.

Az Elnökség elé terjesztett munkaprogramban három feladatblokk különíthető el:

1. A tudományos kutatás országos szintű prioritásainak meghatározása.

2. Az akadémiai kutatóhálózatot érintő fejlesztő, korszerűsítő elgondolások kidolgozása.

3. A tudományos kutatás és azon belül az akadémiai kutatóhálózat széles értelemben vett működési feltételrendszerének kialakítása.

Az előterjesztés általános irányelvként kívánta rögzíteni, hogy a feladatok megoldásában rugalmasan kell eljárni, az esetlegesen változó külső adottságokat követve.

A vitában az MTA főtítkára felhívta a figyelmet az előterjesztésnek arra az alaptételére, amely az Akadémiáról szóló törvény koncepciójával egyezően az Akadémiának „az alapkutatásról és az állami tervekben szereplő társadalomtudományi kutatások” helyett „a tudományos kutatások” körében szán országos szerepet. Hangsúlyozta továbbá a főtítkár, hogy a tervezetben a szakmai vitában elhangzott vélemények, javaslatok többségét figyelembe vették. Tájékoztatta az Elnökséget arról, hogy az előterjesztést az akadémiai intézetekhez is eljuttatja. Úgy vélte, hogy a munkaprogramban szereplő határidőket rugalmasan kell kezelni. Az előterjesztést az Elnökség elfogadta.

Az Elnökség 11/1989. számú határozata

Az Elnökség

1. az 1990-et követő időszakra való felkészülésről szóló akadémiai munkaprogramot elfogadja;

2. felkéri az elnököt és a főtítkárt, hogy a munkaprogramban foglaltak beindítására és végrehajtására tegye meg a szükséges intézkedéseket, mind a testületi szervek, mind a Központi Hivatal és az általa felügyelt akadémiai intézmények vonatkozásában;

3. felkéri az elnököt és a főtítkárt, hogy a munkaprogram végrehajtásával számoljon be az Elnökség 1990 februári ülésén, s az elkészült dokumentumot terjessze az Akadémia 1990. évi közgyűlése elé.

Jelentés az 1949. évi akadémiai visszaminősítések és kizárások elvi kérdéseinek vizsgálatáról

Az MTA Elnöksége a 43/1988. sz. határozatával alkalmi bizottságot küldött ki az Akadémia 1949. évi átszervezéséhez kapcsolódóan elhatározott akadémiai visszaminősítések és kizárások terén követett gyakorlat elvi kérdéseinek vizsgálatára.

A bizottság véleményét és javaslatát ebben a jelentésben terjesztette az MTA Elnöksége elé.

Az alkalmi bizottság elnöke szóbeli kiegészítőjében elmondta, hogy az előterjesztés több elemből áll. Egyfelől magából a véleményből és a javaslatból, másfelől a történelmi előzményeket tárgyaló háttéranyagból, valamint a mellékletekből és a kizárások idején hatályos alapszabályokból. Az előterjesztő szerint az ügyben való állásfoglalás nemcsak azoknak szolgáltat elégtételt, akiket 1949-ben valamilyen módon alacsonyabb fokozatba soroltak, hanem ez az Akadémiának önmagával szembeni kötelessége is.

Az előterjesztés abból indul ki, hogy akiket 1949-ben egy általános természetű határozattal az Akadémia tanácskozó taggá minősített, azok jogait helyre kell állítani. A második kategóriába azok tartoznak, akik az országot elhagyták, a harmadikba pedig azok, akiket 1949-ben kizártak. Állást kell foglalni a Széptudományi Alosztály megszüntetéséről. Megvizsgálandó továbbá kártalanítás lehetősége, a tanácsköztársasági tevékenységük miatt kizártak rehabilitációja.

Rendkívül élénk vita alakult ki az előterjesztésről. A rehabilitáció általános szükségességét egyöntetűen ítélte meg az Elnökség. Ugyanakkor a Széptudományi Alosztályba tartozó akadémikusokkal kapcsolatban már megoszlottak a vélemények, és közbülső szavazással úgy döntött az Elnökség, hogy az Alosztályhoz tartozó akadémikusok rehabilitációját most nem kezdeményezi a közgyűlésen. Az 1949-ben kizártakon (visszaminősíteteken) kívül elhangzott konkrét javaslat még néhány később kizárt akadémikus rehabilitálására; az Elnökség azokkal — elsősorban a nem megfelelő előkészítettség miatt — nem foglalkozott.

Egyebekben az ülésről szósz szerinti jegyzőkönyv készült.

Az Elnökség 12/1989. számú határozata

1. Az Elnökség javasolja az 1989. évi közgyűlésnek, hogy

a) nyilvánítsa az MTA rendes és levelező tagjainak 1949. október 31-én tanácskozó taggá való minősítését meg nem történtnek, azoknak a tagságát pedig, akiket a tanácskozó tagok közül időközben az Akadémia újra megválasztott a tagjai sorába, tekintse folyamatosnak;

b) hatálytalanítsa az 1949–1950-ben politikai indokok alapján a tagok sorából törléssel való kizárást és nyilvánítsa az érintettek tagságát folyamatosnak;

c) jelentse ki, hogy az illegális külföldi tartózkodás miatt 1949–1950-ben megszűntnek tekintett akadémiai tagságot nem tartja önmagában — ipso facto — megszűntnek;

d) a Tanácsköztársaságban betöltött szerepük miatt az Akadémia tagjai sorából 1919–1920-ban kizárt és nem rehabilitált tagok akadémiai tagságát állítsa helyre és tagságukat halálukig tartsa folyamatosnak;

e) hatalmazza fel az Elnökséget az 1949 előtt vagy után megszüntetett, illetve felfüggesztett akadémiai tagságra irányuló kezdeményezések vizsgálatára és az indokolt javaslatoknak a következő közgyűlésen való előterjesztésre.

2. Az Elnökség

a) a Széptudományi Alosztály megszüntetését nem látja diszkriminatív jellegűnek, ezért a megszüntetéssel kikerült tagok rehabilitálását nem kezdeményezi;

b) a rehabilitálásokkal kapcsolatban várhatóan felmerülő kártalanítási ügyekben jogi szakértőkkel további konzultációt tart szükségesnek.

Javaslat az 1989. évi Akadémiai Aranyérem odaítélésére

A javaslattételre kiküldött bizottság javasolja, hogy az Elnökség 1989-ben Keresztury Dezsőnek, az MTA rendes tagjának ítélje oda az Akadémiai Aranyérmet.

A javaslatról az Elnökség titkosan szavazott és azt kisebb szövegmódosításokkal elfogadta.

Az Elnökség 13/1989. számú határozata

1. Az Elnökség 1989-ben az Akadémiai Aranyérmet Keresztury Dezsőnek, az MTA rendes tagjának adományozza, a magyar irodalomtörténet jelentős alakjainak és korszakainak kutatása terén elért kiemelkedő tudományos eredményeiért, sokoldalú irodalom és művészet-népszerűsítő munkásságáért, valamint a tudományos és kulturális közélet, a magyar közművelődés érdekében kifejtett magasszintű tevékenységéért.

Keresztury Dezső pályája szinte indulásától több síkon haladt. Már kezdő éveiben olyan jelentős tehetségű irodalomtörténésznek számított Horváth János mellett, aki épp úgy jelen volt a tudományos közéletben, mint a második Nyugat-nemzedék tagjaként az irodalomban.

A pályakezdő fiatal tudóst egy fél évtizedre a weimári köztársaság fővárosa, Berlin köti magához. Későbbi oktatási tevékenységéhez épp úgy hozzátartoznak a berlini Magyar Intézetben töltött tanári évei, mint az a szolgálat, amelyet az általa felrészített Ungarische Jahrbücher hasábjain a magyar művelődés külföldi megismertetése és elismertetése érdekében vállalt. A náciizmus uralomra jutása után rövidesen hazatérve az Eötvös Kollégium tanáráként, majd igazgatójaként tudósgenerációk nevelése és elindítása fűződik nevéhez. Ugyanebben az időben a Pester Lloyd belső munkatársaként nemcsak a magyar antifasiszta mozgalmak külföldi kapcsolatait segítette megteremteni, hanem az emigráns és baloldali német értelmiségnek is igyekezett publikációs lehetőségeket biztosítani. Állandó munkatársa volt ez időben a baloldali

magyar lapoknak, könyv és színházi kritikákat írt, miközben egyre szaporodtak alapos tanulmányai és ragyogóan megírt esszéi a kortársakról, és az elmúlt századok nagy íróiról.

A második világháború után Keresztury Dezső országos feladatra kapott megbízást, s mint vallás- és közoktatásügyi miniszter multhatatlan érdemeket szerzett az általános iskola új rendszerének, mint a közoktatási reform egyik előfeltételének megteremtésében. Az azt követő évtizedek sok méltánytalanságot hoztak számára, de ezeket méltósággal viselte, főként pedig munkával ellensúlyozta.

Keresztury Dezső tudományos munkásságát a tematikai sokszínűség, az elmélyült gondolatosság, s nem utolsósorban munkáinak nyelvi igényessége jellemzi. Írásainak vizsgálati köre a régi magyar irodalom kérdéseitől, a reformkor problematikáján át Ady és Babits életművének méltatásáig, az irodalomtörténet horizontján túl pedig képző- és színházművészeti témákig terjed. Legjava tanulmányai a „Helyünk a világban” (1946), valamint az „Örökség. Magyar író-archépek” (1970) című kötetekben láttak napvilágot. Irodalomtörténeti munkásságának központi gondolata azonban Arany János életműve értékeinek felmutatása. Arany monográfiájának két kötetében („S mi vagyok én...” 1967; „Csak hangköre más” 1987) a tárgyalt korrajz és pályakép társadalmi igényű, de természetes összhangot alkot az esztétikai részletekre is kiterjedő, mégis lényegre sarkított műelemzésekkel.

Meghatározó egyénisége Keresztury Dezső a hazai germanisztikának. A német irodalom klaszikus és modern nagyságainak írásai a mai olvasó számára főként azokban a kiadványokban hozzáférhetők, amelyeket ő adott közre.

Szépírói tevékenysége összhangban áll irodalomtörténeti gondolkodásával. Világos rajzú költői stílusát klasszikus ember- és szépség-eszmény, de a hazai valóság is ihleti.

Irodalomnépszerűsítő munkássága is sokrétű: összeállította *A magyar irodalom képeskönyvét* (1956), majd ennek zenei párját Vécsey Jenő és Falvy Zoltán társszerzőségével — *A magyar zenetörténet képeskönyvét* (1960). Két balatoni képeskönyve voltaképp a falukutató irodalom jól sikerült darabjai közé tartozik.

Elnöke a Magyar Irodalomtörténeti Társaságnak, s a TIT tevékeny vezető egyéniségei közé tartozik.

Keresztury Dezső kiemelkedő alakja tudományos közéletünknek. Jelentékeny érdemei közé tartozik az az irányító munka, amelyet — több akadémiai cikluson keresztül — a Helyesírási Bizottság elnökeként fejtett ki és fejt ki jelenleg is, s a fáradhatatlan munkálkodás az anyanyelvi kultúra fejlesztése érdekében az Anyanyelvi Bizottság tagjai sorában.

2. Az Akadémiai Aranyérmet az 1989. évi közgyűlésen kell átadni.

Előterjesztés az 1989. évi Akadémiai Díjak odaítélésére

Az Akadémiai Díjak odaítélésének előkészítésére kiküldött bizottság írásbeli előterjesztése szerint összesen 29 javaslat (21 egyéni és 8 megosztott) érkezett a tudományos osztályokra.

A beérkezett javaslatokat az osztályülések megtárgyalták, és 10 egyéni, 5 kollektív, összesen 15 díjra vonatkozó javaslatot fogadtak el többségi szavazattal, amelyek közül 1 interdiszciplináris javaslat volt:

A bizottság minden osztály első jelöltjét javasolta elfogadni, kivételt képez az I. Osztály javaslata, amely esetben a második jelöltet javasolja a bizottság Akadémiai Díjra.

Mindezeknek megfelelően a bizottság 7 egyéni és 4 megosztott díj kiadását javasolja 740 980 Ft összeggel.

A javaslatokról az Elnökség titkosan szavazott és azokat elfogadta.

Az Elnökség 14/1989. számú határozata

1. Az Elnökség a következő kutatókat részesíti Akadémiai Díjban.

I. Osztály

1. POMOGÁTS BÉLA,
az irodalomtudomány doktora, az MTA Irodalomtudományi Intézetének tudományos főmunkatársa 65 000 Ft
„A transzilvanizmus” című monográfiájáért.

II. Osztály

2. GALAVICS GÉZA,
az MTA Művészettörténeti Kutatócsoportjának osztályvezetője 65 000 Ft
a török háborúk és a képzőművészet kapcsolatának vizsgálatáért, számos új dokumentum feltárásáért és újszerű metodika kidolgozásáért.

3. URBÁN ALADÁR,
a történettudomány doktora, az ELTE BTK Új- és Legújabbkori Egyetemes Történeti Tanszékének egyetemi tanára 65 000 Ft
„Batthyány Lajos miniszterelnöksége” c. 1986-ban megjelent művéért.

III. Osztály

4. TARNÓCZY TAMÁS,
a fizikai tudomány doktora, az MTA Természettudományi Kutatólaboratóriumainak tudományos tanácsadója 65 000 Ft
az akusztika oktatása és kutatása, valamint az akusztikai tervezés terén ötven év alatt végzett eredményes munkásságáért.

IV. Osztály

5. (megosztott díj)
KOVÁTS ZOLTÁN,
a mezőgazdasági tudomány doktora, a Gyümölcs- és Dísznövénytermesztési Fejlesztő Vállalat tudományos osztályvezetője 21 660 Ft
KERTÉSZ ZOLTÁN,
a mezőgazdasági tudomány kandidátusa, a Gabonatermesztési Kutatóintézet tudományos osztályvezetője 21 660 Ft

MATUZ JÁNOS,

a mezőgazdasági tudomány kandidátusa, a Gabonatermesztési Kutatóintézet tudományos osztályvezetője 21 660 Ft

a növénynevelés terén elért eredményeikért, új eredeti tudományos módszerek kidolgozásáért és gyakorlati alkalmazásáért, továbbá a saját kutató-alkotó tevékenységükben történő eredményes hasznosításáért.

VI. Osztály

6. SZIKLAVÁRI JÁNOS,
a műszaki tudomány doktora, a Borsodi Vaskohászati Tröszt főtanácsadója 65 000 Ft

hosszú idő óta kifejtett eredményes tudományos, iparfejlesztő és oktató-nevelő tevékenységén belül a legkorszerűbb tudományos elvek gyakorlatba történő átültetéséért és sikeres megvalósításáért.

VII. Osztály

7. BERNÁTH GÁBOR,
a kémiai tudomány doktora, a Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem Gyógyszerészeti Vegytani Intézetének tszv. egyetemi tanára 65 000 Ft

a ciklusos vegyületek sztereokémiájának vizsgálatában és e vegyületek biológiai tesztelésében elért kiemelkedő eredményeikért.

VIII. Osztály

8. (megosztott díj)
SOMOGYI BÉLA,
a biológiai tudomány doktora, a Debreceni Orvostudományi Egyetem Biofizikai Intézetének egyetemi tanára 13 000 Ft

SZÖLLŐSI JÁNOS,
a biológiai tudomány kandidátusa, a Debreceni Orvostudományi Egyetem Biofizikai Intézetének egyetemi adjunktusa 13 000 Ft

Ifj. SZABÓ GÁBOR,
a biológiai tudomány kandidátusa, a Debreceni Orvostudományi Egyetem Biofizikai Intézetének egyetemi adjunktusa 13 000 Ft

TRÓN LAJOS,
a biológiai tudomány doktora, a Debreceni Orvostudományi Egyetem Orvosbiológiai Ciklotron Laboratóriumának igazgatója 13 000 Ft

MATKÓ JÁNOS,
a biológiai tudomány kandidátusa, a Debreceni Orvostudományi Egyetem Biofizikai Intézetének egyetemi adjunktusa 13 000 Ft

a biológiai struktúrák molekuláris szintű dinamikája és funkciója közötti kapcsolat vizsgálatával nyert új összefüggések feltárásáért.

IX. Osztály

9. MADARÁSZ TIBOR,

az állam- és jogtudomány doktora, az
Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam-
és Jogtudományi Kara Államigazgatási
Jogi Tanszékének egyetemi tanára

65 000 Ft

a jogtudományokon belül az államigazgatási
jog területén végzett kiemelkedő, eredményes
munkájáért.

X. Osztály

10. (megosztott díj)

VARGA PÉTER,

a műszaki tudomány doktora, a Központi
Földtani Hivatal elnökhelyettese

16 250 Ft

BARTHA GÁBOR,

a műszaki tudomány kandidátusa, az
MTA Geodéziai és Geofizikai Kutatóinté-
zetének tudományos osztályvezetője.

16 250 Ft

BODRI BERTALAN,

a műszaki tudomány kandidátusa, az
ELTE Geofizikai Tanszékének tudomá-
nyos főmunkatársa

16 250 Ft

MENTES GYULA,

a műszaki tudomány kandidátusa, az
MTA Geodéziai és Geofizikai Kutatóinté-
zetének tudományos osztályvezetője

16 250 Ft

a földi árapály és a Föld belső szerkezetének
kapcsolatára, valamint a Hold és néhány más
bolygó árapályára vonatkozó gyakorlati és
elméleti eredményeikért.

Interdiszciplináris javaslat

11. (megosztott díj)

ANDÓ GYÖRGYI,

az MTA Számítástechnikai és Automatizá-
lási Kutatóintézetének tudományos mun-
katársa

13 000 Ft

BENCZUR ANDRÁS,

a matematikai tudomány kandidátusa, az
ELTE Számítóközpontjának igazgatóhe-
lyettese

13 000 Ft

FÜREDI ZOLTÁN,

a matematikai tudomány kandidátusa, az
MTA Matematikai Kutatóintézetének tu-
dományos főmunkatársa

13 000 Ft

HANNÁK LÁSZLÓ,

a matematikai tudomány kandidátusa, az
MTA Számítástechnikai és Automatizálási
Kutatóintézetének tudományos osztály-
vezetője

13 000 Ft

HEPPES ALADÁR,

a matematikai tudományok kandidátusa,
az MTA Számítástechnikai és Automatizá-
lási Kutatóintézetének tudományos fő-
munkatársa

13 000 Ft

KATONA GYULA,

a matematikai tudomány doktora, az
MTA Matematikai Kutatóintézetének tu-
dományos osztályvezetője

13 000 Ft

REZSŐ TIBOR,

az MTA Számítástechnikai és Automatizá-
lási Kutatóintézetének tudományos osz-
tályvezető-helyettese

13 000 Ft

az adatbázis-kezelés elméletének és előre-
mutató gyakorlati megoldásainak területén
folytatott, nemzetközi szinten is elismert
és egymáshoz kapcsolódó kutatási-fejlesztési
tevékenységükért.

A díjakat az Akadémia 1989. évi Közgyűlésén kell
átadni.

Előterjesztés az 1989. évi Akadémiai Újságírói Díj odaítélésére

Az 1989. évi Akadémiai Újságírói Díjakra az
MTA tudományos osztályai, a Központi Hivatal
Társadalomtudományi és Természettudományi Fő-
osztályai, valamint a Sajtótitkárság tett javaslato-
kat, összesen 9 személyre és egy kollektívára. A díjak
odaítélésének előkészítésére kiküldött bizottság ja-
vasolta, hogy egyéni újságírói díjban Kőrösi József
és Juhász Árpád részesüljön. A vitában elhangzott
az a javaslat, hogy növeljék a jelenlegi 14 000 Ft-ról
legalább 20 000 Ft-ra a díj összegét.

Az Elnökség a bizottság javaslatát titkos szava-
zással elfogadta.

Az Elnökség 15/1989. számú határozata

1. Az Elnökség egyéni Akadémiai Újságírói
Díjban részesíti

— KÖRÖSI JÓZSEFet, a Valóság c. folyóirat fő-
szerkesztőjét

a hazai társadalom-politikai folyamatok inven-
ciós feltárásában, módszeres elemzésében és
közzétételében játszott kiemelkedő szerepéért,
továbbá a társadalomtudományi ismeretterjesz-
tés területén és a Valóság c. folyóirat több évtize-
des szerkesztésében kifejtett munkásságáért,

— JUHÁSZ ÁRPÁDot, a Magyar Televízió Műve-
ldési Főszerkesztőségének főszerkesztő-helyet-
tesét

a természettudományok népszerűsítésében kifej-
tett több évtizedes magasszintű és sokirányú
ismeretterjesztő tevékenységéért.

2. A díjakat az 1989. évi közgyűlésen kell át-
adni.

3. Az Elnökség felkéri az MTA főtitkárát, vizs-
gálja meg annak lehetőségét, hogy az Akadémiai
Újságírói Díjjal jelenleg járó 14 000 Ft-ot 20 000
Ft-ra lehessen felemleni.

(Időközben a Díj felemlése megtörtént.)

**Javaslat jelölő bizottság kiküldésére
az 1990. évi tisztújító közgyűlésen
előterjesztendő jelölések kialakítására**

Az MTA elnökének írásbeli előterjesztése tartalmazza, hogy az érvényben levő alapszabályok szerint a jövő évi tisztújító közgyűlésen előterjesztendő jelölések kialakítására a jelölő bizottságot az idei közgyűlésnek kell kiküldenie, amelyre vonatkozó javaslatot — az osztályvélemények ismeretében — az Elnökség terjeszti elő.

Az előterjesztés azt a javaslatot teszi, hogy az Elnökség abban is kérje a közgyűlés állásfoglalását, hogy Király Tibor rendes tag az 1990. évi közgyűlésig lássa el főtitkárhelyettesi megbízatását.

Az Elnökség a javaslatot elfogadta.

Az Elnökség 16/1989. számú határozata

Az Elnökség felkéri elnökét, hogy az 1990. évi tisztújító (választó) közgyűlésen a jelöléseket előterjesztő bizottság kiküldésére vonatkozó 1989. évi közgyűlési előterjesztés határozati javaslatát a következők szerint terjessze elő.

1. A közgyűlés a társadalomtudományi főtitkárhelyettesi tisztségre jelölő s az 1988. szeptember 26-i rendkívüli közgyűlés által kiküldött bizottság munkáját befejezettnek tekinti.

2. Elfogadja az Elnökség javaslatát, hogy a társadalomtudományi főtitkárhelyettesi tisztség betöltésére vonatkozó javaslatot — a teljes tisztújításra vonatkozó javaslat részeként — terjessze a 3. pont szerinti jelölő bizottság az 1990. évi közgyűlés elé, amikor az Akadémiáról szóló törvény és az új Alapszabály testületi és igazgatási szervezeti felépítésére vonatkozó kihatásának értékelése már megtörtént.

Tudomásul veszi, hogy a főtitkár az 1990. évi tisztújításig Király Tibor akadémiai rendes tag megbízásával kíván gondoskodni a társadalomtudományi főtitkárhelyettesi teendők ellátásáról.

3. Az elnöki, a főtitkári, az alelnöki és a főtitkárhelyettesi, valamint a választott elnökségi tagsági tisztségeknek az 1990. évi közgyűlésen esedékessé váló betöltésére vonatkozó javaslat előterjesztése céljából a közgyűlés az alábbi összetételű jelölőbizottságot küldi ki:

a bizottság elnöke:

Újfalussy József r. t.

a bizottság tagjai:

Imre Samu r. t. (I.o.)

Bökönyi Sándor lev. t. (II. o.)

Nagy Károly r. t. (III. o.)

Mészáros János r. t. (IV. o.)

Lapis Károly r. t. (V. o.)

Prohászka János r. t. (VI. o.)

Medzihradszky Kálmán I. t. (VII. o.)

Vida Gábor lev. t. (VIII. o.)

Sipos Aladár r. t. (IX. o.)

Grasselly Gyula r. t. (X. o.)

Szentágothai János r. t., az Eln. tagja

Pach Zsigmond Pál r. t., az Eln. tagja

Flerkó Béla r. t., a PAB elnöke

Vámos Tibor r. t., az Eln. tagja

4. A jelölő bizottság az Alapszabályoknak megfelelően kezdje meg tevékenységét, és az 1990. évi tisztújító (választó) közgyűlés előtt egy hónappal körlevélben közölje javaslatát az Akadémia hazai tagjaival.

**Előterjesztés a Magyar Tudomány c.
folyóirat 1989/II. félévi munkatervére**

Az Elnökség az 1988 decemberi ülésén felkérte a Magyar Tudomány főszerkesztőjét, hogy a folyóirat 1989/II. félévi tervét terjessze az elnökségi ülés elé. Ennek a kötelezettségnek tesz eleget az előterjesztés, amely a munkaterven kívül tartalmaz javaslatot a folyóirat terjedelmének növelésére, a terjesztés megjavítására és a folyóirat jellege megváltozásának más lapra gyakorolt hatásával.

Az Elnökség a Magyar Tudomány c. folyóirat 1989/II. félévi munkatervét tudomásul vette.

Az elnökség 18/1989. számú határozata

1. Az Elnökség elfogadta a Magyar Tudomány c. folyóirat 1989/II. félévi munkatervét.

2. Az Elnökség szükségesnek tartja a folyóirat dotációjának növelését, és felkéri a főszerkesztőt és az MTA főtitkárát, hogy alakítsák ki a lap további támogatásáról a konkrét javaslataikat.

**Előterjesztés alkalmi bizottság kiküldésére
a középtávú erőműépítési stratégia
véleményezéséhez**

A Minisztertanács elnöke felkérte az Akadémiát, hogy tekintse át a középtávú (2005-ig terjedő) erőmű építési stratégiát és alakítsa ki arról a véleményét.

Az Elnökség az alkalmi bizottság kiküldetésére tett javaslatot elfogadta.

Az Elnökség egyéb állásfoglalásai

Az Elnökség tudomásul veszi

1. Az Országos Tudományos Kutatási Alap jövőjéről folytatott kutatóközösségi viták tapasztalatairól készült tájékoztatót;

2. az Orvosi Tudományok Osztálya osztályelnökének szóbeli tájékoztatóját a CELLADAM gyógyhatású szerként történő forgalombahozataláról.

Budapest, 1989. április 7.

Berend T. Iván s. k.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI*

az 1989. április 11-i üléséről

Javaslat az egyházi felsőoktatási és közgyűjteményi intézmények kutatóhelyi státusának elismerésére

Az előterjesztést — amely a Művelődési Minisztérium javaslatára került az Akadémia Elnöksége elé — előadó művelődésügyi miniszterhelyettes a szóbeli kiegészítésében kérte az Elnökséget, támogassa a javaslatban foglaltakat, hogy azokat a Minisztertanács elé lehessen terjeszteni. Amint azt az előterjesztés tartalmazza, a Művelődési Minisztérium rendszeres segítsége mellett is az egyházi gyűjteményekben a szakszerű munkavégzés alapvető tárgyi és személyi feltételei hiányoznak, ill. nem megfelelőek, s a gyűjtemények rendkívüli gondokkal küzdenek. A 37 egyházi levéltárban mindössze 8 levéltáros szakképesítésű szakember dolgozik. Mindezek ellenére az egyházi könyvtárak, levéltárak alapnyilvántartása elkészült, s ezáltal a kutatók számára az anyagok hozzáférhetővé váltak.

A magyar felsőoktatásból és a tudományos életből, valamint a kutatások központi támogatási rendszeréből, de a statisztikából is, 40 éve az egyházi intézményeket és az egyházférfiakat kirekesztették — állapítja meg az előterjesztés. Nélkülözhetetlen az egyházi kutatói — oktatói és gyűjteményi státusukat minden téren rendezni, biztosítani egyenjogú részvételüket a hazai tudományos életben és a felsőoktatásban. Ennek első lépéseként javasolja az előterjesztés a jelentősebb tudományos munkássággal rendelkező, a „kutatóhely” kritériumának megfelelő egyházi intézmények tudományos státusának elismerését, az ezzel járó jogosítványok megadását és számontartását a hazai statisztikákban. A javaslat a négy érdekelt egyház előzetes jóváhagyásával és segítségével, az MTA és az Állami Egyházügyi Hivatal közreműködésével és egyetértésével készült. Az előterjesztés 17 kutatóközpont és mintegy 120 kutató tudományos munkájának elismerését, bejegyzését, anyagi támogatását és statisztikai nyilvántartását javasolja. Ugyancsak javaslatként szerepel az előterjesztésben, hogy a felhalmozódott teendőkre és a hátrányok enyhítésére három évre létesítsen a Minisztertanács évi 30 millió forintos keretet, tudományos alapot.

Az előterjesztésről kialakult élénk vitában egyetértettek a hozzászólók abban, hogy az egyházi intézmények bekapcsolása a magyar tudományos életbe ma elengedhetetlenül szükséges. Egy folyamat kezdetének kell felfogni az előterjesztésben megfogalmazott javaslatokat — hangoztatták. Igen lényegesnek minősítették az egyházi kutatói utánpótlás feltételeinek intézményes megteremtését. Vita alakult ki arról, hogy melyik testületnek legyen minősítési

joga. E kérdéssel kapcsolatban említették az egyetemek integrációjának szükségességét, amelyet javasoltak az akadémiai törvény megszövegezésekor is figyelembe venni.

Többen is hiányoltak — az előterjesztés mellékleteként — egy részletesebb tájékoztatót az egyházi intézmények napjainkig végzett tudományos tevékenységéről.

Egyetértettek a felszólalók az előterjesztéssel abban a tekintetben is, hogy meg kell szüntetni a tudományos közéletünkben az egyházi intézményekkel szembeni diszkriminációt és az egyházi kutatókat is egyenjogúvá kell tenni, akár jogszabálymódosítások kezdeményezésével.

Elhangzott az a javaslat is, hogy a Tudományos Minősítő Bizottsága plénuma dolgozzon ki előterjesztést az egyházi tudományos kutatók tudományos minősítéséről. Az előterjesztő egyetértett a határozati javaslatnak a tudományos minősítésre vonatkozó kibővítésével, és úgy ítélte meg, hogy a rész munkákat haladéktalanul meg kell kezdeni.

Az MTA elnöke a vita összefoglalásaként megköszönte az előterjesztőnek az igen alapos, értékes javaslatát. Tájékoztatta az Elnökség tagjait, hogy az egyházi intézmények tudományos tevékenységét ismertető melléklet megtekinthető a Tudományos Testületi Titkárságon. Megállapította, hogy az Akadémia Elnöksége az előterjesztésben javasolt egyházi intézmények kutatóhelyi nyilvánításával egyetért. Javasolta, hogy kérje fel az Elnökség a Tudományos Minősítő Bizottság elnökét, dolgozzon ki előterjesztést az egyházi kutatóknak a tudományos minősítésbe való bekapcsolásáról.

Az Elnökség 20/1989. számú határozata

Az Elnökség

1. egyetért az előterjesztésben szereplő egyházi intézmények kutatóhelyi nyilvánításával, örömmel üdvözlöi és támogatja azt. Úgy ítéli meg, hogy ezzel jelentős kulturális és nemzeti értékek megőrzését és az egyházi intézményekben dolgozó kutatóknak a tudományos életbe való szerves bekapcsolódását segítheti elő;

2. felkéri a művelődési minisztert, hogy az egyházi intézmények kutatóhelyi státusának rendezésére, az előterjesztésben szereplő javaslatok megvalósítására, a vonatkozó jogszabályok módosítására és az intézkedések végrehajtására — az egyházak megbízottainak részvételével — az érdekelt tárcákkal és az Akadémiával egyeztetett javaslatot készítsen a Minisztertanácsnak;

3. felkéri a Tudományos Minősítő Bizottság elnökét, hogy készítsen előterjesztést az egyházi intézményekben dolgozó kutatóknak a tudományos minősítésbe való bekapcsolásáról, és az 1989 II. félévben terjessze az Elnökség elé.

* A nem teljes szöveggel közölt határozatokat az Akadémia tagjai részére — kérésükre — tájékoztatásul megküldi a Tudományos Testületi Titkárság.

Javaslat az Akadémiai törvényről (koncepció)

Az Akadémiáról szóló törvény koncepciójának kidolgozására kiküldött alkalmi bizottság vezetője elmondta, hogy a januári elnökségi ülés óta jelentősen bővült a koncepció tervezete. Jelezte továbbá, hogy egyesek megkérdőjelezik az Akadémiáról szóló törvény szükségességét a mai átmeneti helyzetben, az új alkotmány készülése idején. Ellenérvként arra utalt a bizottság elnöke, hogy az új alkotmány nagyrészt a már meglévő intézményekre fog épülni, ezért akkor járunk el helyesen, ha a tudományirányítás új rendszerét az akadémiáról szóló törvényhez, illetve az ezzel már kialakított helyzethez igazítjuk.

Egyébként az Elnökség által korábban meg tárgyalta tervezet a következő főbb témákban változott:

- bővült az Akadémia és az egyetemek kapcsolatáról szóló rész;
- részletesebbé és nyíltabbá vált az Akadémiáról szóló 1949. évi törvény értékelése;
- behatóbb elemzést kapnak az önkormányzat kérdései, ideértve az apparátusok helyzetét.

A bizottság elnöke beszámolt arról is, hogy javaslatok hangzottak el etikai, továbbá vagyoni-felügyeleti bizottság felállítására, a kutatói szabadság szabatosabb meghatározására, a választás rendjére vonatkozóan. Amennyiben a közgyűlés állást foglal a koncepcióról, azt követően az Igazságügyi Minisztérium bevonásával megkezdődhet a kodifikációs munka — fejezte be szóbeli kiegészítését a bizottság elnöke.

A vita megnyitáskor az MTA elnöke felhívta az Elnökség figyelmét arra, hogy a mostani feladat a közgyűlés elé kerülő koncepció kialakítása. Külön köszönetet mondott az alkalmi bizottság elnökének az általános kérdésekről szóló első 35 oldalas munkáért, és javasolta, hogy az külön is jelenjen meg a Magyar Tudomány c. folyóiratban.

A vitában felszólalók többsége és az alkalmi bizottság elnöke szerint is fontos, hogy a közgyűlés az általános kérdéseket is megismerje. Javasolták, hogy külön füzetben — háttéranyagként — kerüljön a közgyűlés elé a történeti rész és (a parttalan vita megelőzése érdekében) ugyancsak külön füzetben a törvény és az alapszabály koncepciója, mint a fő vitaanyag.

Többen is javasolták a koncepció módosítását. Így pl. hiányolták, hogy a törvény koncepciója nem említi az Elnökséget. Javasolták, hogy ahol a lezajlott viták alapján tapasztalható egy markáns konszenzus, ott ne legyen alternatív megoldási lehetőség. Javasolták, hogy ne foglalkozzon a törvény a tagság megszüntetésének eseteivel, a levelező és a rendes tag megkülönböztetésének kérdésével, ugyanakkor szóljon az intézetek és a testületek közötti kapcsolatáról.

Az MTA főtitkára tolmácsolta az intézetek kérését, hogy a törvény szövegtervezete is kerüljön társadalmi vitára. Ismertette a tudományos szakszervezetek állásfoglalását is, amely szerint az Akadémia tervezett, kifelé irányuló autonómiájával ellentétben az, hogy nem érvényesül kellőképpen az önállóság az Akadémián belül. Javasolták azt is, hogy ha a

tudományos kutatásról nem jelenik meg törvény, akkor törvényben szabályozzák az egyetemek és a közgyűjtemények működését is. Fontosnak ítélte a főtitkár azt, hogy súlyának megfelelő teret kapjon a koncepcióban az Akadémiának az egyetemekkel való kapcsolata. Véleménye szerint nem a közgyűlés, hanem az Elnökség vagy az igazgatók testületének hatáskörébe kellene adni az Akadémia éves költségvetésének és beruházási tervének megállapítási jogát, mert az csak így lehet működőképes. Szükségesnek tartotta az MTA főtitkáranak a megválasztása utáni állami megerősítését.

A vitában javasolták stratégia kidolgozását a közvélemény (beleértve a tudományos közvéleményt is) formálására, az Akadémiának a magyar tudományosságban játszott valóságos szerepe megismertetésében; kifogásolták, hogy nem szerepel az MTA alapvető feladatai között hatékony ösztöndíj rendszer működtetése. Többen is javasolták — a vitában már elhangzott véleménnyel szemben —, hogy foglaljon állást a közgyűlés a rendes, ill. levelező tagság közötti különbségtétel megszüntetéséről. Volt, aki túlzottnak ítélte a koncepcióban megfogalmazott lehetőséget, amely szerint a kutatók szabadon tehetik közzé kutatási eredményeiket (a sarlatánoktól ugyanis nem védene meg ez a rendelkezés). Többen arra is figyelmeztettek, hogy a koncepcióban szereplő kérdések sokasága lehetőséget ad arra, hogy a valóban lényegi, alapvető témák megtárgyalásáról elterelje a figyelmet.

Fontos feladatnak tartották annak tisztázását a törvényben, hogy az Akadémia Elnöksége mikor beszél saját nevében és mikor, illetve mennyiben vállalhatja az adott témában általa kiküldött bizottság véleményét a sajátjának. Ugyanaz a probléma fogalmazódik meg annak eldöntésében, hogy ki és milyen feltételek megléte esetén beszélhet az Akadémia nevében.

Többen is konkrét szövegezési javaslatot tettek, kifogásolva a koncepció-tervezet egy-egy megfogalmazását. Az Akadémia elnöke vitázójában — a vita alapján — javasolta, hogy három dokumentum kerüljön a közgyűlés elé. Külön füzetben kapja meg a közgyűlés tájékoztató, háttéranyagként, semmiképpen sem vitára bocsátva az akadémiai törvény előkészítő, történeti anyagát. A közgyűlési vita alapja a törvény, valamint az alapszabály koncepció-tervezete legyen. Egyetértett az Elnök azzal a véleménnyel, hogy a koncepcióban, ahol lehet, egyértelmű megfogalmazások legyenek és ne változatok. A változatok maradhatnak például a tagság megszűnése, a levelező, a rendes, esetleg a külföldi tagság kérdésében. Javasolta a tervezet bővítését az Akadémia funkciói, az Akadémia szerepe a tudományirányításban, az Akadémia és az egyetemek kapcsolata témákban. Egyetértett azzal, hogy az Elnökségről is essen szó a törvényben. Javasolta az Elnökségnek, kérje fel az alkalmi bizottságot, hogy a vita figyelembevételével készítse el a törvény és az alapszabály koncepcióját, egyúttal kérte az Elnökségtől, hogy hatalmazza fel az elnököt és a főtitkárt arra, hogy az elkészített koncepciókat korrigálhassák.

Az alkalmi bizottság elnöke bejelentette az Elnökségnek, hogy az idő rövidsége miatt csak ő és a bizottság titkárai tudják a kért dokumentumokat elkészíteni.

*Az Elnökség 21/1989. számú határozata***Az Elnökség**

1. ismételten köszönetét fejezi ki az akadémiai törvény előkészítésére kiküldött alkalmi bizottságnak az igen értékes munkájáért;

2. felkéri az alkalmi bizottság vezetőjét, hogy a vitában elhangzottak figyelembevételével dolgozza át a törvénykonceptió tervezetét és alakítson ki az alapszabályokról is koncepció-tervezetet oly módon, hogy azok az 1989. évi közgyűlés vitaanyagai lehessenek;

3. felhatalmazza elnökét és főtitkárát, hogy a koncepció-tervezeteken javításokat hajtson végre és azokat úgy terjessze a közgyűlés elé.

AZ ELNÖKSÉG EGYÉB ÁLLÁSFOGLALÁSAI**Az Elnökség**

1. tudomásul vette azt a bejelentést, hogy legközelebbi ülését 1989. május 2-án 15 órakor tartja;

2. elfogadta az 1989. február 28-i ülés óta eltelt időszak legfontosabb akadémiai eseményeiről készített beszámolót.

Budapest, 1989. április 25.

Berend T. Iván s. k.

Főtitkári utasítások

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának
2/1989. (A. K. 6) MTA

u t a s í t á s a

**az idegen nyelvtudás anyagi elismeréséről
szóló 17/1982. (A.K.7.) MTA—F. utasítás
egyes rendelkezéseinek alkalmazásáról**

1.

Az idegen nyelvtudás anyagi elismeréséről szóló 17/1982. (A. K. 7.) MTA-F. utasítás (a továbbiakban: Ut.) 4. § (2) bekezdése helyett 1989. július 1-től a következő rendelkezést kell alkalmazni:

„4. § (2) A munkáltató köteles meghatározni, hogy a dolgozó igazolt nyelvtudása közül mely idegen nyelv ismeretét tekinti első idegen nyelvtudásnak, alkalmazási feltételnek.”

2.

Az Ut. 6. §-ának alkalmazásától 1989. július 1-jétől el kell tekinteni.

Láng István s. k.

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának
3/1989. (A. K. 6) MTA-F

u t a s í t á s a

**a külföldi kiküldetések tervezésének,
előkészítésének, megszervezésének és a
tapasztalatok hasznosításának rendjéről
szóló 1/1985. (A.K.4.) MTA együttes
utasítás egyes rendelkezéseinek
alkalmazásáról**

A külföldi kiküldetések tervezésének, előkészítésének, megszervezésének és a tapasztalatok hasznosításának rendjéről szóló 1/1985. (A. K. 4.) MTA

együttes utasítás 8. § (1) és (4) bekezdése helyett 1989. július 1-től a következő rendelkezéseket kell alkalmazni:

„8. § (1) A külföldi kiküldetésekre olyan személyeket kell kijelölni, akik a kiküldetéssel járó feladatok ellátásához megfelelő szakértelemmel és nyelvismerettel rendelkeznek.

(4) A külföldről kezdeményezett, egyéni meghíváson alapuló kiutazások céljára rendkívüli vagy fizetés nélküli szabadságot — a dolgozó kérelmére — az alapvető munkáltatói jogokat gyakorló vezető engedélyezi”.

Láng István s. k.

A Magyar Tudományos Akadémia
4/1989. (AK. 6.) sz. utasítása

az MTA Alkotóház létrehozásáról**1.**

A Magyar Tudományos Akadémia 1983. évi költségvetési határozatait, illetőleg a Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége 21/1983. sz. határozata 5.4 pontja alapján a tudományos alkotómunka feltételének javítása érdekében alkotóházat alapítok.

2.

- (1) Az intézmény elnevezése: MTA Alkotóház (a továbbiakban: Alkotóház)
- (2) Az intézmény székhelye: Erdőtarcsa

3.

- (1) Az Alkotóház feladata, hogy az Akadémia tagjai és tudományos tevékenységgel élethivatás-szerűen foglalkozó más személyek részére időszakosan feltételeket biztosítson az elmélyült alkotómunkához.
- (2) Az Alkotóház térítés ellenében, beutaló alapján vehető igénybe.

4.

- (1) Az Alkotóház önálló jogi személyként, részben önálló költségvetési szervként működik. Kiadásait saját bevételeiből és költségvetési támogatásból fedezi.
- (2) Az Alkotóház élén vezető áll, akit a Gazdasági és Ellátási Főosztály vezetője az Alkotóház Bizottság egyetértésével nevez ki.
- (3) Az Alkotóház felügyeletének ellátásáról az MTA Központi Hivatala Szervezeti és Működési Szabályzata rendelkezik.

5.

- (1) Az Alkotóház a törzskönyvi nyilvántartásba vétel napjával kezdi meg működését.
- (2) A Gazdasági és Ellátási Főosztály készíti el az Alkotóház működési szabályzatát, amelyet az Alkotóház Bizottság hagy jóvá.

Láng István s. k.

Közlemények

T á j é k o z t a t á s

külföldre utazók részére rendszeresített Statisztikai lap megszüntetéséről

A Központi Statisztikai Hivatal elnöke a külföldre utazó magyar állampolgárok részére a 270370/1987. szám alatt elrendelt statisztikai adat-szolgáltatást megszüntette.

Ezért a Magyar Népköztársaság határát átlépő magyar állampolgárnak 1989. július 1-jétől sem a külföldre utazáskor, sem a hazautazáskor nem kell statisztikai lapot kitöltenie.

Központi Statisztikai Hivatal

T á j é k o z t a t ó

a

TMB szakbizottságai által odaítélt doktori fokozatokról

Nyelvtudományi szakbizottság

ADAMIK TAMÁS:

(ELTE)

„Antik stíluselméletek Gorgiasztól Augustinusig” c. értekezése alapján a nyelvtudomány doktora.

HONTI LÁSZLÓ:

(Nyelvtud. Int.)

„Az urali nyelvek töszámnevei” c. értekezése alapján a nyelvtudomány doktora.

Állam- és jogtudományi szakbizottság

HENCZ AURÉL:

(nyugdíjas)

„Törekvések a közszolgálati etika kialakítására.

1. kötet: A dualizmus és a két forradalom kora.

2. kötet: A Horthy-korszak” c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

Növénytermesztési szakbizottság

DOBOS TIBOR:

(EFE Sopron)

„A környezetgazdálkodás kifejezhetőségének ökológiai és ökonómiai vonatkozásai” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány doktora.

Agrárökonómiai szakbizottság

LE DU PHONG:

(külföldi állampolgár)

„A beruházások hatékonysága a vietnámi mezőgazdaságban. (A munkaerőellátás és a műszaki fejlesztés integrálása magyarországi tapasztalatainak hasznosítása)” c. értekezése alapján az agrárökonómiai tudomány doktora.

Elméleti orvostudományi szakbizottság

BALÁZS MÁRTA:

(Főv. János Kórház)

„A colitis ulcerosa pathomorphológiája különös tekintettel a vastagbélnyálkahártyasejtes eleminek elektronmikroszkópos változására a betegség különböző stádiumaiban” c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Dr. DUX LÁSZLÓ:

(SZOTE)

„Egy kationtranszportáló membrán enzim, a szarkoplazmatikus retikulum Ca^{2+} -ATPÁZ kristályosítása” c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Klinikai orvostudományi szakbizottság

Dr. LISZKA GYÖRGY:

(Orsz. Onkológiai Int.)

„A kemoterápia eredményeinek értékelése röntgenvizsgálati módszerekkel” c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Dr. PAPP LAJOS:

(SOTE)

„Az ép és károsodott keringésű szív véráramlás-eloszlásának vizsgálata állatkísérletekben és emberi szívűtétekben cardio-telemográfiával” c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Gépészeti, kohászati szakbizottság

TÓTH LAJOS:

(NME)

„A fémalakítás és a termékminőség kapcsolata” c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

Energetikai szakbizottság

KERTÉSZ VIKTOR:

(BME)

„Bonyolult dinamikai rendszerek stabilitása” c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

Elektronikai, számítástechnikai szakbizottság

RICHTER PÉTER:

(BME)

„Koherens optoelektronikai jelérzékelési és feldolgozási módszerek és alkalmazásai” c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

SALLAI GYULA:

(Posta Kísérleti Int.)

„Valószínűségi modellek hatékonysági elvek a távközlő hálózatok tervezésében” c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

Kémiai szakbizottság II

KALAUS GYÖRGY:

(BME)

„Monomer indolalkaloidok és rokonvegyületek szintézise” c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

SCHNEIDER GYULA:

(JATE)

„Az A- és D-gyűrűben szubsztitult sztereoidok szintézise és térszerkezete” c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

STÁJER GÉZA:

(SZOTE)

„Kondenzáltvázas telített 1,3-heterociklusok előállítása, térszerkezete, ciloaddíciós és cilovertizációs átalakítása” c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

Pszichológiai szakbizottság

HALÁSZ LÁSZLÓ:

(MTA Pszich. Int.)

„Szociális megismerés és az irodalmi mű befogadásának pszichológiai vizsgálata” c. értekezése alapján a pszichológiai tudomány doktora.

Filozófiai szakbizottság

RATHMANN JÁNOS:

(BME)

„Történetiség a német felvilágosodásban” c. értekezése alapján a filozófiai tudomány doktora.

Irodalomtudományi szakbizottság

VÖRÖS IMRE:

(ELTE)

„Természetszemlélet a felvilágosodás kori magyar irodalomban” c. értekezése alapján az irodalomtudomány doktora.

Történelemtudományi szakbizottság

BORSA IVÁN:

(Magyar Orsz. Levéltár)

„A magyar medievisztika levéltári forrásbázisa” c. értekezése alapján a történelemtudomány doktora.

GLATZ FERENC:

(MTA Tört. Tud. Int.)

„Történettudomány, kultúrpolitika, társadalom (1919–1948)” c. értekezése alapján a történelemtudomány doktora.

SZAKÁCS SÁNDOR:

(MKKE)

„Növekedés és fejlődés a tervutasításos időszakban, fejlesztési stratégia és gyakorlat 1949–1968” c. értekezése alapján a történelemtudomány doktora.

Matematikai, számítástudományi szakbizottság

ELBERT ÁRPÁD:

(MTA Mat. Kut. Int.)

„Féllineáris differenciálegyenletek kvalitatív elmélete” c. értekezése alapján a matematikai tudomány doktora.

HORVÁTH JENŐ:

(Berzsenyi D. Tanárképző Főisk. Szombathely)

„A többdimenziós diszkrét geometria néhány problémája” c. értekezése alapján a matematikai tudomány doktora.

KOMJÁTH PÉTER:

(ELTE TTK)

„Végtelen gráfok színezési problémái” c. értekezése alapján a matematikai tudomány doktora.

Növénytermesztési szakbizottság

PINTÉR LAJOS:

(KATE Keszthely)

„A genotípus hatása a kukorica (*zea mays*) hibridek hasznosításuk szerinti komplex érté-

keire” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány doktora.

Elméleti orvostudományi szakbizottság

VÉRTES MARIETTA:

(POTE)

„Destradiol receptorok és kötőhelyek” c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Kémiai szakbizottság

PAPP LAJOS:

(KLTE)

„Új rendszerű elektrotermikus és üregkatódos sugárforrások” c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

Biológiai szakbizottság

FISCHER JÁNOS:

(Szent Györgyi A. Orvostud. Egyetem)

„Szövet gloconjugátumok lecitinkötése és szerkezete” c. értekezése alapján a biológiai tudomány doktora.

PATTHY LÁSZLÓ:

(MTA SZBK)

„A fibrinolízis szabályozásának molekuláris mechanizmusa” c. értekezése alapján a biológiai tudomány doktora.

PONGOR SÁNDOR:

(Mg. Biotechnológiai Kut. Kp. Gödöllő)

„Fehérjék funkció-orientált módosításának néhány kérdése” c. értekezése alapján a biológiai tudomány doktora.

TMB Ad hoc bizottság

BARNA JÓZSEF:

(nyugdíjas)

„Élelmiszeripari csíraszegényítő eljárások termékeinek fogyasztási ártalmatlansága állatkivizsgálásokban” c. értekezése alapján a biológiai tudomány doktora.

T á j é k o z t a t ó

a

**TMB szakbizottságai által odaitélt
kandidátusi fokozatokról**

Nyelvtudományi szakbizottság

KOMLÓSI LÁSZLÓ:

(JPTE)

„Funkcionális vizsgálat az igei-szerkezetek belső viszonyainak szemantikai és pragmatikai meghatározottságáról” c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

MIZSER LAJOS:

(Bessenyei Gy. Tanárk. Főisk. Nyíregyháza)

„Személynevek rendszertani és tipológiai vizsgálata — Cserépfalu 1500–1974” c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

KOROMPAY KLÁRA:

(ELTE)

„Névszórágazásunk története az ómagyar kor végéig” c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

DÖRNYEI ZOLTÁN:

(ELTE)

„Pszicholingvisztikai tényezők az idegen nyelvek tanulásában” c. értekezése alapján a nyelv-tudomány kandidátusa.

HUSZÁR ÁGNES:

(—)

„Magyar pályaválasztási és terápiás beszélgetések beszédstratégiai elemzése” c. értekezése alapján a nyelv-tudomány kandidátusa.

Növénytermesztési szakbizottság

Dr. HROTKÓ KÁROLY:

(KEÉ)

„Sajmeggy magonc alanyfajták magtermesztése, faiskolai és gyümölcstermesztési értéke” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Dr. NÉMETH TAMÁS:

(TAKI)

„A N-ellátottság szerepe az őszi káposztarepce termesztésben” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Dr. ABDUL MAJED TURKI AL-MAENI:

(Külföldi állampolgár)

„Parameters influencing the phosphate buffering capacity in calcareous soils” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Gépészeti, kohászati szakbizottság

BERECZ JÓZSEF:

(Földmérő és Talajvizsgáló V.)

„Az acélbetétek korróziója a betonban klorid-ionok jelenlétében” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Kémiai szakbizottság

SCHOLZ ZSUZSANNA:

(MÁTRA Gázbetongyár Gyöngyös)

„Titánban gazdag alumíniumzománcok vizsgálata” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa (honosítással).

Biológiai szakbizottság

Dr. BŐSZE ZSUZSANNA:

(MTA SZBK)

„Szövetspecifikus transzkripció enhanszerek a Fried és Moloney retrovírusokban” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Dr. JOSEF NEUMÜLLER:

(külföldi állampolgár)

„Ultrastructural morphology, immunohistochemistry of the extracellular matrix and cell cycle of cell cultures derived from rheumatic patients” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Dr. GAÁL DEZSŐ:

(Orsz. Onk. Int.)

„Endotoxinok és elágazó láncú polipeptidek hatása a daganatellenes gyógyszerek és sugárkezelés okozta immunsuppresszióra” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Dr. HORVÁTH BEATRIX:

(MTA SZBK Szeged)

„A gümőképzés gazdaspecifitását meghatározó gének szerkezeti és funkcionális jellemzése rhizobium fajokban” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Dr. FRISS ÁGNES:

(Orsz. Haematológiai és Vértranszfúziós Int.)

„Az autoimmun hemolitikus anémiák szerológiai differencial-diagnosztikája” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Dr. LACZKÓ ILONA:

(MTA SZBK Szeged)

„A reverzibilis hidrogenáz szerepének és aktiválási körülményeinek tanulmányozása nagy fényintenzitáson tenyésztett anabaena cylindrica sejtekben” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Dr. JÓNA ISTVÁN:

(DOTE)

„Ca²⁺ transzport, Ca²⁺ megoszlás és kapcsolatok vázizomban” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Pszichológiai szakbizottság

FARKAS ANDRÁS:

(MTA SZBK)

„A valószínűségi és szakvencia tanulás kölcsönhatásakor jelentkező szimultán interferencia” c. értekezése alapján a pszichológiai tudomány kandidátusa.

Hadtudományi szakbizottság

HÉJJA ISTVÁN:

(ZMKA)

„A Magyar Néphadsereg közlekedéshálózatának katonaföldrajzi értékelése, különös tekintettel a közúthálózatra” c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

NAGY LÁSZLÓ:

(MNVK 2 Cso. főnökség)

„A szovjet—amerikai kapcsolatok katonapolitikai aspektusainak elemzése, valamint a magyar katonapolitikára gyakorolt hatásuk vizsgálata az 1945 utáni időszakban” c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

Politikatudományi szakbizottság

MACHOS CSILLA:

(Humboldt Egyetem)

„A politikai kultúra a kultúra rendszerében” c. értekezése alapján a politikatudomány kandidátusa.

Zene-néprajz-folklór szakbizottság

DORNBACH MÁRTA:

(Móra Ferenc könyvkiadó)

„A joruba eredetű kultuszok Kubában” c. értekezése alapján a történelem(néprajz) tudomány kandidátusa.

Matematikai szakbizottság

DAO NGOC THANG:

(külföldi állampolgár)

„Abel-csoportok endomorfizmusgyűrűi” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

Irodalomtudományi szakbizottság

MAÁR JUDIT:

(Ir. Tud. Int.)

„Irodalmi szövegtípusok szemantikai vizsgálata” c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

PÁLA KÁROLY:

(ELTE Apáczai Csere János Gimnázium)

„Eszmetörténeti és műfajelméleti kérdések Karinthy Frigyes publicisztikájában és novellisztikájában” c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

KISS JÓZSEF:

(Ir. Tud. Int.)

PETŐFI ADATTÁR I. „Petőfi az egykorú sajtóban és egyéb nyomtatott forrásokban” c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

Közgazdaságtudományi szakbizottság

SZAKOLCZAI ÁRPÁD:

(MTA Szoc. Kut. Int.)

„Concerning the grounds of modern economic society and political economy” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa. (Honosítással)

Történelemtudományi szakbizottság

BÉNYEI MIKLÓS:

(MSZMP Debreceni Városi Bizottság)

„Oktatáspolitikai törekvések a reformkori országgyűléseken” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

HAMBUCH VENDEL:

(Magyar Rádió)

„Mucsi Tolna megyei német település története, társadalma, kultúrája” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

JÁNOSI MÓNKA:

(Leövey Klára Közgazdasági Szakközépiskola)
„TÖRVÉNYHOZÁS MAGYARORSZÁGON A XI. SZÁZADBAN” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

KÖTELES LAJOS:

(Békés-megyei Tanács VB)

„A művelődés demokratikus átalakulása Vihar-sarokban, különös tekintettel Békés-megyére” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

BENKES MIHÁLY:

(ELTE Tud. Szoc. Tsz.)

„Belga-Kongó függetlenné válása. A Lumumba kormány bel- és külpolitikája 1956—1961. A Kongó válság kialakulása” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

PÓK ATTILA:

(Tört. Tud. Int.)

„A magyarországi radikális demokrata ideológia kialakulásához. A „Huszadik Század” társadalomszemlélete 1900—1907” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

CSORBA LÁSZLÓ:

(Filozófiai Int.)

„A VALLÁSALAP „JOGI TERMÉSZETE” (Az egyházi vagyoni problémája a polgári átalakulás korának Magyarországon 1782—1918)” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

LIPCSEY ILDIKÓ:

(MTA TTI)

„A Román Kommunista Párt nemzetiségi politikája. A Magyar Népi Szövetség 1944—1953” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

HONVÁRI JÁNOS:

(SZIKTMF GYFMLOI)

„A termelészövetkezeti mozgalom kezdetei Győr-Sopron megyében (1948—1953)” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

Neveléstudományi szakbizottság

BALÁZS SÁNDOR: (Tanárképző Főiskola)

„A népi kollégiumok nevelőmunkája Heves megyében — különös tekintettel a közösségi nevelésre” c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

SZÉPHALMI ÁGNES:

(ELTE TTK)

„A pedagógusok munkáját befolyásoló tényezők elemzése” c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

Matematikai szakbizottság

SÖVEGJÁRTÓ ANDRÁS:

(ELTE TTK)

„Gázkisülések kinetikai folyamatainak matematikai modellezése nagynyomású nátriumhigany keverékekben” c. — SzU-ban megvédett — értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

Növénytermesztési szakbizottság

Dr. BALOGH ISTVÁN:

(DATE)

„Nyírségi savanyú homoktalajok termékenységének növelése kalcium és magnézium visszapótlással” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Elméleti Orvostudományi szakbizottság

VÁRI SÁNDOR:

(Salgótarján, Megyei Kh.)

„Untersuchungen zum Einfluss von Substanz P (SP₁₋₁₁) Angiotensin II. und tagesrhythmischer empfindlichkeit auf die Schmerzschwelle der Ratte” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa, (honosítással).

Klinikai orvostudományi szakbizottság

Dr. FORGÁCS ANDRÁS:

(SOTE)

„Nyomás és pH változások in vivo mérése és diagnosztikus értéke a tápcsatorna felső szakaszán” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. TÖRÖK ÉVA:

(Heim Pál Gyermekkorház)

„Gyermekek bőrbetegségek felismerésének és gyógyításának problematikája” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. CZIRJÁK LÁSZLÓ:

(DOTE)

„A progresszív szisztémás sclerosis klinikai és immunológiai vonatkozásai” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. DIÓSZEGHY PÉTER:

(DOTE)

„Újabb adatok a neuromuscularis betegségek pathomechanismusához és diagnosztikájához” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. JÁNOSKUTI LÍVIA:

(SOTE)

„Gamma-kamerás vizsgálatok diagnosztikai értéke a malignus lymphomás betegek stádium meghatározásában” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. PFLIEGLER GYÖRGY:

(DOTE)

„A vérlemezke-aktiválódás, pathogenetikai szerepe és a gyógyszeres védekezés lehetőségei” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. POÓR GYULA:

(ORFI)

„A húgysavanyagcsere-zavarok pathomechanizmusának és renális hatásának vizsgálata” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Dr. SÓLYOM ENIKŐ:

(OTE)

„A malabszorpciós megítélése: a családi és a táplálkozási anamnézis és a vékonybél szövettani vizsgálatokkal párhuzamos vérkémiai, enzim és metabolit meghatározások segítségével” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Gépészeti, kohászati szakbizottság

HERMANN GYULA:

(MTA SZTAKI)

„Számítógépes szerszámgépvezérlési eljárások görbült felületek megmunkálására” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

ELEŐD ANDRÁS:

(BME)

„Szabályos sokszög furatú matricák méretezése” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

SZŐKE DEZSŐ:

(BME)

„Jármű felépítmény belső csillapításának hatása a jármű lengésére és a vázszerkezet igénybevétele” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

SZABÓ GÁBOR:

(KÉE ÉLELMISZERIPARI Főisk. Kar)

„A magyar élelmiszeriparban alkalmazott porok vibroaerofluid rétegű agglomeráló-szárító eljárásának kidolgozása” c. — SzU-ban megvédett — értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Építési és közlekedési szakbizottság

MELEGH GÁBOR:

(BME)

„Gyalogosbalesetek műszaki szakértői vizsgálata” c. NDK-ban megvédett értekezése alapján a közlekedéstudomány kandidátusa.

Kémiai szakbizottság II

FÜGEDI PÉTER:

(KLTE)

„Oligoszacharidok szintézise glikozik-imidátokkal és tioglikozidokkal” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

AZIZ ABBAS THIJIEL:

(külföldi állampolgár)

„PRODUCTION AND APPLICATION OF YEAST LACTASE” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

KUN-SZABÓ TIBOR:

(VVE Veszprém)

„Motorhajtóanyag-komponensek gyártása liginetek extraktjaiból” c. — SzU-ban megvédett — értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

THAI PHAN QUYNH NHU:

(külföldi állampolgár)

„Halolajok összetételének és frakcionálásuk lehetőségének vizsgálata” c. értekezése alapján a gyógyszerészeti tudomány kandidátusa.

CAO VAN THU:

(külföldi állampolgár)

„A citromsav fermentációs előállítás” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

JALSOVSZKY ISTVÁN:

(ELTE)

„Négyértékű kénatomot tartalmazó tián- és tiolánszármazékok sztereokémiája” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

TÖRÖS SZILÁRD:

(VVE Veszprém)

„Ketonok enantio- és sztereoselektív hidrogenezése ródiumpfoszfin katalizátorokkal” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

Hadtudományi szakbizottság

Dr. HALMAI ATTILA:

A hadtudomány kandidátusa lett.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK

A Magyar Tudományos Akadémia Regionális Kutatások Központja (Pécs, 7601 Kulich Gy. u. 22. Pf. 199.) pályázatot hirdet gazdaság-, település-földrajzi kutatómunkára. A kutatómunkában azok a középfokú oktatási intézményekben, illetőleg a művelődési szakigazgatás területén dolgozó, középiskolai tanári képesítéssel rendelkező személyek vehetnek részt, akik a szakterület tudományos kérdései iránt érdeklődnek, s tevékenységüket munkahelyük vezetője támogatja.

A kutatási szerződés időtartama: 1989. szeptember 1–1990. augusztus 31. A pályázatot elnyert pedagógusok — jelenlegi munkaviszonyuk fenntartása mellett — a Regionális Kutatások Központjával kötött szerződésben meghatározott feladatot végeznek, amiért havi 1 400,— Ft díjazásban részesülnek.

A pályázatot — részletes önéletrajzzal, kutatási vázlattervezettel és publikációs jegyzékkel ellátva — 1989. augusztus 15-ig a Központ főigazgatójához kell benyújtani.

A pályázat témakörei:

1. Karsztgenetikai vizsgálatok a Mecsekben
2. Az idegenforgalom és a környezetvédelem összefüggő problémái
3. A kisvárosok szerepe a magyar település-hálózatban
4. Egy alföldi megyehatár menti centrum vonzás-körzetének vizsgálata

Pécs, 1989. május 30.

Dr. Tóth József s. k.
főigazgató-helyettes

Az MTA Zenetudományi Intézete pályázatot hirdet magyar zenetörténeti kutatómunkára felsőoktatási intézményben képesítést nyert pedagógusok részére, akiknek munkahelyi vezetője a kutatómunkában való részvételt támogatja és órakedvezmény nélkül heti egy kutatónapot biztosít.

A pályázat témaköre XVIII–XX. századi magyar zenetörténet és magyar népzene. A megbízást nyert pedagógus kutatási feladatát részletesen az Intézet igazgatója határozza meg. A kutatási szerződés időtartama: 1989. szeptember 1-től 1990. augusztus 31-ig. Díjazás: havi 1400.—Ft. A pályázatot az MTA Zenetudományi Intézet igazgatójához lehet benyújtani 1989. augusztus 15-ig. Cím: 1250 Budapest Pf. 28. A pályázat a következőket tartalmazza: rövid munkaterv, életrajz, az iskola igazgatójának támogatólevele.

Dr. Falvy Zoltán s. k.
igazgató

Az MTA Növényvédelmi Kutatóintézetének igazgatója (Budapest, Herman Ottó u. 15., levélcím 1525. Bp. Pf. 102.) pályázatot hirdet azonnali felvétellel az alábbi állásokra:

1. Gazdasági igazgatóhelyettes.

Feladata: az intézet pénzügyi gazdálkodásának irányítása, számviteli rend, bizonylati fegyelem érvényesítése, anyaggazdálkodási és karbantartási feladatok szervezése, irányítása.

Pályázati feltételek:

- pénzügyi — számviteli főiskola, vagy közgazdaságtudományi egyetemi végzettség,
- 5 éves költségvetési gazdálkodás szerinti gyakorlat előnyt jelent,
- 40 évnél fiatalabbak jelentkezését várjuk.

2. Tudományos segédmunkatárs

Feladata: az intézet Biotechnológiai Osztályán a növényvédelmi biotechnológia vagy a Növénykórtani Osztály Virologiai Csoportjában a növényvédelmi virológia területén az aktív tudományos kutatások végzése.

Pályázati feltételek:

- szakirányú egyetemi végzettség
- molekuláris biológiai stúdiumokból vizsga, illetve diplomadolgozat készítése
- legalább egy világnyelv olvasási szinten való ismerete
- 30 évnél fiatalabb férfiak jelentkezését várjuk.

3. Tudományos munkatárs

Feladata: az intézet Növénykórtani Osztályának Virologiai Csoportjában a növényvédelmi virológiai tudomány területén az aktív, nemzetközi színvonalú tudományos kutatások végzése.

Pályázati feltételek:

- egyetemi végzettség
- tudományos fokozat
- nemzetközi színvonalú tudományos tevékenység
- a tudományterület szempontjából fontos nyelv középfokú állami nyelvvizsgával igazolt ismerete
- 40 évnél fiatalabb férfi.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázó jelenlegi munkahelyének, beosztásának és fizetésének megjelölését;
- eddigi szakmai munkásságát, tudományos eredményeinek ismertetését;
- tudományos fokozatának, nyelvismeretének, kitüntetéseinek megjelölését;
- tudományos munkáinak jegyzékét;
- a munkakörellátásra vonatkozó vezetési illetve tudományos elképzeléseit.

A pályázathoz mellékelni kell:

- az oklevelek hiteles másolatát;
- részletes önéletrajzot;
- három hónapnál nem régebbi keletű hatósági erkölcsi bizonyítványt.

A pályázatot az MTA Növényvédelmi Kutatóintézetének igazgatójához kell benyújtani a közzétételtől számított 30 napon belül.

Dr. Király Zoltán s. k.
az MTA rendes tagja, igazgató

A Magyar Tudományos Akadémia főtítkára Király Tibort, az MTA rendes tagját, az ELTE Állam- és Jogtudományi Karának egyetemi tanárát megbízta a Magyar Tudományos Akadémia főtítkárhelyettesi feladatainak 1990. május 15-ig történő ellátásával.

Jogi és Igazgatási Főosztály

A Magyar Tudományos Akadémia főtítkárának, főtítkárhelyetteseinek és a hivatalvezetőnek a felügyeleti jogköre 1989. május hó 15-i hatállyal a következők szerint alakul:

Láng István főtítkár

Általános felügyeletet gyakorol

- a Személyzeti Főosztály
- a Kutatástervezési Főosztály, valamint
- az Interkozmosz Tanács Titkársága felett; felügyeli továbbá
- a Sajtótítkárság munkáját,
- a Dubna-bizottság munkájával összefüggő feladatok ellátását,
- a Tudományos Műszerfejlesztési és Kutatás-Automatizálási Koordinációs Bizottság magyar tagozata tevékenységét.

Csurgay Árpád főtítkárhelyettes

Általános felügyeletet gyakorol

- a Természettudományi Főosztály tekintetében; vezeti
- a Számítástechnika Alkalmazási Bizottságot, valamint
- a Számítástechnikai és Informatikai Koordinációs Tanács magyar tagozatát; ellátja
- az Akadémiai Ifjúsági Bizottság elnöki tisztségét; képviseli az MTA-t
- a KGST Tudományos Műszaki Együttműködési Állandó Kormánybizottságában, valamint
- az MTA Központi Hivatalát a Tudományos Minősítő Bizottságban.

Király Tibor mb. főtítkárhelyettes

Általános felügyeletet gyakorol

- a Társadalomtudományi Főosztály tekintetében; felügyeli továbbá
- az Akadémiai Kiadói Tanácsot; átruházott hatáskörben felügyeli
- az MTA Könyvtárát, valamint
- az Akadémiai Kiadó és Nyomdát.

Enyedi György, az MTA levelező tagja, az MTA Regionális Kutatások Központjának főigazgatója

Általános felügyeletet gyakorol, mint külügyi titkár

- a Nemzetközi Kapcsolatok Főosztálya felett,
- továbbá ellátja az Akadémia főtítkárának képviselőtét a Magyar Tudományos Akadémia Társadalomtudományi Bizottságában.

Kónya Sándor hivatalvezető

a hivatali belső felügyeleten túlmenően általános felügyeletet gyakorol

- a Jogi és Igazgatási Főosztály;
- a Pénzügyi Főosztály és
- a Gazdasági és Ellátási Főosztály tekintetében.

Jogi és Igazgatási Főosztály

SZEMÉLYI HÍREK, KITÜNTETÉSEK

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa

MOLNÁR FERENC-et, az MTA Mezőgazdasági Kutató Intézete Kísérleti Gazdasága igazgatóhelyettesét, nyugállományba vonulása alkalmából, közel két évtizeden át végzett vezetői munkájáért és kiemelkedő közéleti tevékenységéért a

MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG CSILLAGRENDJE;

BOGÁRDI JÁNOS-t, az MTA rendes tagját, a BME Vízépítési Tanszéke nyugdíjas egyetemi tanárát 80. születésnapja alkalmából a hidrológia és a hidraulika területén, több évtizeden át végzett magas szintű tudományos kutatásaiért és kiemelkedő oktatói tevékenységéért

ÁPRILIS NEGYEDIKE ÉRDEMREND

kitüntetésben részesítette.

FOGADÓÓRÁK

Berend T. Iván, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke minden hétfőn 16—17,30 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden hétfőn 15,30–17 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14–15 óráig, Mádl Ferenc, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára csütörtökön 10–11 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés a 173-929 hívószámú telefonon.

*Tudományos Minősítő Bizottság
Titkárság*

ISSN 0460~5829

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer
Szerkeszti: dr. Egri Pál, az MTA Központi Hivatala Jogi Osztályának vezetője

A kiadásért felelős az Akadémiai és Nyomda Vállalat főigazgatója — A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat végezte
Felelős vezető: Hazai György — Budapest, 1989. — Nyomdai táskaszám: 18526 — Felelős szerkesztő: dr. Egri Pál
Műszaki szerkesztő: Sándor István — Megjelent: 2,5 (A/5) ív terjedelemben — HU ISSN 0460-5825

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, Lehel u. 10A., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással
a HELIR 215—96 162 pénzforgalmi jelzőszámra
Előfizetési díj egy évre 192 Ft — Példányonkénti ára: 8 Ft

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZPONTI HIVATALA

BUDAPEST, 1989. SZEPTEMBER 22.

TARTALOM

Jogszabályok

12/1989. (VII. 13.) OGY
határozat

az Országgyűlés tudánypolitikai és műszaki-fejlesztési bizottságának megalakulásáról 113

Közlemények

Felhívás

a TMB szakbizottságai által odaítélt kandidátusi fokozatokról 113
akadémiai rehabilitálásra vonatkozó igénybejelentésre 117
Pályázati felhívások 118
a Magyar Tudományos Akadémia elnökének és főtítkárának, valamint a Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárának fogadóórája 119

Jogszabályok

**Az Országgyűlés
12/1989. (VII. 13.) OGY
határozata**

**az Országgyűlés tudánypolitikai
és műszaki-fejlesztési bizottságának megalakulásáról**

Az Országgyűlés Házsabályának [8/1989. (VI. 8.) OGY h] 21. §-ára figyelemmel megalakítja a tudánypolitikai és műszaki-fejlesztési bizottságot és a képviselők javaslata alapján

Dr. Biacs Pétert,
Dr. Bognár Józsefet,
Dr. Bognár Rezsőt,
Dr. Cselőtei Lászlót,
Dr. Eke Károlyt,
Dr. Gágyor Pált,
Dr. Horn Pétert,
Juhász Mihályt,
Dr. Lásztity Radomirt,
Dr. Lotz Ernőt,

Morvay Lászlót,
Simon Pétert,
Szentágothai Jánost

az állandó bizottság tagjainak megválasztja.

Dr. Szűrös Mátyás s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Dr. Pesta László s. k., Soltész Pádár Ilona s. k.,
az Országgyűlés jegyzője az Országgyűlés jegyzője

Közlemények

T á j é k o z t a t ó

a
TMB szakbizottságai által odaítélt kandidátusi
fokozatokról

Filozófiai szakbizottság

TATÁR GYÖRGY:
(MTA)

„Az öröklét gyűrűje. Nietzsche és az örök visszatérés” c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

SZEGEDI PÉTER:

(ELTE TTK)

„Determinisztikus törekvések a kvantummechanikában” c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

CSIZMADIA SÁNDOR:

(JPTE)

„Az álmenczúra avagy a metafizikai dekonstrukciója” c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

Közgazdaságtudományi szakbizottság

KIRÁLY JÚLIA:

(Nemzetközi Bankárképző Központ Rt.)

„Fogyasztás és megtakarítás (Empirikus modellek)” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

ÁRVA LÁSZLÓ:

(OT Tervgazd. Int.)

„Gondolatok az indokínai országok gazdasági fejlődéséről, a prekolonialis struktúrák továbbéléséről és a szocialista gazdaságfejlesztési kísérletek eredményeiről” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

KISS JUDIT:

(MSZMP Társtud. Int.)

„Válság a periférián — a mexikói gazdaság a XX. században” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

BEKE JENŐ:

(JPTE)

„Dél-Dunántúl közlekedésének fontosabb közgazdasági kérdései” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

HEGYI LÓRÁNTNÉ:

(MSZMP Pol. Főisk.)

„Vezetélmélet, Vezetési gyakorlat — Vezetőképzés” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

BARTA ÁRPÁD:

(Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskola Szolnok)

„Stratégiai tervezés a belkereskedelemben” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

SULYOK-PAP MÁRTA:

(MKKE)

„A kötvénypiacról az értéktőzsdéig” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

SUZAN FOUAD HAMDY:

(külföldi állampolgár)

„The role of the monetary sector in the economic development of egypt.” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

Művészettörténeti és régészeti szakbizottság

VÉGH JÁNOS:

(MTA)

„Szepességi szárnyasoltár-művészet a középkor

végén” c. értekezése alapján a művészettörténet kandidátusa.

Állam- és jogtudományi szakbizottság

PUSZTAY BÉLA:

(nyugdíjas)

„A racionális földhasználat jogi eszközrendszere” c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

BAJORY PÁL:

(Legfelsőbb Bíróság)

„Fellebbezés a polgári eljárásban” c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

Földrajz és meteorológiai szakbizottság

HASIM NIMAH FAYAD:

(külföldi állampolgár)

„Marokkó népességének idő- és térbeli folyamatai” c. értekezése alapján a földrajztudomány kandidátusa.

TÓTH GÉZA:

(Ho Si Minh Tanárképző Főisk. Eger)

„A Bükk-hegység neogén felszínfejlődése, különös tekintettel a karsztosodásra” c. értekezése alapján a földrajztudomány kandidátusa.

RAKONCZAI JÁNOS:

(Békés megyei Tanács)

„Az emberi tevékenység környezetre gyakorolt hatásainak hidrogeográfiai vonatkozásai Délkelet-Alföldön” c. értekezése alapján a földrajztudomány kandidátusa.

Állattenyésztési és állatorvosi szakbizottság

SINKOVICS GYÖRGY:

(DATE)

„Házinyúl mesterséges termékenyítése” c. értekezése alapján az állatorvostudomány kandidátusa.

DRÉN CSABA:

(Áo. Tud. Egy. Kutatóintézete)

„Baromfi reticuloendotheliosis vírusok izolálása és jellemzése” c. értekezése alapján az állatorvostudomány kandidátusa.

SÓTONYI PÉTER:

(Áo. Tud. Egy.)

„Diethylstilboestrol, allyloestrenol és gonadotrop hormon hatása a gonádok fejlődésére csirkében” c. értekezése alapján az állatorvostudomány kandidátusa.

JAYARAO BHUSHAN MRUTUN:

(külföldi állampolgár)

„Epidemiological studies on some aspects of asymptomatic salmonella infection in pigs in swine herds and in abattoir” c. értekezése alapján az állatorvostudomány kandidátusa.

CEREN-OCSIRIN ENHBAT:

(külföldi állampolgár)

„A humorális immunrendszer egyes tényezőinek vizsgálata néhány kolosztrális immunitású házi-emplős fajban” c. értekezése alapján az állatorvostudomány kandidátusa.

Fizikai, csillagászati szakbizottság

VIDOVSKY ISTVÁN:

(KFKI)

„Reaktorfizikai paraméterek meghatározása gamma-spektrometriával” c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

KOC SIS MENYHÉRT:

(külföldi állampolgár)

„Sokparaméteres adatgyűjtés szórás kísérletekben” c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

RUTA KAPOCIUTE:

(külföldi állampolgár)

„The modification of hematoporphyrin diacetate species in different environments and the influence of aggregation on their interaction with light” c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

BÁRDOS GYULA:

(KLTE)

„Gyors ionnyaláb és szilárdtestek kölcsönhatásának leírása a Boltzmann-féle transzportegyenlet alapján” c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

AYOUB MOHAMMED EL BAROUNI:

(külföldi állampolgár)

„Neutronaktiválás után kibocsátott karakterisztikus X-sugárzás analitikai alkalmazása” c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

Állattenyésztési és állatorvosi szakbizottság

HAMAD MOHAMMED Y MUHSIN:

(külföldi állampolgár)

„Eltérő környezeti feltételek hatása a broiler szülőpár hybro-kakasok termékenységre” c. értekezése alapján az állatorvostudomány kandidátusa.

Elméleti orvostudományi szakbizottság

SZÉL ÁGOSTON:

(SOTE)

„A retina színspecifikus fotoreceptorainak azonosítása látópigmentek ellen készített ellenanyagokkal” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

ENYEDI PÉTER:

(SOTE)

„Jelátviteli mechanizmusok mellékvese glomerulózsa sejtekben” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Klinikai orvostudományi szakbizottság

NAGY LAJOS:

(Zala m. t. Kh-RI Kp. Laboratórium)

„Folyadékkromatográfiás gyógyszer szint-mérések ideg- és elmegyógyászati esetekben” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

NAGY KÁLMÁN:

(OTE)

„Az aktivitás és a progresszió kapcsolata a juvenilis reumatóid arthritisben különös tekintettel

a szteroid terápiára és ennek szövődményeire” értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

SZABÓ JENŐ:

(DOTE)

„A thyreoidea stimuláló immunglobulin és a mikroszomális-antitest meghatározások jelentősége Graves-Basedow kór patogenezisében és prognózisában” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

VATTAY PÉTER:

(SZOTE)

„A nyálkahártya alkálszekréciója és gyors restitúciója nyúl duodenumában” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

MIKE CZ KATALIN:

(DOTE)

„Rheumatóid arthritis és spondylarthritis ankylopoetica új klinikai és immunpatológiai modellje humál ízületi porc proteoglikánokkal immunizált BALB/c egerekben” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

BALOGH ATTILA:

(SOTE)

„A temporális lebeny epilepsziás működés zavarának klinikai vizsgálata” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

ROTT ZSUZSANNA:

(Mágy Mátraházi Egység)

„Aspecifikus bronchusprovokációs tesztek asthma bronchialeban és bronchitis chronicában” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

FEKETE FARKAS PÁL:

(SOTE)

„Malignus szívritmuszavarok koraszülöttekben és érett újszülöttekben” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

VERES ÉVA Dr. RÓNA-TAS ANDRÁSNÉ:

(Heim Pál Gyermek kórház)

„A gyermekkori sclerosis multiplex klinikuma” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

FODOR JÁNOS:

(Orsz. Onk. Int.)

„Inoperábilis (3. stádium) emlőrák kezelése elsődlegesen besugárzással, az eredményeket befolyásoló módszerek és prognosztikai tényezők elemzése” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

RÓZSAHEGYI JÓZSEF:

(OTE)

„A húgyhólyagdaganatok kiterjedésének (staging) és biológiai viselkedésének vizsgálata” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

TURY PEREGRIN:

(Orsz. Mentőszolg.)

„Az oxylógia elveinek érvényesítése a súlyos beteg szállítására felkészítésben” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

SZENOHRADSKY JÁNOS:

(SZOTE)

„Kísérletes és klinikai tanulmányok a trifluoperidol preventív és diagnosztikai jelentőségéről paralitikus ileusban” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

NÉMETH LÁSZLÓ:

(OMÜI)

„Foglalkozási eredetű azbeszt expozíciót követő megbetegedések. (Azbesztózis, daganat-indukció)” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

REGÖLY-MÉREI JÁNOS:

(SOTE)

„Az urgens sorongraphia szerepe az acut hasi kórképek és a postoperatív szövődmények felismerésében, elkülönítő kórismérésében és a therápiás taktika kialakításában” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

BIHARI IMRE:

(OTE)

„Az alsó végtagi varicositas kezelése scleroterápiával és műtéttel” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

VÖRÖS ATTILA:

(OTE)

„A nyelőcső és cardia-táji tumorok palliatív sebészeti kezelése” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

MAROSI GYÖRGY:

(KAIBO Szeged VT Kórháza)

„Szerves foszforsavészter peszticidek cardiotoxikus hatása” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

RÉPÁSSY GÁBOR:

(SOTE)

„Az intralaryngealis daganatos invázió vizsgálata és jelentősége a gégerák sebészi kezelésében” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

RÉPÁSSY DÉNES:

(SOTE)

„A veserák klinikopatológiai kérdései, hormonkezelési lehetőségei” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Bányászati, földtani, geodéziai és geofizikai szakbizottság

NURI KHALIFA BEN HMEDA:

(külföldi állampolgár)

„Eor eljárás elegyedő CO₂ gázzal. PVT vizsgálatok” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

KÓKAY JÓZSEF:

(Magyar Állami Földtani Int.)

„A középső- és a Keleti-Paratethys kapcsolata a felső-bádeni tenger sótartalom-viszonyai tükrében” c. értekezése alapján a földtudomány kandidátusa.

Kémiai szakbizottság

MÁRTAI ERZSÉBET:

(MTA)

„Cikloparaffinok molekulageometriájának rezgési szinképének kvantumkémiai számítása” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

BEZUR LÁSZLÓ:

(BME)

„Porlasztásos oldatinjektációs módszerek kidolgozása atomspektroszkópiai elemzéshez” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

SOÓS JÁNOS:

(BME)

„Kompenzált áramkörök a méréstechnikában” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

BORSZÉKI JÁNOS:

(VVE Veszprém)

„Atomspektroszkópiai módszerek fejlesztése. Minta-előkészítő és -kiértékelő eljárások” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

Biológiai szakbizottság

MAJOR PÉTER:

(Orsz. Élelmezési és Táplálkozástud. Int.)

„Staphylococcusok és általuk termelt enterotoxinok kimutatása és azonosítása élelmiszerekben” c. — SZU-ban megvédett — értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

JALECZ EDE:

(külföldi állampolgár)

„A női kosárlabdázók optimális felkészítési modelljének hatékonysági vizsgálata egyéves edzésterv alapján” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

ZÁDOR ERNŐ:

(MTA SZBK)

„A magasabbrendű növények rovarokra gyakorolt allelokémiai hatásának két példája” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

KOCSISNÉ MIHALIK ERZSÉBET:

(JATE)

„Különböző környezeti feltételek hatása speciális anyagot termelő növényekre” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

SZATHMÁRY LÁSZLÓ:

(Vasvári Pál Múzeum Tiszavasvári)

„Mezolit és korai neolitik kori népségek rekonstrukciója csontvázletek alapján az Északi-Balkánon és a Kárpát-medencében” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

KISS GYÖRGY BOTOND:

(MTA SZBK)

„A szimbiotikus nitrogénkötésben részt vevő lucerna-gének izolálása és jellemzése” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Klinikai orvostudományi szakbizottság

KOKAS PÉTER:

(SOTE)

„A K vitamin függő és a XI., XII. alvadási faktorok aktivitási szintjének változásai izoláltan perfundált ép és kóros patkánymájokban” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

CSAPLÁROS ZSUZSA VÁGÓ ISTVÁNNÉ:

(Megyei KR Kaposvár)

„A temporomandibularis diszfunkció patomechanizmusa terápiája dentális vonatkozásban” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

*Tudományos Minősítő Bizottság***KÖZLEMÉNY**

A Magyar Tudományos Akadémia 1989. évi rendes közgyűlése kinyilvánította, hogy az MTA rendes és levelező tagjainak egy részét — az 1949. évi átszervezés során és azt követően is — politikai okokra visszavezethetően különböző jogsérelmek érték. Egyes tagokat tanácskozó taggá minősítették vissza, másokat politikai okok miatt kizártak, illetve tagságukat — külföldre való távozás, alosztály megszűntetése, kikényszerített lemondás miatt — megszüntnek tekintették.

A közgyűlés úgy döntött, hogy az említett intézkedésekkel méltánytalanul okozott sérelmek jóvátetele az Akadémia erkölcsi kötelessége, ezért a tagokat sértő korábbi intézkedéseket, határozatokat hatálytalanította és tagságukat folyamatosnak nyilvánította.

A Magyarországon élő rehabilitált akadémiai tagok az akadémikusokat megillető járandóságban, illetve nyugdíjmelésben részesülnek, az elhaltak özvegyeit pedig az említett járandóságtól függő özvegyi ellátás (kivételes nyugdíjmelés) illeti meg.

A közgyűlési határozat végrehajtásánál gondot okoz, hogy az érintettek nagy többsége ma már nem él és nem minden személynél ismeretes a hozzátartozók címe sem. Akikről a megfelelő ismeretek rendelkezésre álltak, azok ügyében a szükséges intézkedések folyamatban vannak. Az alábbi névsor csak azoknak a nevét tartalmazza, akikről nincs elegendő információ.

Ezért felkéri az Akadémia a még életben lévő igényjogosultakat, illetve azokat a személyeket, akik életben lévő igényjogosultakról tudnak, hogy ezt a tényt az Akadémia elnökénél írásban jelentsék be.

A nem Magyarországon élő személyek esetében is indokolt az érintett rehabilitáltakat, hozzátartozókat az Akadémia közgyűlésének döntéséről tájékoztatni. Ezért felhívjuk az említett személyeket, illetve azokat, akik ilyen személyek tartózkodási helyéről tudomásul bírnak, hogy azt az Akadémia elnökének szintén írásban jelentsék be.

B u d a p e s t, 1989. július 19.

*Magyar Tudományos Akadémia**I. Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya*

Csefkó Gyula levelező tag
Förster Aurél tiszteleti tag
Gulyás Pál rendes tag
Ivánka Endre levelező tag
Koltay-Kastner Jenő levelező tag
Márai Sándor rendes tag
Melich János rendes tag
Nagy J. Béla levelező tag
Rubinyi Mózes levelező tag
Sági István levelező tag
Szász Károly tiszteleti tag
Thienemann Tivadar levelező tag
Zichy István levelező tag
Zolnai Béla levelező tag
Zolnai Gyula tiszteleti tag

II. Társadalmi-történeti Tudományok Osztálya

Alföldi András rendes tag
Balla Antal levelező tag
Balogh Artúr levelező tag
Baranyai Lipót tiszteleti tag
Bartók György rendes tag
Biró Vencel levelező tag
Boér Elek levelező tag
Bruckner Győző levelező tag
Czetler Jenő levelező tag
Deér József levelező tag
Dékány István levelező tag
Divéky Adorján levelező tag
Domanovszky Sándor tiszteleti tag
Fettich Nándor levelező tag
Gajzágó László levelező tag
Gerevich Tibor rendes tag
Hajnal István rendes tag
Holub József rendes tag
Horváth Barna levelező tag
Jánossy Dénes levelező tag
Kováts Ferenc levelező tag
Kuncz Ödön levelező tag
Lepold Antal levelező tag
Lukinich Imre rendes tag
Markó Árpád levelező tag
Miskolczy Gyula levelező tag
Molnár Kálmán levelező tag
Moór Gyula rendes tag
Nagy Miklós levelező tag
Navratil Ákos rendes tag
Polner Ödön tiszteleti tag
Prohászka Lajos levelező tag
Supka Géza levelező tag
Szabó István levelező tag
Szemere Samu levelező tag
Szilágyi Loránd levelező tag
Tomcsányi Mór rendes tag
Tóth Zoltán rendes tag
Tury Sándor Kornél levelező tag
Vinkler János levelező tag
Vladár Gábor levelező tag

III. Matematikai és Természettudományok Osztálya

Békésy György rendes tag
Bulla Béla levelező tag
Groh Gyula rendes tag
Mauritz Béla tiszteleti tag

Pekár Dezső levelező tag
Plank Jenő levelező tag
Rybár István rendes tag
Széki Tibor rendes tag
Szentpétery Zsigmond rendes tag
Tokody László levelező tag
Zechmeister László tiszteleti tag

IV. Biológiai és Agrártudományok Osztálya

Andreánszky Gábor levelező tag
Csik Lajos levelező tag
Csiki Ernő levelező tag
Doby Géza rendes tag
Györffy István levelező tag
Kuthy Sándor levelező tag
Lengyel Géza levelező tag
Surányi János levelező tag
Varga Lajos levelező tag

V. Orvosi Tudományok Osztálya

Balogh Ernő levelező tag
Bodnár János levelező tag
Frigyesi József levelező tag
Herzog Ferenc rendes tag
Tóth László levelező tag
Went István levelező tag

VI. Műszaki Tudományok Osztálya

Jendrassik György levelező tag
Kotsis Iván levelező tag
Oltay Károly levelező tag
Papp Simon rendes tag
Romwalter Alfréd levelező tag
Schréter Zoltán levelező tag
Szily Kálmán levelező tag
Telegdi Róth Károly levelező tag

Megszüntetett Széptudományi Alosztály

Borbíró Virgil levelező tag
Galamb Sándor levelező tag
Rédey Tivadar rendes tag

Pályázati felhívások

A Nemzetközi Alkalmazott Rendszerelemzési Intézet (IIASA, Laxenburg, Ausztria) új kutatási programot indít „Energia, Ökológia és Éghajlat” címmel. A program célja, hogy megalapozza a környezetre nézve megbízható energiatermelési, elosztási és felhasználási rendszerek globális/regionális hosszú távú tervezését.

A programhoz vezetőt keresnek.

Energia-kutatás vagy -menedzsment területén jártas, rendszerelemzési háttérrel rendelkező angolul jól beszélő szakemberek jelentkezését várják. Határidő: 1989. október 1.

További tájékoztatást az OMFB MAREB TITKÁRSÁGA tud adni (Asbóth Tibor, tel.: 118-7135).

OMFB MAREB
Titkárság

A Nemzetközi Alkalmazott Rendszerelemzési Intézet (IIASA, Laxenburg, Ausztria) Bioszféra-Dinamika projektje bioklimatológust keres.

A projekt a bioszféra ökológiailag fenntartható fejlődésével foglalkozik. A pályázónak, aki egy 7 fős csoport tagja lesz, klimatológiai, bioklimatológiai végzettséggel kell rendelkeznie. Fő feladata a projekt számítógépesített klíma és környezeti adatállományok fenntartása, klimatológiai szaktanácsadás az északi erdők dinamikájának és a globális vegetáció-megoszlás modellezési munkáit végző ökológusok számára.

A munkanyelv angol.

A pályázat benyújtási határideje október 15.

További információt ad az OMFB MAREB Titkársága (Asbóth Tibor, titkárságvezető Tel.: 118-7135).

SZEMÉLYI HÍREK, KITÜNTETÉSEK

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa

GARAS KLÁRÁ-t, az MTA rendes tagját, a Szépművészeti Múzeum nyugalmazott főigazgatóját 70. születésnapja alkalmából a magyar és a nemzetközi barokk-kutatás terén elért kimagasló tudományos munkásságáért és közéleti tevékenységéért;

GYIMESI ZOLTÁN-t, az MTA Központi Fizikai Kutató Intézet tudományos igazgatóját, nyugállományba vonulása alkalmából, három évtizeden át végzett kiemelkedő kutatói, oktatói és tudományos-szervező munkásságáért és iskolateremtő tevékenységéért;

SARKADI JÁNOS-t, a mezőgazdaságtudomány doktorát, az MTA Talajtani és Agrokémiai Kutató Intézete tudományos tanácsadóját, nyugállományba vonulása alkalmából, négy évtizeden át végzett magas szintű kutatói munkásságáért és vezetői tevékenységéért

SZOCIALISTA MAGYARORSZÁGÉRT ÉRDEMREND;

TÓTH ÉVÁ-t, az MTA Központi Hivatala főmunkatársát nyugállományba vonulása alkalmából, közel három évtizeden át végzett államigazgatási tevékenységéért

MUNKA ÉRDEMREND EZÜST FOKOZATA
kitüntetésben részesítette.

A Magyar Tudományos Akadémia főtítkára

LÉDER JÓZSEF-et, az MTA Műszerügyi és Méréstechnikai Szolgálatának főosztályvezető-helyettesét nyugállományba vonulása alkalmából jelentős eredményeket hozó műszerfejlesztői munkájáért

PAPP ANTAL-t, az MTA KFKI főosztályvezető-helyettesét nyugállományba vonulása alkalmából, hosszú időn át végzett kiemelkedő szakmai munkájának elismeréseként

KIVÁLÓ MUNKÁÉRT

kitüntetésben részesítette.

FOGADÓÓRÁK

Berend T. Iván, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke minden hétfőn 16–17,30 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden hétfőn 15,30–17 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14–15 óráig, Mádl Ferenc, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára csütörtökön 10–11 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés a 117-3929 hívószámú telefonon.

Tudományos Minősítő Bizottság Titkárság

ISSN 0460–5829

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer
Szerkeszti: dr. Egri Pál, az MTA Központi Hivatala Jogi Osztályának vezetője

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat főigazgatója — A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat végezte
Felelős vezető: Hazai György — Budapest, 1989. — Nyomdai táskaszám: 18782 — Felelős szerkesztő: dr. Egri Pál
Műszaki szerkesztő: Sándor István — Megjelent: 2,0 (A/5) ív terjedelemben — HU ISSN 0460-5829

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, Lehel u. 10A., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással

a HELIR 215–96 162 pénzforgalmi jelzőszámra
Előfizetési díj egy évre 192 Ft — Példányonkénti ára: 8 Ft

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZPONTI HIVATALA

BUDAPEST, 1989. DECEMBER 8.

TARTALOM

A Magyar Tudományos Akadémia
Elnökségének határozatai az
1989. május 2-i és június 20-i
üléseiről

22/1989. sz. hat.	Magyarország Alkotmányának szabályozási elveiről ..	122
23/1989. sz. hat.	a radioaktív hulladéktemető létesítésével kapcsolatban felmerülő tudományos kérdések megvizsgálására ki- küldött elnökségi alkalmi bizottság munkájáról	126
24/1989. sz. hat.	az 1990. évi hazai tagválasztás előkészítésének ütemezé- séről és a jelöléseknél alkalmazandó irányelvek- ről	133
25/1989. sz. hat.	az akadémikusi visszaminősítésekkel és kizárásokkal kapcsolatos osztály-állásfoglalásokról	137
26/1989. sz. hat.	az „MTA Művészeti Gyűjtemény” létrehozásáról	138
27/1989. sz. hat.	az erőműépítés középtávú stratégiájáról	139
28/1989. sz. hat.	az információs infrastruktúra fejlesztési program első fázisának (1986—1988) eredményeiről, az informatikai infrastruktúra kialakításának helyzetéről	143
29/1989. sz. hat.	az Elnökség 1989. II. félévi munkatervéről	143
30/1989. sz. hat.	az MTA 1989 évi közgyűlési határozata végleges szöve- gének megállapításáról	145
31/1989. sz. hat.	az 1989 évi közgyűlésen elhatározott rehabilitációkkal összefüggő pénzügyi kérdések rendezéséről	151
32/1989. sz. hat.	alkalmi bizottság kiküldéséről	151
33/1989. sz. hat.	az Alkotmánybíróság létesítésével kapcsolatos jelölő bizottsági tagokról	152
34/1989. sz. hat.	alkalmi bizottság új elnökének felkéréséről	152
	az Elnökség egyéb állásfoglalásai	152

Közlemények

5/1989. (A. K. 8.) MTA—F. utasítás	egyres munkatügyi rendelkezések alkalmazásáról	152
6/1989. (A. K. 8.) MTA—F. utasítás	a felügyeleti jellegű költségvetési ellenőrzésről és az akadémiai intézmények belső ellenőrzéséről	153
TMB tájékoztató	doktori és kandidátusi fokozatokról	154
	pályázati felhívások	158
	személyi hírek, kitüntetések	158
	a Magyar Tudományos Akadémia elnökének és fő- titkárának, valamint a Tudományos Minősítő Bizott- ság elnökének és titkárának fogadóórája	158

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI*

az 1989. május 2-i ülésről

Előterjesztés Magyarország alkotmányának szabályozási elveiről

Az MTA Elnöksége — az Igazságügyi Minisztérium felkérésének eleget téve — megvitatta a „Magyarország alkotmányának szabályozási elvei” című dokumentumot, valamint azt a vitaindító állásfoglalás-tervezetet, amelyet arról az általa kiküldött alkalmi bizottság készített. A vita résztvevői Kulcsár Kálmán akadémikus, igazságügyi miniszternek és Kovács István akadémikusnak, az alkalmi bizottság elnökének bevezető szavait követően a dokumentumokhoz számos kiegészítést illetve módosítást javasoltak, de az alkotmányozás elméleti és gyakorlati kérdéséről is véleményt nyilvánítottak.

Az új alkotmány időszerűségével többen is foglalkoztak. Így kérdés formájában fogalmazódott meg, hogy, a Magyarországon most folyó átalakulás ütemét is figyelembe véve, valóban itt van-e az ideje az új alkotmány elfogadásának, a korábbi ideológia-centrikus szemlélettől való elszakadásnak, lehet-e hatékony garanciákat kiépíteni az alkotmányos rend védelmére, s egyáltalán, lehet-e most jó alkotmányt készíteni. Az eszmecsere alapján mégis az az álláspont jutott túlsúlyra, hogy az alkotmány kidolgozását és elfogadását nem volna helyes halogatni. A több kisebb, egymást követő alkotmánymódosítás illetve a legfontosabb kérdéseknek alkotmányszintű, ún. sarkalatos törvények formájában történő szabályozása nem pótolhatja az átfogó alkotmányozást, s éppen állami-nemzeti létünk kontinuitása, továbbí fejlődésünk folyamatoságának biztosítása, valamint az ezzel kapcsolatos, nem egyszer zavaros elképzelések kizárása teszi szükségessé a megkezdett alkotmány-előkészítő munkálatok folytatását. Ez a munka — az akadémiai kutatóintézetek hatékony közreműködésének is köszönhetően — eddig is tudományos megalapozottsággal folyt, s ezt, az állami vezetés és a tudomány között kialakult jó együttműködést az Akadémiának a továbbiakban is támogatnia kell.

Az új alkotmány időszerűségével kapcsolatban vetődött fel a vitában a legitimitás, pontosabban az alkotmány elfogadása rendjének legitimitása is. A hozzászólók szerint az Akadémia nem támogathatja a jelenlegi országgyűlés legitimitásának megkérdőjelezésével kapcsolatos törekvéseket, annál kevésbé, mert az új alkotmány elfogadásának rendjét illetően több, a közvetlen és a képviselői demokrácia elemeit különbözőképpen hasznosító alternatív megoldás is kínálkozik. A felszólalók elfogadhatónak ítélték azt a javaslatot, hogy az új alkotmányt népszavazás is megerősítse, a döntésben

azonban az országgyűlésnek megfelelő szerepet kell biztosítani.

Az alkotmányos garanciák rendszerét és hatékonyságát a vita résztvevőinek többsége elsősorban a pluralizmust illetve a politikailag nagykorúvá vált társadalom értéktagozódását kifejező választási rendszerrel és az alkotmányos hatalommegosztással kapcsolatban vetette fel; a társadalom, az állam és az állampolgár viszonyának új értelmezése a népszuverenitás érvényesülésének és az alkotmányozáshoz nélkülözhetetlen konszenzusnak is alapját képezheti. Kedvezően nyilatkoztak a hozzászólók a tervezetben javasolt új intézményes garanciákról, így különösen az alkotmánybírásról és az állampolgári jogok szószólójának intézményéről, ami szükségszerűen együttjár az ügyészség szervezetének és feladatkörének módosításával is. Ezzel kapcsolatban az igazságügyi miniszter is kiemelte az IM által készített dokumentum szakmai tervezet jellegét, amely számos esetben több megoldási alternatívát is kínál, s éppen a széles körű és sokoldalú megvitatás eredményeként nyerheti el végleges alakját.

Az alkotmánynak mint az ország alapokmányának jogi jellegét több felszólaló is hangsúlyozta. Ez egyrészt azt jelenti, hogy az alkotmánynak mint jogszabálynak megvannak a maga jogi kritériumai, másrészt az alkotmányos szabályozás így válhat — korábbi deklaráció-jellegét meghaladva — valóban hatályosuló joggá. Többen felhívták a figyelmet a jogoktól elválaszthatatlan kötelezettségekre, s e körben különösen az ország nemzetközi kapcsolataiból fakadó kötelezettségekre is. Nem volt véleményeltérés arra vonatkozóan, hogy az új alkotmánynak Magyarország külpolitikájának alapelveit is rögzíteni kell; ennek formáját illetően azonban az igazságügyi miniszter is jelezte a további megfontolások szükségességét.

A felszólalók többsége helyeselte, hogy az IM által előterjesztett dokumentum rögzíteni kívánja az ország társadalmi, politikai és gazdasági rendjének alapelveit, s e körben különösen fontosnak tartották az emberi jogok, valamint a népszuverenitás elvének kiemelését. Az egyes rész kérdések megítélésében azonban eltérések mutatkoztak. Így, egyes felszólalók a tulajdonformák részletes felsorolását igényelték, míg mások ezt fölöslegesnek ítélték, s csak az egyes formák „egyenrangúságának” alkotmányos rögzítését tartották fontosnak; igény merült fel a politikai rendszer alapelveinek részletesebb és — pl. a párt szerepét illetően — pozitív formában történő megfogalmazása iránt, a tervgazdálkodásra vonatkozó alkotmányos szabályozás szükségességét pedig többen is kétségbe vonták. Utalás történt arra, hogy az állam társadalmi szerepe a szociális és kulturális szférákra kiterjedő tevékenységet is magában foglalja.

Az alapelvekkel kapcsolatban különösen a hatalommegosztás illetve az államhatalmi ágak követke-

* A nem teljes szöveggel közölt határozatokat az Akadémia tagjai részére — kérésükre — tájékoztatásul megküldi a Tudományos Testületi Titkárság.

zetes elkülönítése vonta magára a vita résztvevőinek figyelmét. Ennek szükségességét a felszólalók több dimenzióban — többpártrendszer, a klasszikus eredetű Montesquieu-féle elmélethez illetve annak amerikai „checks and balances”-változatához való közelítés, az egyes hatalmi ágakon belül megvalósítható egyensúly — is említették. Teljes egyetértés mutatkozott a tekintetben, hogy az új alkotmánynak rögzítenie kell a bíróságok függetlenségét, a törvényhozás és a kormány közötti egyensúlyt pedig egy megfelelően szabályozott köztársasági elnöki intézmény bevezetése biztosíthatja. Ezzel kapcsolatban több utalás történt külföldi példákra is. Igény merült fel a tervezetben javasolt „középerős” elnöki intézmény közelebbi meghatározására; volt olyan vélemény is, amely a „gyenge közepes” megfogalmazást pontosabbnak ítélte. A hatalommegosztás következetes érvényesítését szolgálhatja a kétkamarás országgyűlésre való áttérés is, a különböző autonómiák és önkormányzatok, valamint a kisebbségek érdekérvényesítésének előmozdítására.

Az alkotmánytervezetben szereplő minden részletkérdés megvitatását a résztvevők általában nem tekintették feladatuknak; közülük néhányat mégis különös figyelem kísért. Így az alkotmány *preambulumában* a felszólalók fontosnak ítélték a haladó nemzeti hagyományok — köztársasági, 48-as örökség stb. — s általában a múlt megbecsülésének kifejezésre juttatását; ebben a történettudomány újabb eredményei nyújthatnak hatékony segítséget. Végül élénk vita bontakozott ki a *nemzeti jelvények* és szimbólumok kérdéséről; ezek alkotmányos rögzítésének tartalmát és formáját illetően azonban nem alakult ki többségi vélemény.

A vita összegzéseként az Elnökség megállapította, hogy az IM nagyon körültekintő, korszerű, a tudományos eredményeket, a hazai és a nemzetközi tapasztalatokat tükröző dokumentum jó kiindulópontul szolgál a további alkotmányozó munkához, s elhatározta egy ilyen értelmű állásfoglalás eljuttatását az illetékes állami szervekhez.

Az Elnökség 22/1989. számú határozata

1. Az Elnökség megítélése szerint az új alkotmány kidolgozása, elfogadása — amelynek legitimitását biztosítva látja — időszerű.

2. Örömmel vette tudomásul az Elnökség, hogy az alkotmány tudományos előkészítése, megalapozása akadémiai műhelyben történt, és példaadónak tartotta azt, ahogyan a jelen esetben történt a tudomány közvetlen bekapcsolása az állami feladat megoldásába.

3. Az Elnökség véleménye szerint igen magas színvonalú az alkotmány alapelveinek megfogalmazása. Olyan, amely nemzetközi összehasonlításban is megállja a helyét. Figyelmeztetett ugyanakkor arra, hogy az alapelvek jelenleg meglevő konzisztenciáját meg kell őrizni, és ki kell küszöbölni a rövidtávú politikai szempontok érvényesítését.

4. Üdvözlő az Elnökség az alkotmány felsorolt alapelvei között különösen a népfelség, a hatalmi ágak elválasztása és egyensúlya, Magyarország politikai rendje, az emberi és állampolgári jogok elvének megfogalmazását. Javasolja ugyanakkor

a politikai rendszerről szóló rész átdolgozását oly módon, hogy az elvek csak a tartós intézményekre vonatkozzanak. Az Elnökség véleménye szerint a hatalmi ágak elválasztásával együtt jár az ügyesség szerepének megváltozása, amelyre az alapelvekben is indokolt kitérni.

5. Támogatja az Elnökség a köztársasági elnök intézményének bevezetését, de úgy ítéli meg, hogy az elnöki hatalom korlátozására — a múltbeli szomorú tapasztalatokra is utalva — alapvető jelentőségű.

6. Javasolja az Elnökség, hogy az alapelvekben megadott alternatívák közül az Országgyűlés szervezetül a kétkamarás rendszert válasszák. Megítélése szerint ez a rendszer a hatalom kívánt megosztására — a már meglevők mellett — további biztosítékot ad, és a kiegyenlítettebb politikai működést segíti elő.

7. Az Elnökség felkéri elnökét, hogy a „Magyarország alkotmányának szabályozási elvei” című dokumentumról az elnökségi vita figyelembevételével átdolgozott és a mellékletekben szereplő részletes állásfoglalását küldje meg tájékoztatásul az igazságügyi miniszternek.

A 22/1989. sz. Elnökségi határozat melléklete

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének állásfoglalása

a „Magyarország alkotmányának szabályozási elvei” című dokumentumról

I.

Az alkotmánynak, mint államunk alaptörvényének a fejlődés követelményeit tükröző átalakítása napjainkban a szocialista jogállamiság intézményrendszerének kiépítésével kapcsolatban került a figyelem előterébe. az erre irányuló munkálatok tudományos megalapozásának szükségességét azonban a Magyar Tudományos Akadémia már évekkel ezelőtt felismerte és társadalomtudományi kutatóintézetait e feladatok vállalására ösztönözte. Így az Akadémia égisze alatt készült el az a sok vonatkozásban úttörő összegezés is, amely „Az állam gazdasági és társadalmi szerepe” címmel a társadalomtudományi szakemberek — akadémiai intézeti kutatók, egyetemi oktatók, valamint a gyakorlatban tevékenykedők — széles körének mozgósításával komplex elemzését kísérelte meg a társadalom, a politikai rendszer és az állam összefüggérendszerének, és fogalmazott meg átfogó reformigényeket. Ezek a kezdeményezések „Állam és alkotmány; az államszervezet fejlesztésének komplex tudományos megalapozása” címmel az OKKFT-programba is beépültek, s az MTA Állam- és Jogtudományi Intézete mellett működő Programiroda által szervezett kutatások eredményei sok tekintetben kiinduló pontul szolgáltak az utóbb széles körben kibontakozott alkotmányozási tevékenységhez.

Kiemelt helyet biztosított az Akadémia legutóbbi, 1988. évi közgyűlésének programjában is az új alkotmány előkészítésével kapcsolatos munkálatoknak: az MTA IX. Osztálya által szervezett vita-

ülésen mind az alkotmányfejlődés elvi megalapozását tárgyaló bevezető referátumban, mind az ehhez kapcsolódó többi referátumban az alkotmányozás elméleti és gyakorlati kérdéseinek egész sora vetődött fel. Amikor tehát az új alkotmány kidolgozásának konkrét feladatai az illetékes szervek döntései alapján hivatalosan is napirendre kerültek, az Akadémia és kutatóintézetei már jelentősen előrehaladott kutatások eredményeire támaszkodhattak a tőlük igényelt kontribúció vállalása során.

II.

A nagy intenzitással kibontakozó és a közvélemény legszélesebb köreit mozgósító alkotmányozó munka során merült fel néhány olyan kérdés, amelyekkel az Igazságügyi Minisztérium által előterjesztett dokumentum „A szabályozási mód alapkérdései” címmel foglalkozik.

Ilyen az „*alkotmánymódosítás vagy új alkotmány*” formájában megfogalmazott dilemma. Az előmunkálatok során a szakemberek többsége arra a meggyőződésre jutott — s ennek ismételt hangot is adott —, hogy a szocialista demokrácia fejlesztésének programja, amely szükségképpen kiterjed egész társadalmi és állami életünkre, és közvetlenül hat az egyének mint állampolgárok egymáshoz, valamint a közösséghez fűződő viszonyaira, *új alkotmány* létrehozását igényli.

Az MTA Elnöksége is úgy látja, hogy az új alkotmány kidolgozását és elfogadását nem volna helyes halogatni. A több kisebb, egymást követő alkotmánymódosítás, illetve a legfontosabb kérdéseknek alkotmány szintű, ún. sarkalatos törvények formájában történő szabályozása nem pótolhatja az átfogó alkotmányozást, s éppen állami-nemzeti létünk kontinuitása, további fejlődésünk folyamatoságának biztosítása, valamint az ezzel kapcsolatos, nem egyszer zavaros elképzelések kizárása teszi szükségessé a megkezdett alkotmányelőkészítő munkálatok folytatását. Ez a munka — az akadémiai kutatóintézetek hatékony közreműködésének is köszönhetően — eddig is tudományos megalapozottsággal folyt, s ezt, az állami vezetés és a tudomány között kialakult jó együttműködést az Akadémiának továbbra is támogatnia kell.

Az új alkotmány időszerűségével kapcsolatban vethető fel a legitimitás kérdése is. Az MTA Elnöksége úgy véli, hogy egy formailag támadhatatlan legitimitási elv alapján nem lehet akadálya annak, hogy az új alkotmányt a *jelenlegi országgyűlés* fogadja el. Az országgyűlés megalakulásához vezető legutóbbi választások tapasztalatai alapján megfogalmazott fenntartások annyiban mégis megfontolást érdemelnek, hogy felvetik egy *előrehozott, és új választójogi törvény alapján lebonyolítandó választás* lehetőségét. Ebben az esetben az új alkotmányt már egy új országgyűlés fogadná el. Egy olyan megoldás is megfontolható azonban, amely a jelenlegi országgyűlés legitimitását meg nem kérdőjelezve, az új alkotmány elfogadásához elengedhetetlen széleskörű érdekképviselést az országgyűlés alkotmányozó bizottságának megfelelő kibővítésével biztosítaná.

Függetlenül attól, hogy melyik megoldás mellett döntenek, az országgyűlésnek már az alkotmány

előkészítése során külön is meg kell tárgyalnia a legitimitás körül felmerült problémákat, e tárgyban külön határozatot kell hoznia és abban meg kell indokolnia, hogy miért választja egyik vagy másik variánst. Mindenképpen el kell kerülni azt, hogy ilyen jelentős kérdésben az országgyűlés mellőzésével hozott politikai döntések határozzák meg a követendő eljárást.

Ebben a határozatban az országgyűlésnek jeleznie kell, hogy az alkotmányozás munkáját a jelenlegi országgyűlésnek az ügy sürgőssége, a halaszthatatlan döntésre váró kérdések nagy fontossága miatt feltétlenül vállalnia kellett az alkotmányozás munkáját. Erre azért is jogosult, mert az általa hozott új választójogi törvény alapján, a jelenleginél jóval szélesebb és rugalmasabb politikai mechanizmus közbeiktatásával választott új országgyűlésnek minden lehetősége meglesz arra, hogy az új alkotmányt felülvizsgálja és szükség esetén az alkotmányban előírt szabályok megtartásával módosítsa az alkotmányt, illetve javaslatot tegyen annak módosítására.

Végül az a megoldás sem zárható ki, hogy a kibővített alkotmányelőkészítő bizottság által előterjesztett tervezetet az országgyűlés az alkotmánymódosítás rendjének megfelelő eljárás szerint jóváhagyja s azt népszavazásra bocsátja. Ilyen esetben viszont azzal is számolni kell, hogy amennyiben a népszavazás eredménye negatív lenne, úgy az országgyűlésnek szükségképpen ki kell mondani feloszlását, az újonnan megválasztandó országgyűlésre bízva az alkotmányozás munkáját.

Lényegében ugyanebből a megfontolásból lehet kiindulni az alkotmány és más, az arra épülő törvények (*alaptörvények*) *megalkotásának sorrendjét* illető kérdés megválaszolásánál is. Noha ez utóbbiak még számos fontos területen hiányoznak, illetve megalkotásra várnak, — s ennyiben az új, átfogó alkotmányos szabályozást nem egészítik ki a megfelelő részletszabályok —, mégsem volna helyes az új alkotmány megteremtésének történelmi esélyét elszalasztani, illetve azt a részletszabályok megalkotásáig felfüggeszteni. Ebből viszont logikusan adódik az a követelmény, hogy külön törvény hiányában az alkotmánynak kell közvetlenül érvényesülnie, belőle közvetlenül jogoknak és kötelezettségeknek származnia, illetve hogy az alkotmánykiegészítő részletszabályozást megfelelő rövid határidővel meg kell alkotni. Ha nem is teljesen azonos, de egyes elemeiben hasonló példára az 1848. évi alkotmánymódosítások időszakából is hivatkozhatunk.

III.

Az MTA Elnökségének véleménye szerint az Igazságügyi Minisztérium előterjesztése a korábbi kutatási eredményekre épülő és a nemzetközi tapasztalatokat hasznosító, kiforrott koncepciót tükröz, amely mindenképpen alkalmas kiindulópontot jelent az új alkotmány végleges szövegének kidolgozásához.

Az alkotmánytervezet alapkonceptióját érintő, elvi jelentőségű kérdések közül elsősorban a következők érdemelnek figyelmet:

Az alkotmány által átfogott és rendezett társadalmi viszonyok, tehát az *alkotmány szabályozási*

tárgya közvetlenül befolyásolja annak jogi-technikai megoldásait, szerkezetét, szabályozási módszereit, a jogrendszerben elfoglalt helyét is, így az ezzel kapcsolatos kérdések eldöntése alapvető feladat. Ma már nálunk is — a korábbi, egyoldalúan politikai-centrikus felfogással szemben — kezd kialakulni és differenciálódni az a társadalmi mechanizmus, amely nem csupán egy központilag meghatározott és elsősorban állami, illetve adminisztratív eszközökkel számoló politikai végrehajtásának engedelmes eszköze, hanem önálló részt is kíván vállalni a politika kialakításában. E megváltozott szemlélet jegyében kell gondoskodni alkotmányos szinten is a társadalom, az állam és az állampolgár kölcsönös kapcsolatainak új szabályozásáról, s ennnyiben az új alkotmánynak nemcsak állami-jogi értelemben vett alaptörvénynek, hanem társadalmunk egész politikai struktúráját tükröző alapokmánynak is kell lennie.

Az Elnökség éppen ezért egyetért azzal, hogy az alkotmánytervezet önálló fejezetben foglalkozik a társadalmi, politikai és gazdasági rend *alapelveivel*. Különösen jelentősnek tartja a tervezetnek a népszuverenitás következetes érvényesítésére, a hatalomgyakorlásban a „súlyok és ellensúlyok” biztosítására, valamint a társadalmi önkormányzat különböző formáira vonatkozó koncepcióját, amelynek össze kell kapcsolódnia a társadalmi, állami- és egyéni érdekek érvényesítése terén a megfelelő egyensúly biztosításával. Az állam ugyanis mint a társadalom politikai szervezete, normális esetben nem a társadalommal szemben álló intézmény, s mindenképpen arra kell törekedni, hogy ne is válhasson a különböző politikai pártok, bürokratikus vagy katonai csoportok kezében az elnyomás eszközévé, másrészt viszont biztosítani kell az állam hatékony működését, éppen a társadalom és az egyes állampolgárok érdekében. A politikai rendszer alapelveinek részletesebb és — pl. a párt szerepét illetően — nem csupán negatív megfogalmazású kifejtése mindenképpen indokolt.

Ebben a körben vetődik fel az ún. *gazdasági alkotmányosság kérdése is*. Az új szabályozásban a jogokat és kötelezettségeket, szervezeti és hatásköri kérdéseket pontosan rögzítő megoldásokra kell törekedni, abból kiindulva, hogy az államnak a társadalom, valamint az állampolgárok gazdasági tevékenységébe történő beavatkozását, illetve e beavatkozás korlátait alkotmányos szinten kell rendezni.

Az új alkotmány gazdasági jellegű szabályozását annak az új felismerésnek kell áthatnia, hogy a modern gazdasági életben nem annyira a tulajdonjog, illetve a tulajdon különböző formái, hanem a gazdasági tevékenység és a vagyoni jogok (amelyeknek csak egyike a tulajdonjog) állnak a középpontban.

Az alkotmány szabályozási körébe tartozó kérdés a *kizárólagos állami hatáskör* meghatározása a gazdasági tevékenység folytatása tekintetében. Irányelvként lehetne elfogadni azt a tételt, hogy ha valamilyen tevékenységet kizárólag monopólszervezet keretei között lehet folytatni vagy ha ez a tevékenység közszolgáltatásnak tekintendő, akkor ezt a tevékenységet csak állami tulajdonban levő szervezet végezheti. Nyilvánvalóan módosításra szorulnak hatályos alkotmányunknak a terve-

zésre, illetve a *tervgazdálkodásra* vonatkozó szabályai is.

A gazdasági alkotmányosság tehát a jelenlegi struktúra megújítása és nem felszámolása útján valósítandó meg egy olyan alkotmányos szabályozással is alátámasztva, amely egyfelől védi a szocialista termelési viszonyokat, másfelől azonban garantálja a megánkezdemenyezés és a magánvállalkozás szabadságát is.

Egyoldalúan hibás szemléletre utalna azonban az állam társadalmi szerepének, illetve kötelezettségeinek csupán a gazdaságirányításra történő leszűkítése, noha kétségtelenül gazdasági kihatásai vannak az állam más „társadalmi” — tehát szociális, kulturális stb. — feladatainak is. Itt ugyanis olyan alapvető fontosságú kérdések igényelnek alkotmányos szabályozást, illetve az állam részéről történő kötelezettségvállalást, mint a családvédelem, illetve a fiatalok családalapításának joga és anyagi garanciái, a népszaporulat befolyásolását célzó állami stratégia, a népegészségügy és a népoktatás fejlesztése, stb. E kérdésekben az alkotmánynak jelentősen túl kell lépnie a jelenleg hatályos, lényegében csak jogok deklarálásában megnyilvánuló szabályozáson.

Az elvi jelentőségű problémakörök közé tartozik az *alkotmány jogi jellegének* kérdése. Ez egyrészt azt jelenti, hogy az alkotmánynak mint jogszabálynak megvannak a maga jogi kritériumai, másrészt az alkotmányos szabályozás így válhat — korábbi deklaráció-jellegét meghaladva — valóban hatályosuló joggá. Ennek megfelelően az egyik elsődleges feladat — az elmúlt korszak eredményeinek kritikai értékelése alapján — annak tisztázása, hogy milyen reális lehetőségek állnak rendelkezésre az alkotmány jogi alapokmány-jellegének kidomborítására illetve milyen intézményes és eljárási garanciák alkalmazása áll összhangban társadalmunk helyzetével és fejlődési lehetőségeivel.

Aligha lehet kétséges, hogy ebben a körben megkülönböztetett hely és jelentőség illeti meg az *emberi és állampolgári jogok és kötelezettségek* kérdéskörét. E körben elsősorban azt a veszélyt kell elkerülni, hogy az egyes jogok alkotmányos garanciáinak kimunkálását a jogok deklaratív katalógusának kiszélesítésével pótoljuk. További igény e téren, hogy mint a szocialista fejlődés speciális problémáját, az ún. egyéni és kollektív jogok megkülönböztetését az alkotmánynak is tükröznie kell, mert a kollektív jogokat az állami gyakorlat jelenleg úgy kezeli, hogy azokat az állampolgárok csak szervezeteiken belül, illetve azokon keresztül gyakorolhatják. Óvatosságot igényel az állampolgári jogok korlátozásának, illetve az e téren alkalmazott előnyös megkülönböztetésnek az esélyegyenlőség érdekében történő foganatosítása; ez önkényes rendszabályokra adhat lehetőséget.

Az *alkotmányosság és a törvényesség biztosítékai* az alkotmány egész anyagában, szinte minden fejezetében jelen vannak, külön fejezetként való szerepeltetésük tehát fölösleges. Az alkotmányos garanciák szabatos megfogalmazásához azonban hozzátartozik egyes átfogó témakörök — pl. a jogforrási rendszer, a jogalkotási folyamat, a jogalkotási és a jogalkalmazási politika, az ellenőrzési rendszer, a törvényesség és az alkotmányosság ellenőrzésre szolgáló speciális intézmények, stb. —

kiemelt tárgyalását az alkotmányban. Különös figyelem és érdeklődés kíséri éppen ezért azokat, a dokumentumban is kifejeződő kezdeményezéseket, amelyek az alkotmánybíráskodás, a közigazgatási bíráskodás, valamint az országgyűlésnek felelős állami számvevőszék létrehozásával kapcsolatosak. Az alkotmánybíráóság felállítását helyeselve, kétségen kívül felmerülhetnek bizonyos aggodalmak a tekintetben, hogy ez a szerv — ha kellő kautélákat nem alkalmazunk — túlságosan nagy hatalommal rendelkező szervvé válhat, esetleg a legfelsőbb szervekkel való manipulálás eszköze lehet. A tárgyalat koncepció erre is tekintettel van. Azt mindenesetre ki kellene mondani, hogy az alkotmánybíráóság tagjai egyetlen pártnak sem lehetnek aktív tagjai. Ugyanígy garanciális kérdés a kormány és tagjainak politikai és jogi felelőssége is; rögzíteni kell tehát, hogy a kormány, illetve a miniszterek mennyiben felelősek az országos-területi igazgatásért, s ezen belül a tanácsi ágazati igazgatásért.

A *hatalmi ágak elválasztását* mindenképpen csak helyeselni lehet, ennek megfelelő érvényesítése az alkotmányban alapvető feladat, mégpedig nemcsak a törvényhozó, a végrehajtó és a bírói hatalom egymástól való elkülönítésével, hanem magukon az egyes ágazatokon belül is. Így helyeselni lehet a kétkamarás országgyűlés intézményesítését, a különböző autonómiák és önkormányzatok, valamint a kisebbségek érdekvédelemének biztosítására. Az érdekképviselők, illetve a területi (szakmai) önkormányzatok növekvő társadalmi szerepe azonban a kérdés további, az eddiginél differenciáltabb vizsgálatát igényli. Lehetséges, hogy ezek fokozódó szerepét nem csak a legfelsőbb képviselői szerv alakításában, hanem a kormány és a közigazgatás egészének szervezetében is érzékelteni kell. Az országgyűlési képviselők választásáról külön törvénynek kell rendelkeznie, az olyan alapvető fontosságú kérdést, mint pl. a visszahívási jog, viszont alkotmányos szinten kell rendezni (feltehetően úgy, hogy a „követutasítás” hagyományait elkerülve, visszahívásának lehetőségét választóik részéről).

A *köztársasági elnök* intézményének bevezetésében is teljesnek tűnik az egyetértés. Hatáskörét feltehetően a „közepesen erős” kategóriának megfelelően kellene szabályozni, annak nyomatékos leszögezésével, hogy az államfőnek pártok felett kell állnia. Ha az elnök tényleges hatáskörrel rendelkezik, felelősségre vonásának lehetőségét és rendjét is alkotmányos szinten kell szabályozni. A köztársasági elnöki intézmény megteremtésével az Elnöki Tanács létjogosultsága illuzórikussá válik; ezt a szervet tehát meg kell szüntetni. Részletesebben kell viszont meghatározni a köztársasági elnököt a kivételes hatalom idején megillető hatáskört.

Az *igazságszolgáltatás* területén helyesnek tűnik a bírósági rendszer javasolt háromszintes megoldása. Mindenképpen alkotmányos szabályozást igényel azonban a „fair trial” biztosítása (nyelvhasználat joga, stb.). Az ügyészség szervezete és feladatát átalakításra szorul; ez viszont nem tenné fölöslegessé az állampolgári jogok szószólójának intézményét.

Az Elnökség végül fontosnak itéli az új alkotmányban a haladó nemzeti hagyományok — pl. a köztársasági vagy a 48-as hagyományok — s általában a múlt megbecsülésének kifejezésre juttatását;

erre az új alkotmány preambulumban nyílnék lehetőség. Nem foglal vizont állást az Elnökség a nemzeti jelvények és szimbólumok tekintetében; ezek alkotmányos szabályozását további tájékoztatásnak kell megelőznie.

IV.

„A Magyarország alkotmányának szabályozási elvei” című dokumentum új, az eddiginél jóval részletesebb és tartalmasabb koncepciót tükröz társadalmi és állami berendezésünk alapvető szabályozását illetően. Előrelépve a szocialista jogállamiság megteremtésének útján, érdemi megoldásaiban jelentősen meghaladja a jelenlegi alkotmányos rendet. A szakemberek kutatási eredményeire támaszkodva, figyelembe veszi a felgyorsult társadalmi fejlődésünk által napirendre tűzött és a közvélemény széles rétegei részéről megfogalmazott igényeket is. A Magyar Tudományos Akadémia — a koncepció egészét támogatva — külön is felhívja a figyelmet a részlet-megoldások fontosságára.

J E L E N T É S

az MTA Elnökségének 32/1988. sz. határozatával a radioaktív hulladéktemető létesítésével kapcsolatban felmerülő tudományos kérdések megvizsgálására kiküldött elnökségi Alkalmi Bizottság munkájáról

A szociális és egészségügyi miniszter, valamint az építésügyi és városfejlesztési miniszter felkérte az MTA-t a radioaktív hulladéktemető létesítésével kapcsolatban felmerülő tudományos kérdések vizsgálatára. A feladat elvégzésére az Elnökség 32/1988. sz. határozatával bizottságot küldött ki. E Bizottság a rendelkezésre bocsátott anyagok áttekintése, helyszíni bejárások és mindkét fél szakértőivel történt konzultáció alapján alakította ki véleményét. Jelentésében megállapította, hogy természet-tudományi és műszaki szempontból nem áll fenn veszélyhelyzet és a javasolt terület, radioaktív hulladéktárolására nem alkalmatlan. A létesítmény, a nemzetközi normatíváknak megfelel. A jelentés megfelelő megalapozott választ adott a Mecsek-nádasd Községi Tanács által felkért Szakértő Csoport 27 vitapontjára.

A vitapontokkal kapcsolatban a Bizottság nemcsak a tanácsi Szakértő Csoport vizsgálata idején fennállt viszonyokat, hanem az azóta végzett vizsgálatok dokumentált eredményeit is figyelembe vette. Ezek alapján jelentésében nem látja indokoltnak a tanácsi Szakértő Csoport egy korábbi vizsgálati fázisra alapozott véleményét, hogy „a kijelölt terület radioaktív hulladéktároló létesítésére alkalmatlan”.

A vitában felszólalók megnyugtatónak és alaposnak tartották a Jelentést, és egyetértettek megállapításaival, hogy a létesítmény Ófalu térségében természet-tudományi és műszaki szempontból — a környezet és az ott élő emberek egészségének károsítása nélkül — megvalósítható, de ennek a társadalmi előkészítése elhibázott. Az érintett lakosság körében nem történt alapos felvilágosítás, nem készült szociológiai hatástanulmány, és a más

országokban ilyen esetekben alkalmazott, versenyeztetési alapra helyezett kompenzációs rendszer lehetőségeivel sem éltek.

Felhívták a figyelmet a társadalmi ellenérzés fontosságára, továbbá a Jelentésben található apró szakmai pontatlanságokra, és értelemzavaró kifejezésekre, melyek javítását szükségesnek tartották. Ezért az Elnökség felkérte négy tagját; Berényi Dénest, Stefanovits Pált, Tarján Imrét és Vajda Györgyöt, hogy Nemecz Ernő a bizottság elnöke vezetésével a vitában elhangzottak alapján pontosítsák a Bizottság jelentését.

Az Elnökség 23/1989. sz. határozata

1. Az Elnökség megvitatta és elfogadta az általa kiküldött Bizottság jelentését, köszönetet mond a Bizottság körültekintő munkájáért.
2. Az Elnökség a Paksi Atomerőmű I–IV. blokkjaiban jelentkező kis- és közepes aktivitású radioaktív hulladékok végleges elhelyezését Ófalu térségében természettudományos szempontból – a környezet károsítása nélkül – műszakilag megvalósíthatónak tartja, azonban korszerű sugárvédelmi ellenőrző rendszer kiépítése elengedhetetlen.
3. Radioaktív és egyéb toxikus hulladékok jövőbeni ésszerű elhelyezése céljából kívánatos földtani, hidrológiai stb. szempontból alkalmas helyek országos számbavétele. A Kormány célszerűen a Központi Földtani Hivatalt bízhatja meg a feladat megszervezésével.
4. Az Elnökség megállapítja, hogy a létesítmény társadalmi előkészítése elhibázott. Sem alapos felvilágosítás nem történt, sem a más országokban ilyen esetekben alkalmazott, versenyeztetési alapra helyezett kompenzációs rendszer nem volt kidolgozva. Ezek pótlása elengedhetetlen. Kívánatos, hogy a fentiekre más, hasonló, országos kihatású létesítmények előtervezése során figyelem fordíttassék.
5. A környezetre ártalmas hulladékok elhelyezése során a tároló létesítése és működése alatt célszerű szakértők bevonásával működő társadalmi ellenőrzés lehetőségét biztosítani. Célszerűnek látszik továbbá a hulladéktároló alapvető adatainak nemzetközi adatbankokban való tárolása.
6. Az Elnökség felkéri elnökét, hogy a Bizottság átdolgozott jelentését és az Elnökség határozatát küldje meg a felkérő dr. Csehák Judit szociális és egészségügyi miniszternek, valamint Somogyi László volt építési és városfejlesztési miniszter jogutódjának, Derzsi András közlekedési, hírközlési és építésügyi miniszternek.

(A határozat melléklete az átdolgozott jelentés!)

B u d a p e s t, 1989. május 9.

Berend T. Iván
az MTA elnöke

A 23/1989. sz. elnökségi határozat melléklete

J E L E N T É S

az MTA Elnökségének 32/1988. sz. határozatával a radioaktív hulladéktemető létesítésével kapcsolatban felmerülő tudományos kérdések megvizsgálására kiküldött elnökségi Alkalmi Bizottság munkájáról

Bevezetés, előzmény

Dr. Csehák Judit a szociális- és egészségügyi, valamint Somogyi László az építésügyi és városfejlesztési miniszterek 1988 júniusában felkérték az MTA-t a radioaktív hulladéktemető létesítésével kapcsolatban felmerült tudományos kérdések megvizsgálására. Az Akadémia Elnöksége 1988. július 15-én kelt 32/1988. sz. határozatával a radioaktív hulladéktemető létesítésével kapcsolatban felmerülő tudományos kérdések megvizsgálására Alkalmi Bizottságot (1. sz. melléklet) küldött ki.

A Bizottság létrehívását az váltotta ki, hogy a Mecseknádasdi Községi Tanács VB által felkért „Független Szakértői Bizottság”⁺⁺ 1988 áprilisában opponálta a Paksi Atomerőmű I–IV. blokkjaiban keletkező kis- és közepes aktivitású hulladék végleges elhelyezésére lefolytatott kutatások eredményeit. Véleményükben számos szakmai kifogást támasztottak, melyek alapján az Ófalu térségében kijelölt területet radioaktív hulladéktároló létesítésére alkalmatlannak minősítették és amelyre való hivatkozással területfelhasználásra korábban kiadott engedélyeket a Baranya megyei Tanács Építési Szakhatósága visszavonta. A Paksi Atomerőmű Vállalat⁺⁺, ill. a tervezéssel megbízott ERŐTERV a területfelhasználási engedély visszavonását megfellebbezte.

Az Alkalmi Bizottság létrehívásakor az Elnökség határozata felhívta a figyelmet arra, hogy a hulladéktemető létesítésével kapcsolatos eljárás, ill. döntés államigazgatási mechanizmusa nincs kidolgozva. Megjegyezzük, hogy az Alkalmi Bizottság munkája megkezdése után jelent meg a 7/1988. (VII. 20.) SZEM rendelet, melynek a 11. sz. melléklete rögzíti a radioaktív hulladék végleges elhelyezésének sugárvédelmi követelményeit a Nemzetközi Sugárvédelmi Bizottság (ICRP) 1977-ben kiadott sugárvédelmi ajánlásai és a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ) radioaktív hulladéktemető létesítésének feltételeivel és módjaival foglalkozó ajánlásai alapján (2) Az „Ionizáló sugárzás elleni védelem. Általános előírások” c. MSz 62/1. sz. megjelenés alatt álló magyar szabvány, továbbá a Közlekedési Minisztérium 8/1988. (X. 31.) KM rendelete a radioaktív anyagok szállításáról a 7/1988. SZEM rendelettel összhangban szintén az ICRP és a NAÜ ajánlásokat követik (3).

A radioaktív hulladék mint sugárforrás áthatoló gamma sugárzása révén elsősorban a szállításkor az üzemelés 30 évre tervezett időtartama alatt külső sugárterhelést eredményezhet a lakosság körében. A környezetbe kiszabaduló radioaktív izotópok az emberi szervezetbe főként az ivóvíz útján juthatnak be és a lakosság belső sugárterhelésére vezethet-

⁺ Továbbiakban Szakértő Csoport

⁺⁺ A Paksi Atomerőmű Vállalat a továbbiakban PAV

nek. A radioaktív hulladékok végleges elhelyezését, annak aktivitását, térfogatát, izotóp összetételét és fizikai-kémiai tulajdonságait ismerve, a telephely kiválasztásával nyert természetes védőgátakkal és szükséges kiegészítő műszaki védelmi berendezésekkel úgy kell megvalósítani, hogy a radioaktív anyagok előírt mértékű fizikai lebomlásáig, a mi esetünkben 600 év, a sugárterhelés egyetlen évben sem lépje túl a rendeletben megszabott 0,25 mSv/év dózis, ill. a sugárterhelés ezen belül olyan kicsi legyen, ami még ésszerűen elérhető.

Az előbbi rendeletekben foglalt szigorú előírások betartása esetén a radioaktív hulladékok biztonságos csomagolása, szállítása és végső elhelyezése megvalósítható úgy, hogy az sem rendeltetésszerű folyamatában, sem egy esetleges szállítási baleset, vagy természeti csapás esetén nem jelent elviselhetetlen kockázatot a lakosság egészségére.

A felszíni vagy felszínről kiszolgálható, nagytömegű radioaktív hulladék végleges elhelyezésére szolgáló külföldi létesítmények kialakítására és üzemeltetésére bőséges gyakorlati tapasztalat állt a tervezők rendelkezésére. Ilyen létesítmények működnek, vagy már lezárásra kerültek: Angliában Drigg és Cumbria; Franciaországban Beaumont Hague; USA-ban Maxey Flats, West Valley, Oak Ridge.

A Bizottság munkájának alapjául a rendelkezésre bocsátott kutatási jelentések és Mecseknádasd község által felkért szakértők összefoglaló véleménye szolgált. Ezeken kívül több biztonsági tag helyszíni bejáráson vett részt, a hulladéktároló kijelölt színhelyén. Meghallgatta a Mecseknádasdi Tanács és a Paksi Atomerőmű Vállalat szakértőit, továbbá a Földmérő és Talajvizsgáló Vállalat képviselőit. A Bizottság álláspontját a szakmailag kompetens tagok véleménye alapján öt bizottsági ülésen alakította ki. A Bizottság munkáját megnehezítette, hogy nem készült összefoglaló zárójelentés a tervezett hulladéktároló területén a kivitelező által végeztetett geológiai, hidrológiai és egyéb kutatások eredményeiről. Megállapítható, hogy a kutatás különösen korai szakaszában magán viselte a rögtönzés és a rendszertelenség nyomait is. Ezért a vizsgálatok mennyisége több is, mint amennyire helyenként multhatatlanul szükség lett volna.

1989. február 20-án az ERŐTERV „Paksi Atomerőmű I–IV. blokk, A radioaktív hulladékok végleges tárolása, a HOSSZÚTÁVÚ KÖRNYEZET-BIZTONSÁG ÖSSZEFOGLALÓ ÉRTÉKELÉSE” c. 88 oldal terjedelmű tanulmányt nyújtott be a Bizottsághoz, amely átfogó értékelést ad a hulladék elhelyezés egész folyamatáról. A radioaktív izotópok környezeti terjedésére irányuló részletes számítások arra az eredményre vezettek, hogy mind normál, mind extrém körülmények között a várható sugárterhelés minden egyes izotópra kisebb, mint a hatósági dóziskorlát kb. 0,1 %-a. A számítások során feltételezték, hogy a lakosság a hulladéktemetőhöz legközelebbi forrás vizét rendszeresen (550 liter/év vízfogyasztást feltételezve) ivóvízként használja. Még ilyen extrém körülményeket feltételezve sem képzelhető el, hogy a lakosság sugárterhelése az évi dóziskorlátot megközelítse.

Megjegyzendő, hogy ez az összefoglaló jelentés csak utólag készült el, a Szakértői Csoport ezt a jelentést nem ismerhette.

A Bizottság kiinduló pontul elfogadta a nemzetközi ajánlás azon megállapítását, hogy veszélyességi kockázattal járó műszaki létesítmény csak akkor valósítható meg, ha az esetlegesen bekövetkező károsodást a vele járó társadalmi haszon lényegesen meghaladja.

A bizottsági munka eredménye

A Bizottság munkája kezdetén úgy határozott, hogy tételesen vizsgálja meg mindazokat a kérdéseket, amelyeket a Mecseknádasdi Tanács által felkért Szakértői Csoport vetett fel, mint az ófalui hulladéktelepítés ellenérveit. A Bizottság elhatározta azt is, hogy a vitás kérdéseket mindenek előtt a radioaktív hulladékok biztonságos elhelyezése szempontjából mérlegeli, ezért tájékozódott a tárolóban elhelyezni tervezett hulladékok mennyiségéről és aktivitásának mértékéről.

A jelenlegi üzemviteli tény szerint a Paksi Atomerőmű (PAE) I–IV. blokkjának normál üzeme mellett 30 év alatt a következő hulladék mennyiség keletkezik az alábbi aktivitás eloszlással:

	Térfogat (m³)	Aktivitás hányad (%)
cementezett ioncserélő gyanták	450	50,5
cementezett bepárlási maradék	10800	14,1
kisaktivitású szilárd tömörített hulladék, aeroszol és jód szűrők cementezett iszapok	7050	0,8
közepes aktivitású szilárd hulladék	6300	34,6

Megjegyezzük, hogy a fenti hulladék térfogat kevesebb, mint a tervezési érték fele.

A következő táblázatban a tervezési aktivitások találhatók a 30 évre méretezett üzemeltetés befejezésekor. Fontos megjegyezni, hogy a fűtőelemek kitűnő gáztömörősége miatt a primerköri hőhordozó hasadvány aktivitása jelenleg 2–3 nagyságrenddel kisebb, mint a táblázatban feltüntetett tervezési érték, ezért a hulladékok hasadvány aktivitása is ennek arányában kevesebb, azonban az üzem öregedésével ezen adatok növekedhetnek.

Izotóp	Felezési idő/év	Aktivitás (MBq)	Kémiai mennyiség (g)
³ H	12,26	$8,225 \times 10^5$	0,014
⁶⁰ Co	5,27	$5,584 \times 10^7$	0,133
⁹⁰ Sr	28	$3,577 \times 10^6$	0,680
¹³⁷ Cs	2,2	$1,102 \times 10^6$	0,025
¹³⁷ Cs	30	$1,731 \times 10^9$	536,800

A hulladékok tárolásának módja a cementbe ágyazás. A folyadékok bepárlási maradékát 400 literes, a kimerült ioncserélő gyantákat 200 l-es acélhordókba NUKEM eljárással cementezik. A szilárd hulladékok (műanyag, fém, textília, hőszigetelő anyagok, gumi, fa, papír, üveg) gyűjtése 200 l-es 0,7 mm falvastagságú fém hordókban, ill. előtte polietilén zsákokban történik. Hasonlóan a

tömöríthető hányad is 200 l-es acélhordókban kerül kiszállításra.

A PAV-ban a fentieknek megfelelően feldolgozott és csomagolt radioaktív hulladékokat a tervek szerint a Feked-ófalui végleges tároló létesítmény 48 cellából álló vasbeton műtárgyában helyezik el. A földbe süllyesztett egyes cellák tervezett belmérete: $7,8 \times 8,9 \times 12,6$ m. A cella vasbeton falának vastagsága 0,7 mm. A cellák radioaktív hulladékot tartalmazó acélhordókkal való feltöltése réteges, az egyes rétegek között 10–15 cm vastag kiegyenlítő betonréteg helyezkedik el. A cellákat a legfelső réteg beemelése után maximum 50 cm-es záró betonréteggel fedik le, majd 4 mm vastag acéllemezzel a talajfelszín felett mintegy 20–30 cm-rel lezárják. A cellák végleges takarásának a szerkezete alulról fölfelé haladva: 0,2 m beton, 2,7–3,0 m vízzáró anyag, 0,3–0,4 m szivárgó réteg, 1,0–1,5 m iszapos homokliszt, végül 1,0–1,5 m termőtalaj. A termőtalajra alkalmas növényzetet telepítenek.

A tárolás, ill. a telepítés fenti módjával kapcsolatban a Szakértő Csoport nem tett ugyan észrevételt, Bizottságunk mégis szükségesnek tartotta a jelen esetben is a konkrétumok legalább vázlatos ismertetését, hiszen enélkül sem a rövidtávú, vagyis nem sokkal a létesítmény elkészülte utáni, sem a hosszútávú sugárvédelem biztosításáról érdemben nem beszélhetünk.

A rövidtávú sugárvédelemmel kapcsolatban a fentiek alapján a Bizottságunk megállapítja, hogy a létesítménynek a leírás szerinti megvalósítása esetén a sugárdózis a létesítmény közvetlen közelében is még lényegesen kisebb, mint a háttersugárzás egytizede.

Bizottságunk a Szakértő Csoportnak a telepítéssel kapcsolatban felmerült és 27 pontban megfogalmazott észrevételeire, ill. kifogásaira az alábbiak szerint foglalt állást. Ennek során kerülnek szóba egyébként a hosszútávú sugárvédelem biztosításával kapcsolatos kérdések is.

(A továbbiakban a Szakértő Csoport vitapontjait álló betűkkel, a Bizottság álláspontját dőlt betűkkel szedve közöljük.)

1. Nem készült (vagy számunkra nem volt hozzáférhető) a radioaktív hulladéktemető létesítésének hálóterve, amelyen belül többek közt a geológiai és a hidrológiai kutató munkák ütemezésének kérdése megvizsgálható lenne. Ennek következménye: a részletes kutatási terv megvalósítása — és a részletes műszaki terv elkészülte —, valamint az építkezéshez való felvonulás után látnak hozzá olyan alapkutatási feladatok megoldásához, amelyeknek a kutatás legelső szakaszában kellett volna megvalósulni (azaz a kutatási lépcsők összekavarodtak) Pl. a rézszűállékonyság megvizsgálása.

E pontban megfogalmazottakkal kapcsolatban a Bizottság megállapítja, hogy a felvetés igaz, de nem változtat azon a tényen, hogy a kutatások, amelyeket elvégeztek megbízható eredményeket szolgáltatottak. A kutatások megkezdésekor valóban nem volt mindenre kiterjedő kutatási terv, a kutatásokat menetközben határozták meg, aminek eredményeképpen ma már megállapítható, hogy „szinte már túlkutatott a terület”.

2. A helykiválasztás nem nyugodott elfogadhatóan ismert földtani-geofizikai háttérrel.

A Bizottság megállapította, hogy a helyszín kiválasztása nemzetközileg elfogadott módszerekkel történt. Egy országos áttekintésből kiindulva kétütemű kizárásos módszerrel szűkítették le a 14 számításba jöhető helyszínt először 5-re, majd a szóban forgó helyszínrre.

3. A létesítendő telephely kutatási terve csakis lokális és leszűkített tárgyú geológiai, hidrológiai ismeretanyag megszerzésére irányul. Szó sincs benne a nagyobb környékre való földtani-, vízföldtani kapcsolatrendszer megismerésének szükségességéről, a tektonikai-, szeizmotektonikai viszonyok, a geodinamikai helyzet feltárásáról.

A területtől É-ra történt részletes földtani térképezés a Magyar Állami Földtani Intézet kivitelezésében. A konkrét helyszínről geológiai felvétel — egy monografikus feldolgozásból ismert — de ez nem szelvény-szerű és sarokpontos. A Bizottság úgy ítéli meg, hogy a terület nagyobb régiókra kiterjedő ismeretanyaga megfelelő. A lokális, a tervezett hulladéktároló környezetében végzett kutatások során megfelelő mennyiségű és minőségű adatot nyertek. A nagyobb területre vonatkozó azonos részletességű kutatás lefolytatását a Bizottság nem tartja szükségesnek.

4. A kutatási tervben előírtaktól számos helyen eltértek a kivitelezésben. Ennek legsúlyosabb esete az a tény, hogy nem hálózatban, hanem főleg a felszín morfológiai gerincvonal mentén elnyújtva mélyültek a fúrások, aminek következtében több nagy fontosságú kérdésre nem kaphattak választ, (pl. az általános rétegdőlés irányra) és nem volt szerkeszthető (és valamire használható) földtani szelvények száma is emiatt aránytalanul kevés.

A hálózattól való eltérést a fúrások kivitelezése során a terület geomorfológiája indokolta. A fúrási hálótól való eltérést a Bizottság önmagában nem tartja hibásnak, de a völgyek oldalában húzódó árkolásos kutatásokat, a földtani képződmények települési viszonyainak tisztázása végett, utólag elvégzendő feladatnak tartja.

5. A hulladéktemetőtől 1 km távolságon belül húzódik a „Mecsek-alja vonal” tektonikus öve és azt délről kísérő nyírt, repedezett zóna a temető területe alatt húzódik. A tektonikus övön belül az utóbbi néhány ezer évben is intenzív kéregmozgások voltak.

Az ún. „Mecsek-alja” tektonikus vonal kb. 1,5 km távolságra van a hulladéktemető kijelölt helyétől. Közvetlenül a tervezett tároló alatt üde gránitról tudunk, amelynek esetleges repedezett, nyílt törésszerű jellegét mélyfúrásokkal meg lehet határozni, de a 6. pontban adott vélemény alapján ez nem indokolt.

6. A hulladéktemető tágabb környékén (30 km sugarú körben) az utóbbi 100 év alatt 4 db 6–6,5 erősségű és több gyengébb földrengés pattant ki. Az ugyanezen szeizmicitási szektorba tartozó Kecskemét 9–9,5 erősségű földrengése a Mecsek-alja vonallal analóg (de lehetséges, hogy azonos) tektonikus övben jött létre. Tehát a

hulladéktemetőt szeizmikusan aktív területen jelölték ki. Ezért a rézsüstabilitás kérdése is elsőrendű fontosságúvá lép elő.

A Bizottság egyetért azzal, hogy a műszaki létesítmény tervezésekor és kivitelezésekor a földrengés veszélyeztetettségét nagy súllyal vegyék figyelembe. A Szakértő Csoport a 9,5 MSK intenzitás földrengés lehetőségét abból következteti, hogy a kecskeméti ismert földrengés ugyanezen tektonikus övbe tartozik és 9,5-es erősségű volt. Ma már megállapítható, hogy a kecskeméti rengés intenzitása sem haladta meg a 8 MSK-64 értéket, továbbá itt a kecskeméti ellentétben talajvíz hiányában 6,3-nál erősebb megrázottság nem várható. A NAÜ kiküldött szakértője a maximális biztonság érdekében a létesítmény tervezésénél 8-as MSK intenzitású földrengés figyelembevételét ajánlja, ez a Bizottság felfogása szerint elégséges a műtárgy biztonsága szempontjából.

7. Az utólag (1988-ban) elvégzett rézsüstabilitás vizsgálatok szerint a telephely északi rézsúje jelenleg stabil. Azonban a földmunkák miatt, vagy megterhelés miatt megbomlik. A szakadólapok a tervezett építmények alá nyúlnak be, ezért a műszaki tervet jelen formájában megvalósítani nem lehet. Vagy eltolják valamilyen irányba (ha van erre hely), vagy más elhelyezésben az egészet újra tervezik. A keskeny gerinc azonban a nagy terhelés miatt mindenképpen labilissá válik.

A Szakértő Csoport felvetésére a kiviteli tervben a létesítményt a rézsútól 30 m-re a gerinc vonala felé eltolták. A Bizottság úgy ítéli meg, hogy ez a korrekció indokolt és egyben kielégítő.

8. A pleisztocén agyagok jeleöntös montmorillonit és illit tartalmúak, duzzadó tulajdonságúak. Ez egyrészt műszakilag gondot okozhat, másrészt szeizmikusan veszélyt rejt magában. 7–8 erősségű földrengés rázó hatására az adott hidrogeológiai és rézsúviszonyok mellett, terhelés nélkül is nagymértékű lejtómozgás kialakulását segítheti elő az anyagok tixotróp tulajdonsága.

A fentebbi észrevétellel kapcsolatban felhívjuk a figyelmet arra, hogy a műtárgy tervezése és kivitelezése kapcsán a csapadékvizeket a lehető legnagyobb mértékben távol kell tartani a hulladéktároló környezetétől.

9. A telephely körül fakadó források, (időszakos források) közül 7 db belül van a szabványban megengedett 500 m-es kritikus zónán.

A 7/1988. (VII. 20.) SZEM rendelet 11. sz. mellékletének 4. pontja kimondja, „Radioaktív hulladék végleges elhelyezésére szolgáló felszínközeli tárolóhely létesítése csak szeizmológiai, tektonikai szempontból megfelelő — a hulladék kiszabadulását és környezeti vándorlását kellő mértékben gátló — természetes adottságokkal rendelkező geológiai képződményben, a nagyobb lélekszámú lakott helyektől és üdülőkörzetektől, tűz- és robbanásveszélyes anyagokat előállító vagy felhasználó üzemektől, ismert ásványi nyersanyag-lelőhelyektől legalább 1 km-es távolságban engedélyezhető”. Ugyanakkor ismert, miszerint hét forrás a (tervezett) medencék oldalától 500 m-en belül, de

azért 300 m-en kívül fakad. Ez a vonatkozó szabvány előírásával ellentétes.

A vonatkozó NAÜ ajánlás, a SZEM rendelet és a magyar szabvány felszíni vizekre, illetve vízforrásokra vonatkozó megfogalmazása felületes, és ezért félreértésekre adhat alkalmat. Valójában a távolság kikötés az ivóvíz nyelés célját szolgáló vízforrásokra vonatkozik, a szóban forgó források viszont nem ilyenek.

10. Hiányzik az Ófalu-i telephelyi területet felépítő képződmények szabatos földtani modellje, következőképpen a ráépülő hidrogeológiai modell is hibás. A két víztároló rétegcsoporthoz közül az egész területen csak az alsó jelenléte bizonyítható, a felsőé elfogadható módon nem.

A terület földtani felépítése viszonylag egyszerű; a mélyfekű tömegében homogén, nagy kiterjedésű gránittest, fedőjében löszös, agyagos, kőzetlisztes negyedidőszaki formációval. Ez utóbbi több litológiai egységre tagolódik, melyből kiválasztható az a kőzettest, amely fekszik, fedőviszonyait, térfogatát, kőzettani összetételét és ebből következő fizikai paramétereit tekintve optimális lehet a műszaki létesítmény elhelyezésére.

Ebből következik, hogy maximális katasztrófa esetét feltételezve sem változnak alapvetően a terület földtani, hidrogeológiai viszonyai.

A Bizottság úgy véli, hogy a fizikai paraméterek sokasága hidrogeológiai szempontból jól jellemzi a vizsgált képződményeket, és a lehetséges transzport-folyamatok megítéléséhez értékelhető eredményeket nyújt. A hidrogeológiai, hidrológiai és talajmechanikai vizsgálatok alapján a víz szivárgási irányai a szükséges mértékig ismertek, kétségtelenül megállapítható, hogy a gránit fölött levő képződmények zöme olyan, félig áteresztőnek tekinthető képződményekből áll, melyek csekély vízádóképessége miatt sok esetben a szivattyúzással való vizsgálat sem volt lehetséges. A Nehézipari Műszaki Egyetem jelentése szerint a felső „víztartó” szintben, vagyis a pleisztocén alsó szakaszán $5,2 \cdot 10^{-9}$ m/s vertikális és $1,6 \cdot 10^{-8}$ m/s átlagos horizontális szivárgási tényezőket mértek. A vályogos képződmények függőleges szivárgási tényezőjének az átlaga $1,17 \cdot 10^{-9}$ m/s. Az alsó murvás „vízadó” szivárgási tényezőjének az átlaga $4,4 \cdot 10^{-7}$ m/s. Az agyagos jellegű kőzetek közé 18–25 m között egy kőzetliszt jellegű „réteg” települ, ami lejjebb 29–34 m között is előfordul. A talajvíz sok esetben ebben jelenik meg. A mért értékeknek a megszokottnál nagyobb szórása a feltárt képződményekben természetes. A mért értékek alapján a felső réteg vízádnak alig tekinthető. Azt is természetesnek tekintjük, hogy a „vízadószintek” kijelölésében a sűrű fúrású feltárás ellenére, még mindig az átlagosnál nagyobb a bizonytalanság.

Ezek alapján az a véleményünk, hogy a vizsgálatok sűrítésével ebben a képződménytípusban nyerhető további ismeretek a szórásokat csak megerősítik, vagy fokozzák, és a ma kialakítható véleményeket érdemben már nem befolyásolják.

11. Nem vizsgálták a regionális és helyi áramlások viszonyát, egymásra hatását, vagy annak hiányát.

Az újabb vizsgálati jelentések szerint a helyi vízádnak nincs kapcsolatuk a regionális áramlási rendszerekkel.

12. A K értékek (szivárgási tényezők) meglehetősen nagy változatosságot mutatnak, ráadásul nagyságrendi különbség adódik az FTV és a NME által megállapított értékek között. Csak feltevéseink vannak, hogy melyik jobb. Az NME értéket tekintjük a valósághoz közelebb állónak, mert azok mutatnak nagyobb permeabilitás értékeket.

A szivárgási tényezők közötti eltérések természetesnek mondhatók. A kimutatott átlagos 10^{-7} m/s értékek ilyen típusú anyagok tárolására megfelelők, ill. az értékek homogenizálása céljából a vízzáró függőnyfalak a létesítmény építésével egyidejűleg beépíthetők.

13. A talajnedvesség-vizsgálatok eredményei is egymásnak ellentmondóak.

Az eltérő talajnedvességi adatok szerepét a Szakértő Csoport túlbecsülte, és véleményünk szerint ennek geotechnikai vonatkozásai egy biztonságos műszaki létesítmény tervezése számára pótlólag is figyelembe vehetők.

14. A VITUKI értékelése szerint a szivárgó víz 79 év alatt jut ki a felszínre, az FTV értékelése szerint 720 év alatt. Minthogy számos adat utal (a talajnedvesség adatok ellenére) az intenzív beszivárgásra a kisebb időtartamot fogadhatjuk el. Ez akkor viszont jóval kisebb, mint a radioaktív hulladékok elbomlására megadott 600 év.

Megállapítottuk, hogy a két érték nem hasonlítható össze minden további nélkül, mert a VITUKI számítása a kutatás kezdeti szakaszában történt, amikor a területen beszivárgó víz hozama nem volt egyértelműen meghatározva. Így 100 mm/év feltételezett beszivárgással, mint a számítás alap paraméterével számolva kapták a 79 év rétegráadás elérési időt. Az újabb vizsgálatok (liziméter, talajnedvesség, trícium profil) 7–20 mm/év beszivárgást eredményeztek, ezért a VITUKI 14 mm/év beszivárgás feltételezésével újra elvégezte a számítást, és 770 évet kapott a rétegmenti elérési időre, ami az FTV által számított 720 év teljes elérési idővel összehasonlítható. Ezek az elérési időértékek a vízre vonatkoznak, a deponálás tervezett radioaktív izotópok közül egyedül a trícium (^3H) mozog szorpció nélkül a vízzel, de 12,4 éves felezési ideje miatt 250 év alatt lebomlik az előírt szintre (az eredeti aktivitás milliommód részére, kb. 1 MBq-re, amit ha egy személy elfogyasztana alig 17 MSv dózist kapna). A 600 év lebomlási időt a ^{137}Cs és ^{90}Sr miatt írják elő. Ezek a radioizotópok viszont az MTA Izotóp Intézetének vizsgálatai alapján a területen található rétegek rendkívül jó szorpciós tulajdonságai miatt, max. 40–50 méterre jutnak el 600 év alatt.

15. A trícium mérések eredményei a hibás vízföldtani modell miatt mind a megjelenési idő, mind a vízkor szempontjából nem fogadható el.

A Bizottság véleménye szerint a vízkor kérdésének tisztázására nemcsak a trícium méréseket végeztek, hanem radiokarbon méréseket is. Mindkét módszer adatait elfogadhatónak tartja.

16. A létesítmény műszaki terve az ún. „mesterséges korlátok” (a külső környezet és az aktív

anyag közé tervezett izoláló anyagok) kialakítására az építés technológiájára, az acéllemez szigetelés elkészítésének módjára a tartályok zárására, elkészítésére utalást nem ad.

(Megjegyzendő, hogy az ERŐTERV már idézett a Bizottságnak 1989 februárjában átnyújtott „A hosszútávú környezetbiztonság összefoglaló értékelése” c. munkaközi példányban ez már megtörtént.)

Mint ismeretes a számos vonatkozásban veszélyesebb toxikus anyagok tárolásánál az alábbi három fő szempont emelhető ki:

- az anyagtároló környezetében min. 3 m vastag összefüggő homogén agyagréteg legyen,
- ennek a talajnak a vízáteresztőképessége érje el a $k = 10^{-9}$ m/s értéket, és
- a talajvízszint a tározó alatt 10 m-nél nagyobb mélységben helyezkedjék el.

A körülmények szorító hatására, amennyiben ezek a feltételek természetes módon nem teljesíthetők, akkor műszaki beavatkozással pl. vízzáró függőnyfalak létesítésével érik el a szükséges műszaki kívánalmakat.

A PAE által elhelyezendő anyag veszélyessége számos vonatkozásban elmarad a toxikus anyagok egy részétől, és ezen anyagok tárolásánál gyakran alkalmazzák a talajvíztől és általában a víztől való távoltartás követelményének szigorú betartását, oly módon, hogy ezeket az anyagokat lakótelepüléstől több km távolságra elkerített és őrzött helyeken – a Magyarországon tervezett módon – cementtel szilárdítva beton és acél tartályokban a felszínen tárolják. A kis- és közép aktivitású radioaktív hulladékok tárolásával kapcsolatos műszaki-biztonsági követelményeket viszonylag könnyen teljesíthetők. Ebből a szempontból a közvéleménybe visszatükröződő veszélytudatban az érzelmi tényezők a döntők, amelyeket geotechnikai és általában műszaki tartalmú véleményekkel eloszlatni nem lehet.

17. A „mesterséges korlátok” közül hiányzik egy, a tárolómedencét kívülről körülvevő szűrő, ill. adszorbens réteg, amely az elszivárgó vizekből a radioaktív anyagot kiszűri. Pl. riolit-tufa ágyazat.

A Bizottság a felvetéssel egyetért, javasolja, hogy a hazai ásványi nyersanyagok közül „mesterséges korlátként”, ha a megvalósításra sor kerül, zeolitos riolittufát és montmorillonitot építsenek be.

18. A műszaki létesítmény-tervből az alábbi hiányosságok tűnnek ki:

- A tárolómedencék kütsüllyesztéses módszerrel való helyreállításának menetéről a műszaki terv nem intézkedik.
- A tárolómedencék körül vízgöyjtő alakul ki.
- A vízszigetelés a tervezett módon csak időlegesen töltheti be szerepét.
- A földrengés hatása a létesítményre nincs megvizsgálva.
- Az engedélyezési Terv tartalma a 12/1986. (XII. 30.) ÉVM rendeletben foglaltakat nem elégíti ki.

A Bizottság ezeket nem a telephely megválasztását befolyásoló, hanem a létesítmény kialakítását érintő kérdésnek tekinti, ezért részleteiben nem foglalkozik velük, azonban felhívjuk a tervezők figyelmét, hogy a

entieket a kiviteli tervek elkészítésénél vegyék figyelembe.

19. A kutatási jelentésekben a kevés időre hivatkozás gyakran előfordul. Az időzavar a kiváltó októl teljesen függetlenül alkalmas arra, hogy a kutatók és tervezők a legjobb szándék ellenére, akár lényeges szempontot, vagy adatot szem elől tévesszenek.

Az e pontban felvetetteket a Bizottság nem tekinti tudományos kérdésnek, ezért a leírtakra nem reflektál.

20. Nem készült (vagy számunkra nem volt hozzáférhető) komplex környezeti hatástanulmány. Legfeljebb néhány partikuláris esetre készült „biztonsági és rendkívüli esemény analízis”, amely az előbbinek előfeltétele, ha teljességében elkészül.

A Bizottság komplex környezeti hatástanulmány készítését nem tekinti lényegesnek, mivel megállapítható, hogy egy radioaktív hulladék-temető létesítése során jelentős ökológiai környezeti változásra nem kell számítani.

21. Nincs szociológiai hatástanulmány sem (ami szintén a komplex környezeti hatástanulmány része) és nem mérhető fel az adatokból a telepítés idegenforgalmi vonzatai sem.

A Bizottság egyetért a felvetéssel.

22. Hiányzik a történelmi léptékű 600 év időtartam miatti fellépő történelmi kockázat — és felejtés — hatás analízis. Ezen a területen az elmúlt 600 év alatt rengeteg háború volt (és a jövő ennek tükrében bizonytalan).

A kérdés felvetésével egyetértünk. Javasoljuk, hogy minél több nemzetközi adatbankban rögzítésre kerüljenek a hulladéktárolóra vonatkozó adatok. Annak a valószínűsége, hogy ezek az adatok a világ minden adatbankjában egyszerre semmisüljenek meg, elhanyagolhatóan kicsi.

23. Minthogy az ÁTB-001/1984. sz. Emlékeztető szerint „több telephelyen, több műszaki változatban van lehetőség a radioaktív hulladék biztos, tartós tárolására, — gazdasági megfontolás alapján kell a telephelyet kiválasztani...”. Az elvégzett gazdaságossági számításokat az elvégzésük óta már érdemben megváltozott a gazdasági körülmények önmagukban is megkérdőjelezik. Időtálló elemzés pedig a hiányolt komplex vizsgálatok nélkül nem adhatók.

A Bizottság úgy véli, hogy a gazdaságosság vizsgálata fontos kérdés. A döntést hozóknak ugyanakkor figyelembe kell venni a következőket. Több helysín oly mélységű vizsgálata, amely gazdaságossági összehasonlítást tenne lehetővé, kétségtelenül rendkívül költséges, és így gazdaságtalan volna. Néhány alternatív megoldás közelítő összehasonlítása kíváncsú lett volna, de a jelen helyzetben azzal a ténnyel kell számot vetni, hogy az ófalui helysín vizsgálata mintegy 200 millió Ft-ba került. Minden további helysín esetében a gazdaságossági összehasonlítás hasonló nagyságrendű ráfordítást igényelne, amelyhez hozzá kell számítani a jelenlegi

elvesztését és az esetleges lakossági kompenzációs költségeket is. Véleményünk szerint a jövőbeni hasonló döntések előtt kell megvizsgálni az ilyen természetű kérdéseket, mert megváltoztatott helysín esetén számítani kell az addigi anyagi ráfordítások elvesztésével.

24. A döntéselőkészítő anyagokban levő, a költségigényeket bemutató táblázat szerint nem lehet elfogadni azt a megállapítást, hogy Feked térségét gazdaságossági szempontból célszerű telephelyként választani. Az egyes költségváltozatok közt nincsenek nagyságrendi eltérések.

Az e pontban felvetetteket a Bizottság nem tekinti tudományos kérdésnek.

25. A szállítási útvonal kijelölésénél nincs figyelembe véve a Közlekedéstudományi Intézet által javasolt szállítási útvonal rangsor és az 1985. márc. 25-én kiadott Határozatban ún. „tartalékútvonal” kijelölésére nem került sor. Az újabb dokumentum szerint ez megtörtént, (vagy az erről szóló újabb dokumentum nem került a kezünkbe.)

A Bizottság e kérdéskörrel már nem foglalkozott, mivel időközben ezekről állami rendelkezések születtek.

26. Hibának tartjuk, hogy a döntéselőkészítő anyagban mind a csomagolási és építési technológiát, mindpedig a szállítást illetően csupán egyféle megoldás szerepel.

E kérdéskörrel nem foglalkozott a Bizottság, mivel a munka megkezdése óta rendelet szabályozza ezeket a kérdéseket.

27. A döntéselőkészítő folyamatban célszerű lett volna számba venni a kérdéses terület távlati hasznosításának egyéb népgazdasági célú igénybevitelét. Pl. a telephely szomszédsága júra köszvénybányászat számára tartalék terület.

Az e pontban megfogalmazott felvetés szakhatósági (KFH) állásfoglalást igényel, a Bizottság nem tekinti tudományos kérdésnek ezt a felvetést.

A Bizottság állásfoglalása

A Bizottság a két fél által rendelkezésre bocsátott adatokat áttanulmányozta, és mindkét fél szakértőivel konzultált. A kapott adatok alapján alakította ki véleményét. A felmerült kérdések túlnyomó részének eldöntéséhez az elért adatok mennyiségét tekintve elégségesnek tartotta. A vizsgálatoknál alkalmazott módszereket megfelelőnek, korszerűnek tartja.

A Bizottság hiányolja, hogy a létesítménnyel kapcsolatban nem készült szociológiai hatástanulmány.

A Bizottság megállapítja, hogy a létesítmény telephelyének kiválasztásához szükséges komplex földtani, műszaki, gazdaságossági és környezeti hatástanulmányok tartalmi követelményei csak részben voltak kidolgozva. A Bizottság javasolja ezek mielőbbi elkészítését a jövőbeni hasonló létesítményekkel kapcsolatos eljárások elősegítése érdekében.

Az Alkalmi Bizottság a felkérésnek megfelelően állást foglalt a Szakértő Csoport által felvetett 27 kérdésben. Úgy véljük, hogy a Bizottságnak a fölvetésekre adott válaszai és azon állásfoglalása, amelyet az időközben elvégzett vizsgálatok alapján alakított ki, és amely szerint a radioaktív hulladék-temető létesítése sugárvédelmi szempontból nem kifogásolható, alapul szolgálhat arra, hogy az illetékes hatóság az ófalui radioaktív hulladéktároló építésének engedélyezése ügyében döntést hozhasson.

A döntéshozóknak azonban figyelembe kell venniük, hogy a radioaktív hulladéktároló létesítése olyan kérdés, amelyet nemcsak geológiai, hidrológiai- és műszaki, illetőleg gazdaságossági szempontok mérlegelése alapján kell eldönteni, hanem az érintett lakossággal egyetértésben is, azaz politika-problémának tekintendő.

B u d a p e s t, 1989. május 9.

Nemecz Ernő s. k.
az MTA rendes tagja
az Alkalmi Bizottság elnöke

1. sz. melléklet

Alkalmi Bizottság névsora

Bizottság elnöke:

Nemecz Ernő az MTA r. tagja, osztályelnök

Bizottság titkára:

Nagy Béla a földtud. kand., tud. titkár

Bizottság tagjai:

Alföldi László a földtud. kand., főig.

Berczik Árpád az MTA lev. t., ig.

Eckhardt Sándor az MTA lev. t. főig.

Englender Tibor a pszich. tud. kand.

Fehér István a fiz. tud. kand. főv.

Grasselly Gyula az MTA r. tagja, egy. t.

Hámmor Géza a földtud. dr., ig.

Herczegh Géza az MTA lev. t., egy. t.

Kilényi Géza az állam- és jogtud. dr., min. h.

Köteles György az orv. tud. dr., főig. h.

Petrasovits Géza a műsz. tud. dr., egy. t.

Szeidovits Győző ov.

Tamás Pál a szoc. tud. kand., tud. főm.

Teplán István az MTA lev. t., főv.

Tigyi József az MTA r. t., alelnök

2. sz. melléklet

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ) radioaktív hulladék-temető létesítésének feltételeivel és módjával foglalkozó ajánlásai:

1. Acceptance criteria for disposal of radioactive wastes in shallow ground and rock cavities /STI/PUB/710/ (1985) Saf. Ser. No. 71.
2. Performance assessment for underground radioactive waste disposal systems /STI/PUB/692 (1985) Saf. Ser. No. 68.
3. Techniques for site investigation for underground disposal of radioactive wastes /STI/DOC/10/267 (1985) TRS No. 256.
4. Operational experience in shallow ground disposal of radioactive wastes /STI/DOC/10/253/ (1985) TRS No. 253.

5. Safety analysis methodologies for radioactive waste repositories in shallow ground /STI/PUB/656⁸ (1984) Saf. Ser. No. 64.
6. Design, construction, operation shutdown and surveillance of repositories for solid radioactive wastes in shallow ground /STI/PUB/652 (1984) Saf. Ser. No. 63.

3. sz. melléklet

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ) ajánlásai a radioaktív anyagok szállításáról

1. Tests on Transport Packaging for Radioactive Materials, Proceedings of a Seminar, International Atomic Energy Agency, Vienna, 1971.
2. Regulations for the Safe Transport of Radioactive Materials.
1973 Revised Edition (As Amended) IAEA Safety Standards Safety Series No. 6.
International Atomic Energy Agency, Vienna, 1979.
3. Regulations for the Safe Transport of Radioactive Material.
1985. Edition
IAEA Safety Standards Safety Series No. 6.
International Atomic Energy Agency, Vienna, 1985.
4. Regulations for the Safe Transport of Radioactive Material.
1985 Edition, Supplement 1986.
IAEA Safety Standards, Safety Series No. 6. Suppl. 1986.
International Atomic Energy Agency, Vienna, 1986.
5. Advisory Material for the IAEA Regulations for the Safe Transport of Radioactive Material (1985. Edition).
Third Edition.
IAEA Safety Guides Safety Series No. 37.
International Atomic Energy Agency, Vienna, 1987.
6. Emergency Response Planning and Preparedness for Transport Accidents Involving Radioactive Material.
Recommendations, Safety Series No. 87.
International Atomic Energy Agency, Vienna, 1988.

Az 1990. évi hazai tagválasztás előkészítésének ütemezése és a jelöléseknél alkalmazandó irányelvek

Az elnökségi előterjesztés idézte az Akadémia Alapszabályai 6. §-hoz kapcsolódó Testületi Ügyrend 2.1. pontját, amely kimondja, hogy „Az Elnökség öt évenként két alkalommal tesz előterjesztést a közgyűlésnek új levelező tagok és új rendes tagok választására”.

A jelenlegi — 1985–1990. évi — ciklusban egyszer — 1987-ben — volt rendes és levelező tagválasztás. Az Elnökség 27/1988. számú határozatával úgy döntött, hogy „a következő hazai tagválasztásra 1990-ben, a tisztújító közgyűlésen kerül sor.”

Az Alapszabály 6. §. (8) bekezdése szerint „Az Akadémia 75 évesnél fiatalabb tagjainak száma legfeljebb 200 lehet.” Ehhez kapcsolódva a Testületi Ügyrend 8. pontja kimondja, hogy: „Új levelező tagok választása esetén a 75 évesnél fiatalabb tagok számát az Elnökség határozza meg, a tagválasztásra vonatkozó javaslat véglegesítésére hivatott elnökségi ülést közvetlenül megelőző ülés idején fennálló helyzet alapulvételével.”

Az Akadémia tagjainak száma 1988. április 30-án 226 fő, közülük 1990-ben 75 évnél fiatalabb lesz 174 fő.

Az előterjesztés a továbbiakban ismertetette a tagválasztás ütemtervére vonatkozó elgondolásokat, a tagválasztási jelöléseknél alkalmazandó irányelveket illetően pedig idézte az Elnökség 27/1988. számú határozatát, amely kimondja; „célszerűnek tartja, hogy a tagválasztás során a 30/1986. számú határozatban megfogalmazott irányelveket érvényesítsék.”

A vitában javasolták egyes határidők meghosszabbítását, valamint azt, hogy a tudományos osztályok a doktorok véleményének bekérése mellett más módon is (pl.; a bizottságok véleményének bekérésével) végezhessenek közvéleménykutatást, továbbá, hogy az ajánlásokra kialakított formanyomtatványok közül az 1. és 2. számú melléklet írja elő a hazai és külföldi hivatkozások jegyzékének az ajánlásokhoz történő csatolását, a 3. sz. melléklet pedig írja elő, hogy külön kell közölni a magyar és külön az idegen nyelvű — 1979—1989 között megjelent — publikációk számát.

Az Elnökség a javaslatokat elfogadta, de nem látta lehetségesnek a határidők meghosszabbítását.

Az Elnökség 24/1989. számú határozata

Az Elnökség a hazai rendes és levelező tagok soronkövetkező választását az 1990. évi rendes közgyűlésre tűzi ki.

I.

A levelező tagok jelölésénél érvényesítendő irányelveket — 30/1986. számú határozatában megfogalmazottakkal egyezően és 27/1988. számú határozatának megfelelően az Elnökség a következők szerint állapítja meg.

1. A Magyar Tudományos Akadémia — mint tudósok testülete — csak úgy töltheti be hivatását, a tudományok művelésének elősegítését, tudományirányító feladatainak ellátását, a legkülönbözőbb kérdések tudományos szemponton alapuló elemzését és megvitatását, ha a legkiválóbb szakértőket választja tagjai közé. E tagság magától értetődő feltétele az erkölcsi feddhetetlenség s társadalmunk közös szocialista céljainak szolgálata. Ám az Akadémia erkölcsi tekintélyét, társadalmi és politikai rangját — nyílt és tényszerű működése mellett — éppen tagjainak tudományos teljesítménye teremti meg. Ezért ezt a szempontot kell — mindenek elé helyezve — alkalmazni. Ennek mérlegelésénél törekedni kell az elfogulatlan, sokoldalú és a lehető leg-egzaktabb értékelésre, figyelembe véve és felhasználva a tudományos eredmények mérésének bevált eszközeit és — ahol ez lehetséges — nemzetközi

összehasonlításban is vizsgálva a jelöltek tudományos teljesítményét.

2. Vizsgálni kell a különböző tudományágak, — ágazatok és szakok — tényleges és kívánatos helyzetét, különös tekintettel a tudomány belső fejlődéséből és a társadalmi igények módosulásából következő arányváltozásokra. Ez azt a követelményt támasztja, hogy a tagjelölésnél és tagválasztásnál helytelen lenne a régebben kialakult szakmai arányok mechanikus fenntartása, hanem célszerű felhasználni az újabb tagválasztással megnyíló lehetőséget a fennálló létszámarányok mérsékelt — szükség diktálta — módosítására mind osztályokon belül, mind osztályközi vonatkozásban.

3. Évek óta hangsúlyozott követelmény az akadémiai tagság korösszetételének javítása, a fiatalítás. A testületi munka színvonalának fenntartását, sőt emelését csak úgy lehet megnyugtatóan és hosszabb távra is tekintve biztosítani, ha a közgyűlés a kiválóság követelményének (1. pont) mindenképpen megfelelő tudósok közül bátrabban választ fiatalabb kutatókat az Akadémia tagjai közé.

II.

Az 1990. évi tagválasztás előkészítésének ütemtervét az Elnökség a következők szerint állapítja meg.

1. A tudomány magasszintű művelői véleményének megismerése érdekében az osztályok tudományterületük doktoraitól bekérik annak az öt doktornak a nevét, akit (a megkérdezett doktor) leginkább méltónak tart arra, hogy az Akadémia — az Alapszabályokban előírt választási rend megtartásával — tagjai sorába válasszon. E mellett az osztályok más módon is (pl. a bizottságok véleményének bekérésével) végezhetnek közvéleménykutatást.

Határidő: június 15., a válaszok beérkezésére

2. E közvéleménykutatás adatait az osztályok értékelik.

Határidő: június 30.

3. Az osztályok az értékelést megküldik tagjaiknak és — az 1. és 2. számú melléklet szerint — bekérik a rendes és levelező tagokra vonatkozó ajánlásokat. Ennek során felhívják a figyelmet arra, hogy levelező tagokra — kivételesen — interdiszciplináris jelölés is kezdeményezhető (Testületi Ügyrend 5.1. pontja), ez esetben azonban az időigényesebb eljárás miatt az ajánlást valamivel korábban kell az MTA elnökéhez vagy az illetékes osztályelnökhöz benyújtani. Erről az osztályelnökök haladéktalanul tájékoztatják az MTA elnökét. A határidőn túl érkezett ajánlások nem vehetők figyelembe.

Határidő:

szepember 30. az interdiszciplináris ajánlások beérkezésére,

október 15. a diszciplináris ajánlások beérkezésére.

4. Az Elnökség az októberi ülésen határoz az interdiszciplináris ajánlás tárgyában és pozitív állásfoglalás esetén felhívja az illetékes osztályokat

az osztályközi bizottság (Testületi Ügyrend 5.6. pontja) tagjainak megválasztására; egyidejűleg az ajánlást — mint interdiszciplináris ajánlást — közzétételi a Magyar Tudományban.

Határidő: október 31-i elnökségi ülés

4. A Testületi Ügyrend előírja:

„Levelező taggá választás esetén az alapszabályszerű ajánlás rövid indokolását legalább két héttel az ajánlást tárgyaló osztályülés előtt meg kell jelentetni a Magyar Tudomány c. folyóiratban. Ennek megfelelően az ajánlásnak közlésre szánt és megfelelő módon benyújtott indokolását a tudományos osztály elnöke — az MTA elnöke által megállapított határidőig — megküldi a folyóirat szerkesztőségének (4.1. pont), (a 3. sz. melléklet szerinti formában).

„Az osztályülés nem szavazhat, illetve határozhat olyan ajánlás tárgyában, amelynek indokolását a Magyar Tudományban előzetesen nem tették közzé.” (4.2. pont).

A jelölt legfontosabb tudományos eredményét egy-két mondatban megfogalmazott szöveget az első helyen ajánló akadémiai tagnak a közzététel előtt jóvá kell hagynia.

Határidő: a szerkesztőségnek történő megküldésre: október 20.

6. A beérkezett ajánlások közzététele a Magyar Tudományban.

Határidő: a tagajánló osztályülést megelőzően, legkésőbb december 15.

7. Interdiszciplináris jelölés esetén az illetékes osztályok megválasztják az osztályközi bizottság tagjait.

Határidő: november 15.

8. Az Osztályközi Bizottság kialakítja állásfoglalását és közli az illetékes osztályok elnökeivel.

Határidő: december 15.

9. A rendes és a levelező tagok választására vonatkozó osztály-javaslat kialakítása, ideértve az

interdiszciplináris előkészítő eljárásban megtárgyalt ajánlásokat is.

Határidő: január 1. és 31-e között

10. Javaslat előkészítő (alelnökökből álló) bizottság kiküldésére, amely a rendes és a levelező tagok választására vonatkozó 1990. évi közgyűlési előterjesztést az Elnökség számára előkészíti.

Határidő: október 31-i elnökségi ülés

11. Az Előkészítő Bizottság — az osztályjavaslatok ismeretében — 1990 februárjában terjeszti javaslatát az Elnökség elé.

12. Az ajánlásokat az osztályelnök, illetve a Magyar Tudomány szerkesztői záros határidőn belül pontosításra, kiegészítésre stb. visszaadhatják az ajánlóknak.

13. A Testületi Ügyrend 3. pontja szerint:

„3.1. A tagságra ajánlás egy tagválasztási alkalomra szól.”

„3.2. Ha az ajánlott személyt a tagválasztásra kitűzött közgyűlésen nem választják meg, később csak abban az esetben jelölhető tagságra, ha a korábbi ajánlást megismétlik, illetve az arra jogosultak újabb ajánlást terjesztenek elő.”

14. Interdiszciplináris jelölés esetén az Alelnöki Bizottság (10. pont) az ajánlást — saját álláspontjának közlése mellett — akkor is az Elnökség elé terjeszti, ha az a szükséges szavazattöbbséget csak az érintett osztályok egyikében érte el.

15. Annak érdekében, hogy az Akadémia tagjai mielőbb megismerjék a tagválasztás teljes ütemtervét, különös tekintettel az egymáshoz szorosan kapcsolódó határidőkre, az Elnökség jelen határozatát — a 3. pont szerinti ajánlások bekérésével egyidejűleg — meg kell küldeni az Akadémia valamennyi hazai tagjának.

B u d a p e s t, 1989. május 5.

Berend T. Iván s. k.

1. sz. melléklet

Akadémiai levelező tagságra történő ajánlás

Név:

Születési hely, év:

Szűkebb szakterület:

Doktori tudományos fokozat és megszerzésének éve:

Jelenlegi munkahely, beosztás:

Indokolás

(Legfeljebb három gépelt oldal terjedelemben térjen ki a javasolt személy tudományos munkásságára, az elért eredményekre: tartalmazza a társadalmi, tudományos-közéleti, tudományszervezési és oktatási tevékenységet is. Foglalja magába a kiemelt eredmények rövidített bibliográfiájának adatait is (zárójelben))*

B u d a p e s t, 1989. hó.....-én

.....
a javaslattevő neve.....
a javaslattevő neve.....
a javaslattevő neve.....
a javaslattevő neve*Melléklet*

(Tudományos munkáinak, alkotásainak — találmányainak, szabadalmainak — teljes jegyzéke, az esetleg hozzáfűzött megjegyzések hazai és külföldi hivatkozások jegyzéke)*

* *Megjegyzés:* Egy gépelt oldal 25 sort tartalmazzon, soronként 50 leütéssel.

2. sz. melléklet

Akadémiai rendes tagságra történő ajánlás

Név:

Születési hely, év:

Akadémiai levelező tagság kelte:

Jelenlegi munkahely, beosztás:

Indokolása

(Legfeljebb három gépelt oldal terjedelemben térjen ki a javasolt személynek a levelező taggá választása óta végzett tudományos munkásságára, annak fő irányaira, az elért eredményekre; tartalmazza a társadalmi, tudományos-közéleti, tudományszervezési és oktatási tevékenységét is. Foglalja magába a kiemelt eredmények rövidített bibliográfiájának adatait is (zárójelben))*

B u d a p e s t, 1989. hó.....-én

.....
a javaslattevő neve.....
a javaslattevő neve.....
a javaslattevő neve.....
a javaslattevő neve*Melléklet*

(A levelező taggá választás óta megjelent tudományos munkáinak, alkotásainak — találmányainak, szabadalmainak — teljes jegyzéke, az esetleg hozzáfűzött megjegyzések hazai és külföldi hivatkozások jegyzéke)*

* *Megjegyzés:* Egy gépelt oldal 25 sort tartalmazzon, soronként 50 leütéssel.

A jelölt neve, születési éve és helye:

Főbb kutatási területe(i):

Munkahelye, oktató, ill. tudományos vezetői tevékenysége (beosztása):

Doktori értekezése mely tudományterületen készült és a védés éve:

Kitüntetések (állami díj, állami kitüntetések, külföldi akadémiai tagság) felsorolása:

Hány könyvet, könyvrészletet, tudományos cikket jelentetett meg 1979 és 1989 között, külön felsorolva a magyar és külön az idegen nyelven megjelenteket, továbbá hány szabadalma született; hivatkozások száma:

Az előterjesztést fogalmazó ajánló által legfontosabbnak ítélt 2–3 tudományos munka felsorolása (publikációk esetében bibliográfiai adatokkal); szükség szerint kiegészítve a jelölt egy-két mondatban megfogalmazott legjelentősebb tudományos eredményeivel:

Az ajánlók felsorolása:

Az előterjesztést megfogalmazó aláírása

Jelentés az 1945—1949 közötti, illetve az 1950 utáni akadémiai visszaminősítésekkel és kizárásokkal kapcsolatos osztály-állás-foglalásokról

Az 1945—1949 közötti illetve az 1950 utáni akadémiai visszaminősítésekkel és kizárásokkal kapcsolatos állásfoglalás-tervezet kidolgozására kiküldött alkalmi bizottság elnöke szóbeli jelentésében arról tájékoztatta az Elnökséget, hogy a bizottság legutóbbi — az üggyel már foglalkozó elnökségi ülést követő — ülésén a következőképpen döntött:

1. Javasolja az Elnökségnek, hogy lehetőleg minden személyi kérdést oldjon meg az 1989. évi rendes közgyűlés. Ezen belül javasolja, hogy akikről a tudományos osztályok pozitív véleményt adtak, azokat rehabilitálják.
2. A rehabilitációnál politikai kritériumot nem alkalmaz.

3. Javasolja a Széptudományi Alosztály tagjainak globális visszavételét, rehabilitálását.

A bizottság javaslatairól igen élénk vita alakult ki. Elsősorban a Széptudományi Alosztály tagjainak rehabilitálását vitatták többen, attól tartva, hogy ezzel a Tudományos Akadémia tudományos jellegét kérdőjelezi meg. A néha konkrét személyek rehabilitását is vizsgáló vita után hozott határozatot az Elnökség, tudomásul véve az Elnök tájékoztatóját, hogy Nagy Imre tagságáról a közgyűlési elnökségi vitaindítóban fog beszélni.

Az Elnökség 25/1989. számú határozata

1. Az Elnökség szükségesnek tartja, hogy a rehabilitációkkal kapcsolatban a közgyűlés elé terjesztett Javaslatához — az elnökségi vitában elhangzottak alapján — készüljön „kiegészítő javaslat”. Eb-

ben — kiegészítve és módosítva a 12/1989. sz. elnökségi határozatot — javasolni kell az 1989. évi rendes közgyűlésnek, hogy;

- 1.1. a már korábban az MTA-ba részben művészeti teljesítmények alapján megválasztott és az I. Osztály Széptudományi Alosztályába sorolt tagok — tagságának megszüntetését hatálytalanítsa és nyilvánítsa azt folyamatosnak;
 - 1.2. jelentse ki ugyanakkor, hogy szilárdan tartja magát az MTA tudományos köztestületi jellegéhez és nem óhajtja visszaállítani sem a Széptudományi Alosztályt sem pedig művészi teljesítmények alapján új tagokat választani;
 - 1.3. a tudományos osztályok által javasolt és az alkalmi bizottság által támogatott, a közgyűlés elé terjesztett javaslatban szereplőkön felüli további akadémiai tagok rehabilitációját is kezdeményezze.
2. A jelen határozat melléklete az előzőek alapján elkészített „Kiegészítő javaslat”.

Kiegészítő javaslat

az 1949-ben tanácskozó tagokká minősítettek, kizártak illetve külföldre távozottak akadémiai tagságának rendezésére előterjesztett javaslatához

1. Az Elnökség 1989. május 2-i ülésén megvitatta az I. Osztálynak — az ad hoc bizottság által is véleményezett — előterjesztését a volt Széptudományi Alosztályba tartozott tagok akadémiai tagságának visszaállításáról és

j a v a s o l j a

a következők kijelentését:

A Közgyűlés

— szilárdan tartja magát az MTA tudományos köztestület jellegéhez és nem óhajtja visszaállítani sem a Széptudományi Alosztályt, sem pedig művészeti teljesítmények alapján új tagokat választani;

— a már korábban az MTA-ba részben művészeti teljesítmények alapján megválasztott és az I. Osztályba sorolt tagok tagságának az Alosztály megszüntetésétől automatikusnak tekintett megszüntetését — attól a felismeréstől vezettetve, hogy az érintett tagok személyesen nem adtak okot az MTA-ból kirekesztésükre — hatálytalanítja és tagságukat folyamatosnak nyilvánítja, nevezetesen a következőket:

ALSZEGHY ZSOLT r. tag
 ÁPRILY (JÉKELY) LAJOS lev. tag
 BORBÍRÓ VIRGIL lev. tag
 BRISITS FRIGYES lev. tag
 CSATHÓ KÁLMÁN lev. tag
 GALAMB SÁNDOR lev. tag
 HERCZEG FERENC t. tag
 ILLYÉS GYULA lev. tag
 KERESZTURY DEZSŐ lev. tag
 PÁTZAY PÁL lev. tag
 RAVASZ LÁSZLÓ t. tag
 RÉDEY TIVADAR r. tag
 TAMÁSI ÁRON lev. tag

2. Az Elnökség május 2-i ülésén ugyancsak megvitatta az illetékes osztályoktól származó — ad hoc bizottság által is véleményezett — előterjesztéseket, amelyek az 1949 előtti vagy utáni néhány egyedi ügy felülvizsgálatára, és az érintettek akadémiai tagságának helyreállítására irányultak.

— Az Elnökség az illetékes osztályok véleménye alapján

j a v a s o l j a

hogy a Közgyűlés a következők akadémiai tagságát állítsa vissza:

SEDLMAYER KURT a IV. Osztály r. tagja, akit 1958-ban külföldre távozás miatt,
 JENDRASSIK GYÖRGY a VI. Osztály levelező tagja, akit 1948-ban külföldre távozás miatt,
 SZILY KÁLMÁN a VI. Osztály levelező tagja, akit 1948-ban külföldre távozás miatt,
 NÁRAY-SZABÓ ISTVÁN a VII. Osztály levelező tagja, akit 1948-ban politikai okok alapján az Akadémia tagjainak sorából kizártak.

— Az Elnökség a II. Osztály véleménye alapján

j a v a s o l j a

hogy a Közgyűlés tekintse semmisnek KORNIS GYULA tiszteleti tagnak tagságáról történt lemondását és állítsa vissza akadémiai tagságát, mivel az iratokból megállapítható, hogy lemondása kényszer hatására történt.

— J a v a s o l j a továbbá az Elnökség, hogy a Közgyűlés hatálytalanítsa FODOR GÁBOR r. tag (VII. Osztály) akadémiai tagságának 1965-ben külföldre távozás miatt kimondott felfüggesztését.
 Budapest, 1989. május 3.

Berend T. Iván s. k.

Előterjesztés az Elnökség részére az „MTA Művészeti Gyűjtemény” létrehozására

Az Akadémia főtitkára írásbeli előterjesztésében — egyetértve a Művészettörténeti Kutatócsoport indítványával — javasolta, hogy az Akadémia tulajdonában levő nemzeti értékű gyűjteményi egységet képviselő művészeti alkotások, valamint a Székházban és az Irodaházban levő műemléki alkotásoknak, továbbá a belső tér kialakításának védelme, rendszerezése, tudományos feldolgozása és bemutatása érdekében hozza létre az Akadémia az „MTA Művészeti Gyűjteményét”.

Az Elnökség az előterjesztéssel egyetértett.

Az Elnökség 26/1989. számú határozata

1. Az Elnökség jóváhagyólag tudomásul veszi a főtitkár előterjesztését az „MTA Művészettörténeti Gyűjteménye” létrehozásáról.

1. A „Gyűjtemény” feladata legyen az Akadémia tulajdonában levő művészeti alkotások, valamint a Székházban és az Irodaházban levő műemléki alkotásoknak, továbbá a belső tér kialakításának védelme, rendszerezése, tudományos feldolgozása és bemutatása.
2. Az „MTA Művészettörténeti Gyűjtemény” felügyeletét az Akadémia főtitkára egy, a Klub Tanács mintájára működő szakmai társadalmi testület közreműködésével lássa el.
3. A főtitkár az „MTA Művészettörténeti Gyűjtemény” működésének Szabályzat tervezetét készítse el. Jóváhagyására a 2. pontban említett szakmai tudományos testület véleményének figyelembevételével kerüljön sor.

Az Elnökség egyéb állásfoglalásai

Az Elnökség

1. egyetértett az MTA-ról szóló törvényhez készített tézisek és az új akadémiai alapszabályokhoz készített irányelvek szövegével;
2. tudomásul vette a legutóbbi ülése óta eltelt időszak legfontosabb akadémiai eredményeiről készített beszámolót;
3. megvitatta az MTA ad hoc bizottságának véleményét az MSZMP KB-nek az agrárpolitika megújításának koncepciójára tett „Javaslat”-áról és egyetértett azzal, hogy a véleményt az MTA elnöke küldje meg az MSZMP KB illetékes vezetőinek;
4. egyetért az Akadémiai-Egyetemi Együttműködési Szervezet létrehozásáról szóló megállapodásban foglaltakkal.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI

az 1989. június 20-i üléséről

Állásfoglalás az erőműépítés középtávú stratégiájáról

A Kormány elnöke felkérte a Magyar Tudományos Akadémiát, hogy mondjon véleményt az erőműépítés stratégiájáról a 2005-ig terjedő időszakra. Az Elnökség által kiküldött alkalmi bizottság elkészítette állásfoglalását az erőműépítés középtávú stratégiájáról. A felkérésnek megfelelően a Bizottság véleményének kialakítását a Kormány szintjén eldöntendő kérdésekre koncentrált. A bizottság szerint az erőműépítés szükséges mértékét befolyásoló tényezők sok tekintetben bizonytalanok, ezért célszerű a következő években rugalmas, a fejlemények alakulásához illeszthető erőműépítési stratégiát követni. Ennek megfelelően a célszerűen alacsony fejlődési ütemre előirányzott erőműépítési stratégiát rendszeresen felül kell vizsgálni, hogy szükség esetén a program gyorsításával elkerülhető legyen a villamosenergia-hiány kialakulása. Annak tudatában is, hogy ez az önköltségben és az ellátásbiztonságban sem mindig nyújt optimális megoldást a beruházástakarékos erőműépítési stratégiát célszerű előnyben részesíteni. Az erőműépítés csak az energiapolitikai stratégia egészébe ágyazottan lehetséges. A Bizottság megítélése szerint a közeljövő erőműépítési stratégiáját gázturbinás blokkokra célszerű építeni. Indokolt a hőszolgáltatással kapcsolt gáz/gőz körfolyamatú blokkok preferálása a fűtőerőművek és fűtőművek rekonstrukciójához kapcsoltan. A létesítendő alaperőmű jellegének és típusának eldöntését néhány évvel halasztani lehet. A Bizottság véleménye szerint a Paksi Atomerőmű bővítés kivitelezésére biztosított kereteket áll kell csoportosítani. Tarifális ösztönzéssel és eszközát-csoportosítással elő kell segíteni a villamos teljesítménygazdálkodási tevékenységet, valamint a termelés technológiákhoz gazdaságosan hozzákapcsol-

ható villamosenergia-termelést. Az előterjesztésről élénk vita alakult ki. Szóbeli kiegészítésében az alkalmi bizottság elnöke elmondta, hogy a bizottság tagjai a legfontosabb kérdésekben konszenzusra jutottak, de a Műszaki Tudományok Osztálya állásfoglalása szerint alá kell húzni az energiaracionalizálás fontosságát, az árrendszer bizonytalanságának jelentőségét, valamint mérlegelni szükséges a külkereskedelmi mérlegre való kihatást.

A hozzászólók közül volt, aki arra hívta fel a figyelmet, hogy az erőműépítési stratégia kialakításánál figyelemmel kell lenni a nemzetközi egyezményekben vállalt kötelezettségekre, valamint az egészségvédelmi szempontokra is. Többen is üdvözltek, hogy az előterjesztés nem egy adott termelési megoldás prioritása mellett foglal állást. Elhangzott az a vélemény is, hogy az ipar szerkezetátalakítási terveit is célszerű figyelembe venni az erőműépítési stratégia kialakításánál. Az Ipari Minisztérium képviselője elmondta, hogy ez év végéig hosszútávú energiaprogramot kell a Minisztertanács elé terjeszteni. Ennek fontos része az erőműépítési stratégia kialakítása. Rendkívül fontosnak ítélte meg a közvélemény helyes tájékoztatását.

Az Akadémia elnöke összefoglalójában összefogottnak és lényegre törőnek ítélte az előterjesztést. Fontosnak tartotta kiemelni a környezetvédelem és az energiatakarékosság fontosságát.

A statisztikai adatok szerint Magyarország energiafelhasználása megegyezik Finnországéval és Ausztriáéval, ugyanakkor ez a két ország hazánknál ötször annyi nemzeti jövedelmet állít elő. Az MTA elnöke úgy ítélte meg, hogy jelenleg nem egyszerűen restriktóról van szó, hanem az eddigiektől eltérő prioritásrendszerrel. Véleménye szerint az előterjesztésben vázolt gáz–gőz kombinált rendszer tűnik a legjobbnak.

A vita befejezéseként elhangzott még, hogy be-

ruházási megtakarítást a modernizációhoz kellene felhasználni. Az alkalmi bizottság elnöke válaszában úgy ítélte meg, hogy nem kell vitába szállnia a felszólalókkal, inkább csak kiegészítéseket kell tennie.

Véleménye szerint — a megalapozott döntéshez elengedhetetlen, hogy tovább vizsgálják a különféle erőműépítési változatok műszaki, gazdasági és környezeti kérdéseit.

Az Elnökség 27/1989. sz. határozata

1. Az Elnökség köszönetét fejezi ki az ad hoc bizottságnak értékes munkájáért és egyben felkéri, hogy az ülésre benyújtott állásfoglalás-tervezetet az elhangzottak figyelembevételével dolgozza át;
2. Az Elnökség felkéri elnökét, hogy
 - a) az átdolgozott állásfoglalást küldje meg a Kormány Elnökének,
 - b) az állásfoglalást hozza nyilvánosságra.
3. A határozat melléklete az erőműépítés középtávú stratégiájáról készített állásfoglalás.

A 27/1989. sz. elnökségi határozat melléklete

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének

állásfoglalása

az erőműépítés középtávú stratégiájáról

A Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége által kiküldött bizottság áttanulmányozta a rendelkezésre bocsátott anyagokat* az erőműépítés stratégiájáról a 2005-ig terjedő időszakra. A bizottság jelentése alapján az MTA Elnöksége az alábbi véleményt alakította ki:

1. Az MTA véleményének kialakítását a Kormány szintjén eldöntendő kérdésekre koncentrálja. Az ezeken túlmenő részletkérdések vizsgálatára az MTA Műszaki Tudományok Osztályának Energetikai Bizottságát ajánlja, néhány ilyen további vizsgálatot igénylő kérdést az 1. melléklet tartalmaz.** Az Elnökség célszerűnek tartja, hogy e vizsgálatokat az év végéig fejezzék be, és javasolja, hogy az Ipari Minisztérium biztosítsa e vizsgálatok feltételeit.

A kormányzati szinten meghozandó döntéseket különösen befolyásolják az alábbi alapvető körülmények:

- a) Hazánkban az energiaszolgáltatás gazdasági hatékonysága lényegesen elmarad a fejlett ipari országoké mögött. Ennek oka elsősorban a gazdaság alacsony értéktermelő képessége, és hozzájárul a korszerűtlen, energiaigényes

technológiák túlsúlya, valamint a nem kellő mértékű energiatakarékosság. Ezért a gazdaság, főként az ipar — feltehetően hosszabb időt igénybe vevő — szerkezetátalakítása mellett, minél előbb ki kell használni az energiatakarékosságban meglévő lehetőségeket. Ezek kiaknázásának ösztönzése fontos feladata a gazdaságirányításnak, és ebben érdekelttséget kell teremteni az energiaszolgáltatóknál. Követendő gazdaságpolitikánk egyik sarkalatos feltétele, hogy a következő évtizedben a feldolgozó ipar fejlesztése érdekében mérsékeljük az energetikai beruházások részarányát. Ennek megfelelően a vizsgált időszakban az energiaigények — és ezen belül a villamosenergia-felhasználás — lassú növekedését lehet csak tervezni, ami nemcsak szükségessé teszi, hanem egyenesen feltételezi az energiatakarékosság érvényesülését.

- b) Az erőműépítés szükséges mértékét befolyásoló tényezők sok tekintetben bizonytalanok. Az erőműépítés hosszú átfutási ideje és a létesítmények több évtizedes élettartama miatt az erőműépítés stratégiát nagy időtávra kell kialakítani. Ilyen időhorizontra az energiaigényeket, valamint az energiaellátást befolyásoló körülményeket csak nagyon bizonytalanul lehet prognosztizálni. Ha az igényeket túlbecsüljük, az indokolatlanul létrehozott kapacitásokba fagyasztjuk be a tőkét, az igények alábecsülése viszont a fejlődést visszafogó villamosenergiahiányt okoz. Különösen bizonytalan az előrebecsülés a jelenlegi gazdasági helyzetünkben, ezért a döntéseket jelentős kockázat terheli. Ennek csökkentése érdekében rugalmas, a fejlemények alakulásához illeszthető erőműépítési stratégiát célszerű a következő években követni. Ez előnyben részesíti a kisebb egységteljesítményű és gyorsan megvalósítható erőműtípusokat.
- c) Az ország jelenlegi gazdasági helyzete alapján a következő években sem a gazdasági tevékenység, sem az életszínvonal erőteljesebb növekedését nem lehet remélni, és így csak a villamosenergia-igények lassú növekedését lehet prognosztizálni. Egy sikeres kibontakozási program esetén a villamosenergia-igények növekedési üteme a későbbi években megnövekedhet, de ma az erőműépítési stratégiát egy alacsony fejlődési ütemre célszerű előirányozni. A tényleges helyzet alakulásának függvényében ezt rendszeresen felül kell vizsgálni, hogy szükség esetén a program gyorsításával elkerüljük a villamosenergia-hiány kialakulását.
- d) Jelenleg az ország egyik legnagyobb gazdasági problémája a beruházási erők szűkössége. E feszültség oldása érdekében beruházástakarékos erőműépítési stratégiát célszerű előnyben részesíteni, annak tudatában, hogy ez az önköltségben és az ellátásbiztonságban sem mindig biztosít optimális megoldást.
- e) Az erőműépítési stratégia szoros kölcsönhatásban van az ország energiagazdálkodásával, a létesítmények alapos megítélése csak az energiapolitikai stratégia egészébe ágyazottan lehetséges. Ezért a szénbányászatot, kőolaj-

* 1. Magyar Villamos Művek Tröszt: A villamosenergia-rendszer fejlesztése (stratégiai vizsgálat). 1989 március.

2. ERŐTERV: A villamosenergia-rendszer fejlesztési koncepcióját megalapozó háttéranyag (400. 1592/1989.). 1989 március.

3. Magyar Villamos Művek Tröszt: Válaszok az MTA Alkalmi Bizottság kérdéseire. 1989. május 5.

** A műszaki Tudományok Osztályának elnöke tájékoztatta az Elnökséget, hogy a kérdések vizsgálatát folyamatba tette.

és földgázipart, uránércbányászatot, vízlépcső-építést stb. érintő döntéseknél a villamosenergetikai vetületeket is mérlegelni kell, illetve az ott hozott döntések visszahatását érvényesíteni kell az erőműépítésben.

2. Az előzőek figyelembevételével az erőműépítési változatokkal kapcsolatban az alábbi vélemény alakult ki:

- a) A nagy beruházási terheket jelentő alaperőmű (atom vagy szén) építését célszerű néhány évvel halasztani, az első blokk üzembe belyezését a 90-es évek közepe helyett a 90-es évek végére irányozva elő. Az erőműépítés ezen eleméhez kapcsolódó végleges kormányzati döntés optimális időpontját ennek figyelembevételével kell meghatározni.
 - b) Az átmeneti időszakban gázturbinás blokkok létesítésével látjuk a legkönnyebben kielégíthetőnek az előző pontban említett követelményeket — elsősorban gőzturbinákkal kombinált kapcsolatban. Energetikailag célszerű a gáz/gőz körfolyamatú blokkoknál a villamosenergia-fejlesztést hőszolgáltatással párosítani, ami jelentősen javítja az ország tüzelőanyag-gazdálkodásának hatásfokát. Helyes elképzelés összekapcsolni a gázturbinás blokkok üzembe helyezését a fűtőerőművek, illetve fűtőművek esedékes rekonstrukciójával.
 - c) Még további vizsgálatokat igényel, hogy az erőművi célokra rendelkezésre bocsátható szénhidrogén-mennyiség, a tüzelőanyagárak várható alakulása, valamint a rendszer üzemvitele az erőműpark kapacitásának milyen hányadában jelöli ki a gázturbinák lehetséges részarányát, és ez hogyan alakul az idő függvényében. A gázturbinás program a bemutatott vizsgálatok szerint együttjár a szénhidrogén-import növelésével, így a vizsgálatnál a tüzelőanyag-beszerzés relációs lehetőségeit, a világpiaci árak várható alakulását és a hazai felhasználás optimalizálását is mérlegelni kell.
 - d) A villamosenergia-import további növelését mind műszaki, mind gazdasági szempontból nem tartjuk kívánatosnak. Az adott beruházási helyzetben azonban egy néhány éves átmeneti import szükséges lehet a teljesítményhiányok elkerülése érdekében. A szocialista országok enegriahelyzete a 90-es évek közepén valószínűleg nem ad módot villamosenergia-importunk jelentősebb növelésére, a nyugat-európai UCPTE-rendszerben azonban ma jelentősek a tartalékok, és érdemes felderíteni a lehetőséget átmeneti importra vagy kölcsönösen előnyös csereüzletekre.
3. Jelenleg a legvitatottabb kérdés az alaperőművek tekintetében a sorrendiség eldöntése a Paksi Atomerőmű bővítése és a bükkábrányi lignitbázisú erőmű létesítése között. Az Akadémia véleménye szerint az energiahelyzet idővel meg fogja kívánni a lignitvagon erőművi hasznosítását. A jelenlegi adatok azonban egyik erőműtípusnál sem elegendők a szükséges alaperőmű beruházások gazdasági helyezésének és időbeli sorolásának eldöntéséhez. Az Akadémia úgy gondolja, hogy az üzembe

helyezési határidő előzőekben javasolt csúsztatása módot ad az atomerőmű és ligniterőmű összehasonlításához még megválaszolandó kérdések tisztázására. A hazai és a szocialista importárak bizonytalanságai miatt az Akadémia elismerésre méltónak minősítette svájci konzultáns cég bevonását a kalkulációk megítélésébe. A legfontosabb további tisztázást igénylő kérdések a következők:

- a) A számításba vehető lignitvagon nagysága és a kitermelhető tüzelőanyag önköltsége.
 - b) A ligniterőmű létesítésének beruházási költségei (értékelve a különféle beszerzési relációk lehetőségeit), figyelembe véve a bányalétesítési, valamint a kapcsolódó beruházási költségeket. (Az Akadémia felhívja a figyelmet arra, hogy sok gazdasági előny származhat a bánya és erőmű közös vállalként történő létrehozásából.)
 - c) Az atomerőmű és az ahhoz kapcsolódó létesítmények (hulladéktároló, oktatóközpont stb.) beruházási költségei a beszerzendő kereskedelmi ajánlatok alapján, valamint a lebontás költségei (figyelembe véve az élettartam esetleges meghosszabbítását).
 - d) Az atomerőműben fejlesztett villamos energia önköltségének alakulását befolyásoló tényezők, különös tekintettel az üzemanyag-költségekre és a kamatterhekre.
 - e) Tisztázandó, hogy a következő években módosul-e a szovjet biztonsági filozófia az atomerőművek létesítésére, és az befolyásolja-e a beruházási költséget és a létesítési időt.
 - f) Elemzés a szocialista importköltségek (erőművi berendezések, tüzelőanyagok, fűtőelemek stb.) alakulásáról, ha a szovjet vagy más szocialista relációjú külkereskedelemben világpiaci árakra és dollárbázisú elszámolásra térünk át, illetve ha módosul a dollár—rubel árfolyam.
 - g) Indokolt továbbfolytatni a kamatlábak, devizaszorzók, inflációs ráták hatásának vizsgálatát a választott megoldásokra. Mérlegelni kell az egyes alternatívák hatását a fizetési mérlegre és az egyes relációk külkereskedelmi mérlegeire is.
4. Az Akadémia megkülönböztetett figyelmet ajánl a környezetvédelmi kérdéseknek, egyrészt a természeti értékek megóvásához és az egészséges emberi környezet megteremtéséhez valóban szükséges intézkedések érdekében, másrészt a lakosság ezzel kapcsolatos növekvő érzékenysége és az ebből fakadó politikai kockázatok miatt. A tanulmányokból érzékelhető a törekvés, hogy a környezetvédelmet körültekintően, a technika mai állása mellett korszerű módszerekkel kívánják megoldani, de a tanulmányok nagyon leegyszerűsítve mutatják be ezeket a kérdéseket. Az MTA ajánlja a különféle alternatívákkal együttjáró kockázatok összehasonlító elemzését, mind gazdasági kihatások, mind a lakosság egészségét veszélyeztető következmények tekintetében. Különösen az alábbi kérdések figyelembevétele és az ezzel kapcsolatos költségek számításbavétele ajánlatos:

a) Ligniterőmű esetében:

- a füstgázzal távozó emissziók csökkentése (pernye, kéndioxid, nitrogénoxidok, széndioxid);
- a tüzelésnél és a füstgáztisztításnál visszamaradó salak és pernye elhelyezése és lehető hasznosítása;
- a füstgáz-kénmentesítésénél keletkező termékek elhelyezése és/vagy hasznosítása (a piaci lehetőségek függvényében);
- a beavatkozás a talajvízháztartásba, a legcélszerűbb rekultiváció és a lignitszállítás problémái;
- az erőmű társadalmi elfogadtatásának kiállításai (savas eső, átmeneti termőföld-csökkenés és tájesztétikai erózió szerepe).

b) Atomerőmű esetében:

- a kis és közepes aktivitású hulladékok elhelyezésére szolgáló tároló létesítése;
- a teljes erőmű földrengésállékonyságának növelése;
- az antinukleáris mozgalmak kezelése;
- az atomerőművi baleset kockázatának minimalizálása;
- teendők az erőmű élettartamának végén.

c) Gázturbinák esetében:

- az NO_x kibocsátás és alakulása;
- akusztikai zavartatás.

d) Célszerű kitérni a hálózatépítés környezeti kihatásaira is.

5. Az igények csökkenthetők az energiatakarékoság és a fogyasztói teljesítménygazdálkodás révén. Fokozott figyelmet érdemelnek az ezekre ösztönző gazdasági eszközök (tarifa, megállapodások stb.), valamint műszaki megoldások (hangfrekvenciás körvezérlés, felügyeleti rendszerek, mérők stb.) Gazdaságilag sem indokolható ezen irányzatok állami ösztönzésének és anyagi támogatásának felhagyása. Az állami szerepvállalás csökkentése, a gyenge érdekltség és a beruházási erő hiánya miatt alig halad a termelési szerkezet átalakítása kevésbé energiaigényes irányba, pedig a nemzetközi tapasztalatok szerint ez az energiaigényesség csökkentésének leghatékonyabb útja. Az MTA javasolja, hogy az energiagazdálkodás befolyásolásának állami eszközrendszerét a Kormány külön vizsgálja meg.

A következő alaperőmű építésének megkezdéséig rendelkezésre álló néhány évben — megfelelő tarifális ösztönzés és eszközátcsoportosítás igénybevételével — elő kell segíteni a villamos teljesítménygazdálkodási tevékenység, valamint a termelési technológiákhoz gazdaságosan hozzákapszolható üzemi villamosenergia-termelés kibontakozását. Az elért teljesítmény megtakarítások, illetve belépő üzemi erőműkapacitások mérsékelnék a beépíthető gázturbinás egységek számát és teljesítményét, sőt esetleg az alaperőmű-építés további elhalasztására adhatnak lehetőséget.

6. Az Akadémia az erőműépítés minden változatánál fontosnak tartja a hazai ipar beszállítási lehe-

tőségeinek vizsgálatát és ösztönzését — természetesen versenyképes és hatékonyan előállított termékekkel. A gázturbinás programnál gyáraink minél nagyobb arányú részvételét kooperációban nemcsak a tőkés import terheinek csökkentése indokolja, hanem az energiaellátás biztonsága is, hogy a fizetési mérleg esetleges zavarai ne lehetetlenítsék az erőműépítést. Az atomerőmű-építésnél a hazai beszállítás részarányának növelését indokolja a gépimport radikális drágulása, ha világpiaci árbázisra térünk át a szovjet külkereskedelemben. A ligniterőmű esetében az egyedi tüzelőanyag-minőség és a sajátos hazai üzemviteli tapasztalatok indokolják a szerepvállalást. A magyar ipar részt vállalása nemcsak a gépgyártó ipar technikai fejlődését mozdítja elő, hanem az erőművek üzemképességét is javítja a gyorsabban rendelkezésre álló hazai háttér. Mindezek indokolják, hogy az ipari Minisztérium az ügy támogatását iparpolitikai feladatként vállalja fel.

7. Szükséges megállapítani, hogy a villamosenergia-szolgáltatás biztonsága a múltban a legfejlettebb országokéval azonos szintű volt. A kibontakozódáshoz, a külföldi tőke vonzásához e szolgáltatási minőség fenntartása elengedhetetlen, az iparág vállalatainak ez irányú törekvése kormányzati támogatást érdemel. A részletesebb vizsgálatoknál elemezni célszerű, hogy ez milyen minimális ráfordításokkal biztosítható.

Összefoglalóan az Akadémia állásfoglalása az alábbiakban rögzíthető:

- A közeljövő erőműépítési stratégiáját gázturbinás blokkokra célszerű építeni, ezek számát, jellegét és telephelyét további vizsgálatokkal kell pontosítani — többek között — a Bős-Nagy-maroszi Vízerőműrendszerre vonatkozó döntés függvényében. Indokolt a hőszolgáltatással kapcsoló gáz/gőz körfolyamatú blokkok preferálása a fűtőerőművek és fűtőművek rekonstrukciójához kapcsoltn.
- A létesítendő alaperőmű jellegének és típusának végleges eldöntését halasztani lehet; ezt az időt fel kell használni az atomerőművi bővítés és a lignitbázisú erőműtelepítés közötti választáshoz szükséges információk megszerzésére.
- A szükséges ismeretek megszerzése érdekében valamennyi erőműtípus előzetes tervezési és kutatási munkáit folytatni kell. A Paksi Atomerőmű bővítés kivitelezésére biztosított beruházási kereteket át kell csoportosítani, részben a fenti előkészítő feladatokra, részben más népgazdasági célokra.
- Az Akadémia nem tér ki azokra az esedékes lépésekre, melyek az egyértelmű helyzet érdekében kormányzati szinten szükségesek (az atomerőmű létesítésével kapcsolatos államközi és kereskedelmi megállapodások módosítása szovjet és csehszlovák relációban, a paksi bővítés után új atomerőműhöz előirányzott blokkok szternirozása a KGST szakosított megállapodás keretében stb.).
- Tarifális ösztönzéssel és eszközátcsoportosítással elő kell segíteni a villamos teljesítménygazdálkodási tevékenység, valamint a termelési technoló-

giákhoz gazdaságosan hozzákapcsolható villamosenergia-termelés kibontakozását.

Melléklet

Budapest, 1989. június 20.

1. sz. melléklet

*Az Energetikai Bizottság hatáskörébe utalt,
1989-ben vizsgálendő témák**

- Az erőműteljesítmény és a blokk nagyság szerepe az alaperőműtípus gazdasági mutatóira, beleértve az üzemvitelt. A tartalékképzés célszerű mértéke, a gázturbina program ütemezésének összehangolása a szükséges tartalékképzés mértékével.
- A gáz/gőzturbinás blokkok visszahatása az országos szénhidrogén-mérlegre, a számításba jövő alkalmazási lehetőségek. A hosszú távú biztonságos ellátással és a gazdasági kockázatok mérséklésével összefüggő stratégiai követelmények teljesítése.
- A bükkábrányi lignitbánya beruházási költségének és a termelés önköltségének vizsgálata, az igénybe vehető lignitvagyon függvényében.
- A ligniterőmű beruházási költségének vizsgálata, a kereskedelmi ajánlatok és relációk értékelése.
- Az atomerőmű beruházási költségével kapcsolatos bizonytalanságok számbavétele.
- Az atomerőműben fejlesztett villamos energia költségének kalkulációja és értékelése.

Áttekintés az információs infrastruktúra fejlesztési program első fázisának (1986—1988) eredményeiről, az informatikai infrastruktúra kialakításának helyzetéről

A Számítástechnikai és Automatizálási Kutató Intézet vezetése fontosnak ítélte, hogy az Elnökséget tájékoztassa a mostani tervidőszak legnagyobb, kutatást és fejlesztést segítő infrastrukturális beruházásáról, az Információs Infrastruktúra Fejlesztési Program (IIF) eredményeiről és a további tervekről. A tájékoztatást bemutató tette teljessé.

A program vezetői írásos előterjesztése szerint a beruházás jelentősége rendkívüli, ugyanis ezáltal ez a rendszer kapcsolja össze valamennyi tudományágban Magyarország kutatóit a fejlettebb világ rokon-szakembereivel és ez teremti meg a tudományos munka azon alapfeltételeit, amelyek a század végén mindenféle tudományos tevékenység számára elengedhetetlenek. A rendszer az országon belül is lehetővé teszi Budapest és vidék, az akadémiai intézetek, az egyetemek és a nagyobb iparvállalatok közvetlen együttműködését. A rendszer egy munkaállomásról a következő szolgáltatást tudja nyújtani: elektronikus levelezés az országon belül; adatok és szövegek átvitele; interaktív számítások a rendszerhez kapcsolt számítógépeken; adatbázisok távoli elérése és lekérdezése, a munka állomás helyi szolgáltatásai, mint szövegszerkesztés stb. Szóbeli kiegészítésében a programmegbízott elmondta, hogy

* A témafelsorolás nem teljes körű és nem tartalmazza a következő években vizsgálendő kérdéseket, amelyek részben az állásfoglalásból is kivehetők.

a rendszer nyitott, a nemzetközi szabványokat betartja. Szorosan együttműködnek az OMFB-vel és már több minisztérium is jelezte csatlakozási szándékát.

A kérdésekre válaszként hangzott el, hogy a SZTAKI nem végez fölösleges reprodukálást, amit már kifejlesztettek, azt inkább megvásárolja az Intézet, ha szüksége van az adott termékre. Az Intézet célja a felhasználási kör bővítése.

A sikeres bemutatót követően a vitában hozzászólók mindegyike úgy ítélte meg, hogy ez a program egyike a legsikerültebb akadémiai programoknak. Szükségesnek tartották a program megismertetését a kutatókkal. Szorgalmazni kellene átfogó informatikai rendszerek kiépítését — hangzott el. Az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottságnak az ülésen jelenlevő képviselője is sikeresnek ítélte a programot és úgy vélte, hogy azt folytatni kell. A fejlődés abba az irányba mutat, hogy a szolgáltatást igénybe vevő felhasználónak az információ megszervezéséhez ne kelljen komolyabb tanfolyamokat elvégezni.

Az MTA elnöke összefoglalójában köszönetét fejezte ki a meghívásért és a rendkívül értékes bemutatóért. A rendszert többek között alkalmasnak tartotta a kiadói tevékenység megújítására is. Egyetértett az előterjesztésnek azzal a gondolatával, amely szerint a rendszer szolgáltatásai, azok hozzáférhetőségének biztosítása a ma kutatómunkájához elengedhetetlenül szükséges.

Az Elnökség 28/1989. számú határozata

Az Elnökség

- a) köszönetét fejezi ki az Információs Infrastruktúra Fejlesztési Program (IIF) munkatársainak az előterjesztésért és a bemutatóért
- b) igen nagy jelentőséget tulajdonít a Program eredményeinek és kiemelten fontosnak tartja a munka folytatását.

**Előterjesztés az MTA Elnöksége
1989/II. félévi munkatervéről**

Az MTA elnöke által — az Elnökség tagjai javaslatainak, valamint a magasabb szintű határozatoknak a figyelembevételével — benyújtott előterjesztésben megfogalmazott javaslatot az Elnökség kisebb módosításokkal, rövid vita után elfogadta.

Az Elnökség 29/1989. számú határozata

Az Elnökség 1989/II. félévi munkaterve

I

SZEPTEMBER

1. Az Akadémiáról szóló törvény és az alapszabály tervezete

Előadó: Berend T. Iván, az MTA elnöke,
Láng István, az MTA főtktára

2. Javaslat a felsőfokú továbbképzés átfogó rendszerére

Előadó: Pusztai Ferenc művelődési államtitkárr

3. Előterjesztés az 1990. évi ÁllamiDíjra javasoltak-ról

Előadó: az Alkalmi Bizottság elnöke

4. Különfélék

4.1. Az Akadémiai Közlöny korszerűsítése

Előadó: Láng István, az MTA főtitkára

OKTÓBER

1. Az MSZMP tudománypolitikai irányelveinek tervezete

2. Előterjesztés az OTKA 3. témapályázatának meghirdetéséről

Előadó: Láng István, az OTKA Bizottság elnöke

3. Az OTKA-témák értékelésének módja

Előadó: Láng István, az OTKA Bizottság elnöke

4. Előterjesztés az alap kutatás és a gazdasági hasznosítás közötti kölcsönkapcsolatok javításának tudományszervezési, gazdaságirányítási, érdekelt-ségi, finanszírozási és szervezési kérdéseiről

Előadó: Geleji Frigyes, a kém. tud. dr., az OMFB elnökének általános helyettese

5. Különfélék

5.1. Javaslat az Akadémia 1990. évi közgyűlésének jellegére, beszámolási és szervezeti rend-jére

Előadó: Berend T. Iván, az MTA elnöke

5.2. Előterjesztés az Akadémia 1990. évi közgyű-lése elnökségi s főtitkári beszámolójának, előkészítésére és koncepciójára

Előadó: Berend T. Iván, az MTA elnöke
Láng István, az MTA főtitkára

5.3. Javaslat az 1990. évi levelező tagságra jelölés interdiszciplinális előkészítésére

Előadó: Berend T. Iván, az MTA elnöke

5.4. Javaslat az 1990. évi tagválasztásra vonat-kozó közgyűlési előterjesztést az Elnökség számára előkészítő bizottság kiküldésére

Előadó: Berend T. Iván, az MTA elnöke

5.5. Javaslat az akadémiai központi előadások, ankétok, kerekasztalkonferenciák, elnökségi klubdelutánok 1989–1990. évi témáira

Előadó: Berend T. Iván, az MTA elnöke

NOVEMBER

1. Előterjesztés az akadémiai kiadói és nyomdai tevékenység radikális változtatásáról

Előadó: Király Tibor mb. főtitkárhelyettes, az Alkalmi Bizottság elnöke

2. A földérték szerepe jelenlegi és várható gazdasági életünkben

Előadó: Sipos Aladár, az MTA r. tagja

3. Az úrkutatás helyzete Magyarországon

Előadó: Márta Ferenc, az MTA alelnöke, az Inter-kozmosz Tanács elnöke
Tarján Imre osztályelnök

4. Különfélék

4.1. Előterjesztés hazai országos térbeli digitális információs rendszer létrehozására

Előadó: Bíró Péter lev. t., a Geodéziai Tudom. Biz. elnöke

4.2. A telekommunikáció és a tudomány kapcsola-tának alakulása

Előadó: Tigyi József, az MTA alelnöke

5. Tájékoztatók

DECEMBER

1. Az anyagtudományi kutatások helyzete és per-spektívái (Kiegészítve a népgazdaság szempont-jából fontosabb új és tökéletesített tulajdonságú anyagok előállításának, felhasználásának és ipari elterjesztésének helyzetével.)

Előadó: Kroó Norbert lev. tag, a Szilárdtestkuta-tási Komplex Bizottság elnöke

Vajda György r. tag, a Műszaki Tudo-mányok Osztályának elnöke

Tarján Imre r. tag, osztályelnök

2. Különfélék

2.1. Tudományos Továbbképzést végző kutató-helyek az 1990–1995. évekre

Előadó: Szabó János, a TMB elnöke

2.2. Előterjesztés az egyházi intézményekben dol-gozó kutatóknak a tudományos minősítésbe való bekapcsolására

Előadó: Szabó János, a TMB elnöke

2.3. Javaslat az Elnökség 1990/I. félévi munka-tervére

Előadó: Berend T. Iván, az MTA elnöke

3. Tájékoztatók

3.1. Tájékoztató az OTKA működési szabályzatá-nak tervezetéről, valamint az OTKA mű-szerfejlesztési koncepciójáról

Előadó: Láng István, az OTKA Bizottság elnöke,

Csurgay Árpád, az MTA főtitkárhelyettese

3.2. Tájékoztató a politikatudományok komplex tudományági helyzetelemzéséről

Előadó: Bognár József r. tag, osztályelnök

II.

Előrejelzések 1990/I. félévére

1. Az 1990. évi közgyűlés előkészítésével kapcsolatos fontosabb feladatok

- Az 1990. évi — ciklust váltó — közgyűlés elnökségi és főtitkári beszámolójának tervezete

Előadó: Berend T. Iván, az MTA elnöke
Láng István, az MTA főtitkára

- Javaslat az 1990. évi tagválasztásra vonatkozó közgyűlési előterjesztésre

Előadó: az Alkalmi Bizottság elnöke

- Javaslat az 1990. évi Akadémiai Aranyérem, Akadémiai Díjak és Akadémiai Újságírói Díjak odaítélésére

Előadó: az Alkalmi Bizottság elnöke

- Javaslat a testületi bizottságok újraválasztásának irányelveire

Előadó: az Alkalmi Bizottság elnöke

2. Az 1990. évi közgyűlést követő, választással összefüggő fontosabb feladatok

- Javaslat az alelnökök tevékenységi körének megállapítására

Előadó: az MTA elnöke

- Előterjesztés a területi akadémiai bizottságok, más elnökségi bizottságok, valamint a tárcaikkal közös elnökségi bizottságok megalakítása

Előadó: az MTA elnöke

- Előterjesztés az Elnökséghez közvetlenül tartozó, nem kormányzati nemzetközi tudományos szervezeti tagságokról

Előadó: az MTA elnöke vagy illetékes alelnöke

- Javaslat a Magyar Tudomány c. folyóirat szerkesztő bizottságának összetételére

Előadó: az MTA elnöke

- Előterjesztés a Tudósklub Tanácsa tagjainak és titkárának megválasztására

Előadó: az MTA elnöke

- Előterjesztés az MTA 1990. évi Almanachjának kiadásáról

Előadó: az MTA elnöke

3. Egyéb feladatok

- Beszámoló az 1991. évet követő időszakra való felkészülés akadémiai programjáról

Előadó: Berend T. Iván, az MTA elnöke
Láng István, az MTA főtitkára

- Akadémiai kutatási programok indítása 1991-től

Előadó: Láng István, az MTA főtitkára

- Tudományos parkok kialakításának és működtetésének feltételei

Előadó: Stefanovits Pál r. tag
Papócsi László mezőgazdasági és élelmézsügyi miniszterhelyettes

- Az egyetemi oktatói rendszer megújítása és összehangolása az európai integráció oktatási rendszerével

Előadó: Horn Péter lev. tag
Petrasovits Imre, a mezőgazd. tud. dr.

- A biotechnológia jelentősége a növénynevelésben és az állatnevelésben

Előadó: Tamássy István r. tag, osztályelnök

III.

Az Elnökség felhatalmazza elnökét, hogy a munkatervben — szükség szerint — változtatásokat hajtson végre.

Előterjesztés az MTA 1989. évi közgyűlési határozata végleges szövegének megállapítására

Az 1989. évi közgyűlés által kiküldött közgyűlési határozatszerkesztő bizottság elnöke a határozat tervezetét írásban terjesztette az Elnökség elé. Az Elnökség észrevétel elfogadásával — az előterjesztés kisebb módosításával megállapította az 1989. évi közgyűlési határozat szövegét.

Az Elnökség 30/1989. számú határozata

1. A Magyar Tudományos Akadémia 1989. évi, 149. rendes közgyűlése olyan időszakban ült össze, amely mind az ország, mind az Akadémia jövője szempontjából sorsfordító jellegű. Magyarország a mély gazdasági és politikai változások korát éli, a sztálini típusú centralizált, monolitikus gazdasági és társadalmi szervezet helyére viták, politikai küzdelmek és feszültségek között a vegyes tulajdonú piacgazdaság, a pluralista jellegű demokrácia struktúrái lépnek. E mélyreható és minden tekintetben üdvözlendő folyamatok azonban igen súlyos gazdasági helyzetben, válságjelenségek közepette folynak, a változásokat a lakosság tudatában és a kulturális életben is jelentkező ellentmondások kísérik, s mindez a történelmi tekintetben amúgyis egyedülálló változások vezérlését, békés és nyugodt lefolytatását még nehezebbé teszi. A jelenben még nem dőlt el véglegesen, hogy mindez egy békés forradalom sikeréhez vagy egy újabb történelmi kataklizmához vezet-e.

A Magyar Tudományos Akadémiának ebben az időszakban egyidejűleg feladata, hogy a maga területén, a maga erejével és kompetenciájával e folyamatot kedvező kibontakozását segítse és egyúttal saját magát is megújítva alkalmassá tegye az újjáalakuló ország életében való teljes értékű részvételre,

a rövidtávú részérdekektől függetlenül a távlati érdekek szolgálatával.

Mindezek alapján a közgyűlés egyértelmű helyesléssel vette tudomásul, hogy napirendjén az Akadémia országos szerepének, jogi helyzetének és struktúrájának újrafogalmazását, magújítását célzó akadémiai törvény és ehhez kapcsolódó alapszabály tervezete szerepel. A tudományos élet és tevékenység aktuális gondjai mellett a közgyűlés üdvözölte az Akadémiára kívülről rákényszerített politikai döntések, elsősorban az 1949. évi akadémiai átszervezés során elkövetett igazságtalan és jogsértő intézkedések, valamint az 1919–20-ban politikai okokból az Akadémiáról kizárt tudósok, illetve a Lukács-iskola néhány társadalomkutató tagja ellen 1973-ban elkövetett törvénytelen felülvizsgálatát, a méltatlanságot elszenvedettek rehabilitálását.

Örömmel üdvözölte a közgyűlés a felszólaló kormányelnök beszédében kifejezett gondolatokat. Így nagy jelentőséget tulajdonít a kormányfő azon véleményének, hogy a tudománynak „húzóágazattá” kell válnia, s hogy ez a nézet a kormány tudománypolitikai stratégiájának eszmei alapja; örömmel hallotta annak a meggyőződésnek kifejezését is, hogy a tudományos értékrendet torzító politikai beavatkozásoknak mindenképpen véget kell vetni, nem szabad gátolni a tudományos értékek autonóm érvényesülését és bízni kell a tudományos műhelyek értékítéletében.

Üdvözlötte annak bejelentését, hogy a kormány nem kíván az Akadémia tevékenységébe szerkezeti átalakítások pótcselekvéseivel beavatkozni, valamint azt a gondolatot, amelynek értelmében a tudománynak jelentős funkciója a nemzetközi nyitottság fenntartása, megerősítése. Mindez azt a reményt kelti, hogy a kormányzat az eddigi hibás gyakorlattal szakít, új tudománypolitikai álláspont kiakítására törekszik.

2. A közgyűlés meghallgatta, s vitája alapjaként elfogadta az Akadémia elnökének és főtítkárnak vitaindító beszámolóit s e beszámolók tartalmával, lényegi megállapításaival egyetért. Figyelembe vette és megvitatta a beszámolókhöz csatolt írásos dokumentumokat és az akadémiai törvény és alapszabály koncepcióját. Jóváhagyólag vette tudomásul a közgyűlés az elnök és a főtítkár vitázó felszólalását s a vitában elhangzottakra adott válaszát. E határozat további részében a vitaindítók és felszólalások főbb megállapításait, mind a hozzászólók alapvetően egybehangzó mondanivalóját figyelembe veszi.

3. A közgyűlés ismételten megállapította, hogy a magyar tudományt — egyes területeken elért sikerei, sok tekintetben és sok ágában kielégítő nemzetközi rangja ellenére — a csökkenő ráfordítások következtében a nemzetközi átlagtól való fokozatos leszakadás veszélye fenyegeti, s a kedvezőtlen tendenciák folytatódása esetén a magyar tudományos kutatás a visszafordíthatatlan elmaradottság állapotába kerülhet. Éppen ezért elégedetten fogadja és támogatja az elnöki vitaindítóban felvázolt új stratégiai elgondolást a magyar tudományos kutatás 1990-es években követendő fejlesztéséről. Megállapította, hogy a koncepció megfelel az 1988. évi közgyűlésen adott felhatalmazásnak. Elengedhetetlennek tartja, hogy a tudományos kutatás költség-

vetési forrása 1990-ben is őrizze meg reálértéküket és 1991 után induljon meg a felzárkóztatás folyamata, amely az ezredfordulóra célul tűzi ki az egy kutatóra jutó ráfordítások közelítését a jelenlegi nyugat-európai átlaghoz. A közgyűlés szükségesnek tartja, hogy ezzel a költségvetés az 1989-es tudományos kutatásai támogatásának reálértékét 1991-től évenként 15%-kal, az egyetemi kutatóhelyek esetében évi 20%-kal emelje.

A közgyűlés megbízza az MTA elnökét, hogy erre vonatkozó és a közgyűlés által támogatott javaslatait terjessze a Minisztertanács elé.

A közgyűlés aggodalommal értesült arról, hogy a készülő költségvetési reform egyes elgondolásai sérthetik a tudományos kutatás érdekeit, például a többszámú finanszírozás és az intézményfinanszírozás megakadályozásával, a K + F szférán belüli különbségek elmondásával, az OTKA megszüntetésével stb. E veszélyek elhárítására az Elnökség mindent tegyen meg.

4. A közgyűlés meghallgatta az elnök és a főtítkár vitaindítója részeként a „Tudomány és döntéshozatal: az MTA szerepe a társadalmi-gazdasági döntésekben” címmel előterjesztett értékelését és következtetését. Ennek alapján megállapítja, hogy az Akadémia örömmel tett eleget minden olyan kormányzati megkeresésnek, amely a társadalmi-gazdasági döntések tudományos megalapozását segítette elő. Függetlenül állásfoglalásai eddigi sorsától a jövőben ezen tevékenységét a nemzeti feladatokért érzett felelősség alapján fokozni kívánja. Az Akadémia követve a világban végbemenő fejlődési tendenciákat és elemezve a hazai körülményeket, kezdeményezőleg kíván fellépni a társadalmi-gazdasági fejlődést elősegítő, a tudománypolitikát és a környezeti kérdéseket érintő kormánydöntések előkészítésében.

5. A közgyűlés részletesen és a kiküldött javaslatok alapos elemzésével megvitatta a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló törvény előzetes koncepcióját és az új akadémiai alapszabályok irányelveit. A vita figyelembevételével a közgyűlés, az alábbi határozatokat hozta:

A) Egyetért azzal, hogy az Akadémia helyzetét különálló törvény szabályozza, ehhez új alapszabályok illeszkedjenek és hogy a törvény a lehető legközelebbi jövőben, de mindenképpen a következő 150. közgyűlést megelőzően életbe lépjen.

B) Elismerését fejezi ki az előzetes koncepciót és irányelveket kidolgozó munkabizottságnak és mindazoknak, akik a koncepció és az irányelvek előkészítésében részt vettek.

C) Egyetért azokkal a lényeges alapelvekkel, amelyekre a törvény koncepciója épül. Kiemelten fejezi ki egyetértését a következő elvekkel:

— Az Akadémiának a jövőben testületi önkormányzatként kell működnie, megszüntetve eddigi ügynevezett főhatósági jellegét.

— Az Akadémia testületi önkormányzatként természetesen illeszkedik a magyar állam jogrendjébe, s az állami szervekhez való kötődés tekintetében olyan megoldást tart kívánatosnak, amely mentesíti az Akadémiát a külső beavatkozás rövidtávú érdekeit képviselő adminisztratív és bürokratikus módszereitől. Az Akadémia állami kapcsolatainak meghatározásánál figyelembe veendő, hogy az

Akadémia történeténél és funkciójánál fogva az egész nemzet, nem pedig egy adott kormányzat intézménye.

— Az Akadémia testületi közösségéhez elsődlegesen az Akadémia tagjai, ezen felül pedig az Akadémia intézményeiben dolgozó kutatók, s legszélesebb értelemben a tudományos minősítéssel rendelkezők, kutatással élethivatásszerűen foglalkozók tartoznak.

— Az Akadémia saját vagyonnal rendelkezik, s vagyonával a tudományos kutatás érdekében saját felelősségére gazdálkodik.

— Az Akadémiának az országgyűlés, az állami költségvetésből évente külön fejezetben állandó költségvetési hozzájárulást biztosít hogy ezzel az Akadémia kutató és alkotó munkáját, elsősorban az alapkutatások végzését és támogatását biztosítsa.

— Az Akadémia saját kutatóintézetekkel, valamint a kutatást az Akadémia körén kívül is elősegítő egyéb intézményekkel (könyvtár, kiadó és nyomda stb.) rendelkezik.

— Az akadémiai törvénynek ki kell mondania a kutatás szabadságának biztosítását és a kutatóknak ezzel összefüggő felelősségét. Ki kell nyilvánítania a kutatók jogát a szükséges információk megszerzéséhez, a kísérletekhez és eredményeik hazai illetve nemzetközi közléséhez.

D) Míg az előző pontban szereplő elvekben a felszólalók illetve a felszólalók túlnyomó többsége egyetértett, számos egyéb kérdésben, így különösen az alapszabályok tartalmát illetően a vélemények viszonylag széles skálája nyert megfogalmazást, így például a tagsági kategória meghatározása, a bizottsági hálózat kiépülésének módozatai stb. terén. A közgyűlés felkéri az Elnökséget, hogy a törvény, illetve az alapszabályok kidolgozásához bocsássa az előkészítő bizottság rendelkezésére a vita gyorsíró jegyzőkönyvét, melyet az vegyen figyelembe.

E) A közgyűlés felkéri az Elnökséget, hogy a törvény és az alapszabály kidolgozott tervezetét 1989 szeptemberében terjessze egy erre a célra összehívott rendkívüli közgyűlés elé; majd kezdeményezze a kormányzatnál a törvényelőkészítő munkák megindítását és a törvény országgyűlés elé terjesztését az 1990. évi 150. közgyűlés előtt.

6. A közgyűlés megvitatta az elnökség előterjesztését az 1949-ben tanácskozó tagokká minősítettek, kizártak illetve külföldre távoztak akadémiai tagságának helyreállításáról szóló javaslatot. Megállapította, hogy

— az 1949-ben végrehajtott átszervezés során az MTA rendes és levelező tagjai közül sokakat jogfosztó jelleggel tanácskozó tagokká visszaminősítettek (A), mások tagságát külföldre távozás miatt 1948-ban és később is megszüntnek tekintették (B), ismét másokat politikai szempontok alapján kizártak (C), egy esetben kikényszerített lemondás alapján a tagságot megszüntnek tekintették (D);

— az 1949-ben megszüntetett Széptudományi Alosztály tagjai többségének tagságát ugyancsak megszüntették (E).

A közgyűlés kinyilvánítja, hogy az említett intézkedésekkel méltánytalanul okozott sérelmek jóvátételét az Akadémia erkölcsi kötelességének

tartja, és minden, az érintett tagjait sújtó intézkedést, határozatot hatálytalanítja, és az alább következő személyek tagságát folyamatosnak nyilvánítja.

A.

I. Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Csefkó Gyula I. t.
Eckhardt Sándor r. t.
Fuchs Fokos Dávid I. t.
Förster Aurél t. t.
Gáldi László I. t.
Gulyás Pál r. t.
György Lajos r. t.
Husztí József r. t.
Klemm Antal I. t.
Koltay-Kastner Jenő I. t.
Laziczus Gyula r. t.
Melich János r. t.
Mészöly Gedeon I. t.
Nagy J. Béla I. t.
Pukánszky Béla I. t.
Rubinyi Mózes I. t.
Sági István I. t.
Sik Sándor I. t.
Szász Károly t. t.
Vargha Damján I. t.
Zichy István I. t.
Zolnai Béla r. t.
Zolnai Gyula t. t.

II. Társadalmi-történeti Tudományok Osztálya

Abay Gyula I. t.
Balanyi György I. t.
Balla Antal I. t.
Balogh Artur I. t.
Balogh Jenő t. t.
Bartók György r. t.
Bibó István I. t.
Bíró Vencel I. t.
Boér Elek I. t.
Bruckner Győző I. t.
Czetler Jenő I. t.
Dékány István I. t.
Divéky Adorján I. t.
Dománovszky Sándor t. t.
Eckhart Ferenc r. t.
Fettich Nándor I. t.
Gajzágó László I. t.
Genthon István I. t.
Gerevich Tibor r. t.
Hajnal István r. t.
Házi Jenő I. t.
Heller Erik I. t.
Heller Farkas r. t.
Holub József r. t.
Horváth Barna I. t.
Irk Albert I. t.
Jánossy Dénes I. t.
Kerényi Károly I. t.
Kolosváry Bálint r. t.
Kováts Ferenc I. t.
Kumorovitz Bernát I. t.
Kuncz Ödön I. t.

Laky Dezső r. t.
 Lepold Antal l. t.
 Lukinich Imre r. t.
 Mályusz Elemér r. t.
 Markó Árpád l. t.
 Molnár Kálmán l. t.
 Nagy Miklós l. t.
 Navratil Ákos r. t.
 Polner Ödön t. t.
 Prohászka Lajos l. t.
 Schütz Antal r. t.
 Supka Géza l. t.
 Szabó Dezső l. t.
 Szabó István l. t.
 Szemere Samu l. t.
 Szilágyi Loránd l. t.
 Theiss Ede l. t.
 Tomcsányi Mór r. t.
 Tóth Zoltán r. t.
 Tury Sándor Kornél l. t.
 Váczy Péter l. t.
 Varga István l. t.
 Vinkler János l. t.
 Vladár Gábor l. t.
 Wellmann Imre l. t.

III. Matematikai és Természettudományok Osztálya

Bulla Béla l. t.
 Cholnoky Jenő l. t.
 Detre László l. t.
 Groh Gyula r. t.
 Mauritz Béla t. t.
 Mendöl Tibor l. t.
 Pekár Dezső l. t.
 Plank Jenő l. t.
 Prinz Gyula l. t.
 Rybár István r. t.
 Széki Tibor r. t.
 Szentpétery Zsigmond r. t.
 Tokody László l. t.

IV. Biológiai és Agrártudományok Osztálya

Andreánszky Gábor l. t.
 Csík Lajos l. t.
 Csiki Ernő l. t.
 Doby Géza r. t.
 Dudich Endre r. t.
 Györffy István l. t.
 Kuthy Sándor l. t.
 Lengyel Géza l. t.
 Soós Lajos r. t.
 Surányi János l. t.
 Varga Lajos l. t.

V. Orvosi Tudományok Osztálya

Baló József r. t.
 Balogh Ernő l. t.
 Bodnár János l. t.
 Frigyesi József l. t.
 Haranghy László l. t.
 Herzog Ferenc r. t.
 Johan Béla l. t.
 Krompecher István l. t.
 Miskolczy Dezső r. t.
 Went István l. t.

VI. Műszaki Tudományok Osztálya

Cotel Ernő l. t.
 Kotsis Iván l. t.
 Oltay Károly l. t.
 Pattantyús Á. Géza l. t.
 Romwalter Alfréd l. t.
 Schréter Zoltán l. t.
 Telegdi Róth Károly l. t.
 Verebély László l. t.

B.

I. Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Ivánka Endre l. t.
 Márai Sándor r. t.
 Szemerényi Oszvald l. t.
 Thienemann Tivadar l. t.
 Zilahy Lajos l. t.

II. Társadalmi-történeti Tudományok Osztálya

Alföldi András r. t.
 Baranyai Lipót t. t.
 Deér József l. t.
 Miskolczy Gyula l. t.

III. Matematikai és Természettudományok Osztálya

Bay Zoltán r. t.
 Békésy György r. t.
 Zechmeister László t. t.

IV. Biológiai és Agrártudományok Osztálya

Sedlmayer Kurt r. t.
 Wolsky Sándor r. t.

V. Orvosi Tudományok Osztálya

Beznák Aladár r. t.
 Laki Kálmán l. t.
 Szent-Györgyi Albert t. t.
 Tóth László l. t.

VI. Műszaki Tudományok Osztálya

Jendrassik György l. t.
 Szily Kálmán l. t.

C.

II. Társadalmi-történeti Tudományok Osztálya

Moór Gyula r. t.

VI. Műszaki Tudományok Osztálya

Papp Simon r. t.

Kémiai Tudományok Osztálya

Náray-Szabó István l. t.

D.

A közgyűlés semmisnek tekinti

Kornis Gyula t. tagnak

a tagságáról történt lemondását és visszaállítja akadémiai tagságát, mivel megállapítható, hogy lemondása kényszer hatására történt.

E.

A közgyűlés a volt Széptudományi Alosztály következő tagjainak tagságát folyamatosnak nyilvánítja:

Alszeghy Zsolt r. t.
Áprily (Jékely) Lajos l. t.
Borbíró Virgil l. t.
Brisits Frigyes l. t.
Csathó Kálmán l. t.
Galamb Sándor l. t.
Herczeg Ferenc t. t.
Illyés Gyula l. t.
Keresztury Dezső l. t.
Pátzay Pál l. t.
Ravasz László t. t.
Rédey Tivadar r. t.
Tamási Áron l. t.

F.

A közgyűlés hatálytalanítja

Fodor Gábor r. t. (VII. osztály)

akadémiai tagságának 1965-ben külföldre távozás miatt kimondott felfüggesztését.

* * *

A közgyűlés, döntésének meghozatalánál abból indult ki, hogy minden kor maga viseli a taggá választásért a felelősséget és ezért a közgyűlés nem vállalkozik az érintett akadémiai tagok tudományos teljesítményének utólagos értékelésére. Egyedül annak megállapítására — az illetékes osztályok véleményét figyelembe véve — szorítkozik, hogy a hatályos alapszabályok értelmében vett „méltatlanság” senkivel szemben nem állapítható meg.

A közgyűlés szükségesnek tartja kijelenteni, szilárdan tartja magát az MTA tudományos jellegéhez és nem óhajtja visszazsugorlítani sem a Széptudományi Alosztályt, sem pedig művészeti teljesítmény alapján új tagokat választani.

A közgyűlés a tartósan külföldön élő magyar illetőleg volt magyar állampolgárságú akadémiai tagok jogi státusának rendezését az alapszabályokban, az előző pontban foglaltakra tekintettel is, indokoltnak tartja, és a szükséges módosítás előkészítésére az elnökséget felkéri.

A közgyűlés felkéri az MTA elnökét és főtítkárárt, hogy a Magyarországon élő, az előbbieket értelmében rehabilitáltaknak illetőleg az elhaltak özvegyének méltányosságából történő kártalanítása érdekében szükséges intézkedéseket tegyék.

* * *

G.

A közgyűlés megállapítja, hogy a Tanácsköztársaságban viselt tisztségük illetőleg közszereplésük miatt az Akadémia tagjainak sorából 1919–1920-ban kizártak

Alexander Bernát r. t.
Asbóth Oszkár r. t.
Beke Manó l. t.
Éber László l. t.
Lendl Adolf l. t.

közül 1945-ben már csak Beke Manó élt, őt akadémiai tagsági jogaiba visszahelyezték, de a többiekre nézve haláluk miatt már nem intézkedtek.

A közgyűlés indokoltnak tartja, hogy a már elhaltaknak is elégtételt szolgáltatson, ezért a Tanácsköztársaságban betöltött szerepük miatt az MTA tagjainak sorából kizárt Alexander Bernát, Asbóth Oszkár, Éber László és Lendl Adolf akadémiai tagságát haláluk bekövetkeztéig folyamatosnak tekinti.

H.

A közgyűlés sajnálattal állapítja meg, hogy 1973-ban, külső politikai kezdeményezésre, alkalmatlanságra való hivatkozással szakmai és politikai diszkriminációt alkalmaztak a következő akadémiai társadalomtudományi kutatókkal szemben:

Heller Ágnes
Márkus György
Hegedűs András
Márkus Mária
Kis János
Vajda Mihály
Bencze György

A döntést a közgyűlés súlyosan káros, tudományellenes, jogsértő lépésnek ítéli, ezért nevezett kutatók rehabilitálását tartja szükségesnek, s felkéri az Akadémia vezetőségét, tegye meg a szükséges lépéseket helyzetük rendezéséhez, valamint a tudományos közéletbe való visszatérésükhöz.

I.

A közgyűlés tudomásul veszi, hogy

Nagy Imre akadémiai tagsága

sem 1956 őszén, sem azt követően nem szűnt meg, így Nagy Imre akadémikusként veszítette életét.

J.

A közgyűlés felkérte a főtítkárt, vizsgálja meg, hogy az Akadémia intézményeiben történtek-e jogsértő méltánytalanságok, s ha igen, gondoskodják orvoslásukról. Az elnökség fontolja meg, hogy a szükséges rehabilitációs vizsgálatokat az egyetemen is végezzék el.

7. A közgyűlés mind a vitaindítók, mind pedig a nagy számú hozzászólás keretében nagy figyelmet szentelt a felsőoktatás, különösen az egyetemek helyzetének és a Magyar Tudományos Akadémiával fennálló kapcsolatoknak. A közgyűlésnek szilárd meggyőződése, hogy az egyetemek, valamint az Akadémia és intézményei a magyar tudománynak egyaránt életfontosságú, egymást kiegészítő s egymást az egészséges tudományos verseny keretein belül is segíteni hivatott bázisai, s éppen ezért káros és elítélendő, egyúttal azonban tájékozatlanságon alapuló és téves is minden olyan törekvés, amely akár az önálló kutatóintézetek visszafejlesztésében vagy felszámolásában, akár az egyetemek kutatótevékenységének korlátozásában keresné a jelen nehézségeiből a kiutat. Az Akadémia egyetértéssel fogadja mindazokat a kezdeményezéseket, amelyek az egyetemek oktatási, továbbképzési és kutatási együttműködésével kapcsolatban már eddig megvalósultak, és szükségesnek látja — többek között a növekvő autonómiájú intézetek és egyetemi egységek közötti önkéntes összefogások útján — e kezdeményezések továbbfejlesztését. Mindez jól szolgálja az egyetemek és az Akadémia közös felelősségére épített alap kutatások ügyét.

Megbízta egyben az elnökséget, hogy a rektorok értekezletével egyetértésben kezdeményezze új felsőoktatási koncepció kimunkálását, amely a magas szintű értelmiségi képzés korszerű átalakításának, a posztgraduális képzés kiépítésének célkitűzéseit követi s megtestesíti az Akadémia és a felsőoktatás folyamatos alkotó együttműködését. Az Akadémia felajánlja, hogy e koncepció kimunkálásában közreműködik.

A felsőfokú értelmiségi utánpótlással kapcsolatban az Akadémia feladatának tekinti, hogy a rendelkezésre álló és kidolgozandó eszközökkel ellensúlyozza az ország rossz gazdasági helyzetéből a társadalom- és természettudományban, az oktatásban, valamint a termelésben részt vevő értelmiség egyre csökkenő társadalmi megbecsüléséből eredő, a szellemi tőke kiáramlásával járó folyamatot, mert ez az ország politikai és gazdasági megújulásának akadályává válhat.

8. Az Akadémia Orvosi Tudományok Osztályának betervezése alapján a közgyűlés szükségesnek tartja az országgyűlés, a kormány, a pártok és társadalmi szervezetek figyelmét ismételten felhívni arra, hogy a lakosság egészségi állapota, a születéskor várható élettartama Európában az egyik legkedvezőtlenebb. Legfőbb okaként többek között a rövid idő alatt lejátszódó hatalmas társadalmi átalakulások, az egészségügyi ellátási hiányosságok mellett az egészségnevelés hiánya, a társadalomban kényszerűen megjelenő önpusztító életvitel, az egészségre környezeti hatások, valamint a káros táplálkozási szokások, a szükséges mozgás elégtelensége és a megelőzés társadalmilag nem biztosított feltételei jelennek meg. A nemzetet és a jövő generációkat érintő súlyos problémának kell tekinteni az elmúlt időszakban a születések számának egyre csökkenő tendenciáját. Ez a jövő évszázadban az ország lakosságának számszerű csökkenése mellett az akkor dolgozó és az eltartott lakosság arányának olyan eltolódását fogja okozni, amely a nemzeti javak újratermelésének, gyarapításának akadályává lesz. Ez gyengítheti Európához való fel-

zárkózási törekvéseinknek a lehetőségét is. A cselekvés nélkülözhetetlen. A közgyűlés felkéri az elnökséget, hogy továbbítsa a kormányzathoz határozatát s az annak alapját képező jelentést. Szorgalmazza, hogy e problémák megoldása elsőrendű kormányzati feladattá váljék.

9. A közgyűlés megállapítja, hogy az Országos Tudományos Kutatási Alap (OTKA) beváltotta a hozzá fűzött reményeket. Az egyre nehezedő gazdasági helyzetben a tudományos kutatásokhoz szükséges pénzeszközök egyik fontos és korszerű forrása volt. Az OTKA versenypályáztatási rendszerének továbbfejlesztése érdekében 1988-ban az OTKA Bizottság az ország 43 intézményének több mint kétezer tudományos kutatójával párbeszédet kezdeményezett, amelynek tapasztalatai, valamint közgyűlés állásfoglalása megerősítik, hogy az OTKA kitűnő kormányzati kezdeményezés volt, és szükség van továbbfolytatására. Javasolja, hogy a Minisztertanács elvi állásfoglalással biztosítsa az OTKA további működését, garanciát vállalva az 1991 — 1994-es időszakra vonatkozó, 1989 decemberében meghirdetésre kerülő pályázatok forrásának fedezetére. Elengedhetetlenül fontos, hogy folytatódjék az OTKA-val kapcsolatos elemző és döntéselőkészítő munka, és hogy az új pályáztatási ciklus indulásához az OTKA jogállása, szervezete, működése, az elbírálás és az eredményértékelés rendje, a nyilvánosság szerepe tisztázott legyen. A kutatók és a kutatások eredményeit hasznosító népgazdaság érdeke, hogy az OTKA változatlanul a Magyar Tudományos Akadémia keretében működjön, de a döntés előkészítésébe és a munka elbírálásába az egyetemek, közgyűjtemények kutatói közösségeinek képviselői erőteljesebben kapcsolódjanak be.

10. A közgyűléshez az Akadémia egyes tagjai írásos és szóbeli javaslatokat nyújtottak be; ezek között említendő Prohászka János és Lévay András akadémikusok javaslata egy szakértő bizottság felállítására, amely a népgazdaságban halasztást nem tűrő gazdasági lépésekre vonatkozó akcióprogram kidolgozásához nyújtana támpontokat. Megemlítendő továbbá Kosáry Domokos akadémikus javaslata az ún. koncepciók perekekkel foglalkozó állami bizottság összetételének felülvizsgálatával kapcsolatban. A közgyűlés felhívja az elnökséget, hogy e javaslatokat tegye mérlegelés tárgyává. A többi benyújtott javaslat a törvénytervezettel kapcsolatos és azokat az 5/D pont tartalmazza.

11. A közgyűlés foglalkozott a hazai természettudományos kutatások idéztségi gyakoriságának kimutatásával, amely a közgyűlés alkalmával jelent meg. Fontosnak ítéli a kezdeményezést és felkéri a főtítkárt, hogy a módszerek további tökéletesítésével, a technikai feltételek javításával és így az esetleges hibák kiküszöbölésével folytassa ezt a jelentős munkát.

12. A) A közgyűlés a társadalomtudományi főtítkárhelyettesi tisztségre jelölő — az 1988. évi szeptember 26-i rendkívüli közgyűlés által kiküldött — bizottság munkáját befejezettnak tekinti; elfogadja az elnökségnek arra irányuló indítványát, hogy a társadalomtudományi főtítkárhelyettesi tisztség betöltésére vonatkozó javaslatot — a teljes tisztújításra vonatkozó javaslat részeként — a következő, B) alpont szerinti jelölő bizottság terjessze az 1990. évi közgyűlés elé;

tudomásul veszi, hogy a főtítkárt az 1990-ben esedékes tisztújításig Király Tibor rendes tag megbízatásának meghosszabbításával kíván gondoskodni a társadalomtudományi főtítkárhelyettesi teendők ellátásáról.

B) Az elnöki, a főtítkári, az alalnöki és a főtítkárhelyettesi, valamint a választott elnökségi tagsági tisztségeknek az 1990. évi rendes közgyűlésen esedékessé váló betöltésére vonatkozó javaslat előterjesztése céljából a közgyűlés a következő összetételű jelölőbizottságot küldi ki.

A bizottság elnöke:

Ujfalussy József r. t., alelnök

A bizottság tagjai:

Imre Samu r. t. (I. oszt.)
Bökönyi Sándor l. t. (III. oszt.)
Nagy Károly r. t. (III. oszt.)
Mészáros János r. t. (IV. oszt.)
Lapis Károly r. t. (V. oszt.)
Prohászka János r. t. (VI. oszt.)
Medzihradszky Kálmán l. t. (VII. oszt.)
Vida Gábor l. t. (VIII. oszt.)
Sipos Aladár r. t. (IX. oszt.)
Grasselly Gyula r. t. (X. oszt.)
Flerkó Béla r. t., a PAB elnöke
Pach Zsigmond Pál r. t., az elnökség t.
Szentágothai János r. t., az elnökség t.
Vámos Tibor r. t., az elnökség tagja

A jelölő bizottság az alapszabálynak megfelelően kezdje meg tevékenységét, és az 1990. évi tisztújító (választó) közgyűlés előtt egy hónappal körlevélben közölje javaslatát az Akadémia hazai tagjaival.

13. A közgyűlés felhatalmazza az elnökséget a közgyűlési határozat végleges szövegének megállapítására; egyben felkéri a közgyűlésen elhangzott, de a jelen határozattal nem érintett javaslatok megvizsgálására és — ha indokolt — a szükséges intézkedések megtételére, továbbá arra, hogy a közgyűlésen elhangzott valamennyi javaslattal kapcsolatos állásfoglalásról, intézkedésről — szükség szerint és megfelelő időben — tájékoztassa a javaslattevőket.

Javaslat az 1989. évi közgyűlésen elhatározott rehabilitációkkal összefüggő pénzügyi kérdések rendezésére

Az Akadémia megbízott főtítkárhelyettese írásbeli előterjesztésében idézte az 1989. évi rendes közgyűlés határozatát, amelyben a közgyűlés felkérte az MTA elnökét és főtítkárárt hogy a Magyarországon élő rehabilitált akadémikusoknak illetőleg az elhaltak özvegyeinek méltányosságból történő kártalanítása érdekében a szükséges intézkedéseket tegyék meg. Ennek a kötelezettségnek kíván eleget tenni az előterjesztés. A javaslat szerint 1989. június 1-jétől kezdődően részesüljenek az életben levő rehabilitált akadémiai tagok az akadémikusokat megillető járandóságban, illetőleg nyugellátásban, az özvegyek pedig ugyancsak ez időponttól

kezdve özvegyi ellátásban. A kártalanítás összegét a javaslat szerint egy félévi akadémiai illetmény összegében, az özvegyekét pedig az összeg felében célszerű megállapítani. Az előterjesztő szóbeli kiegészítésben kiemelte, hogy megnehezítette a javaslat kialakítását az a körülmény, hogy az ügy anyagi vonatkozásainak rendezésére nincs megfelelő jogszabály, így csak analógiát lehetett alkalmazni. A vitában résztvevők az előterjesztésben foglaltakkal egyetértettek, de többen is azt javasolták, hogy a kártalanítás mértékét egyösszegben állapítsa meg az Akadémia. Az Elnökség ezzel a javaslattal egyetértett.

Az Elnökség 31/1989. számú határozata

1. 1989. június 1-től kezdődően részesüljenek

- az Akadémia 1989. májusi közgyűlésén rehabilitált és életben levő, Magyarországon élő akadémiai tagok az akadémikusokat megillető járandóságban, illetőleg nyugdíjellátásban,
- az özvegyek pedig özvegyi ellátásban.

2. Az özvegyi ellátás iránti igény érvényesítése az érintettek kezdeményezésére történhet.

3. A rehabilitált akadémikusokat megillető kártalanítás összegét az anyagi lehetőségek figyelembevételével, de 500 000 és 320 000 Ft között, az özvegyekét pedig ezen összeg felében kell megállapítani.

Külön méltánylást igénylő esetekben különös rázorultság okából az özvegyek számára magasabb összeg is megállapítható. A kártalanítás mértékéről ez esetben az illetékes osztályelnök véleményét is figyelembe véve az MTA elnöke dönt.

4. Felkéri az Elnökség elnökét és főtítkárárt, hogy a szükséges intézkedéseket a pénzügyi fedezet biztosítására és a járandóságok folyósítása iránt tegyék meg.

5. Felkéri az Elnökség elnökét, hogy kérje az Akadémia tagjainak segítségét annak megállapításához, hogy kinek van a rehabilitált akadémikusok közül még életben levő igényjogosult, az ellátásra igényt tartó özvegye.

Előterjesztés az Állami Díjak és Kossuth-díjak 1990. évi adományozásával kapcsolatos Elnökségi javaslat előkészítésére kiküldendő alkalmi bizottság összetételére

A Minisztertanács 1990-ben, hazánk felszabadulásának 45. évfordulója alkalmából Állami Díjakat és Kossuth-díjakat tervez adományozni. Az Akadémia Elnöksége által közvetlenül tehető javaslatok előkészítésére alkalmi bizottság kiküldése látszik célszerűnek, amely a korábban kialakult gyakorlatnak megfelelően az alelnökökből és az Elnökség választott tagjaiból állna.

Az Elnökség 32/1989. számú határozata

1. Az Elnökség az Állami Díjak és Kossuth-díjak 1990. évi adományozásával kapcsolatban elnökségi

javaslat előkészítésére az alábbi összetételű alkalmi bizottságot küldi ki:

A bizottság elnöke:

Ujfalussy József, az MTA alelnöke

A bizottság tagjai:

Márta Ferenc, az MTA alelnöke
Tigyi József, az MTA alelnöke
Beck Mihály választott elnökségi tag
Berényi Dénes választott elnökségi tag
Fülöp József választott elnökségi tag
Klaniczay Tibor választott elnökségi tag
Pach Zsigmond Pál választott elnökségi tag
Pásztor Emil választott elnökségi tag
Polinszky Károly választott elnökségi tag
Somos András választott elnökségi tag
Stefanovits Pál választott elnökségi tag
Szentágothai János választott elnökségi tag
Vámos Tibor választott elnökségi tag

A bizottság titkára:

Baksay Zoltán a Személyzeti Főosztály vezetője,
a történettudomány doktora

2. Az alkalmi bizottságnak úgy kell javaslatát megtennie, hogy azt az MTA Koordinációs Értekezlete a f. év szeptember 12-én, az Elnökség pedig a szeptember 26-án esedékes ülésén megtárgyalhassa.

Előterjesztés az Alkotmánybíróság létesítésével kapcsolatos jelölő bizottság tagjaira

A Minisztertanács benyújtotta az Országgyűléshez az Alkotmánybíróságról szóló törvényjavaslatot, amely többek között azt is tartalmazza, hogy „Az Országgyűlés a képviselők közül nyolc tagú jelölőbizottságot hoz létre, amelyre további két-két főt jelöl a Magyar Jogászszövetség és a Magyar Tudományos Akadémia.”

Kulcsár Kálmán igazságügyi miniszter az Országgyűlés elnökének megbízásából kéri az MTA elnökségét, tegyen javaslatot a jelölő bizottság két tagjára.

Az MTA elnöke az előterjesztésben javasolta, hogy Király Tibor és Herczegh Géza akadémikusokat ajánlja az Elnökség a Jelölő Bizottságba.

A javaslattal az Elnökség egyetértett.

Az Elnökség 33/1989. sz. határozata

Az Elnökség javasolja, hogy az Alkotmánybíróság létesítésével kapcsolatos Jelölő Bizottságban — törvényjavaslat elfogadása esetén — az Akadémiát Király Tibor, az MTA rendes tagja és Herczegh Géza az MTA levelező tagja képviselje.

Előterjesztés az MTA Székház rekonstrukciójával kapcsolatos alkalmi bizottság elnökének személyéről

Az Elnökség 34/1989. számú határozatával Ujfalussy József alelnök vezetésével alkalmi bizottságot hozott létre az MTA Székház rekonstrukciója előkészítésének és lebonyolításának figyelemmel kísérésére. Ujfalussy József alelnök, sokirányú, más elfoglaltsága miatt kérte az alkalmi bizottság elnöki tiszte alól felmentését. Az MTA elnöke írásbeli előterjesztésében javasolta, hogy az Elnökség a bizottság elnöki tisztségének ellátásával Tigyi József alelnököt bízza meg.

Az Elnökség 34/1989. számú határozata

Az Elnökség Ujfalussy József alelnököt saját kérésére felmenti a Rekonstrukciós Bizottság elnöki tisztségének ellátása alól és egyben a Bizottság elnökének Tigyi József alelnököt nevezi ki.

Az elnökség egyéb állásfoglalásai

Az Elnökség

1. elfogadta az 1989. május 2-i ülése óta eltelt időszak legfontosabb akadémiai eseményeiről készített beszámolót;
2. felkérte Beck Mihályt, az MTA rendes tagját, hogy a szeptemberben esedékes, legközelebbi ülésre készítsen írásbeli előterjesztést az 1960-as évek elején, elnökségi határozattal kizárt tagok rehabilitálásáról;
3. egyetértett Beck Mihálynak, az MTA rendes tagjának írásbeli javaslatával, amely szerint a jövőben az Akadémiai Díjjal járjon együtt az a bronzérem is, amely Boehm alkotása. Beck Mihály másik, írásban tett javaslatát is elfogadta az Elnökség, amely szerint a székház-rekonstrukció befejezése után az akadémiai éremgyűjteményt a Tudós Klub tálloiban kell megfelelő elrendezésben elhelyezni

Berend T. Iván s. k.
elnök

Közlemények

A Magyar Tudományos Akadémia főtítkárának
5/1989. (A. K. 8.) MTA-F számú utasítása

egyes munkaügyi rendelkezések alkalmazásáról

1. Magasabb szintű jogszabályban foglaltakra tekintettel nem kell alkalmazni:

a) a Munka Törvénykönyve és a végrehajtásáról rendelkező jogszabályoknak a Magyar Tudományos Akadémia Központi Hivatala felügyelete alá tartozó költségvetési intézményeknél

történő végrehajtásáról szóló 1/1980. (A.K.1.) MTA—F. sz. utasítás 6. §-ának (2), (3) bekezdését, a 7. §-ának (1) bekezdését, a 8. és 12. §-át;

- b) az egyes kutatói munkakörökben dolgozók határozott idejű munkaviszonyban történő foglalkoztatásáról, a kutatóintézeti vezetők megbízási rendjéről szóló 10/1984. (A.K.10.) MTA—F. sz. utasítás 11. §-át.

2. Az utasítás rendelkezéseit 1989. november 1. napjától kell alkalmazni.

Láng István s. k.

a Magyar Tudományos Akadémia
főtitkárának

6/1989. (A. K. 8) MTA—F. számú utasítása

**a felügyeleti jellegű költségvetési
ellenőrzésről és az akadémiai intézmények
belső ellenőrzéséről**

Az állami pénzügyekről szóló 1979. évi II. sz. törvény, a végrehajtásáról szóló — módosított — 23/1979. (VI. 28.) MT rendelet, valamint a pénzügyminiszter 99/1987. (XII. 30.) PM számú rendelete a felügyeleti jellegű költségvetési ellenőrzésről és a költségvetési szervek belső ellenőrzéséről — figyelemmel az állami ellenőrzést szolgáló 50/1977. (XII. 21.) MT rendelet előírásainak alkalmazására a következő utasítást adom ki.

1.

Intézeteket átfogó ellenőrzésre az MTA főtitkára jelöl ki öt évenként, a Pénzügyi Főosztály vezetőjének és a felügyeleti főosztályok vezetőinek egyeztetett előterjesztése alapján.

2.

A részben önálló intézményként működő, kutatási feladatok koordinálásával megbízott programirodák ellenőrzését csak a titkárság (iroda) fenntartásának költségvetése tekintetében kell elvégezni, feltéve ha annak eszközeit az alapköltségvetésben is elkülönítették.

3.

(1) Az intézet vezetője az ellenőrzés megállapításai alapján tett intézkedéseiről a Pénzügyi Főosztály vezetőjét, valamint a szakmai felügyeletet ellátó főosztály vezetőjét a zárótárgyalás jegyzőkönyvében, illetve a realizáló levélben meghatározott időpontig tájékoztatja. A tájékoztatást a jelentés pontjaira való hivatkozással, annak sorrendjében, teljeskörűen kell elkészíteni.

(2) Az ellenőrzési napló másolati példányát az intézet revíziós anyagához kell csatolni.

4.

Az eljáró revizoroknak a tárgyévi ellenőrzések tapasztalatait írásban össze kell foglalniuk, amely

alapján a Számviteli és Ellenőrzési Osztály — továbbiakban SZEÓ — vezetője — a Pénzügyminisztérium irányelvei és az MTA főtitkárának szempontjai szerint — fejezetszintű tájékoztatót készít. Az ellenőrzések éves tapasztalatait Főtitkári Értekezlet tárgyalja meg.

5.

- (1) A SZEÓ az MTA Központo Hivatal szervezetei (feladatai) pénzügyi—gazdasági ellenőrzésekor belső szakirányú ellenőrzési feladatokat is ellát. Ezeket a feladatokat az MTA ellenőrzési tervében kell meghatározni. Az ellenőrzés keretében feltárt hiányosságok megszüntetését, az ellenőrzés realizálását az illetékes főtitkárhelyettes, a TMB titkára, illetve a hivatal vezetője biztosítja.
- (2) A belső ellenőrzések éves tapasztalatait az intézetek vezetői értekezleten megtárgyalják.
- (3) A függetlenített belső ellenőrök éves munkatervét és éves munkájukról készített beszámoló jelentésüket a SZEÓ-nak meg kell küldeni. A beszámoló jelentések elkészítéséhez a SZEÓ vezetője irányelveket adhat ki. A jelentés megküldésének határideje a tárgyévet követő január hó 25-e.

6.

- (1) Az MTA éves ellenőrzési tervének jóváhagyása után a Pénzügyi Főosztály vezetője írásban értesíti az intézmények felügyeletét ellátó főosztályokat arról, hogy az irányításuk alá tartozó szervek közül hol kerül ellenőrzésre. A felügyeleti főosztályok azokat a témákat, amelyek megvizsgálását célszerűnek tartanak, az ellenőrzés kezdete előtt 30 nappal közölhetik a SZEÓ vezetőjével.
- (2) A költségvetési ellenőrzésekhez történő felkészülés során be kell szerezni, és értékelni kell azokat a rendszeres és eseti információkat, amelyekből az ellenőrzési program összeállítható.
- (3) A kétevenkénti költségvetési ellenőrzés programját a SZEÓ vezetője hagyja jóvá. Az átfogó ellenőrzés programtervezetét a felügyeleti főosztállyal történt egyeztetés után az MTA főtitkára engedélyezi a Pénzügyi Főosztály vezetője előterjesztése alapján.

7.

A revizor az intézeti belső ellenőr jelentéseiben szereplő megállapításokat csak a vizsgált szerv vezetőjének tudomásával használhatja fel.

8.

- (1) Ismételt szabálytalanságnak kell tekinteni azt a jelentős hiányosságot, amelyet már egy korábbi ellenőrzés megállapított. Továbbá az a hiba is jelentősnek minősül, amely ugyan nem súlyos, de korábbi ellenőrzés már megállapította és még mindig fennáll, és súlyos szabálytalanság okozója is lehet.

- (2) A felelősség megállapításáról a SZEÓ vezetőjét tájékoztatni kell.
- (3) Olyan tény megállapítása esetén, amely miatt büntető jellegű befizetést kell kezdeményezni a SZEÓ vezetőjét tájékoztatni kell.
- (4) A büntető jellegű befizetés kezdeményezését a jelentésben és a zárótárgyalási jegyzőkönyvben rögzíteni kell.
- (5) Amennyiben a büntető jellegű befizetés alapja az ellenőrzés időtartama alatt nem munkálható ki, az intézet részére a SZEÓ vezetője e feladatot elrendelheti, megjelölve annak határidejét.
- (6) Amennyiben az intézet dolgozza ki a büntető jellegű befizetés alapját, úgy azt külön vizsgálat keretében ellenőrizni kell.
- (7) A büntető jellegű befizetés elrendeléséről a Pénzügyi Főosztály vezetőjének előterjesztése alapján az MTA főtitkára dönt.
- (8) A főtitkári döntésről az intézetet, az irányítását ellátó felügyeleti főosztályt és a Pénzügyi Főosztály Pénzügyi Osztályát értesíteni kell.
- (9) A büntető jellegű befizetéseket az MTA Bevételi Számlára kell az intézeteknek teljesíteni.
- (10) A Pénzügyi Osztály évvégén a teljesített büntető befizetésekről a SZEÓ-t értesíti.
- (11) A büntető jellegű befizetésekről a SZEÓ-nak nyilvántartást kell vezetni

9.

Átfogó ellenőrzés esetén a revízió tapasztalatait az illetékes főtitkárhelyettes, a felügyeleti főosztály vezetőjének (helyettesének), a Pénzügyi Főosztály vezetőjének (helyettesének) személyes részvételével az ellenőrzés befejezését követő egy hónapon belül meg kell tárgyalni. A tárgyaláson a fentiekben túl a SZEÓ vezetője, az ellenőrzött szerv vezetője, a gazdasági vezető, valamint az ellenőrzést végzők vesznek részt. A tárgyalásra mások is meghívhatók.

10.

Az Akadémia területén a Pénzügyi Főosztály vezetőjének előterjesztése alapján — indokolt esetben — az MTA főtitkára felmentést adhat a szakmai képesítés megszerzése alól.

11.

Ezt az utasítást 1988. november 1-től kell alkalmazni. Ezzel egyidejűleg a pénzügyi—gazdasági ellenőrzésről szóló 5/1980. (A. K. 4) MTA—F. sz. utasítás 3. § (3), 8. § (1), 9. § (6), 10.3 (2), 10. § (9), 11. § bekezdései, valamint a 1. sz. melléklet és a 3. sz. melléklet nem alkalmazhatók.

Láng István s. k.

T á j é k o z t a t ó

a TMB szakbizottságai által odaitélt doktori fokozatokról.

Nyelvtudományi szakbizottság

BANCZEROWSKI JANUSZ:
(ELTE)

„A magyar—lengyel kontrasztív fonológia alapjai” c. értekezése alapján a nyelvtudomány doktora.

FÓNAGY IVÁN:
(francia állampolgár)

„LA VIVE VOIX” c. értekezése alapján a nyelvtudomány doktora.

Közgazdaságtudományi szakbizottság

PIRITYI OTTÓ:
(Szakszervezetek Elméleti Kut. Int.)

„AZ ÉRDEKEK HÁLÓJÁBAN. Az érdekegyeztetés társadalmi mechanizmusa és intézményrendszere” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány doktora.

Állam- és Jogtudományi szakbizottság

VÖRÖS IMRE:
(MTA Állam- és Jogtud. Int.)

„Tartós termelési kapcsolatok: nemzetközi termelési szakosítási és termelési kooperációs szerződések a nemzetközi gazdasági kapcsolatok jogában” c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány doktora.

Földrajz és Meteorológiai szakbizottság

ÁDÁM LÁSZLÓ:
(MTA Földrajztud. Kut. Int.)

„Tájkutatás — tájértékelés — térképezés” c. értekezése alapján a földrajztudomány doktor.

BERÉNYI ISTVÁN:
(MTA Földrajztud. Kut. Int.)

„Az alkalmazott szociálgeográfia elméleti és módszertani kérdései” c. értekezése alapján a földrajztudomány doktora.

Fizikai, csillagászati szakbizottság

KERTÉSZ JÁNOS:
(MTA Műszaki Fizikai Kut. Int.)

„Perlokációs rendszerek vizsgálata Monte Carlo módszerrel” c. értekezése alapján a fizikai tudomány doktora.

Agrárökonómiai szakbizottság

VARGA GYULA:
(Agrárgazd. Kut. Int.)

„Versenyképesség és szerkezetváltozás az élelmiszergazdaságban” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány doktora.

Elméleti Orvostudományi szakbizottság

SZEMERE GYÖRGY:
(SZOTE)

„Elsődleges és másodlagos cytogenetikai prevenció” c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Gépészeti, kohászati szakbizottság

FÜZESSY ZOLTÁN:
(BME)

„Elmozdulás, alak és törésmutató-változás halografikus interferometriai mérése” c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

Bányászati, földtani, geodéziai szakbizottság

ALFÖLDI LÁSZLÓ:
(VITUKI)

„A felszín alatti vizek védelmének hidrogeológiai alapjai (1958–1988)” c. értekezése alapján a földtudomány doktora.

Szociológiai és Demográfiai szakbizottság

ANDORKA RUDOLF:
(MKKE)

„A magyar társadalom rétegződésének változásai” c. értekezése alapján a szociológiai tudomány doktora.

Hadtudományi szakbizottság

PUSZTAI JÁNOS:
(MN)

„Tézisek tudományos munkásságát összefoglaló eredményekről 1976–1988” c. értekezése alapján a hadtudomány doktora.

Budapest, 1989. október 2.

TMB Titkárság

Tájékoztató

a TMB szakbizottság által odaítélt kandidátusi fokozatokról

Zene — Néprajz — Folklor szakbizottság

BARNA GÁBOR:
(Néprajzi Kut. Cso.)

„A magyarországi búcsújárás néprajza” c. értekezés alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

SZIGETI JENŐ:
(H. N. Adventista Egyház)

„A Krisztusban hívő Nazarénus Gyülekezet története Magyarországon (Néprajzi vizsgálat)” c. értekezése alapján a történelem (néprajz) tudomány kandidátusa.

SCHMIDT ÉVA:

(MTA Néprajzi Kut. Cso.)

„Az északi obi-ugorok kultúrájának alakulása a XX. században” c. — SzU-ban megvédett — értekezése alapján a néprajztudomány kandidátusa.

Közgazdaságtudományi szakbizottság

KOMÁROMY EMESE:
(Építésügyi Továbbképző Váll.)

„Az építőipari vállalatok gazdasági hatékonyságának elemzése különös tekintettel a termelés-szervezettség szerepére” c. — NDK-ban megvédett — értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

Történelemtudományi szakbizottság

HÖRCSIK RICHÁRD:

(Tiszáninneni Református Egyházkerület Tud. Levéltára)

„A Sárospataki Református Kollégium gazdaságtörténete, 1800-tól 1919-ig” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

TAMÁSKA PÉTER:
(UMKL)

„Egy szakszervezet arculatának változásai a felszabadulást követi két évtized során” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

Neveléstudományi szakbizottság

MAJZIKNÉ PATAY KATALIN:
(Orsz. Pedagógiai Int.)

„Tervszerű nevelés — nevelési eredményvizsgálat” c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

HORVÁTH ATTILA:
(Orsz. Pedagógiai Int.)

„A 13–16 éves tanulók iskolai és iskolán kívüli gazdasági ismereteinek vizsgálata” c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

PUKÁNSZKY BÉLA:
(Juhász Gyula Tanárképző Főiskola)

„Személyiségpedagógia és tanárképzés — Schneller István munkássága” c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

BUDAY LAJOS:
(Pollach Mihály Műszaki Főiskola)

„Módszertani modell a szakszövegolvasás tanításához a nem nyelvszakos felsőoktatásban” c. SzU-ban megvédett — értekezése alapján a pedagógiai tudomány kandidátusa.

Matematikai szakbizottság

NAGY ATTILA:
(BME Közl. Kar Matematikai Tsz.)

„Gyengén exponenciális félcsoportok” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

ZEMPLÉNI ANDRÁS:

(ELTE TTK)

„Többváltozós valószínűségeloszlások maximumaritmetikája” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

SZIGETI JENŐ:

(NME Matematikai Int.)

„Vizsgálatok a kategóriák és a rendezett algebra között” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

PERREL JÓZSEF:

(ELTE TTK Oktatástechnikai Csop.)

„Szakmódszertani tevékenységről (kutatás, kísérletek, eredmények)” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

NAGYNÉ SZILVÁSI MÁRIA:

(BME Gépészmérnöki Kar)

„Geometriai algoritmusok poliéderekre” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

RÉVÉSZ SZILÁRD:

(BME Villamosmérnöki Kar)

„Extremális feladatok polinomokra” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

BUI VAN THANH:

(külföldi állampolgár)

„Tetszőlegesen változó csatornák általános állapotkorlátozás melletti kapacitálásáról” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

SZILASI JÓZSEF:

(KLTE Geometriai Tsz.)

„Horizontális struktúrák” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

SIMÁNYI NÁNDOR:

(MTA MKI)

„Rugalmasan ütköző részecskék dinamikai rendszerei” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

SEBŐ ANDRÁS:

(MTA SZTAKI)

„Gráfok, faktorai: struktúrák és algoritmusok” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

FARZÁN RUSZLÁN HÁFIZOVICS:

(ELTE Számítéközpont)

„Momentumos egyenletek a belső szabadságfokkal rendelkező ritkított gázdinamikában” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

GONDA JÁNOS:

(ELTE)

„A hiperoktaedrális csoport metrizációja és indukált hatásai” c. SzU-ban megvédett — értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

PYBER LÁSZLÓ:

(MTA MKI)

„Extremális struktúrák és lefedési kérdések” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

Állattenyésztési, állatorvostudományi szakbizottság

LENGYEL ATTILA:

(Állattenyésztési Kar Kaposvár)

„Az individuális, az anyai és a típusheterózis komplex hasznosítása juh tenyésztési programokban” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

SEREGI JÁNOS:

(ÁOTE)

„A természetes és a mesterségesen létrehozott ikrek szerepe és jelentősége a szarvasmarhatenyésztésben” c. értekezése alapján az állatorvostudomány kandidátusa.

SZÜCS ZSUZSANNA:

(ÁOTE)

„Glaukoma korai diagnózisa és gyógykezelésének lehetőségei kutyán” c. — SzU-ban megvédett — értekezése alapján az állatorvostudomány kandidátusa.

PÉK LAJOS:

(GATE)

„Nagyüzemi tartású szarvasmarhák csülökápolási módszereinek kidolgozása” c. — SzU-ban megvédett — értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Agrárökonómiai szakbizottság

KÓBOR KÁLMÁN:

(Agrárgazdasági Kut. Int.)

„A húsipar helyzete és jövedelemtermelésének sajátosságai Magyarországon” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

TÓTH SEBESTYÉN:

(GATE)

„A főbb szántóföldi növények vizsgált termesztési tényezőinek ökonómiai hatása lejtős területen” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

HANYEC LAJOS:

(JPTE)

„Rendszerszemléletű vállalati tervezés a mezőgazdaságban” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

ENRIQUE STERRA SANCHEZ:

(külföldi állampolgár)

„LA REFORMA AGRARIA” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Klinikai orvostudományi szakbizottság

SCHWARCZ TIBOR:

(Megyei KH. Tatabánya)

„Alkoholos májkárosodások” c. — SzU-ban megvédett — értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Gépészeti, kohászati szakbizottság

HANÁK JÁNOS:

(Dunai Vasmű Kutatási és Technológiai Fejlesztési főmérnökség, Dunaújváros)

„Szerkezeti acélok tulajdonságainak javítása mikroötvözással és gyártási jellemzők tudatos változtatásával” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

NGUYEN MANH SON:

(külföldi állampolgár)

„Élelmiszer-ipari berendezések teljesítménye és megbízhatósága” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

TRIFON GROZEV TRIFONOV:

(külföldi állampolgár)

„A Duna—Majna—Rajna víziúton üzemeltethető hajók főbb jellemzőinek műszaki-gazdasági megalapozása” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Építési, építészeti és közlekedéstudományi szakbizottság

WAGNER ZSÓFIA:

(Szilikátoripari Központi Kut. és Terv. Int.)

„Szilikáletalapú építőanyagok fagyállósága” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

ALEXIS CARIDAD MENDEZ GONZALEZ:

(külföldi állampolgár)

„Automated system for housing projects elaboration” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Kémiai szakbizottság I.

NAGY LÁSZLÓ:

(JATE)

„Cukortípusú vegyületek átmenetifém komplexek képződési egyensúlyai és elektronszerkezete” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

Kémiai szakbizottság II.

SCHUMANN ÁGNES:

(MEDIMPEX Berliini kirendeltség)

„Carboránt tartalmazó polifenilkinoxalinok szintézise és vizsgálata” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

Hadtudományi szakbizottság

BARÁTH SÁNDOR:

(Nem közölhető)

A hadtudomány kandidátusa lett.

BOGDÁNY TAMÁS:

(PM Vám- és Pénzügyőrség Orsz. Parancsnokság)

„Korszerűsítési kitekintés és reform-rálátás a felsőszintű gazdálkodás irányítására az MN ruházati szolgálatában” c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

HÉJJA ISTVÁN:

(ZMKA)

„A Magyar Népköztársaság közlekedéshálózatának katonaföldrajzi értékelése, különös tekintettel a körzethálózatra” c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

Szociológiai és Demográfiai szakbizottság

KÖNCZEI GYÖRGY:

(Szövetkezeti Kut. Int.)

„A nem-orvosi rehabilitáció elméletéhez. A rehabilitáció néhány sarkkérdése Magyarországon 1968—1986” c. értekezése alapján a szociológiai tudomány kandidátusa.

Hadtudományi szakbizottság

SZILÁGYI ANTAL:

(—) (posztumusz)

„Hazafias honvédelmi nevelés, katonai pályairányítás politikai — pedagógiai módszerei a magyarországi tapasztalatok alapján” c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

Politikatudományi szakbizottság

SZIGETI PÉTER:

(Társtud. Int.)

„Szervezett kapitalizmus — késő kapitalizmus. Elméleti viták és értéktételek a két világháború közötti fejlett tőkés országokról” c. értekezése alapján a politikatudomány kandidátusa.

BARABÁS JÁNOS:

(MSZMP Budapesti Bizottsága)

„A magyar külpolitikai propaganda lényege és sajátosságai” c. — SzU-ban megvédett — értekezése alapján a politikatudomány kandidátusa.

Biológiai Szakbizottság I.

JACZÓ ZOLTÁN:

(87. sz. Külképviselő)

„Egyes fehérjék degradációjának és gonadotrop aktivitás változásának vizsgálata acetonnal tartósított ponty agyalapi mirigyekben” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK

A Magyar Tudományos Akadémia Biofizikai Tanszéki Kutatócsoportja pályázatot hirdet tudományos munkatársi állásra kémiai vagy biokémiai végzettségű diplomás részére.

A kinevezendő tudományos munkatárs feladata a kutatócsoport vezetőjének irányítása mellett tudományos kutatómunka végzése. 1 idegen nyelvből középfokú állami nyelvvizsga szükséges az állás betöltéséhez.

Az állás javadalmazása: 8300. — Ft/hó.

A pályázó részére lakást biztosítani nem tudunk.

A pályázati kérelmeket a kutatócsoport vezetőjéhez kell megküldeni az alábbi címre:

Dr. Tigyi József
akadémikus, egyetemi tanár
Pécsi Orvostudományi Egyetem
Biofizikai Intézete
7624 Pécs, Szigeti út 12.

A pályázati kérelemhez az alábbi mellékleteket kell csatolni:

Önéletrajz 2 példányban
1 db. fénykép (6×4 cm)
Diploma (oklevél) másolat
Középfokú állami nyelvvizsga bizonyítvány (másolat)
Erkölcsei bizonyítvány

Az MTA Néprajzi Csoport pályázatot hirdet egy tudományos munkatársi munkahely betöltésére 1990. január 1-i hatállyal a Társadalomnéprajzi Osztályán.

A pályázókkal szembeni követelmények:

- egyetemi végzettség és legalább bölcsészdoktori minősítés;
- angol nyelvismeret, legalább középfokú állami nyelvvizsga;
- tájékozottság a társadalomnéprajz és a szociál-antropológia módszereiben;
- publikációkon lemérhető tudományos tevékenység.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázó eddigi szakmai munkájának és a munka eredményeinek ismertetését;
- a pályázó által írt tanulmányok, könyvek bibliográfiai jegyzékét;
- tudományos témáit, s további kutatási elképzeléseit;
- tudományos fokozatának, idegen nyelvismeretének, külföldi tudományos kapcsolatainak ismertetését;
- a pályázó jelenlegi munkahelyének, besorolásának és fizetésének megjelölését.

A pályázathoz mellékelni kell:

- az oklevelek hiteles másolatát;
- részletes önéletrajzot két példányban;
- három hónapnál nem régebbi keletű hatósági erkölcsi bizonyítványt.

A pályázatokat a Néprajzi Kutató Csoport igazgatójának címezve (1014. Budapest, Országház u. 30.) a felhívás megjelenésétől számított 30 napon belül kell benyújtani.

Dr. Paládi-Kovács Attila s. k.

SZEMÉLYI HÍREK, KITÜNTETÉSEK

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa

Dr. GYARMATI ISTVÁN-t, az MTA levelező tagját, az MTA Központi Kémiai Kutató Intézete kutató professzorát, 60. születésnapja alkalmából több évtizeden át végzett kiemelkedő tudományos kutatói munkásságát és közéleti tevékenységéért.

ÁPRILIS NEGYEDIKE ÉRDEMREND

kitüntetésben részesítette.

FOGADÓÓRÁK

Berend T. Iván, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke minden hétfőn 16—17,30 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtítkára minden hétfőn 15,30—17 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14—15 óráig, Mádl Ferenc, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára csütörtökön 10—11 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés a 173—929 hívószámú telefonon.

Tudományos Minősítő Bizottság Titkárság

ISSN 0460-5829

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer
Szerkeszti: dr. Egri Pál, az MTA Központi Hivatala Jogi Osztályának vezetője

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat főigazgatója — A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat végezte
Felelős vezető: Hazai György — Budapest, 1989. — Nyomdai táskaszám: 18899 — Felelős szerkesztő: dr. Egri Pál
Műszaki szerkesztő: Sándor István — Megjelent: 5 (A/5) ív terjedelemben — HU ISSN 0460-5829

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, Lehel u. 10A., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra
Előfizetési díj egy évre 192 Ft — Példányonkénti ára: 8 Ft

U.S. GOVERNMENT PRINTING OFFICE

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZPONTI HIVATALA

BUDAPEST, 1990. JANUÁR 10.

Jogszabályok

105/1989. (X. 25.) MT
sz. rendelet

a magyar állampolgár külföldön történő munka-
vállalásáról szóló jogszabályok hatályon kívül helye-
zéséről 160

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének határozatai az 1989. október 3-i ülésén

35/1989. sz. hat.

az Akadémiáról szóló új jogi szabályozás keretében
végzett munkáról 161

36/1989. sz. hat.

a soron következő hazai tagválasztásról 162

40/1989. sz. hat.

a Petőfi Sándorral kapcsolatos vizsgálatokban való
akadémiai részvételről 163

41/1989. sz. hat.

az 1989. évi közgyűlésen rehabilitált akadémikusok és
özvegyek kártalanítási összegéről 163

42/1989. sz. hat.

a tudományos továbbképzés és a tudományos minősítés
ideológiai-politikai befolyásolhatóságának megszünte-
téséről 164

az Elnökség egyéb határozatai 164

Közlemények

7/1989. (A. K. 9.)

az Igazgató Tanácsokról szóló 11/1971. MTA-F sz. uta-
sítás módosításáról 165

Tájékoztató

a TMB szakbizottságai által odaítélt doktori és kandi-
dátusi fokozatokról 165

Pályázati felhívások 167

Személyi hírek 170

a Magyar Tudományos Akadémia elnökének és fő-
titkárának, valamint a Tudományos Minősítő Bizott-
ság elnökének és titkárának fogadóórája 170

Melléklet

Jegyzék az 1990. január 1. napján hatályos akadémiai
utasításokról 171

Jogszabályok

A Minisztertanács 105/1989. (X. 25.) MT
rendelete

**a magyar állampolgár külföldön történő
munkavállalásáról szóló jogszabályok hatályon kívül
helyezéséről**

1. §

E rendelet hatályba lépésével egyidejűleg

a) a magyar állampolgár külföldön történő munkavállalásáról szóló 8/1983. (V. 4.) MT rendelet, valamint az azt módosító 10/1986. (IV. 21.) MT rendelet és a 103/1988. (XII. 24.) MT rendelet,

b) a magyar állampolgárnak nemzetközi szervezetnél külföldön történő munkavállalásának egyes kérdéseiről szóló 2008/1986. (V. 10.) MT határozat,

c) a magyar állampolgár külföldön történő munkavállalásáról szóló 8/1983. (V. 4.) MT rendelet végrehajtásának egyes kérdéseire kiadott 3/1983. (V. 4.) ÁBMH rendelkezés,

d) az ösztöndíjas tanulmányúton résztvevők munkaviszonyának egyes kérdéseiről szóló 4/1983. (V. 4.) MM rendelet 4. § (2) bekezdése,

e) az előadóművészek külföldi szerepléséről és az ezzel kapcsolatos művészközvetítésről szóló 5/1983. (V. 4.) MM rendelet 3. §-a, 8–13. §-a, 15. §-a (4) bekezdésének utolsó mondata, 21. §-a, valamint 27. §-ából a „9. § e) pontjában” szövegrész,

f) a társadalombiztosításról szóló 1975. évi II. törvény és a végrehajtására vonatkozó 17/1975. (VI. 14.) MT rendelet végrehajtására kiadott 3/1975. (VI. 14.) SZOT szabályzatnak (a továbbiakban: Sz.), a 4/1983. (XII. 20.) SZOT szabályzat 36. § és 38. §-ával megállapított 232. §-ának (2) bekezdése és 233. §-a,

g) az egyes szabálysértésekről szóló 17/1968. (IV. 14.) Korm. rendelet 79. §-a, továbbá az 5/1987. (II. 9.) MT rendelet 3. §-a

hatályát veszti.

2. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba azzal, hogy a hazautazási és vételre felajánlási kötelezettség, továbbá a társadalombiztosítási járulék devizában történő fizetésének kötelezettsége a külföldön munkát vállaló magyar állampolgárt 1989. október hónapra már nem terheli.

(2) A Munka Törvénykönyve végrehajtásáról szóló 48/1979. (XII. 1.) MT rendelet 9. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„9. § (1) Nem magyar állampolgár Magyarországon munkaviszonyt csak a jogszabályban előírt engedélyek birtokában létesíthet.”

(3) a) A társadalombiztosításról szóló 1975. évi II. törvény végrehajtásáról szóló 17/1975. (VI. 14.) MT rendeletnek (a továbbiakban: R.) a 47/1983. (XI. 20.) MT rendelet 42. §-ával megállapított 317. §-a (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„317. § (1) Betegségi és anyasági ellátásra, továbbá nyugellátásra jogosult az a magyar állampolgár, aki

a) külföldi munkáltatónál bármilyen jogcímen díjazás ellenében munkát végez, tevékenységet folytat,

b) ösztöndíjas tanulmányúton vesz részt.”

b) Az R-nek a 66/1982. (XII. 4.) MT rendelet 76. §-ával megállapított 321. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„321. § (1) Az R. 317. §-a (1) bekezdésének a hatálya alá tartozó személy a külföldi tartózkodás, illetőleg a külföldi ösztöndíj folyósításának tartamára, ha

a) a belföldön biztosított, nyugdíjjárulékot,

b) belföldön nem biztosított, társadalombiztosítási járulékot

köteles fizetni.”

c) Az R. 324. §-ának (2)–(3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„324. § (2) A társadalombiztosítási járulékot a munkaviszonyban nem álló előadóművésznek ahhoz a szervhez kell átutalnia, amelynek a közvetítésével külföldön munkát vállal.

(3) A (2) bekezdésben említett közvetítő szerv köteles a hozzá átutalt társadalombiztosítási járulékot a munkaviszonyban nem álló előadóművész lakóhelye szerinti illetékes társadalombiztosítási igazgatósághoz (kirendeltséghez) havonta – a tárgyhónapot követő hónap 15. napjáig – átutalni.”

(4) Az Sz-nek a 4/1983. (XII. 20.) SZOT szabályzat 37. §-ával megállapított 232/A. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„232/A. § A belföldön nem biztosított, külföldön munkát vállaló, vagy külföldi ösztöndíjban részesülő személy a társadalombiztosítási járulékot külön felszólítás nélkül a lakóhelye szerint illetékes társadalombiztosítási igazgatósághoz (kirendeltséghez) köteles havonta átutalnia.”

(5) Az 1989. október 1. előtti kiutazás esetében a társadalombiztosítási járulékot továbbra is a Budapesti és Pest megyei Társadalombiztosítási Igazgatósághoz kell forintban átutalnia.

(6) Az igazolt sportoló versenyzési (játék-) jogosultságával rendelkező belföldi sportszervezet e jogosultság külföldi sportszervezet részére térítés ellenében történő átengedése esetén sportfejlesztési hozzájárulást fizet. Ennek mértéke a jogosultság átengedéséért kapott devizaterítés 20%-a, amelyet a belföldi sportszervezet a térítés kézhezvételétől számított 15 napon belül a Sportfejlesztési Alap javára köteles befizetni.

Németh Miklós s. k.,
a Minisztertanács elnöke

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI*

az 1989. október 3-i üléséről (Erdőtarcsán)

Összefoglaló tájékoztatás az Akadémiáról szóló új jogi szabályozás keretében végzett munkáról

Az írásbeli előterjesztés megállapítja, hogy az 1989. évi közgyűlés határozata alapján erőfeszítések történtek az Akadémiáról szóló törvénynek és az Akadémia új alapszabályainak kidolgozására. A különböző mélységig kidolgozott tervezeteket széles szakmai körben megvitatták. Ennek során a szabályozással kapcsolatban igen sok — nem egyszer egymásnak ellentmondó — nézet vált ismertté. Az előterjesztés melléklete rendszerbe foglalja és összegzi a legfontosabb véleményeket, észrevételeket.

Az MTA elnöke szóbeli kiegészítést fűzött az előterjesztéshez. Rámutatott arra, hogy a közrebocsátott jogszabály-tervezetek vitája ürügyén meglehetősen éles támadások érték az Akadémiát. E támadások különösen négy irányban, témakörben erősödtek fel. Többben megkérdőjelezték az Akadémia saját kutatóintézeti hálózatának létjogosultságát. Mások az Akadémia és az egyetemek kapcsolatának kialakult, egyszersmind tervezett rendjét kifogásolják. Egyre erőteljesebbé válik annak az aggodalomnak a hangoztatása is, hogy az új szabályozás kiszolgáltatni látszik az akadémiai intézeti kutatókat valamilyen testületi uralomnak. Végül — különösen ellenzéki pártszerveződések részéről — azért támadják az Akadémiát, hogy kisebb-nagyobb mértékben a kontraszelekció eszközévé vált tudományos vonalon. Az előterjesztő a továbbiakban kiemelte, hogy e támadásoktól függetlenül négy tudományos osztály is arra az állásfoglalásra jutott, hogy a kialakult belpolitikai helyzetre tekintettel az akadémiai törvény megalkotásának esélyei szinte teljesen elenyésztek. Aligha táplálhatunk reményt az iránt, hogy az Országgyűlés hajlandó lenne a közeljövőben napirendre tűzni az Akadémiáról szóló törvény javaslatának a megvitatását. Erre sem a jelenlegi, már csak rövid ideig működő Országgyűlés, sem a tavasszal esedékes választások alapján összeülő Országgyűlés nem igen vállalkozna. Annál is kevésbé, mert a kormány is időzavarban lenne az előterjesztéssel. Különösen, ha figyelembe vesszük, hogy a legutóbbi kabinet-ülésein olyan döntés született, hogy az Akadémia ügyét össze kell kapcsolni az egyetemi oktatás, valamint a műszaki fejlesztés újrendezésével. E két utóbbi témában viszont a kodifikációs előkészületek messze elmaradnak az Akadémiát érintő jogalkotási előmunkálatok állásától. Ebben a helyzetben két — mérlegelésre érdemes — döntési változat adódik: 1) vagy továbbvisszük változatlan

tartalommal a kodifikációs munkát, és kezdeményezzük mind a törvény, mind az alapszabályok megalkotását; vagy 2) eltekintünk a törvény kezdeményezésétől és megelégszünk az alapszabályoknak — a jelenleg hatályos akadémia tvr-rel nem ellenkező — reformjával; ennek végrehajtása ugyanis beleférne a közgyűlés hatáskörébe, azaz lényegileg nem függne külső szervek (kormány, országgyűlés, különböző minisztériumok) egyetértési, illetve közreműködési készségétől. A második változat elfogadása esetén azzal lehetne számolni, hogy az 1990. évi közgyűlés májusban vagy júniusban már az új alapszabályok szerint hajtaná végre az esedékes tisztújítást és a bizottsági rendszer újjáalakítását. Természetes továbbá, hogy az alapszabályok megalkotása (elfogadása) megkívánná, hogy megfelelő időben — esetleg 1990 januárjában — rendkívüli közgyűlést tartsunk.

Az előterjesztéshez tizennyolcan szóltak hozzá.

Az alapvető kérdésben megoszlottak a vélemények. A döntő többség a második változatot támogatta. Azzal érveltek, hogy a jelenlegi időszakban — az ismertett körülmények miatt — nem szabad a törvény megalkotását erőltetni. Most ugyanis nincs mérvadó hatalom és nincs alkotó légkör. Helytelen lenne azonban az eredeti szándék feladását meghátrálásnak tekinteni. Az eddigi munkálatok nem voltak hiábavalók, sőt azzal a kifejezett haszonnal jártak, hogy számos alapvető elvet sikerült tisztázni, amit egy későbbre halasztott munkaszakaszban irányadónak kell majd tekinteni, vagyis a már elfogadott alapelvektől nem szabad visszalépni. Számolni kell azzal, hogy minden kérdésben amúgy sem lehet teljes egyetértésre jutni. Ezért vállalni kell a belső és külső kritikát, az egyet nem értés kifejezésre juttatását. Az eddigi erőfeszítések és a publikált kodifikációs elgondolások miatt az Akadémiának nem kell szégyenkeznie és nem szabad félnie.

Kisebbségben maradt az a vélemény, hogy a kodifikációs munkálatokat — a kialakult belpolitikai helyzettől és az Akadémiát ért kritikától és támadásoktól függetlenül — lehetőleg az eredeti program és ütemezés szerint tovább kell folytatni.

Abban mindkét felfogás vallói — az OMFB képviselője kivételével — egyetértettek, hogy az Akadémiára vonatkozó szabályozás ügyét nem szabad összekapcsolni sem a műszaki fejlesztés, sem a felsőoktatás újraszabályozásának folyamatával. Ez utóbbi munkálatok ugyanis még csak kezdeti stádiumban vannak, és összekapcsolás esetén nagyon lelassulna az akadémiai jogszabályok korszerűsítése. Bizonyos összefüggések miatt természetesen törekedni kell az érintett tárcákkal történő beható konzultációkra és egyeztetésekre.

Közös nézetté formálódott az is, hogy a májusi közgyűlési határozatot az Elnökség nem teheti

* A nem teljes szöveggel közölt határozatokat az Akadémia tagjai részére — kérésükre — tájékoztatásul megküldi a Tudományos Testületi Titkárság.

egyszerűen félre. A korábban októberre előirányzott rendkívüli közgyűlést indokolt ugyan elhalasztani néhány hónappal későbbre (esetleg januárra), de erről az Akadémia elnöke tájékoztassa az Akadémia minden tagját. Informálni kell őket a megváltozott körülményekről és arról, hogy az Elnökség egyelőre nem kíván törvényt kezdeményezni, helyette korszerűsíteni kívánja az alapszabályokat, továbbá, hogy a rendkívüli közgyűlésnek a korszerűsített — a hatályos akadémiai törvényerejű rendelettel nem ellentétes — alapszabály-tervezet megvitatása és elfogadása lesz a feladata.

A vita keretében szóba került néhány, a jogszabályok előkészítésén kívül eső téma is. Így nyilvánították:

Az Akadémiát az utóbbi időben ért sajtóbeli támadások ténybelileg és tudományos szempontból is jórészt megalapozatlanok. Valójában nem érdemlik azt sem, hogy cáfolásukra az Akadémia különösebb erőfeszítéseket tegyen. Meg kellene elégedni a ténybeli helyreigazításokkal. Az ügy újólag felszínre hozta azt a gondot, hogy az Akadémiának, elsősorban pedig az akadémiai műhelyekben elért tudományos eredményeknek nincs megfelelő propagandája. Ezen sürgősen segíteni kellene. Ennek érdekében — egyebek között — folytatni kell az akadémiai törvénnyel kapcsolatos észrevételek és vita közzétételét a Magyar Tudományban. Továbbá törekedni kell arra, hogy az Akadémia őszintén és nyilvánosan nézzen szembe hibáival, határolja el magát tőlük, de öncélú „hangos meakulpázásba” ne menjen bele. Szorgalmazni kell továbbá azt is, hogy az Akadémia főleg magát a tudományt művelje és közvetítse, megnyilvánulásai ne korlátozódjanak az „Akadémiáról szóló” beszédre. Ezért ideje lenne, hogy gyakrabban tartsunk felolvasó üléseket, egyéb tudományos rendezvényeket, ahol is a tudományos eredményeket lehetne és kellene nyilvánosság elé tárni. Jó lenne ennek a propagandáját is kidolgozni.

Végül említés történt arról, hogy a megváltozott körülményekre és feladatokra figyelemmel változtatni kellene az Elnökség régi ritmusú munkastílusán.

Az Elnökség 35/1989. számú határozata

Az Elnökség

1) egyetért azzal a többségi javaslattal, hogy a májusi közgyűlés határozatával kitűzött jogalkotási feladatot módosítani kell:

— egyelőre nem kezdeményezi törvény megalkotását az Akadémiáról; a törvényelőkészítés eddigi menetében kialakult alapelveket fenn kell tartani és érvényesíteni kell a későbbiekben esetleg időszzerűvé váló kodifikációs munkában, valamint az akadémiai alapszabályok korszerűsítésében;

— az alapszabályok korszerűsítésére irányuló munkálatokat tovább kell folytatni; az új alapszabályok tervezetét megvitatás és elfogadás végett rendkívüli közgyűlés elé kell terjeszteni; a rendkívüli közgyűlést lehetőleg 1990 januárjában kell megtartani;

— az 1990-ben (májusban vagy júniusban) esedékes tisztújító közgyűlést (a tisztségviselők meg-

választását, majd a tudományos bizottságok újjászervezését) az új alapszabályok szerint kell előkészíteni és lefolytatni;

— felkéri elnökét, hogy levélben tájékoztassa az Akadémia minden hazai tagját a korábbi terv megváltoztatásáról, ennek indokairól, a további kodifikációs munka módosított tartalmáról és a rendkívüli közgyűlés várható időpontjáról és programjáról;

2) egyetértését nyilvánítja azzal, hogy az Akadémiával kapcsolatosan a nyilvánosság előtt kibontakozott vitákra és támadásokra józanul és szigorúan tudományos módszer alkalmazásával kell reagálni; helyesli az Akadémia tudományos munkáját és eredményeit hatásosan bemutató propaganda erősítését, színvonalának emelését; szükségesnek tartja a tudomány művelésének előtérbe állítását; mindennek érdekében felkéri elnökét, készítsen és terjesszen elő programot a teendőkről;

3) egyetért munkastílusának, vitamódszerének a feladatok jobb ellátását biztosító korszerűsítésével.

Kötetlen eszmecsere

a soron következő hazai tagválasztásról

Az MTA elnöke által kezdeményezett kötetlen eszmecserehez az Elnökség tagjai tájékoztatásul megkapták az 1990. évi hazai tagválasztás előkészítésének ütemezéséről és a jelöléseknél alkalmazandó irányelvekről szóló 24/1989. számú elnökségi határozatot, valamint egy összeállítást az MTA rendes és levelező tagjainak számáról. Ez utóbbi tájékoztató szerint az elnökségi ülés napján az 1990-es közgyűlésen — az érvényes szabályok szerint — választható tagok száma 27 fő.

Az MTA elnöke vitaindítójában úgy ítélte meg, hogy az 1990. évi tagválasztás a maga nemében különleges lesz, ugyanis várhatóan megfigyelhető lesz a választásokon egy rehabilitációs elem. Úgy vélte, hogy az érdemi, rehabilitációs jelleggel bíró javaslatoknak — főleg, ha csak 75 éven felüli jelöltre vonatkoznak — helyt lehet adni. Név szerint javasolta Heller Ágnes és Szelényi Iván jelölését, esetleg úgy, hogy ők ne terheljék az osztályok „keretét”. Megfontolásra ajánlotta, hogy a jelenlegi merev, a jelölésért „sorban álló” rendszeren lazítsanak az osztályok, és átütő tehetség megléte esetében akár kandidátusokat is jelöljenek az osztályok.

A vitaindítót követően igen élénk vita alakult ki. A kandidátusok akadémikusi jelölését többen nem tartották jó megoldásnak, már csak arra való tekintettel sem, hogy a jelenlegi alapszabályokkal ez a megoldás ellentétes lenne. A hozzászólások során — a fiatalítás elvével egyetértve — inkább az a megoldás látszott célravezetőbbnek, amely szerint a fiatal, az akadémiai tagjelölésre érdemes kandidátusok gyorsított nagydoktori minősítését kell szorgalmazni, és ha ez megvan, elhárulnak a jogszabályi akadályok a tagjelölés elől.

Az elnöki javaslatot kiegészítve elhangzott az is, hogy Heller Ágnes és Szelényi Iván mellett Márkus

György jelölését is támogassa az Elnökség. A vitában elhangzottakra figyelemmel egyetértett az Elnökség azzal, hogy a jelenleg kandidátus Szelényi Ivánnak és Márkus Györgynek javasolja az MTA elnöke gyorsított eljárással a doktori fokozat megszerzését, hogy az akadémikusi jelölésnek formai akadályra ne legyen. Egyetértett az Elnökség azzal a javaslattal is, hogy előzetesen meg kell kérdezni az érintettek véleményét a jelölésről és a továbbiakban csak e vélemény ismeretében szabad megtenni.

A vita során a hozzászólók többsége egyetértett abban, hogy az 1990. évi tagválasztás rehabilitációs jellegű lesz, és erre, valamint a többször is óhajtott fiatalításra tekintettel is javasolták, hogy az Elnökség foglaljon úgy állást, miszerint a 75 éves határ-időt 70 évre szállítsa le a közgyűlés az új alapszabályok megalkotása során. Abban az esetben ugyanis, ha a 70 éven aluli tagok létszáma nem lehetne több 200-nál, akkor — rögtönzött számítás szerint — 12-vel több új tag felvételére lenne lehetőség, mint jelenleg.

A vita során többen is — újból — kiálltak a radikális fiatalítás mellett. Ennek elősegítésére hangzott el az a javaslat, hogy mondja ki az Elnökség: a megválasztandó tagok 40%-ának fiatalnak kell lennie.

Többen is sürgették felszólalásuk során a tartósan külföldön élő és dolgozó, de továbbra is magyar állampolgár s a magyar tudományos élettel szoros kapcsolatot tartó akadémikusok, ill. akadémikus-jelöltek státusának pontos jogi rendezését, esetleg „az MTA külső tagja” cím bevezetésével. Elhangzott az a javaslat is, hogy az Elnökség — ismerve a felvehető tagok számát — állapítson meg „osztálykvótát”.

Vitázárójában az MTA elnöke megköszönte az értékes hozzászólásokat és a rendkívül hasznos vitát.

Az Elnökség 36/1989. számú határozata

Az Elnökség

1) felkéri elnökét, hogy az érintettekkel folytatott előzetes konzultációt követően hívja fel Márkus Györgyöt és Szelényi Ivánt a nagydoktori eljárás lefolytatására, majd az illetékes osztályelnökökkel együttműködve kezdeményezze Heller Ágnes, Márkus György és Szelényi Iván akadémiai tagsági jelölését;

2) javasolja, hogy az új — várhatóan 1990 januárjában —, a rendkívüli közgyűlés elé kerülő alapszabályok tartalmazzák azt az új rendelkezést, amely szerint az Akadémia 70 évesnél fiatalabb tagjainak száma legfeljebb 200 lehet;

3) felhívja a tudományos osztályokat arra, kísérik figyelemmel az átütő tehetségű fiatal tudósok tevékenységét, tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy — amennyiben az szükséges — a tudományos minősítési eljárás meggyorsításával az MTA közgyűlése dönthessen e fiatalok akadémikussá választásáról.

Előterjesztés

a Petőfi Sándorral kapcsolatos vizsgálatokban való akadémiai részvételről

Németh Miklós miniszterelnök levélben kérte fel a Magyar Tudományos Akadémiát, hogy a rendelkezésre álló személyi és tárgyi lehetőségek igénybevételevel működjön közre Petőfi Sándor sírhelyének és földi maradványainak a Szovjetunióban és hazánkban folyó vizsgálatokban, és ezzel segítse elő a tudományosan megalapozott azonosítást.

Az MTA elnöke írásbeli előterjesztésben javasolta az Elnökségnek, hogy kérjen fel öt különböző tudományterülethez tartozó szakembert arra, hogy a Petőfi Sándorral kapcsolatos komplex akadémiai vizsgálatok megindítása érdekében — egy hónapon belül — adjanak személyi javaslatot, határozzák meg a vizsgálatokhoz szükséges időt és a hozzávetőleges költségeket.

Az előterjesztésről rendkívül élénk vita alakult ki. A hozzászólók többsége egyetértett azzal, hogy az állítólagos Petőfi-hamvak körül keltett, mármár hisztérikus hangulatban szükség van az Akadémia higgadt, megalapozott vélemények kialakítására. Erre alkalmasnak látszik egy ad hoc bizottság létrehozása, amelynek összetételére, feladatának meghatározására célszerű javaslatot kérni az MTA elnöke által megjelölt szakértőktől.

Az Elnökség 40/1989. számú határozata

Az Elnökség felkéri

Bökönyi Sándor lev. tagot, az MTA Régészeti Intézetének igazgatóját,

Eiben Ottó kandidátust, az MTA Antropológiai Bizottságának elnökét,

Harsányi László kandidátust, a POTE Igazságügyi Orvostani Intézetének vezetőjét, valamint az MTA Irodalomtudományi Intézetének és

Történettudományi Intézetének igazgatóját — vagy az általuk megnevezett szakértőt — arra, hogy a Petőfi Sándor sírhelyét és földi maradványait illetően a Szovjetunióban és hazánkban folyó vizsgálatokban való akadémiai részvétel elősegítésére, a saját tudományterületükről, adjanak az Elnökség részére javaslatot a megindítandó vizsgálatokban részt vevő személyekre, továbbá határozzák meg a vizsgálatokhoz szükséges időt és a hozzávetőleges költségeket.

Előterjesztés

az 1989. évi közgyűlésen rehabilitált akadémikusok és özvegyek kártalanítási összegéről

Az Elnökség a 31/1989. számú határozatában állást foglalt az 1989. évi májusi közgyűlésen rehabilitált akadémikusok és özvegyek kártalanításáról.

A kártalanítás összegét ebben a határozatban nem lehetett pontosan megállapítani, mert nem

volt még ismeretes a kártalanításra rendelkezésre álló összeg, valamint nem lehetett tudni a kártalanításra jogosultak számát.

A júniusi elnökségi ülés óta eltelt időben mindezek a kérdések tisztázódtak, így most már lehetett dönteni az összegről.

Az MTA elnöke szóbeli előterjesztésben ismertette az Elnökséggel, hogy a kártalanításra jogosult négy akadémikuson kívül 19 özvegyről tudunk, és van arra pénzügyi lehetőség, hogy a kártalanítás összegét a rehabilitált akadémikusoknak 500 000 Ft-ban, az özvegyeknek pedig 250 000, — Ft-ban állapítsa meg az elnökség.

Az Elnökség 41/1989. számú határozata

1) Az Elnökség az 1989. évi májusi közgyűlésen rehabilitált akadémikusok kártalanítási összegét 500 000, — Ft-ban, az özvegyeket pedig 250 000, — Ft-ban állapítja meg.

2) A 31/1989. számú határozat 3. pontja e határozat szerint módosul.

Előterjesztés

a tudományos továbbképzés

és a tudományos minősítés ideológiai-politikai befolyásolhatóságának megszüntetéséről

A Tudományos Minősítő Bizottság a tudományos minősítő munkában részt vevő és a tudományos továbbképzésben ösztöndíjasok vezetését ellátó szakemberek felvetése nyomán 1988 második felétől folyamatosan felülvizsgálta és szükségessége esetén folyamatosan korrigálta gyakorlatát annak érdekében, hogy a tudományos továbbképzésben és a minősítésben kizárólag a tudományosság szempontjai érvényesüljenek; adminisztratív személyzeti vagy ideológiai-politikai szempontok ne befolyásolják e munkát.

A TMB elnöke a címben is jelzett munkáról beszámolt az Elnökségnek és javaslatot tett a továbbiakra. Beszámolójában részletezte azokat a területeket, amelyekben a jelenlegi jogszabályi keretek között már változtatni kellett, illetve lehetett. Ezekre példa az orosz nyelvnek a kötelező vizsgatárgyként való előírásának megváltoztatása, a szakszervezet és az MSZMP véleményezése, a marxizmus—leninizmus alkotó felhasználásának elbírálása a megítélendő tudományos tevékenységben, a marxizmus—leninizmus tárgykörébe tartozó vizsgák általános előírása. A beszámoló tartalmazza a már megtett intézkedéseket is. Így például ismerteti, hogy minisztertanácsi rendelet mondja ki: az orosz nyelv már nem kötelező vizsgatárgy, illetve hogy az 1989 elejétől a TMB nem kéri ki a szakszervezeti és pártvéleményeket. Indokoltnak tartotta ugyanakkor a TMB elnöke egy általános társadalomtudományi vizsgakövetelmény további fenntartását.

A beszámolót és javaslatot rövid vita követte, amelynek során egyetértés alakult ki abban, hogy a TMB a munkája során az ideológiai és a párt-

semlegesség jegyében járjon el. Ezért is foglalt állást úgy az Elnökség — ellentétben az előterjesztésben megfogalmazott javaslattal —, hogy nem tartja indokoltnak a továbbiakban ideológiai vizsga megkövetelését.

Az Elnökség 41/1989. számú határozata

Az Elnökség

1) elfogadja a TMB elnökének beszámolóját és javaslatait a tudományos továbbképzés adminisztratív, ideológiai-politikai tényezők racionális kiküszöbölése érdekében, mind a tudományos minősítés, mind a tudományos továbbképzés területén. Nem tartja indokoltnak az Elnökség a továbbiakban ideológiai vizsga megkövetelését a tudományos továbbképzés és a kandidátusi tudományos fokozat megszerzéséhez;

2) megállapítja, hogy a TMB mint országos és egységes tudományos minősítő szerv, autonómiájának keretei között eljárva helyeselhető önálló lépéseket tett az adminisztratív személyzeti és ideológiai-politikai befolyásoló tényezők racionális kiküszöbölése érdekében, mind a tudományos minősítés, mind a tudományos továbbképzés területén. Nem tartja indokoltnak az Elnökség a továbbiakban ideológiai vizsga megkövetelését a tudományos továbbképzés és a kandidátusi tudományos fokozat megszerzéséhez;

3) felkéri a TMB elnökét, hogy a tudományos minősítésnek kizárólag szakmai-tudományos, illetőleg a kutatói szabadság elismerését biztosító követelmények érvényre juttatásának következetes megvalósítása érdekében a jelenlegi gyakorlatnak és tudománypolitikai elvárásoknak megfelelő szabályzattervezetet nyújtson be a tudományos minősítésről és a tudományos továbbképzésről a TMB teljes ülésének 1989 októberében, majd azt terjessze az MTA Elnöksége elé.

Az Elnökség egyéb állásfoglalásai

Az Elnökség

1) felkéri és felhatalmazza elnökét, hogy levélben hívja fel a Minisztertanács elnökének figyelmét arra, hogy amennyiben a tudományos kutatásra fordított összegek reálértékének megőrzésére — a Minisztertanács által vállalt kötelezettség ellenére — nincs mód, az a kutatási feltételek ellehetetlenüléséhez, valamint az akadémiai kutatógárda legjobbjainak elvesztéséhez vezethet. Felkéri továbbá elnökét arra is, hogy e levélben kérje a miniszterelnöktől az akadémiai kutatók fizetésének az egyetemi oktatók fizetésével egy szintre hozását;

2) elfogadta és tudomásul vette az OTKA elnökének tájékoztatását az új OTKA-pályázat kiírásáról;

3) elfogadta az erdőtarcsai alkotóházzal szülő tájékoztatót, és köszönetét fejezte ki az alkotóház létrehozásában részt vevőknek;

4) elfogadta az 1989. június 20-i ülése óta eltelt időszak legfontosabb akadémiai eredményeiről készített beszámolót.

Berend T. Iván s. k.

Közlemények

A Magyar Tudományos Akadémia
főtitkárának 7/1989. (A. K. 9.) MTA—F
ut as í t á s a

az Igazgató Tanácsokról szóló 11/1971. MTA—F
(A. K. 20.) utasítás módosításáról

Az Igazgató Tanácsokról szóló 11/1971. MTA—F
(A. K. 20.) utasítás 3. pont második mondatában
foglalt rendelkezés 1990. január 1-től nem alkalmazható.

Láng István s. k.

T á j é k o z t a t ó

a TMB szakbizottságai által odaítélt doktori fokozatokról

Földrajz és Meteorológiai szakbizottság

MÉSZÁROS REZSŐ:

(JATE)

„A falusi település térfolyamatai (A helyi településpolitikai földrajzi megközelítése)” c. értekezése alapján a földrajztudomány doktora.

Növénytermesztési szakbizottság

BARNABÁS BEÁTA:

(MTA Mezőgazd. Kut. Int.)

„Pollen-biotechnológiai kutatások a növény-nemesítés szolgálatában” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány doktora.

CSERMELY JENŐ:

(MÉM Gödöllő)

„A nedves szemeskukorica-zúzalék tárolása műszaki és technológiai összefüggései” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány doktora.

MÁTÉ FERENC:

(KATE Keszthely)

„Újabb eredmények a savas talajok vizsgálatában” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány doktora.

TOMPA KÁROLY:

(Erdészeti és Faipar Egyetem Sopron)

„A füzek termesztése” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány doktora.

Építési, építészeti és közlekedéstudományi szakbizottság

KARÁCSON SÁNDOR:

(BME)

„Gyógyászati térrendszerek szerkezettervezése” c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

Bányászati, földtani, geodéziai, geofizikai szakbizottság

OROSZ TIBORNÉ HAJÓS MÁRTA:

(Magyar Állami Földtani Int.)

„A magyarországi miocén diatomás képződmények rétegtana” c. értekezése alapján a földtudomány doktora.

T á j é k o z t a t ó

a TMB szakbizottságai által odaítélt kandidátusi fokozatokról

Nyelvtudományi szakbizottság

SZOVÁN GYULÁNÉ:

(Külker Főisk.)

„A főnévből kiinduló szóképzés szerkezeti-szemantikai összehasonlító elemzése az orosz és a magyar nyelvben” c. SzU-ban megvédett értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

KORNAI ANDRÁS:

(Nyelvtud. Int.)

„On Hungarian morphology” c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

Irodalomtudományi szakbizottság

ERDEI KLÁRA:

(külföld)

„Úton önmagunkhoz: a meditáció a XVI. században” (német nyelvű) értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

Filozófiai szakbizottság

TÓTH ATTILÁNÉ:

(BME)

„A jövőtudat elemzése” c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

CZIRJÁK JÓZSEF:

(JPTE)

„TÖRTÉNETISÉG ÉS FORRADALOM. A hegeli filozófia felbomlása és következményei” c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

Közgazdaságtudományi szakbizottság

DRACSOV SZERGEJ PAVLOVICS:

(külföldi állampolgár)

„A szovjet—magyar vállalatközi kapcsolatok alakulása a 70-es évek elejétől napjainkig” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

OROSHÁZI JÓZSEF:

(Szakszervezetek Orsz. Tanácsa)

„A munkakultúra szerepe mai viszonyaink között a szocializmus társadalmi-gazdasági fej-

lődésében” c. — SzU-ban megvédett értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

MOHAMED H. EL-BASSIOUNI:
(külföldi állampolgár)

„Export marketing in developing countries with special regard to the Egyptian experience” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

Állam- és jogtudományi szakbizottság

FÖLDES GÁBOR:
(ELTE ÁJK)

„Az adójog határai” c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

TÓTH MIHÁLY:
(Fővárosi Főügyészség)

„A terhelt védekezési szabadságának tartalma és konfliktusai, különösen a nyomozásban” c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

Növénytermesztési szakbizottság

IZSÁKI ZOLTÁN:
(DATE)

„Összefüggés a cukorrépa tápláltsági állapota, a termés mennyisége és minősége között növényanalízis alapján” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

EL-ARABY MOSSAD MOHAMED SAID:
(külföldi állampolgár)

„The effects of nitrogen source, addition time with and without nitrapyrin and evagro on growth and yield of corn” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

LEHOCZKI ÉVA:
(Agrokémiai és Talajtani Int.)

„Fontosabb egyéves és évelő gyomnövények tápanyagfelvétele” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

NGUYEN NGOS SON:
(külföldi állampolgár)

„A tárcsás eke vizsgálata, a tervezéshez szükséges összefüggések kidolgozása” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

ÁBRÁNYI ANDOR:
(MTA Mg. Kut. Int.)

„A növényi növekedés agrometeorológiai modellezése” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

BARTA JÓZSEF:
(KEÉ)

„A csicsókára (*Helianthus Tuberosus*) alapozott nagy fruktóztartalmú termékek technológiai

kérdései” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

BALÁZS ANDREA:
(VETŐMAG Külker. Iroda)

„A termesztett gombák táplálkozási és gyógyászati hatóanyagainak alakulása” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

TÓTH MIKLÓS:
(Növényvéd. Kut. Int.)

„Lepkék ivari kommunikációjának viselkedési és kémiai alapjai” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Klinikai orvostudományi szakbizottság I.

NAGY LAJOS:
(POTE)

„Az antacidumok összehasonlító farmakológiai és klinikai farmakológiai vizsgálata” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

PÁNCZÉL PÁL:
(SOTE)

„Az 1. típusú diabetes mellitus és reumatoid arthritis családi halmozódása és immungenetikai háttere” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

VARGA KÁROLY:
(SOTE)

„Endogén ópoid mechanizmusok különböző patológiás keringési állapotokban” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

OROSZ MÁRTA:
(SOTE)

„Klinikai, etiopatogenetikai és farmakológiai vizsgálatok foglalkozási tüdőasztmában” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

LADÁNYI ÉVA:
(DOTE)

„A lokalizált szkleroderma és kezelése” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Klinikai orvostudományi szakbizottság II.

MIKÓ IRÉN:
(DOTE)

„Szervmegtartásra irányuló lehetőségek a vese sebészetben” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

SZABÓ ZOLTÁN:
(Nógrád Megyei Tanács Kh.)

„Szervmegtartásra irányuló lehetőségek a vese sebészetben” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

SZEPESI JÁNOS:
(OTE)

„A molaterhesség diagnózisa, kezelése és nyomkövetése” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

TÓTH PÁL:
(SOTE)

„Szelén hatása a normál tápon vagy fehérjeszegény diétán tartott patkányok fog keményszöveteire” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

BIRTALAN IVÁN:

(Komárom megyei Tanács Egyesített Kh-R1.)

„A kissúlyú újszülöttek periantális és csecsemőhalálzásának bio- és szociálepideológiai vizsgálata, a megelőzés lehetősége” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

BOGÁR LAJOS:

(POTE)

„Az emberi vesejtek filtrációs sajátosságai” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

BORBÉLY LÁSZLÓ:

(SZOTE)

„A latissimus dorsi musculocutan lebeny szerepe a fej-nyak tájék helyreállító sebészetében” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Építési, építészeti és közlekedéstudományi szakbizottság

BARCZA JÁNOS:

(Műszaki Fejl. Kisszöv.)

„A gyártás és az összeállítás technológiai rendszereinek tervezése a nemtektonikus építésben” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Kémiai tudományi szakbizottság I.

ÁNGYÁN JÁNOS:

(CHINOIN)

„Intramolekuláris kén-oxigén kölcsönhatások kvantumkémiai vizsgálata” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

KESZEI ERNŐ:

(ELTE TTK)

„Az elektrontranszport valószínűségi leírása és alkalmazása szilárd anyagok elektronspektroszkópiájában” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

CZUGLER MÁTYÁS:

(MTA KKKI)

„A molekuláris felismerés egyszerű modellje. Koordinációs zárványvegyületek kristályszerkezetének meghatározása röntgendiffrakciós módszerekkel” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

TASI MIKLÓS:

(MTA Petrolkémiai Kut. Csop. Veszprém)

„Kéntartalmú átmenetifém-karbonil klaszterek szintézise és reaktivitása” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

SEBŐKNÉ PAP ILDIKÓ:

(MTA Szervetlenkémia Kut. Csop.)

„Fém-oxidok klórozási reakciói” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

CSÁKVÁRI ÉVA:

(ELTE MTA)

„A poli-(1-vinil-2-2-pirrolidon-co-maleinsav) makromolekuláris és polielektrolit tulajdonságai” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

Kémiai tudományi szakbizottság II.

KOVÁCS JÓZSEF:

(MTA KKKI)

„Cukorfoszfiniminek: új intermedierek a szénhidrátkémiában” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

BLASKOVITS ALADÁR:

(Orsz. Gyógyszerészeti Int.)

„Lipidek hatása a retinol és retinil-észterek felszívódására” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

GYŐR MIKLÓS:

(MTA KKKI)

„Spincsapdázással és spinjelzéssel előállított nitroxilgyökök” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK

Az MTA Központi Hivatala pályázatot hirdet az MTA Központi Kémiai Kutató Intézete

főigazgatói,

főigazgatóhelyettesi

munkaköreinek betöltésére, 1990. június 1-i hatállyal.

A pályázókkal szembeni követelmények:

- egyetemi végzettség és legalább doktori tudományos fokozat;
- kimagasló, nemzetközileg is elismert eredmények a megpályázott intézet profiljának megfelelő kutatások valamely területén;
- kutatóintézet vagy nagyobb kutatási egység vezetésében szerzett megfelelő gyakorlat.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázónak az intézet tudományos programjának megvalósítására vonatkozó koncepcióját;
- a pályázó jelenlegi munkahelyének, besorolásának, beosztásának és fizetésének megjelölését;
- eddigi szakmai munkájának és a munka eredményeinek az ismertetését;
- a pályázó által írt tanulmányok, könyvek pontos bibliográfiai jegyzékét;

- tudományos fokozatának, kitüntetéseinek, idegen nyelvismeretének megjelölését.

A pályázathoz mellékelni kell:

- az oklevelek hiteles másolatát;
- részletes önéletrajzt 2 példányban;
- 3 hónapnál nem régebbi keletű hatósági erkölcsi bizonyítványt.

Amennyiben a pályázó az MTA alkalmazásában áll, úgy a pályázatnak a fentebb megjelölt melléleteket nem kell tartalmaznia.

Az intézet főigazgató, ill. főigazgatóhelyettesi besorolására vonatkozóan a 23/1983. (XII. 27.) ÁBMH számú rendelkezés, valamint a 10/1984. (A. K. 10.) MTA—F sz. főtitkári utasítás az irányadó.

A pályázatokat az MTA Főtitkárához címezve, az MTA Központi Hivatala Személyzeti Főosztályához (1051 Bp. Münnich F. u. 7.) 1990. január 31-ig kell benyújtani.

Az MTA Központi Hivatala pályázatot hirdet az MTA SZBK Enzimológiai Intézete

igazgatói

munkakörének betöltésére, 1990. április 16. hatálylallyal.

A pályázókval szembeni követelmények:

- egyetemi végzettség és legalább doktori tudományos fokozat;
- kimagasló, nemzetközileg is elismert eredmények a megpályázott intézet profiljának megfelelő kutatások valamely területén;
- kutatóintézet vagy nagyobb kutatási egység vezetésében szerzett megfelelő gyakorlat.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázónak az intézet tudományos programjának megvalósítására vonatkozó koncepcióját;
- a pályázó jelenlegi munkahelyének, besorolásának, beosztásának és fizetésének megjelölését;
- eddigi szakmai munkájának és a munka eredményeinek az ismertetését;
- a pályázó által írt tanulmányok, könyvek pontos bibliográfiai jegyzékét;
- tudományos fokozatának, kitüntetéseinek, idegen nyelvismeretének megjelölését.

A pályázathoz mellékelni kell:

- az oklevelek hiteles másolatát;
- részletes önéletrajzt 2 példányban;
- 3 hónapnál nem régebbi keletű hatósági erkölcsi bizonyítványt.

Amennyiben a pályázó az MTA alkalmazásában áll, úgy a pályázatnak a fentebb megjelölt melléleteket nem kell tartalmaznia.

Az intézet igazgatói besorolására vonatkozóan a 23/1983. (XII. 27.) ÁBMH számú rendelkezés, valamint a 10/1984. (A. K. 10.) MTA—F sz. főtitkári utasítás az irányadó.

A pályázatokat az MTA Főtitkárához címezve, az MTA Központi Hivatala Személyzeti Főosztályához (1051 Bp. Münnich F. u. 7.), 1990. január 31-ig kell benyújtani.

Az MTA Központi Hivatala pályázatot hirdet az MTA Növényvédelmi Kutató Intézete

igazgatói

munkakörének betöltésére, 1990. április 16. hatálylallyal.

A pályázókval szembeni követelmények:

- egyetemi végzettség és legalább doktori tudományos fokozat;
- kimagasló, nemzetközileg is elismert eredmények a megpályázott intézet profiljának megfelelő kutatások valamely területén;
- kutatóintézet vagy nagyobb kutatási egység vezetésében szerzett megfelelő gyakorlat.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázónak az intézet tudományos programjának megvalósítására vonatkozó koncepcióját;
- a pályázó jelenlegi munkahelyének, besorolásának, beosztásának és fizetésének megjelölését;
- eddigi szakmai munkájának és a munka eredményeinek az ismertetését;
- a pályázó által írt tanulmányok, könyvek pontos bibliográfiai jegyzékét;
- tudományos fokozatának, kitüntetéseinek, idegen nyelvismeretének megjelölését.

A pályázathoz mellékelni kell:

- az oklevelek hiteles másolatát;
- részletes önéletrajzt 2 példányban;
- 3 hónapnál nem régebbi keletű hatósági erkölcsi bizonyítványt.

Amennyiben a pályázó az MTA alkalmazásában áll, úgy a pályázatnak a fentebb megjelölt melléleteket nem kell tartalmaznia.

Az intézet igazgatói besorolására vonatkozóan a 23/1983. (XII. 27.) ÁBMH számú rendelkezés, valamint a 10/1984. (A. K. 10.) MTA—F sz. főtitkári utasítás az irányadó.

A pályázatokat az MTA Főtitkárához címezve, az MTA Központi Hivatala Személyzeti Főosztályához (1051 Bp. Münnich F. u. 7.), 1990. január 30-ig kell benyújtani.

A Magyar Tudományos Akadémia Központi Hivatala pályázatot hirdet az MTA TTKL Kristályfizikai Kutatólaboratóriuma tudományos igazgatói munkakörének betöltésére 1991. január 1-i hatálylallyal.

A pályázókkal szembeni követelmények:

- egyetemi végzettség, és legalább doktori tudományos fokozat;
- kimagasló, nemzetközileg elismert eredmények, a megpályázott kutatólaboratórium profiljának megfelelő kutatások valamely területén;
- kutatólaboratórium vagy részegysége vezetésében szerzett megfelelő gyakorlat.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázónak a kutatólaboratórium tudományos programjának megvalósítására vonatkozó koncepcióját;
- a pályázó jelenlegi munkahelyének, besorolásának, beosztásának, fizetésének megjelölését;
- eddigi szakmai munkájának és a munka eredményének ismertetését;
- a pályázó által írt tanulmányok, könyvek pontos bibliográfiai jegyzékét;
- tudományos fokozatának, kitüntetései, idegen nyelvismeretének megjelölését.

A pályázathoz mellékelni kell:

- az oklevelek hiteles másolatát;
- részletes önéletrajzt 2 példányban;
- 3 hónapnál nem régebbi keletű hatósági erkölcsi bizonyítványt.

Amennyiben a pályázó az MTA alkalmazásában áll, úgy a pályázatnak a fentebb megjelölt melléleteket nem kell tartalmaznia.

A tudományos igazgató besorolására vonatkozóan a 23/1983. (XII. 27.) ÁBMH sz. rendelet, valamint a 10/1984. (A. K. 10.) MTA—F sz. főtitkári utasítás az irányadó.

A pályázatot az MTA főtitkárához címezve az MTA Központi Hivatala Személyzeti Főosztályához (1051 Bp., Münnich F. u. 7.) 1990. január 31-ig.

Dr. Baksay Zoltán s. k.
a Személyzeti Főosztály vezetője

A Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium pályázatot hirdet a Mezőgazdasági Biotechnológiai Kutatóközpont (Gödöllő) igazgatói munkakörére, amely a pályázat elbírálását követően betölthető. A vezetői megbízás 5 évre szól, amely alkalmasság esetén meghosszabbítható.

A Mezőgazdasági Biotechnológiai Kutatóközpont alapfeladatai:

- a mezőgazdasági biotechnológiai és biotechnikai témakörökbe tartozó alapozó és alkalmazott kutatás-fejlesztés, felsőfokú oktatási intézményekkel való együttműködés;
- a mezőgazdasági ágazat biotechnológiai kutatásainak összehangolása és nemzetközi kapcsolatterendszerének kiépítése;
- egyes biotechnológiák és technikák szolgáltatás-szerű alkalmazása, termelő vállalatok és mezőgazdasági K + F laboratóriumok részére.

A Kutatóközpont szakmailag az alábbi szervezetekre tagozódik:

1. Molekuláris Genetikai Laboratórium
2. Biokémiai (Fehérjekémiai) Laboratórium
3. Növénybiotechnológiai Laboratórium
4. Állatbiotechnológiai Laboratórium

Az igazgató feladatköre:

1. A kutatóközpont tevékenységének szervezése, irányítása.
2. Az intézmény hosszú távú hatékony működése feltételeinek kimunkálása, illetve biztosítása.
3. Az eredményes kutatási tevékenységhez a szükséges személyi és tárgyi feltételek folyamatos biztosítása.
4. Az intézmény tevékenységét hatékonyan segítő szervezet kialakításáról, annak szükség szerinti korszerűsítéséről való gondoskodás.
5. A kutatóközpont szakemberei részvételének biztosítása a felsőoktatásban, a kutatás és oktatás közötti együttműködés kialakításával, továbbfejlesztésével.
6. A kutatóközpont tudományos tanácsa által javaslat szinten kidolgozott stratégiai irányelvek figyelembevételével a kutatási eredmények alkalmazásának irányítása és elősegítése.
7. A biotechnológiai és biotechnikai kutatás ágazati szintű összefogása mellett az e területeken igényként jelentkező kutatások megrendelések alapján való biztosítása.
8. Hazai és külföldi biotechnológiai és biotechnikai kutatási eredmények elterjesztésének elősegítése.
9. A kutatóközpont hazai és nemzetközi kapcsolatainak kialakítása, ápolása és fejlesztése.

Pályázhatnak azok, akik a feladatkörben meghatározott szakmai ismeretekkel, szakirányú egyetemi végzettséggel, tudományos fokozattal — legalább 10 éves szakmai — ezen belül 5 éves vezetői (menedzseri) gyakorlattal, továbbá korszerű tudománysszervezési, vezetési ismeretekkel, egy világnyelvből tárgyalóképes nyelvismerettel, nemzetközi tapasztalatokkal rendelkeznek.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- A pályázó részletes önéletrajzát, szakmai-tudományos életútját,
- megjelent publikációinak jegyzékét,
- kitöltött személyi adatlapot,
- felsőfokú végzettségét, tudományos fokozatát, valamint nyelvvizsgát igazoló okiratok másolatát,
- három hónapnál nem régebbi erkölcsi bizonyítványt,
- orvosi igazolást, amely a meghirdetett vezetői munkakör ellátására alkalmas egészségi állapotát igazolja.

Az igazgató besorolása, alaphérének és vezetői pótlékának megállapítása a módosított 23/1983.

(XII. 17.) ÁBMH sz. rendelkezés melléklete szerint történik.

A pályázatokat mellékleteivel együtt a MÉM értesítőben való közzétételtől számított 30 napon belül a MÉM Személyzeti Főosztályához, Budapest, V., Kossuth Lajos tér 11. Levélcím: 1860. Budapest 55. Pf. 1. kell benyújtani. A pályázatok elbírálására a beérkezési határidőt követő 30 napon belül kerül sor. A pályázatot bizalmasan kezeljük. Az értékelés eredményéről írásban adunk értesítést.

A pályázattal kapcsolatban általános felvilágosítást ad: Baracsi György Személyzeti Főosztály 153-3000/1690, további szakmai felvilágosítást dr. Szőke Károly Szakoktatási és Kutatási Főosztály (111-2439) adnak.

MÉM
Szakoktatási és
Kutatási Főosztály

„A Tudományos Minősítő Bizottság pályázatot hirdet az 1990. évi belföldi és 1991. évi külföldi tudományos továbbképzési ösztöndíjakra. A pályázati felhívás a TMB Titkárságán (1051. Budapest, Münnich Ferenc u. 7. II. emelet) az érdeklődők rendelkezésére áll.”

Budapest, 1989. december 10.

Tudományos Minősítő Bizottság

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Az Országos Tudományos Kutatási Alapból támogatás elnyerésére az 1991–1994. közötti időszakra

Az Országos Tudományos Kutatási Alap (OTKA) Bizottsága pályázatot hirdet

kiemelkedő tudományos eredményeket ígérő, a tudomány nemzetközi fejlődésének megfelelő alapkutatások végzésére, új tudományos ismeretek, összefüggések, módszerek és eljárások feltárását szolgáló kutatások támogatására. A pályázaton egyének és kutatókollektívák vehetnek részt.

- Elsőbbséget élveznek az alapvetően új és perspektivikus kutatási témajavaslatok és elgondolások. Az ilyen témákkal jelentkező pályázók közül az elbírálás során előnyben részesülnek:

- a magas színvonalú tudományos teljesítményt felmutató szakemberek,
- az ígéretes kutatási elképzeléssel jelentkező fiatalok. Támogatás kérhető a nemzetközi együttműködésben végzett kutatási programokra is.

A pályázók az Alapból az 1991–1994. időszakon belül kérhetnek támogatást, amely kutatási költséget és kisebb műszereket, berendezési-felszerelési tárgyakat foglal magába. (Tájékoztatásul közöljük, hogy műszerpályázat és informatika infrastruktúra fejlesztési pályázat kiírása előreláthatólag 1990. év közepén várható.)

A pályázóknak – egységes pályázati űrlapon – kutatási tervet kell készíteni. Az űrlapok beszerez-

hetők az Országos Tudományos Kutatási Alap Irodában (OTKA Iroda, 1051 Budapest V. kerület, Münnich F. u. 7. I. emelet 114., telefon: 117-2094), továbbá az egyetemek rektori hivatalában és a Magyar Tudományos Akadémia területi bizottságainál, Veszprém, Pécs, Szeged, Debrecen, Miskolc.

A pályázatot 4 példányban az OTKA Irodához kell benyújtani.

A pályázatok határideje: **1990. február 28.**

A határidőn túl érkező, valamint formailag nem megfelelő pályázatok elbírálására nem kerül sor.

Az OTKA Bizottság az MTA tudományos testületeit kéri fel a pályázatok véleményezésére és rangsorolására. A döntéseket szakterületi kuratóriumok hozzák meg, amelyeknek tagjai a tudományos közösségek elismert szakemberei. A pályázók a döntésről előreláthatólag 1990. év októberében kapnak értesítést.

Az elfogadott pályázatok pénzügyi támogatása 1991. januárban kezdődik.

A pályázó kérheti, hogy hazai opponenseken kívül külföldi szakértők is véleményezzék a benyújtott tématervet. Ebben az esetben az általa választott idegen nyelven is adja be pályázatát.

Budapest, 1989. december 16.

SZEMÉLYI HÍREK

Az MTA főtitkára Demcsik Tamásnak az MTA Központi Hivatala főmunkatársának 1989. november 1. napjától az MTA Központi Hivatala tanácsosa címet adományozta.

Jogi és Igazgatási Főosztály

FOGADÓÓRÁK

Berend T. Iván, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke minden hétfőn 16–17,30 óra között – bármely természetű ügyben – fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden hétfőn 15,30–17 óra között – bármely természetű ügyben – fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14–15 óráig, Mádl Ferenc, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára csütörtökön 10–11 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés a 1173-929 hívószámú telefonon.

Tudományos Minősítő Bizottság Titkársága

Melléklet az Akadémiai Közlöny 1989.
évi 9. számához

JEGYZÉK

az 1990. január 1. napján hatályos akadémiai utasításokról*

- 7/1957. MTA (A. K. 18–19.) utasítás
a Magyar Tudományos Akadémia Agrokémiai
Kutató Intézete elnevezésének megváltoztatá-
sáról
- 1/1958. MTA (A. K. 1–2.) utasítás
az MTA Műszerügyi és Méréstechnikai Szolga-
latáról
Mód:
7/1971. MTA-F. (A. K. 9.) utasítás
- 3/1960. MTA (A. K. 2.) utasítás
a Magyar Tudományos Akadémia könyvtárhá-
lózata által folytatott nemzetközi kiadványcsere
egyes kérdéseinek szabályozásáról
- 9/1960. (A. K. 10.) utasítás
az Ipargazdaságtani Kutató Csoport létesíté-
séről
Lásd még az 1/1987. (A. K. 1.) MTA-F. utasítást
- 10/1960. MTA (A. K. 12.) utasítás
az akadémiai jutalmak és pályadíjak rendsze-
réről
Mód:
8/1961. MTA (A. K. 9.) utasítás
7/1965. MTA (A. K. 16.) utasítás
- 11/1960. MTA (A. K. 13.) utasítás
az akadémiai céltámogatásban részesített mun-
kaközösségek és kutatócsoportok gazdálkodá-
sának szabályozásáról
- 5/1961. MTA (A. K. 6.) utasítás
az Akadémiai Könyvtárban folyó könyvtártu-
dományi tervmunka szabályozásáról
- 8/1961. MTA (A. K. 9.) utasítás az akadémiai jutal-
mak és pályadíjak rendszeréről szóló 10/1960.
MTA (A. K. 12.) utasítás egyes rendelkezésein-
ek módosításáról
- 10/1961. MTA (A. K. 12.) utasítás
a Műszaki Kémiai Kutató Intézet feladatköré-
nek megállapításáról és működésével kapcsola-
tos kérdések rendezéséről
- 2/1963. MTA (A. K. 2.) utasítás
a Magyar Tudományos Akadémia és a Szovjet-
unió Tudományos Akadémiája között létrejött,
a kutatásokhoz szükséges különféle műszerek,
anyagok, alkatrészek, egyéb kutatási eszközök
és tudományos dokumentációk kölcsönös cseré-
jére vonatkozó egyezmény végrehajtásáról
- 4/1963. MTA (A. K. 6.) utasítás
a Szociológiai Kutató Csoport létesítéséről
Mód:
2/1971. MTA-F. (A. K. 2.) utasítás
- 7/1965. MTA (A. K. 16.) utasítás
az akadémiai jutalmak és pályadíjak rendsze-
réről szóló 10/1960. MTA (A. K. 12.) számú uta-
sítás módosításáról
- 8/1966. MTA (A. K. 10.) utasítás
a Sztereokémiai Kutató Csoportnak a Központi
Kémiai Kutató Intézettel való összevonásáról
- 2/1967. MTA (A. K. 2.) utasítás
a Néprajzi Kutató Csoport létesítéséről
- 9/1968. MTA (A. K. 17.) utasítás
a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtör-
téneti Intézete elnevezésének megváltoztatásáról
- 2/1969. MTA (A. K. 3.) utasítás
a Magyar Tudományos Akadémia „Bartók Ar-
chívum”-ának Zenetudományi Intézetté történő
átszervezéséről
Mód:
3/1974. (A. K. 4.) MTA-F. utasítás
4/1969. MTA-MM (A. K. 6.) utasítás
a Magyar Tudományos Akadémia intézeteiben
dolgozó tudományos kutatóknak és a Művelő-
dési Minisztérium felügyelete alatt álló felső-
fokú oktatási intézmények oktatóinak cseréjéről
- 5/1969. MTA (A. K. 7.) utasítás
a Művészettörténeti Kutató Csoport létesítéséről
- 2/1970. MTA-F. (A. K. 9.) utasítás
a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára
irányításáról és felügyeletéről
- 3/1970. (A. K. 15.) MTA együttes utasítás
az „Elnöki dicséret” és a „Főtitkári dicséret”
akadémiai jutalmazási rendszer bevezetéséről
Mód:
5/1976. (A. K. 13.) MTA együttes utasítás
- 1/1971. MTA-F. (A. K. 1.) utasítás
a Szegedi Biológiai Központ létesítéséről
- 2/1971. MTA-F. (A. K. 2.) utasítás
a Magyar Tudományos Akadémia Szociológiai
Kutató Csoportja elnevezésének megváltoztatá-
sáról
- 1/1971. MTA-E. (A. K. 4.) utasítás
az akadémiai személyi díj alapításáról
- 4/1971. MTA-F. (A. K. 5.) utasítás
a Magyar Tudományos Akadémia Geodéziai
Kutató Laboratóriumának és Geofizikai Kutató
Laboratóriumának Geodéziai és Geofizikai Ku-
tató Intézetté való egyesítéséről
- 7/1971. MTA-F. (A. K. 9.) utasítás
a Magyar Tudományos Akadémia Műszerügyi
Szolgálat elnevezésének megváltoztatásáról
- 10/1971. MTA-F. (A. K. 17.) utasítás
a Magyar Tudományos Akadémia Központi Hi-
vatala vállalatának felügyeleti ellenőrzéséről
- 11/1971. MTA-F. (A. K. 20.) utasítás
az Igazgató Tanácsról
Mód:
5/1989. (A. K. 9.) MTA utasítás

* Az összeállítás nem tartalmazza az idejétmúlt, vala-
mint végrehajtást már nem igénylő utasításokat az esetben
sem, ha erre külön hatályon kívül helyező utasítás nem
került kiadásra.

- 205/1971. (M. K. 23.) MM—MTA együttes utasítás a magyar vonatkozású külföldi levéltári anyag nyilvántartásba vételéről
- 8/1972. (A. K. 11.) MTA-F. utasítás a gépekkel és műszerekkel való gazdálkodásról
- 11/1972. (A. K. 15.) MTA-F. utasítás a Magyar Tudományos Akadémia Számítás-technikai Központja és Automatizálási Kutató Intézete egyesítéséről
- 17/1972. (A. K. 20.) MTA-F. utasítás a Magyar Tudományos Akadémia könyvtárhálózatról
Mód.:
11/1974. (A. K. 18.) MTA-F. utasítás
- 18/1972. (A. K. 1.) MTA-F. utasítás a Magyar Tudományos Akadémia Központi Kémiai Kutató Intézete és Kémiai-szerkezeti Kutató Laboratóriuma egyesítéséről
- 1/1973. (A. K. 5.) OMFB-MTA-F. együttes utasítás a nemzetközi ellenőrzés alá tartozó nukleáris anyagok központi nyilvántartási rendszeréről
- 5/1973. MTA-F. (A. K. 16.) utasítás a Magyar Tudományos Akadémia Afro-Ázsiai Kutató Központjának Világgazdasági Kutató Intézetté történő átszervezéséről
- 6/1973. MTA-F. (A. K. 19.) utasítás a tanszéki akadémiai kutatócsoportok szervezetről és működéséről
Mód.:
4/1984. (A. K. 4.) MTA-F. utasítás
- 3/1974. (A. K. 4.) MTA-F. utasítás a Zenetudományi Intézet és a Népzene-kutató Csoport egyesítéséről
- 11/1974. (A. K. 18.) MTA-F. utasítás a Magyar Tudományos Akadémia könyvtárhálózatról szóló 17/1972. (A. K. 20.) MTA-F. sz. utasítás módosításáról
- 12/1974. (A. K. 19.) MTA-F. utasítás az MTA Központi Fizikai Kutató Intézetének kutatóközponttá történő átszervezéséről
Mód.:
2/1981. (A. K. 4.) MTA-F. utasítás
- 1/1974. (A. K. 16.) MTA együttes utasítás az államigazgatási és az igazságszolgáltatási dolgozók munkaviszonyának egyes kérdéseiről szóló 38/1973. (XII. 27.) MT számú és a 14/1973. (XII. 27.) MüM számú rendeletek végrehajtásáról
- 1/1976. (A. K. 1.) MTA-F. utasítás az MTA Geokémiai Kutató Laboratóriumának, az MTA Központi Kémiai Kutató Intézete Szeretlen Kémiai Osztályának, az MTA Kristályfizikai Tanszéki Kutató Csoportjának, az MTA Kristálynövekedési Tanszéki Kutató Csoportjának és az MTA Híradástechnikai Tanszéki Munkaközössége akusztikai részlegének „MTA Természettudományi Kutatólaboratóriumai” néven történő egyesítéséről
Mód.:
19/1981. (A. K. 15.) MTA-F. utasítás
- 2/1976. (A. K. 7.) MTA-F. utasítás a tudományos fokozatot elért személyek és hozzátartozóik részére járó ellátások megállapításáról és folyósításáról
Mód.:
8/1987. (A. K. 8.) MTA együttes utasítás
- 5/1976. (A. K. 13.) MTA együttes utasítás az „Elnöki dicséret” és a „Főtitkári dicséret” akadémiai jutalmazási rendszer bevezetéséről szóló 3/1970. (A. K. 15.) MTA számú együttes utasítás módosításáról
- 5/1976. (A. K. 9.) MTA-F. utasítás az akadémiai kutatóintézetek szervezeti és működési szabályzatáról
- 6/1976. (A. K. 10.) MTA-F. utasítás az MTA Műszerügyi Bizottságának feladatköréről és szervezetéről
- 9/1976. (A. K. 13.) MTA-F. utasítás az MTA Állategészségügyi Kutatóintézete elnevezésének megváltoztatásáról
- 10/1976. (A. K. 13.) MTA-F. utasítás az MTA Magyar Duna Kutató Állomásnak az MTA Botanikai Kutatóintézete tudományos osztályává történő átszervezéséről
- 2/1977. (A. K. 5.) MTA-F. utasítás a munkaviszonyban, munkaköri kötelezettség teljesítéseként alkotott tudományos művek felhasználásáról és szerzői jogdíjáról
Mód.:
6/1985. (A. K. 13.) MTA-F. utasítás
6/1988. (A. K. 7.) MTA utasítás
- 4/1977. (A. K. 12.) MTA-F. utasítás a Magyar Tudományos Akadémia Tudományos Műszerfejlesztési és Kutatás-Automatizálási Koordinációs Bizottsága létrehozásáról
- 5/1977. (A. K. 13.) MTA-F. utasítás a „Kiváló Munkáért” kitüntető jelvény adományozásáról
Mód.:
4/1985. (A. K. 11.) MTA-F. utasítás
- 1/1977. (A. K. 13.) MTA-E. utasítás a távlati tudományos kutatások körében elért jelentős eredmények jutalmazásáról
- 4/1978. (A. K. 8.) MTA-F. utasítás a tudományos dolgozók saját költségen megvalósuló tudományos célú külföldi kiutazásokról
Mód.:
5/1983. (A. K. 7.) MTA-F. utasítás
- 7/1978. (A. K. 13.) MTA-F. utasítás az egyes akadémiai intézmények polgári védelmi önvédelmi szervezetének korszerűsítéséről
- 9/1978. (A. K. 14.) MTA-F. utasítás a Magyar Tudományos Akadémia Központi Hivatala vezető állású dolgozóinak külföldi publikációs tevékenységéről
- 10/1978. (A. K. 15.) MTA-F. utasítás az ifjúságról szóló 1971. évi IV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról
Mód.:
7/1980. (A. K. 9.) MTA-F. utasítás
12/1987. (A. K. 11.) MTA-F. utasítás

- 1/1978. (A. K. 8.) MTA-F—OM együttes utasítás az egyetemi kutatások tanszéki akadémiai támogatása egy részének átadásáról
- 4/1979. (A. K. 7.) MTA-F. utasítás a dubnai Egyesített Atomkutató Intézettel kapcsolatos hazai feladatok ellátásának szervezeti kereteiről
- 5/1979. (A. K. 10.) MTA-F. utasítás a nem kormányzati nemzetközi tudomány osszervezetekben történő magyar részvétel országos koordinálását ellátó bizottság létrehozásáról
- 9/1979. (A. K. 16.) MTA-F. utasítás az MTA Közgazdasági Információs Csoport megszüntetéséről, és feladatkörének az MTA Közgazdaságtudományi Intézetnek való átadásáról
- 1/1980. (A. K. 1.) MTA-F. utasítása a Munka Törvénykönyve és a végrehajtásáról rendelkező jogszabályoknak a Magyar Tudományos Akadémia Központi Hivatala felügyelete alá tartozó költségvetési intézményeknél történő végrehajtásáról
Mód:
5/1989. (A. K. 8.) MTA utasítás
- 4/1980. (A. K. 5.) MTA-F. utasítás a képesítési követelményekről a Magyar Tudományos Akadémia Központi Hivatalánál
- 5/1980. (A. K. 4.) MTA-F. utasítás a pénzügyi-gazdasági ellenőrzésről
Mód:
6/1989. (A. K. 8.) MTA utasítás
- 7/1980. (A. K. 9.) MTA-F. utasítás az ifjúságról szóló 1971. évi IV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 10/1978. (A. K. 15.) MTA-F. számú utasítás kiegészítéséről
- 2/1981. (A. K. 4.) MTA-F. utasítás az MTA Központi Fizikai Kutató Intézetének kutatóközponttá történő átszervezéséről szóló utasítás módosításáról
- 3/1981. (A. K. 4.) MTA-F. utasítás a társadalomtudományi célú külföldi kiküldetésekről és tanulmányutakról szóló útijelentések nyilvántartásáról
- 5/1981. (A. K. 8.) MTA-F. utasítás a Magyar Tudományos Akadémia Tűzvédelmi Szervezeti és Működési Szabályzatáról
- 6/1981. (A. K. 8.) MTA együttes utasítás a tudományos rendezvények tervezéséről és lebonyolításáról
- 11/1981. (A. K. 12.) MTA-F. utasítás a polgári védelmi oktatásról, kiképzésről, továbbképzésről
- 17/1981. (A. K. 15.) MTA-F. utasítás a költségvetési szervek vezetőinek a gazdálkodással kapcsolatos felelősségéről, továbbá a gazdasági vezetők hatásköréről és a felelősségéről, valamint az ezekkel összefüggő eljárási kérdésekről és a gazdasági szervezetekben alkalmazottak szakképesítési követelményeiről
- 18/1981. (A. K. 15.) MTA-F. utasítás a belföldi tudományos tanulmányutakról
Mód:
4/1988. (A. K. 5.) MTA utasítás
- 19/1981. (A. K. 15.) MTA-F. utasítás az „MTA Természettudományi Kutatólaboratóriumai”-t létrehozó 1/1976. (A. K. 1.) MTA-F. számú utasítás módosításáról
- 201/1981. (M. K. 4.) MM—MTA együttes utasítás a középtávú kutatási beszámolók és tervek készítéséről
- 2/1982. (A. K. 1.) MTA-F. utasítás a Magyar Tudományos Akadémia Csillagvizsgáló Intézetének és Napfizikai Observatóriumának összevonásáról
- 3/1982. (A. K. 1.) MTA-F. utasítás a koordináló tanácsok feladatainak és működésének újraszabályozásáról
- 4/1982. (A. K. 1.) MTA-F. utasítás a nem hivatásos (kiadó vállalaton kívüli) kiadói tevékenység útján készített akadémiai kiadványok előállításának és terjesztésének rendjéről
- 5/1982. (A. K. 1.) MTA-F. utasítás a Magyar Tudományos Akadémia közgazdasági intézeteit koordináló főigazgatói tisztség létrehozásáról
- 6/1982. (A. K. 1.) MTA-F. utasítás a Magyar Tudományos Akadémia Olajbányászati Kutatólaboratóriuma nevének megváltoztatásáról
- 7/1982. (A. K. 1.) MTA-F. utasítás a Növényvédelmi Kutató Intézet átvételéről
- 8/1982. (A. K. 2.) MTA-F. utasítás az MTA Biológiai Kutató Intézet elnevezésének megváltoztatásáról
- 9/1982. (A. K. 2.) MTA-F. utasítás a Magyar Tudományos Akadémia Központi Publikációs Adatbankja létrehozásáról
- 10/1982. (A. K. 3.) MTA-F. utasítás a Magyar Tudományos Akadémia Intézetközi Békakutatási Központja létrehozásáról
- 17/1982. (A. K. 7.) MTA-F. utasítás az idegen nyelvtudás anyagi elismeréséről
Mód:
2/1989. (A. K. 6.) MTA utasítás
- 1/1983. (A. K. 4.) MTA-F. utasítás az akadémiai könyv- és folyóiratkiadásról
- 2/1983. (A. K. 4.) MTA-F. utasítás az akadémiai ifjúsági díjak adományozásáról
Mód:
4/1985. (A. K. 11.) MTA-F. utasítás
- 4/1983. (A. K. 7.) MTA-F. utasítás az Akadémia tájékoztatási tevékenységéről
- 5/1983. (A. K. 7.) MTA-F. utasítás a tudományos dolgozók saját költségén megvalósuló tudományos célú külföldi kiutazásokról szóló 4/1978. (A. K. 8.) MTA-F. számú utasítás módosításáról
- 6/1983. (A. K. 9.) MTA-F. utasítás a támogatott kutatóhelyek gazdálkodási és pénzügyi rendjéről
- 7/1983. (A. K. 9.) MTA-F. utasítás a támogatott kutatóhelyek gazdálkodási, pénzügyi és munkaügyi feladataival összefüggő egyes szervezeti kérdésekről

- 8/1983. (A. K. 9.) MTA-F. utasítás
a munkáltatói jogok gyakorlásáról
- 9/1983. (A. K. 11.) MTA-F. utasítás
a kutatóhelyek beszámolási rendszeréről
- 11/1983. (A. K. 12.) MTA-F. együttes utasítás
a nukleáris kritikus és szubkritikus rendszerek,
kutató és oktató atomreaktorok operátorainak
foglalkozási feltételeiről és szakmai tovább-
képzéséről
- 12/1983. (A. K. 12.) MTA-F. utasítás
a kutatóhelynek a tudományos ösztöndíjas
képzésével kapcsolatos feladatairól
- 13/1983. (A. K. 13.) MTA-F. utasítás
az akadémiai intézmények magasabb vezető
állású dolgozói és helyetteseik anyagi érdekelt-
ségi rendszeréről
Mód:
11/1984. (A. K. 1985. 1.) MTA-F. utasítás
3/1987. (A. K. 4.) MTA-F. utasítás
- 14/1983. (A. K. 14.) MTA-F. utasítás
a kutatóhelyek középtávú tervezési rendszeréről
- 15/1983. (A. K. 14.) MTA-F. utasítás
a Magyar Tudományos Akadémia rendelkezésére
álló megbízási díjkeretek felhasználásáról
- 1/1983. OAB-E-MTA-F. együttes utasítás
a nukleáris kritikus és szubkritikus rendszerek,
kutató és oktató atomreaktorok gépészeti be-
rendezéseinek biztonságtechnikai kérdéseiről
- 1/1984. (A. K. 1.) MTA-F. utasítás
a regionális kutatások szervezeti kereteinek
továbbfejlesztéséről
- 2/1984. (A. K. 2.) MTA-F. utasítás
az Akadémiai Kiadó és az Akadémiai Nyomda
összevonásáról
- 3/1984. (A. K. 4.) MTA-F. utasítás
az MTA Botanikai Kutatóintézete nevének
megváltoztatásáról
- 4/1984. (A. K. 4.) MTA-F. utasítás
a tanszéki akadémiai kutatócsoportok szerveze-
téről és működéséről szóló 6/1973. (A. K. 19.)
MTA-F. számú utasítás módosításáról
- 5/1984. (A. K. 6.) MTA-F. utasítás
az akadémiai dolgozók lakásépítésének (vásár-
lásának) támogatásáról
- 6/1984. (A. K. 8.) MTA-F. utasítás
a tudományos minősítéssel kapcsolatos díjakról
- 7/1984. (A. K. 8.) MTA-F. utasítás
a tudományos továbbképzéssel kapcsolatos dí-
jakról és juttatásokról
Mód:
7/1986. (A. K. 8.) MTA-F. utasítás
11/1987. (A. K. 10.) MTA-F. utasítás
- 8/1984. (A. K. 9.) MTA-F. utasítás
a Magyar Tudományos Akadémia Kutatási
Ellátási Szolgálatának átszervezéséről
Mód:
8/1985. (A. K. 14.) MTA-F. utasítás
- 9/1984. (A. K. 9.) MTA-F. utasítás
a kutatóintézeti dolgozók alapbérének meg-
állapításáról szóló 23/1983 (XII. 17.) ÁBMH
számú rendelkezés végrehajtásáról
- 10/1984. (A. K. 10.) MTA-F. utasítás
az egyes kutatói munkakörökben dolgozók
határozott idejű munkaviszonyban történő fog-
lalkoztatásáról, a kutatóintézeti vezetők meg-
bízási rendjéről
Mód:
5/1989. (A. K. 8.) MTA utasítás
- 11/1984. (A. K. 1985. 1.) MTA-F. utasítás
az akadémiai intézmények magasabb vezető
állású dolgozói és helyetteseik anyagi érdekelt-
ségi rendszeréről szóló 13/1983. (A. K. 13.)
MTA-F. utasítás módosításáról
- 12/1984. (A. K. 1985. 1.) MTA-F. utasítás
a kutatóhelyi tudományos vezetőkre vonatkozó
követelményrendszer közzétételéről
- 13/1984. (A. K. 1985. 1.) MTA-F. utasítás
a gyakorlatban alkalmazható műszaki megoldá-
sú szellemi alkotásokkal kapcsolatos akadémiai
eljárás szabályozásáról
Mód:
6/1986. (A. K. 5.) MTA-F. utasítás
13/1987. (A. K. 12.) MTA-F. utasítás
- 1/1985. (A. K. 4.) MTA-F. utasítás
a külföldi kiküldetések tervezésének, előkészí-
tésének, megszervezésének és a tapasztalatok
hasznosításának rendjéről
- 3/1985. (A. K. 6.) MTA-F. utasítás
a Nemzetközi Világítástechnikai Bizottság Pub-
likációs Szakszerkesztőségének magyarországi
telepítéséről és működéséről
- 4/1985. (A. K. 11.) MTA-F. utasítás
az egyes kitüntetésekéről szóló utasítások
módosításáról
- 5/1985. (A. K. 11.) MTA-F. utasítás
a saját személygépkocsi hivatalos célú használa-
táért átalánytérítésben részesíthető munka-
körökről
- 6/1985. (A. K. 13.) MTA-F. utasítás
a munkaviszonyban, munkaköri kötelezettség
teljesítésként alkotott tudományos művek fel-
használásáról és szerzői jogdíjáról szóló 2/1977.
(A. K. 5.) MTA-F. utasítás módosításáról
Mód:
6/1988. (A. K. 7.) MTA utasítás
- 7/1985. (A. K. 14.) MTA-F-EüM-MM együttes
utasítás
az Országos Tudományos Kutatási Alap fel-
használásáról
- 8/1985. (A. K. 14.) MTA-F. utasítás
a Magyar Tudományos Akadémia Kutatási
Ellátási Szolgálatának átszervezéséről szóló 8/1984.
(A. K. 9.) MTA-F. sz. utasítás módosításáról
- 9/1985. (A. K. 15.) MTA-F. utasítás
az Intézeti Tanácsok kísérleti létrehozásáról
- 1/1986. (A. K. 1.) MTA-F. utasítás
a Nemzetközi Valuta Alappal és a Világbankkal
való kapcsolattartásról és az ügyintézés rend-
jéről
- 2/1986. (A. K. 2.) MTA-F. utasítás
a Magyar Tudományos Akadémia és a fel-
ügyelete alá tartozó költségvetési intézmények
beruházási tevékenységének szabályozásáról

- 6/1986. (A. K. 5.) MTA-F. utasítás
a gyakorlatban alkalmazható műszaki megoldású szellemi alkotásokkal kapcsolatos akadémiai eljárás szabályozásáról szóló 13/1984. (A. K. 1985. 1.) MTA-F. utasítás módosításáról
- 7/1986. (A. K. 8.) MTA-F. utasítás
a tudományos továbbképzéssel kapcsolatos díjakról és juttatásokról szóló 7/1984. (A. K. 8.) MTA-F. utasítás módosításáról
- 8/1986. (A. K. 11.) MTA-F. utasítás
a társadalomtudományok nemzetközi kapcsolatainak koordinálását ellátó bizottság létrehozásáról szóló 16/1982. (A. K. 6.) MTA-F. utasítás hatályon kívül helyezéséről
- 1/1987. (A. K. 1.) MTA-F. utasítás
a Magyar Tudományos Akadémia Ipargazdasági Kutató Csoportja nevének megváltoztatásáról
- 2/1987. (A. K. 1.) MTA-F. utasítás
a Magyar Tudományos Akadémia Központi Hivatala Iratkezelési Szabályzatának közzétételéről
- 3/1987. (A. K. 4.) MTA-F. utasítás
az akadémiai intézmények magasabb vezető állású dolgozói és helyetteseik anyagi érdekeltiségi rendszeréről szóló 13/1983. (A. K. 13.) MTA-F. utasítás módosításáról
- 4/1987. (A. K. 5.) MTA-F. utasítás
a Magyar Tudományos Akadémia statisztikai adatgyűjtési és adatszolgáltatási rendjéről
- 5/1987. (A. K. 5.) MTA-F. utasítás
az MTA Közgazdaságtudományi Intézete feladatkörének módosításáról
- 6/1987. (A. K. 6.) MTA-F. utasítás
a Magyar Tudományos Akadémia Központi Hivatala Szervezeti és Működési Szabályzatának közzétételéről
- 7/1987. (A. K. 8.) MTA együttes utasítás
a folyamatos beszámoltatásról
- 8/1987. (A. K. 8.) MTA együttes utasítás
a tudományos fokozatot elért személyek és hozzátartozóik részére járó ellátások megállapításáról és folyósításáról szóló 2/1976. (A. K. 7.) MTA együttes utasítás módosításáról
- 9/1987. (A. K. 8.) MTA-F. utasítás
a Magyar Tudományos Akadémia Izotóp Intézete nevének megváltoztatásáról
- 10/1987. (A. K. 10.) MTA-F. utasítás
az állami személyzeti munkáról szóló 1001/1987. (I. 15.) Mt. h. határozat végrehajtásáról
- 11/1987. (A. K. 10.) MTA-F. utasítás
a tudományos továbbképzéssel kapcsolatos díjakról és juttatásokról szóló 7/1986. (A. K. 8.) MTA-F. utasítással módosított 7/1984. (A. K. 8.) MTA-F. utasítás módosításáról
- 12/1987. (A. K. 11.) MTA-F. utasítás
az ifjúságról szóló 1971. évi IV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 10/1978. (A. K. 15.) MTA-F. utasítás módosításáról
- 13/1987. (A. K. 12.) MTA-F. utasítás
a gyakorlatban alkalmazható műszaki megoldású szellemi alkotásokkal kapcsolatos akadémiai eljárás szabályozásáról szóló a 6/1986. (A. K. 5.) MTA-F. utasítással módosított 13/1984. (A. K. 1985. 1.) MTA-F. utasítás módosításáról
- 14/1987. (A. K. 12.) MTA-F. utasítás
a Magyar Tudományos Akadémia által támogatott kutatóhelyeken kidolgozott, a gyakorlatban alkalmazható szellemi alkotásokkal kapcsolatos akadémiai eljárás szabályozásáról
- 15/1987. (A. K. 12.) MTA-F. utasítás
az akadémiai intézmények minisztertanácsi akadémikusi személyi alapbérben részesülő magasabb vezető állású dolgozói és helyetteseik anyagi érdekeltiségének szabályozásáról
- 1/1988. (A. K. 4.) MTA utasítás
egyes akadémiai jogszabályok hatályon kívül helyezéséről
- 2/1988. (A. K. 5.) MTA utasítás
az MTA Kutatásszervezési Intézete átszervezéséről Kutatás- és Szerveztelemző Intézetté
- 3/1988. (A. K. 5.) MTA utasítás
a szolgálati útlevéllel és a szolgálati célú magánútlevéllel történő kiutazásokról
- 4/1988. (A. K. 5.) MTA utasítás
a belföldi tudományos tanulmányutakról szóló 18/1981. (A. K. 15.) MTA-F. utasítás módosításáról
- 5/1988. MTA utasítás
a háború esetén nélkülözhetetlen munkaerő meghagyásra
- 6/1988. (A. K. 7.) MTA utasítás
a munkaviszonyban munkaköri kötelezettség teljesítéseként alkotott tudományos művek felhasználásáról és szerzői jogdíjáról szóló 2/1977. (A. K. 5.) MTA-F. utasítás módosításáról
- 1/1989. (A. K. 5.) MTA utasítás
a Magyar Tudományos Akadémia Kutatási Alapjának képzéséről és felhasználási rendjéről
- 2/1989. (A. K. 6.) MTA utasítás
az idegen nyelvtudás anyagi elismeréséről szóló 17/1982. (A. K. 7.) MTA-F. utasítás egyes rendelkezéseinek alkalmazásáról
- 3/1989. (A. K. 6.) MTA utasítás
a külföldi kiküldetések tervezésének, előkészítésének, megszervezésének és a tapasztalatok hasznosításának rendjéről szóló 1/1985. (A. K. 4.) MTA együttes utasítás egyes rendelkezéseinek alkalmazásáról
- 4/1989. (A. K. 6.) MTA-F. utasítás
az MTA Alkotóház létrehozásáról
- 5/1989. (A. K. 8.) MTA-F. utasítás
egyes munkaügyi rendelkezések alkalmazásáról
- 6/1989. (A. K. 8.) MTA-F. utasítás
a felügyeleti jellegű költségvetési ellenőrzésről és az akadémiai intézmények belső ellenőrzéséről
- 7/1989. (A. K. 9.) MTA-F. utasítás
az Igazgató Tanácsokról szóló 11/1971. (A. K. 20.) MTA-F. utasítás módosításáról

JOGI ÉS IGAZGATÁSI FŐOSZTÁLY

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer

Szerkeszti: dr. Egri Pál, az MTA Központi Hivatala Jogi Osztályának vezetője

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat főigazgatója — A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat végezte

Felelős vezető: Hazai György — Budapest, 1989. — Nyomdai táskaszám: 19067 — Felelős szerkesztő: dr. Egri Pál

Műszaki szerkesztő: Sándor István — Megjelent: 2,50 (A/5) ív terjedelemben — HU ISSN 0460-5829

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, Lehel u. 10A., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215—96 162 pénzforgalmi jelzőszámra

Előfizetési díj egy évre 192 Ft — Példányonkénti ára: 8 Ft

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
TEL. 773-936-5000
FAX 773-936-5001
WWW.CHICAGO.EDU